

Svet

12/96

KOMPIJUTERA

CENA 10 DINARA

COMDEX 96 Fall, Las Vegas

Deset laži Interneta

Virtual Reality bolesti

Računari u obezbeđenju

**Diskovi od 2,5 GB,
AMD K5 100 MHz...**

**Scala MultiMedia MM100,
Digital Orchestrator Plus 2.0...**

YU ISSN 0352-5031

9 770352 503009

160 DEN, 300 SIT, 6.80 DEM
4.50 USD, 56 ATS,
6.80 CHF, 35 SEK

Computer

Dream

RACUNARI

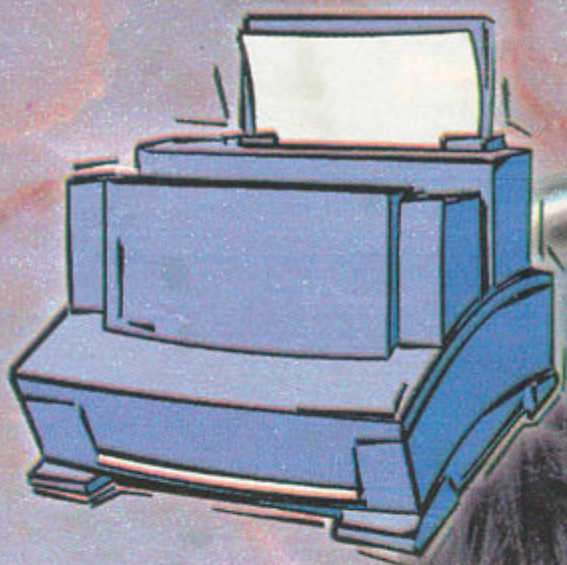
**486 &
pentium**
PROCESSOR

dodatna oprema
komponente
multimedija
CASIO

digitalni adresari

NOVO !

Prodaja CD originala:
ENCARTA 97
BRITANICA
CINEMANIA 97
GRAND PRIX 2

ŠTAMPACI

SHOP: Nemanjina 4

OFFICE: Đorđa Jovanovića 9/III

Tel/Fax: 011/3226-303, 3226-323, 3224-221

hp HEWLETT
PACKARD
EPSON

Design New Inspiration

Dream Machine

Uređuje TIHOMIR STANČEVIĆ

Flight Simulator 6

Microsoft *Flight Simulator* već godinama postoji, ali verzija 6 je prva koja je napisana posebno za *Windows 95*. Za one (pretpostavljamo retke) koji o njemu ništa ne znaju, treba reći da je to jedan od retkih simulatora potpuno posvećen civilnoj avijaciji - nema Fantoma i Migova ili ih bar nema naoružanih. U osnovnoj verziji možete koristiti više različitih aviona, počev od dobro poznate *Cesne* iz ranijih verzija, preko novog akrobatskog aviona izuzetnih performansi, *Extra 300 S*, do jedrilice ili dvokrilca *Camel*, pa sve do velikog *Boinga 737*.

Program poseduje brojne opcije koje realiziraju ponašanja aviona u vazduhu, i realističnosti fizike. Čak i na najlakšem nivou akciona igra i sasvim sigurno će vam tre

ksimalno se približiti iskustvu upravljanja pravim avionom, bez polaganja pilotskog ispita.

Možda najveća prednost *Flight Simulator* nije verzije, je povećana uverljivost mapi prethodne verzije, a gradova koji su veštvaćeni do najsitnijih detalja ima na dePariz, Rim, Sidnej...). Kada tome priključena širom sveta koji se mogu komercijalno Interneta vašem užtku letenja širom svetlije i od Arktika do Antarktika, neće biti krično izbačen na tržište 7. novembra, noda se pojavljuju dodatni avioni i tereni sa gleskom tržištu ovaj CD može da se kupi za 50 GBP. (av)

Compro Digital Color Internet Camera

Ova minijaturna kamera se postavlja na vrh monitora i služi prvenstveno za „videokonferensing“, iako se njome mogu snimati i video sekvence i statične slike. Lako se instalira, ali je potrebno vremena za podešavanje, naročito u uslovima slabe osvetljenosti. Ne poseduje mikrofoni niti sopstvenu memoriju, već sve direktno šalje na paralelni port računara. Za snimanje pokreta standardna rezolucija je 160 x 120, a najveća zamerka je što su boje lošeg kvaliteta. Najveća rezolucija za statične slike je 640 x

480, kada je ova kamera kao digitalni fotoaparāt. Sa kamerom se dobijaju i AVI i TWAIN (za emulaciju skenera) drajveri. Cena od 245 USD nije previsoka, a detalji se, kao i uvek, mogu naći na Internetu: www.ascompro.com. (sp)

Tektronix Phaser 350EF

Naslednik starog 340 modela, *Phaser 350EF* (*Enhanced Features*) sledeći je u nizu kolor štampača sa čvrstim mastilom u vidu štapića. Rezolucije štampe se

ce u minuti. Četiri štapića sa cijan, o 1250 listova, s tim da proizvođač nim mastilom dokle god poseduju ipt Level 2, HP-GL, a moguće je do-ampu.

an ili više mrežnih portova, a može „shvata“ koji se protokol koristi na ampanje preko TCP/IP-a, a sa njim toću koga se štampač podešava uz iteluje se iz Netscapea). Priloženi su PhaserPrint softver za Unix. Moguće i priključiti SCSI hard disk na koji će vez potrebe za posebnim serverom. Letter hartija ni koverte ne dolaze u m. (sp)

Oblik kućnog PC-a

kakav je *Compaq Presario 3000* - nse i udobnost desktop kompletete je notebook. Šta, zapravo, donosi

a dubine manje od 5 cm. Osvetljaj od notebook-a, oština nadmašuje ršina ekrana je ravna onoj kod m- m cevi. Iza ekrana nalazi se mreži-

ca koja krije *JBL* zvučnike od 5 W koji daju iznenađujuće pristojan zvuk. 16-bitni Sound Blaster kompatibilac je integrisan na matičnu ploču. Ostale generalije se uglavnom poklapaju sa *Compaq*-ovim modelima iz *Presario* serije, sa dodatkom CD ROM šestobrzinca za 4 CD-a i ugrađenim modomom 33.6 kbps koji ima duplex i spikerfon. Sistem je baziran na Pentium procesoru na 166 MHz, sadrži 24 MB EDO memorije proširive do 128 MB, 64-bitni grafički procesor i hard disk od 2 GB. U kucištu vam ostaju još 2 PCI i 2 ISA slota slobodna. *Presario 3000* takođe ima i USB (Universal Serial Bus) priključak. Na postolju na koje je montirana čitava ova skalamerija nalazi se nekoliko tastera kojima možete kontrolisati telefonske funkcije modema, CD plejer, pokretati sleep mod (neaktivno stanje sistema), kao i pokrenuti Smart Q softver kojim se podešava korisnički interfejs.

Infracrveni miš možete odložiti u predviđeno ležište, tastaturu prikačiti za kucište i u tom stanju čitav sistem se može lako prenositi. Ako ste zainteresovani za ovakvu ezoteriju, to zadovoljstvo će vas koštati, doduše u Americi, 3500 USD. (av)

Broj 147, decembar 1996.
Cena 10 dinara

Glavni i odgovorni urednik
Zoran Mošorinski

Generalni direktor „POLITIK“ A.D.
Hadži Dragan Antić
Izdaje i štampa „POLITIKA“ A.D.
11000 Beograd, Makedonska 29

Uređuje redakcijski kolegijum:
Tihomir Stančević
Nenad Vasović
Emin Smajić

Redakcija:
Gradimir Joksimović
Goran Krsmanović
Slobodan Mucedonić
Vojislav Mihailović
Slobodan Popović
Nikola Stojanović

Likovno-grafička oprema:
Rina Marjanović
Brankica Rakić

Marketing; sekretar redakcije:
Nataša Uskoković

Ilustracije:
Predrag Milićević

Dopisnici:
Branislav Anđelić (SAD)
Miomir Besarabić (Svajcarska)
Aleksandar Petrović (Kanada)

Saradnici:
Branislav Babović, Aleksandar Veljković,
Đorđe Vulović, Ilir Gaši, Dušan Dingarac,
Branko Jeković, Relja Jović, Dragan
Kosovac, Božo Kristajić, Miloš Kristajić,
Dalibor Lanik, Marko Milivojević, Josip
Modli, Ivan Obrovački, Nenad Orlić,
Vladimir Orović, Vladimir Pisocorov,
Momir Radoić, Samir Ribić, Duško Savić,
Alexander Swanwick, Dejan
Stepanović, Dušan Stojčević, Viktor
Todorović, Branislav Tomić, Nikola
Čosić, Damir Čolak

Tehnička saradnja:
Srdan Bukvić, Dejan Filipović

Telefoni redakcije:
011/ 322 0552 (direktan)
322 4191, lokal 369
fax: 322 0552
e-mail: editors@sk.co.yu
http://www.beograd.com/sk
BBS: 322 9148 (14.4 Kbps, V42bis)
(SysOp: Vojislav Mihalović)

Pretplata za našu zemlju: tromesečna
27,00 din., šestomesečna 54,00 din.
Upлата se vrši na žiro-račun broj:
40801-603-2-47280, uz obaveznu
naznaku: „Politika“ A.D., pretplata na list
„Svet kompjutera“. Poslati uplatnicu i
punu adresu.

Pretplata za inostranstvo:
polugodišnja - vozom: 20 DEM
ili protivrednost ostalih valuta
polugodišnja - avionom:
I grupa - Evropa 36 DEM
II grupa - Bliski istok 37 DEM
III grupa - Afrika-Azija 39 DEM
IV grupa - Amerika-Kanada 41 DEM
V grupa - Daleki istok 42 DEM
VI grupa - Južna Amerika 45 DEM
VII grupa - Australija 46 DEM

ili protivrednost ostalih valuta.
Upлата se vrši preko Deutsche Bank AG
Frankfurt/M na račun Komercijalne banke
AD, Beograd broj 9359662, u protivrednosti
valuta USD ili DEM u korist
„Politika“ A.D. - Beograd, odevni račun
broj: 70400-6925286 koji se vodi kod
Komercijalne banke AD - Beograd. Kod
uplate obavezno navesti: Svrha plaćanja -
Pretplata na list „Svet kompjutera“. Kopiju
uplate obavezno poslati na tel/fax pretplatne
službe: +381 11 322 8776 ili na adresu: „Politika“ A.D. - pretplata,
29. novembra 24/1, 11000 Beograd.

Rukopise, crteže i fotografije ne
vracamo

Visual FoxPro 5.0 i Visual Basic 5.0

Microsoft je pustio u prodaju *Visual Basic 5.0, Control Creation Edition*, prvenstveno namenjen brzom razvoju *ActiveX* „kontrola“, malih programa koji se mogu koristiti u drugim aplikacijama, sa naglaskom na Internet klijente. Očekuje se da će sve buduće Microsoftove aplikacije, na čelu sa *Officeom 97* i *Internet Explorerom*, podržavati *ActiveX* standard i da će njegovo omasovljenje voditi do koncepta nazvanog *Active Platform*, „Microsoftove“ vizije radnog okruženja budućnosti, potpuno integrisanog u globalnu računarsku mrežu.

Predstavljen je i *Visual FoxPro 5.0* čija je osnovna novina mogućnost korišćenja *ActiveX* tehnologije kojom se objekti iz lokalne mreže i sa Interneta mogu koristiti u bazama podataka, što će verovatno olakšati korišćenje podataka sa udaljenih servera. Mnoštvo podataka o ovoj temi nalazi se na www.microsoft.com/vfoxpro odnosno www.microsoft.com/vbasic. (sp)

Olympus SYS.230

De fakto standard na tržištu SOHO kompjutera *Imega Zip* dravj će doživeti još jedan udarac konkurencije - ovoga puta od strane „Olympus Image Systems Inc.“. Dravj koji u imenu nosi oznaku svog kapaciteta je barem dvostruko brži u čitanju, 15% brži pri upisu i pet puta brži pri brisanju podataka. *Olympus SYS.230* magneto-optički disk nudi kapacitet od 230 MB, ali čita i bilo koji 3,5-inčni magnetno-optički disk (MO - magneto optical) kapaciteta 128 ili 230 MB. Zahteva SCSI interfejs, ali može poslužiti i nešto sporiji model sa

priključkom za paralelni port. Cena uređaja sa SCSI kablom u prelepom crnom kućištu je 360 USD, dok se interni SCSI model može nabaviti po ceni od samo 300 USD. Za bliže informacije pogledajte sajt <http://www.olympusamerica.com>. (ns)

CD izdanje Timesa za 1996

Verovatno ćete se pitati kako je moguće izdati godišnju kompilaciju jedne dnevne novine na CD-u, kada godina još nije završena? Tajna je u činjenici da je *Times*, a posebno njegovo nedeljno izdanje, novina sa popriličnim brojem strana tako da je na objavljenom disku bilo prostora tek za prvi kvartal ove godine. Planirana su još tri, za koje je ostavljeno mesto u inteligentno projektovanoj kutiji, a kao registrovani korisnik možete ih očekivati istog trenutka kada se objave.

Pretraga sadržaja je prilično jednostavna: treba samo da odredite šta tražite i gde (među naslovima, slikama, u tekstu, ili možda pismima čitalaca...). Kategorije pretrage ne mogu se kombinovati, tako da nije baš lako samim zadavanjem predmeta pretrage svesti tematiku na dovoljno usko područje. Kvalitet materijala je u direktnoj korelaciji sa kvalitetom samog lista, što već spada u domen ličnog ukusa. Ali, pomenuti sistem pretrage koji ne omogućava precizno filtriranje ima još dosta prostora za poboljšavanje, kako bi se ovo izdanje moglo koristiti kao efikasan enciklopedijski materijal. (av)

Informacije za rubriku „Hard/Soft scena“ dobili smo od proizvođača i njihovih zastupnika ili su prenesene iz strane štampe. Objavljeni podaci najčešće nisu plod našeg iskustva. Ukoliko nisu navedeni adresa i telefon za dodatne informacije znači da njima ne raspolazemo. Spremni smo da objavimo informacije i o vašem proizvodu. Pošaljite nam kompletne podatke (tehničke informacije, cena i uslovi prodaje) i adresu, fax i telefon na kojem se može dobiti više informacija. Naša adresa: Svet kompjutera, Hard/Soft scena, Makedonska 31, Beograd.

Psion Series 3C i Psion Siena

Novi „Psionov“ model „ličnog digitalnog asistenta“ (Personal Digital Assistant) ujedno je i poslednja verzija džepnog kompjutera pre lansiranja Series 4 modela. U međuvremenu naslednik modela 3a mobilnim korisnicima nudi podršku za infracrvenu komunikaciju, standardni serijski port i par softverskih drangulija. Komunikacija preko infra crvenog porta prvenstveno je namenjena međusobnom zbližavanju korisnika *Psiona 3c*, dok serijski port igra ulogu u povezivanju sa ostatkom sveta brzinom od 57600 b/s. U „Psionu“ najavljuju sopstveni IR PC link, koji bi *Psion 3c* bežičnim putem povezao sa PC računarom opremljenim sa IrDA portom. Serijski port je na samom Psionu realizovan preko minijaturnog 13-pinskog konektora smeštenog sa leve strane tastature. Podržan je Z-modern protokol za transfer podataka, a od ostalih potrepnosti tu su i *PsiWin* za razmenu podataka sa PC-jem pod Windowsom, *PsiMail Internet* koji pored internet e-maila pruža i usluge grafičkog Web pretraživača. Za snimanje glasovnih poruka tu je poboljšana verzija *SoundMaster* programa sa zvučnim efektima i editorom. U standardnih 2 MB ROM-a smešten je i vizuelni razvojni sistem za aplikacije sličan VisualBasicu. Od hardverskih dodataka za Psion izdajamo 3-Fax 14.4 Kb/s faks modem, kao i adapter pomoću kojeg se na Psionu mogu koristiti PC-Card modemi, koji pored ove mogućnosti ima mesta za četiri standardne AA baterije od po 1,5 volta. (ns)

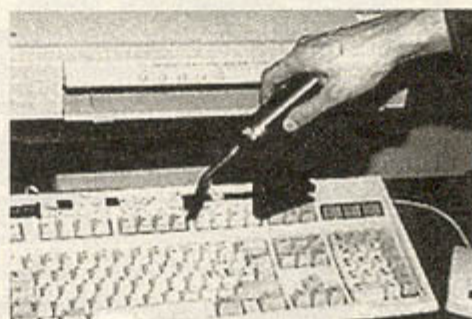
Za polovinu cene „Psionovog“ Series 3c modela se može nabaviti „lakši“ model pod imenom *Siena*. Najuočljivija razlika između ova dva modela je u veličini ekrana koji je kod *Siene* za polovinu uži (240x160 piksela). Nedostaju SSD slotovi za proširivanje i slotovi za digitalno snimanje zvuka.

Stare aplikacije smeštene u 1 MB ROM-a ostale su netaknute - tabelarni kalkulator, baza podataka, procesor teksta, čak i OPL programski jezik. Zadržani su serijski (brzine 19200 b/s) i IrDA port, a smanjen je kapacitet ležišta za baterije na dve baterije sposobne da izdrže do 40 sati rada. Kako je ekran sužen na polovinu, ostalo je dovoljno mesta za numeričku tastaturu sa osnovnim matematičkim operacijama. Za smeštaj podataka na raspolaganju je 1 MB interne memorije, a „Psion“ najavljuje i dodatnu karticu sa SSD slotovima. (ns)

Usisivač za tastaturu

Od nedavno se u inostranstvu može kupiti usisivač za sve tipove tastatura. Uz mališu dolazi i četkica uz čiju pomoć možete očistiti sve površine. Sem za tastature, usisivač možete koristiti i za čišćenje ostalih delova kompjutera i električnih aparata. Svakako ćete se složiti da cena od 10 GBP nije visoka za ovako korisnu stvar. (ap/žm)

Microsoft i Intel predstavili bazičnu NetPC platformu

Dva giganta računarske industrije odlučila su da postavе osnovne zahteve koje jedan *NetPC* mora da ispuni i, po očekivanjima, svoj predlog standarda bazirali su na kombinaciji Intelove familije procesora i MS Windowsa. Standardan *NetPC* se ne razlikuje mnogo od današnjeg PC-ja: mora imati Pentium na najmanje 100 MHz, 16 MB RAM-a, podršku za interni hard disk radi keširanja podataka sa mreže, VGA grafiku, mrežni adapter, *Plug and Play* detekciju hardvera i zvučnu karticu. Ideja je da firme po potrebi jačaju servere, a da *NetPC* bude radna stanica koja neće zahtevati čestu nadogradnju. „Microsoftov“ strateški cilj izražen je sloganom „Zero Administration Windows“, što znači da jedan *NetPC* neće zahtevati administraciju - on će samo biti inteligentni terminal koji će sve podatke o korisniku kupiti sa servera. Ako vas zanima više, tu je Internet: www.microsoft.com/corpinfo i www.intel.com/pressroom. (sp)

Navio - nova zvezda na Internet nebu

Najpoznatiji proizvođač Internet pretraživača, „Netscape“, osnovao je novu kompaniju „Navio“. Filijala velikog vlasnika baviće se prilagođavanjem i razvojem pretraživačkog softvera (baziranog na *Navigatoru*) primenjenog na mrežne kompjutere, televizore i pejdžere. Budućnost nam obećava nezamisliv tehnološki progres, tako da će se uskoro preko informacionog autoputa davati instrukcije uređajima u kući pri dolasku sa posla ukucavajući (ili govoreći) podatke na priručnim Internet uređajima. (bb)

U OVOM BROJU

PRST NA ČELO	
Moćni mobilni telefoni	9
FRANCUSKA	
Posle Interneta Intranet	14
NA LICU MESTA	
COMDEX 96 Fall, Las Vegas	15
WWW VODIČ	12
PRIMENA	
Računari u obezbeđenju	19
Računari u avijaciji (4):	
Kompjuteri u kokpitu	21
MEDICINA	
VR bolesti:	
Mučnina kretanja	23
AKTUELNOSTI	
Sa Amigom ništa novo	9
Hypermedia Reality	17
Edukativna informatika '97	17
CeDeTEKA	
Encarta 97	
Encyclopedia Deluxe	10
Encarta 97 World Atlas	10
Music Central 97	10
Human Anatomy	11
Learn To Speak English	11
Eyewitness Virtual Reality	
Dinosaur Hunter	11
TEST DRIVE	
Caviar 2.5, BigFoot 2.5,	
Fireball 1.7	24
Mitsumi FX800S	25
Wacom UltraPad A5	25
Prolink V288 RI	26
Kutije za CD-ove i diskete	26
Essex NF848F	27
Proview 9"	27
Compaq Presario 155V	27
AMD K5 100	28
3D Artist (AOpen PT60)	28
AOpen AW32 Pro	29
Sredstva za čišćenje	29
TEST RUN	
Scala MultiMedia MM100	30
Digital Orchestrator Plus 2.00	30
pcAnywhere 7.0	31
Norton Crash Guard	32
Partition Magic 2.03	33
XiPaint 3.2	33
PD KUTAK	
CD Wizard	34
ToolManager	34
Thunderbyte Antivirus	34
Laplace	34
INTERNET	
Internet Chess Club	35
Cvet kompjutera	36
WWW na Amigi	37
Deset laži Interneta	38
VO PORT	40
KOMUNIKACIJE	
Blue Wave (3)	
SVET IGARA	73

SC4133pci

RAM 8Mb - 60ns
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.3 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

486DX5
 133 MHz **1290**

SC5133pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.6 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium
 133 MHz **1890**

SC5166pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.6 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium
 166 MHz **2140**

SC6200pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 2.1 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI S3 V+ 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium Pro
 200 MHz **3470**

SPECIJALNA PONUDA
 za čitaoce „Sveta kompjutera“

**5%
 POPUSTA**

za donosioca kupona iz broja 12/96
 (ili čitavog primerka časopisa)

GENIUS SUTLIĆ & Mikroorganizajni

DISKOVI

HARD DISK IDE 1.3 Gb / 1.6 Gb / 2.1 Gb	370 / 420 / 480
HARD DISK SCSI 2.1Gb / 2.1 Gb WIDE SCSI	740 / 860
CD 6x SPEED / 8x SPEED IDE	170 / 200
FD 1.44Mb	50

PLOČE

PCI 486 DX5-133MHz, 256Kb, EIDE+I/O	210
PCI 586 PENTIUM TRITON, INTEL 133MHz, 256Kb, EIDE+I/O	650
PCI 586 PENTIUM TRITON, INTEL 166MHz, 256Kb, EIDE+I/O	910
PCI 586p PENTIUM PRO, INTEL 200MHz, 512Kb, EIDE+I/O	2140

Distributer Genius proizvoda

KARTICE

PCI SCSI Adaptec 2940 / 2940 ULTRA WIDE SCSI	370 / 590
ETHERNET NE2000 / PCI NE2000 / PRINT SERVER	50 / 60 / 270
Robotics Sportster Vi 144 / 336 extern	180 / 400
Robotics Sportster Win / DSVD 336	280 / 350
SOUND BLASTER 16bit, 44kHz stereo	75
AKTIVNI ZVUČNICI 60W / 100W	65 / 85

**CENE SU U
 STALNOM PADU.
 PROVERITE!**

SVGA

SVGA PCI TRIDENT 9440 / S3 TRIO 64+ (1Mb)	60 / 70
SVGA DIAMOND STEALTH 2001 / 3D (2Mb)	220 / 250
SVGA DIAMOND VIPER PRO (2Mb) / VIRGE (4Mb)	280 / 300

Garancija dve godine

KOLOR MONITORI

14" PHILIPS 14CL	440
14" PHILIPS 14B	480
15" DAEWOO	690
15" PHILIPS 15B	740
15" PHILIPS 15A	790
17" DAEWOO	1220
17" PHILIPS 17B	1490
17" PHILIPS 17A	1790
21" DAEWOO	3150
21" PHILIPS 21B	3800
21" PHILIPS 21A	5400

ŠTAMPACI

hp HEWLETT PACKARD	
LaserJet 5L / 5 / 5M	910 / 2870 / 3990
LaserJet 6P / 6MP	1680 / 2090
LaserJet 4V / 4MV (A3)	4170 / 5990
EPSON	
Stylus 820 / COLOR II	380 / 650
LX-300 / LQ-100	280 / 320
LQ-300 / LQ-570	390 / 690
FX-1170 / 2170, (9p A3)	830 / 1050
LQ-2070 / 2170, (24p A3)	1050 / 1380

Deset godina iskustva

RAZNO

MEMORIJE SIMM 8Mb / 16Mb EDO	80 / 190
MINI TOWER 200W / TASTATURA YU,US	70 / 30
Genius GRAFIČKI TABLET 12x12 / 12x18	440 / 640
Genius MIŠEVI (modeli: šareni, optički, bežični, scroll)	20 do 100
Genius SKENER ScanMate Color / Mono 256	290 / 170
Genius SKENER ColorPage SP-2 2400 / HR 4800	1090 / 1390

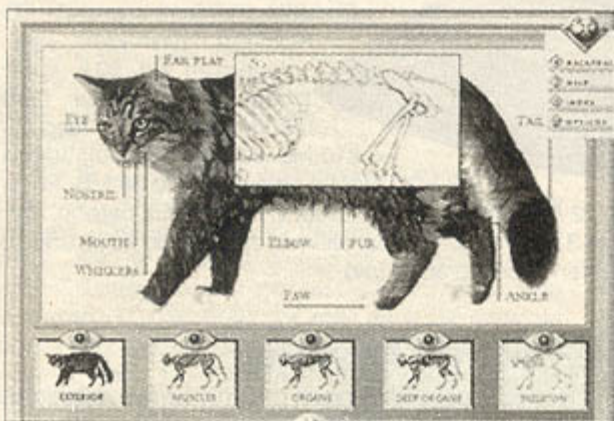
Kosovska 32/I, 11000 Beograd

Tel: 011/332-607, fax: 011/345-126

Radno vreme: od 9 do 17h

Eyewitness VR Cat

Iza novog multimedijalnog naslova kuće „DK Multimedia“ krije se enciklopedija o mačkama. Primerci poput onih iz prirodjačkog muzeja ne samo da realno predstavljaju mnogobrojne vrste mačaka, već korisnika upoznaju sa anatomijom, životom i navikama mačaka. Pokriveno je sve od zvukova (mnjau!), do sparivanja i odgajanja. (ns)

DVD tek posle Božićnih praznika

Kompjuterski uređaji za čitanje novog DVD zapisa, čija je prvenstvena namena skladištenje multimedijalnih podataka, postaju „vruća stvar“ na zapadu. „Panasonic“ je otkrio javnosti da će svoj DVD-ROM sa potrebnom MPEG-2 video karticom za PC lansirati već u januaru, po ceni od oko 1000 USD. Kućne DVD plejere, koji bi trebalo zamene zastarele VHS video plejere, „Panasonic“ najavljuje za prvi kvartal 1997. godine, po izuzetnim cenama - od 500 do 700 USD. Nešto veće cene (oko 750 USD) najavljuje i „Samsung“ za svoje DVD plejere predviđene za prvi kvartal 1997. godine. „Toshiba“ nastupa sa još smelijim cenovnikom - svojim OEM kupcima „Toshiba“ planira da isporuči DVD-ROM drajvove po ceni od 350 USD po komadu. Jedan od OEM part-

nera, „Diamond Multimedia“ planira da „Toshibin“ drajv prodaje sa svojom MPEG karticom sa *Dolby Digital Surround AC-3* zvukom po ceni od 1000 USD. „Toshiba“ predviđa da će ukupno opterećenje na cene dosadašnjih multimedijalnih konfiguracija, iznositi od 400 do 600 USD po mašini. Utisak je da se čeka masovnija podrška video izdavača, pa ostali proizvođači ne žure. Tako će „Sony“, „Creative Labs“, „Pioneer“ i „Phillips“ nastupiti tek posle prvog talasa „Panasonica“ i „Toshibe“. U „Microsoftu“ intenzivno rade na usaglašavanju DVD-ROM drajvera za Windows 95, te najavljuju da će i taj deo posla biti završen u trećem kvartalu sledeće godine. Prve konfiguracije sa DVD-ROM-om kao standardnom opremom ne treba očekivati pre februara 1997. (ns)

Microsoft Intelimouse

Sada i „Microsoftov“ miš postoji u varijanti nalik na „Geniusa“ koga smo testirali pre nekoliko brojeva, sa točkićem koji igra ulogu *scrollbara*. Oblik miša je identičan klasičnom modelu *Microsoft Mouse 2*, s tim što je točkić uglavljen između levog i desnog tastera. Sem što ga možete kotrljati napred-nazad, možete ga koristiti i kao treći taster miša.

Osnovna uloga ovog točkića je da eliminiše potrebu za stalnim „trčanjem“ miša po stolu, od linkova do skrolbara i nazad (pre svega imajući Internet na umu), smanjujući time i naprezanje ruke, i značajno podižući komfor rada uopšte. Oni koji provode više sati dnevno surfujući, sigurno znaju koliko ovakav izum znači. (av)

Microsoft Intelimouse

Sada i „Microsoftov“ miš postoji u varijanti nalik na „Geniusa“ koga smo testirali pre nekoliko brojeva, sa točkićem koji igra ulogu *scrollbara*. Oblik miša je identičan klasičnom modelu *Microsoft Mouse 2*, s tim što je točkić uglavljen između levog i desnog tastera. Sem što ga možete kotrljati napred-nazad, možete ga koristiti i kao treći taster miša.

Osnovna uloga ovog točkića je da eliminiše potrebu za stalnim „trčanjem“ miša po stolu, od linkova do skrolbara i nazad (pre svega imajući Internet na umu), smanjujući time i naprezanje ruke, i značajno podižući komfor rada uopšte. Oni koji provode više sati dnevno surfujući, sigurno znaju koliko ovakav izum znači. (av)

Novi vlasnik Amige „VISCORP“ menja logo

Novi vlasnik Amige „VISCORP“ odlučio je da svoj dosadašnji logotip iskombinuje sa Amiginim i tako napravi novi zaštitni znak korporacije. Zbog toga je objavio konkurs sa koga će da izdvoji najbolji rad, čiji će vlasnika nagraditi. Da mašta dizajnera ne bi previše odlutala, postavljeni su određeni uslovi: 1. Logo mora da bude vidljiv u PAL i NTSC modovima;

2. Logo mora da bude u potpunosti spreman za štampanje; 3. U slovu „V“ (od „VISCORP“) mora da bude sadržan dosadašnji Amigin znak (double-checkmark); 4. U slovu „o“ moraju biti sadržane Amigine dugine boje; 5. Logo mora biti dizajniran na Amigi. Radove treba slati na adresu: VISCORP, 111 N. Canal St. Suite 933, Chicago, IL 60606, USA. (ap/žm)

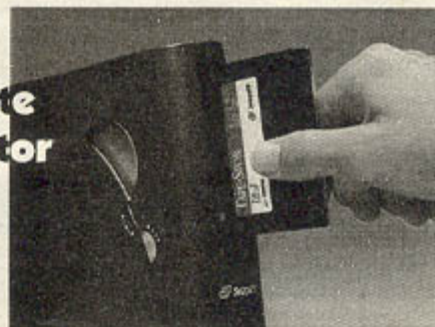
Dynamic HTML

Konzorcijumu W3 „Microsoft“ je predložio *Dynamic HTML*, proširenje popularnog jezika za pravljenje WWW stranica koje omogućava da prezentacije ubuduće ne budu statične, već da se, po želji autora ili gledalaca, njihov sadržaj može menjati. Primera radi, autor prezentacije može staviti određene podatke na server, a korisnik sam izabirati hoće li da ih gleda tabelarno ili pomoću grafikona. Objekti na prezentaciji mogu biti postavljeni i jedni preko drugih, a korisnik može sam birati njihov raspored. Sve ovo će biti obezbeđeno na Windows, Mac i Unix platformama, a prva demonstracija se očekuje sa pojavom *Internet Explorera 4.0* koji je, kako kažu u Microsoftu, samo korak do *Active Desktopa*, potpune integracije Interneta u operativni sistem. Vizionarski, zar ne? (sp)

Zaštita od Celularnih (Mobilnih) telefona

Firma „Wave Guard“ je lansirala na tržište specijalnu karticu *Wavecard* koja će zaštititi korisnike mobilnih telefona. Vesti da telefoni proizvode štetne mikrotalase kada se drže blizu glave iskoristili su stručnjaci pomenute firme i sa karticom koja se jednostavno postavlja preko telefona otklanjaju čak 80% štetnih talasa. Cena na britanskom tržištu je oko 30 funti. (bb)

Seagate TapeStor

Proizvođač koji je mnogo poznatiji po hard diskovima lansirao je strimer jedinicu pod nazivom *TapeStor* koja koristi standardne *Travan* i *QIC* tipove traka. Uređaj dolazi u dopadljivom vertikalnom kućištu sa sopstvenim napajanjem. Zavisno od modela, na traku može da smesti 800 MB ili 3,2 GB vaših dragocenih podataka. Priključuje se na paralelni port ili istovetno kao flopi disk i isporučuje se sa sopstvenim softverom za Windows 95. (ts)

Survival: Mysteries of Nature

Na prvi pogled ovaj multimedijalni CD donosi mnogo: ne samo uvid u prirodni svet, već i kompilaciju sadržaja prezentiranih kroz poznatu TV seriju *Survival*. Ali krajnji rezultat predstavlja samo prost prenos nekoliko epizoda ove serije na CD.

Tu su tri dokumentarca: „Let“, „Čula“ i „Lovac i lovina“. Svaki dokumentarac predstavlja istraživanje najvećih i najbolje prezentiranih čuda prirodnog sveta, praćenih sjajnom naracijom. Sa lakoćom možete skakati sa jednog na drugi, kao i vaditi slike na koje nailazite. Ali ovo bi skoro jednako dobro funkcionisalo i na video traci, zar ne?

Prednost CD ROM-a trebalo bi da bude mogućnost da postavite događanja i da pojedina pitanja koja vam posebno privuku pažnju, dublje istražite. Za ovaj disk se to baš i ne bi moglo reći, pošto dubinska informacija o bilo kom detalju koji je pomenut u filmovima nije dovoljna čak ni da zadovolji dečiju radoznalost.

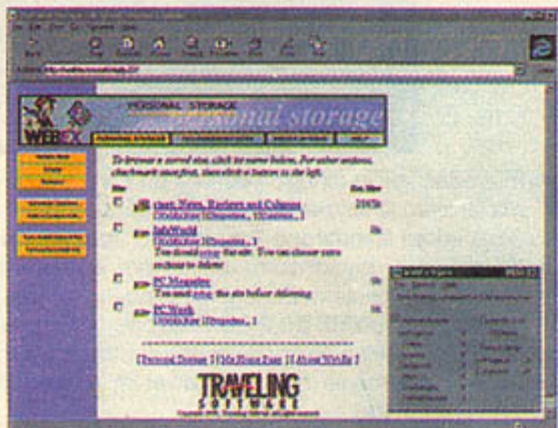
Ako ovaj disk koristite u edukativne svrhe, svakom učeniku se pruža mogućnost da zabeleži mesto na kome je stao u pregledu materijala i da na sledećem času odatle nastavi. Kao dopuna prezentiranih podataka može vam poslužiti Internet stranica www.anglia.co.uk. (av)

Traveling Software WebEx 1.0

Preuzimanje velike količine raznovrsnih podataka sa WWW servera putem modemske veze (koja u najboljem slučaju ne prelazi brzinu od 33,6 Kb/s) može biti mukotrpan posao za čoveka. Program za automatizaciju ovog posla pod imenom *WebEx* se neprimetno integriše u surfbar *Netscape Navigator* (1.2 i novijeg) i *MS Internet Explorer* (2.0 i novijeg). Download podataka se može obavljati interaktivno, u toku pretraživanja Mreže, ali i automatski u zakazano vreme pomoću *WebEx Agent*. Može se podesiti da preuzima celokupno dostupan sadržaj lokacije ili sve stranice i linkove do određene dubine na lokaciji, uključujući i login procedure sa unosom lozinke. Može se ograničiti količina podataka koja se preuzima sa unapred određenih loka-

cija u okviru dozvoljenog broja lokacija. Za uštedu prostora za skadištenje i vremena potrebnog za prenos podataka, *WebEx* se može podesiti da preuzima samo novi sadržaj na onim lokacijama koje su se promenile u određenom vremenskom intervalu, odnosno da skida samo tekstualne podatke a da zaobide sve ostalo. Za više informacija pogledajte www.travelingsoft.com. (ns)

Compaq Boom Box Notebook

Compaq je izbacio novi model multimedijalnog notebooka sa oznakom *Presario 1000*. Sa opcijom active-matrix ili dual scan ekrana od 11.3 inča, kao i 128-bitnom grafikom, nudi impresivne mogućnosti, kako za posao, tako i za zabavu.

Opremljen je šestobrzinskim CD ROM-om i zvučnicima, kao i modemom od 33,6 kbps. Može se dobiti sa hard diskom kapaciteta u rasponu

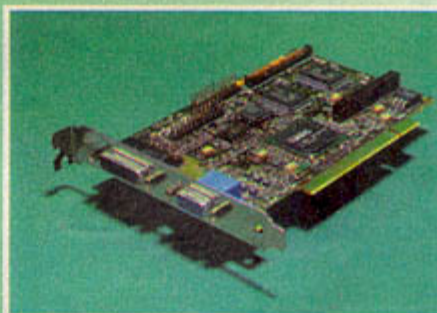
od 810 MB do 1,44 GB, a ugrađenih 16 MB EDO RAM-a proširivo je do 48 MB. Poseđuje 2 PC Card slota, kao i izbor 2 različita tipa baterije. Presario 1000 teži oko 3,5 kg, a vaša džep „olakšava“ za 2500 do 4000 USD, u zavisnosti od odabrane konfiguracije. (av)

Matrox Mystique

Matrox *Mystique* je prva iz generacije novih grafičkih kartica rađenih po „Microsoftovoj“ *Direct 3D* akceleratorskoj specifikaciji. Ovaj standard podiže generalno performanse u Windowsu, a naročito je vidan napredak u 3D igrama.

Windows performanse *Mystique* su izvrsne, čak duplo jače od starijih „Matroxovih“ modela. Na manjim video klipovima (160x120) broj ispuštenih frejmova se smanjio dvadesetostruko(!), a iskorišćenje procesora je povećano za 20 posto. Kada su zahtevniji video klipovi u pitanju (tj. oni u višoj rezoluciji), dilema se uopšte i ne postavlja.

U „Matroxu“ veruju da je brzina ključna kada je reč o igrama, tako da je u razvoju ove kartice na nju stavljen akcenat. „PC Labs“ je razvio test za ispitivanje mogućnosti 3D kartice po *Direct 3D* specifikaciji, koji koristi tri različita matematička modela. Prvi koristi oko 8000 trouglova i koristi isključivo *Gouraud* metod senčenja. Drugi ima duplo manje trouglova, i koristi kombinaciju *Gouraud* metoda i mapiranja tek-

sture, dok treći na nekih 60 trouglova koristi samo mapiranje tekture. Za performanse u 3D igrama koje će se narednih meseci pojaviti, drugi i treći test su najrelevantniji. U poređenju sa modelom *Matrox Ultima* (koji ima samo softversku 3D emulaciju), *Mystique* na drugom testu postiže 4,5 puta bolje vreme, a na trećem čak 8 puta!

Količina instalirane video memorije je kritična za performanse softvera koji radi mapiranje tekture: ako se tekture koje se koriste u sceni mogu smestiti u video memoriju grafičke kartice, performanse će biti značajno bolje nego ako se one pozivaju iz sistemске memorije. Iako se *Matrox Mystique* isporučuje sa 2 MB, za iskorišćenje potencijala kartice je preporučljivo u startu dodati još 2 MB. Zadovoljstvo posedovanja *Matrox Mystique* kartice engleze košta 135 GBP. (av)

Siamese System

Sprava pod nazivom *Siamese System* novi je sistem unutar čijeg kućišta možete sjediniti dve od tri ponuđene platforme: Amiga, PC i Macintosh. Mogućnosti sistema su sledeće: jedan monitor sa automatskim prebacivanjem između Amiga i PC prikaza, korišćenje jedne tastature i miša na obe platforme, međusobno korišćenje svih ostalih periferijskih uređaja (štampača, mrežnih i zvučnih kartica, skenera ...). (ap/žm)

Sa Amigom ništa novo

„Amiga Technologies” još nije dobio novog vlasnika

Jedina vest koju možemo da prenesemo je izjava Petra Tištšenka (Petro Tyschtschenko), predsednika ove nesrećne kompanije koju smo pročitali na sajtu www.amiga.de.

Kada je „Commodore International” bankrotirao u maju 1994., moj cilj je bio da održim Amiga tehnologiju u životu. Posle osam meseci pregovora uz finansijsku pomoć „ESCOM AG-a” uspeo sam da obezbedim da svi patentni, zaštitni znakovi i sva AMIGA tehnologija postanu vlasništvo „ESCOM-a”. Još tada mi je bilo jasno da samom kupovinom „Commodore/AMIGA” posao nije završen. To je bio samo početak. Trebalo je najmanje sto miliona DEM da bi se Amiga proizvodi ponovo proizvodili. „ESCOM” je davao novac, a ja sam postao predsednik kompanije „Amiga Technologies” koja je formirana juna 1995. godine.

Dani i noći napornog rada promenili su moj život i u septembru 1995. kao što sam i obećao, prva A1200 se pojavila u prodavnicama, praćena A4000T u novembru.

Do danas, „Amiga Technologies” prodala je skoro 5000 A1200 i oko 4000 A4000T i gotovo 15000 monitora. Strategija je bila da se u 1995. godini u prodavnice vrata raniji proizvodi, da se od januara 1996. reklamira AMIGA kada je trebao da počne i razvoj nove generacije računara koja je trebala da bude spremna za tržište do kraja 1996.

Ali stvari su krenule malo drugačijim tokom: „ESCOM” je dospao u finansijski haos, tako su njegove deonice posedovali „Siemens-Nixdorf” i „Quelle”. Budžet „Amiga Technologies” je skresan u potpunosti, planovi više nisu mogli da budu ostvareni u prvobitnom obimu i na kraju je „ESCOM” jula 1996. proglasio bankrot.

Do sada, „VISCORP Chicago” je investirao najmanje pola miliona maraka u kupovinu „Amiga Technologies”. Trebalo je isplatiti plate zaposlenih, advokate, putne i ostale troškove.

Za preko dvanaest godina koje sam proveo u „Commodoreu” i ove dve godine u „ESCOM-u”, naučio sam kako se mukotrpnim radom stiže do cilja. Ja sam još uvek optimista, jer verujem da će se na kraju sve oko „Amiga Technologies” i „VISCORP-a” uspešno završiti pre kraja oktobra 1996. godine. Trust za likvidaciju i banke žele da održe Amigu u životu i to je sjajno. Čim bude novosti, mi ćemo ih objaviti kroz štampu i preko Interneta.

Najsrdahnije vam zahvaljujem za lojalnost i strpljenje; posle svega, zahvaljujući korisnicima mi smo još uvek tu.

S poštovanjem,

Petro Tyschtschenko

U trenutku kada ovo pišemo već je kraj novembra, a „VISCORP” još nije okončao posao oko „Amiga Technologies” i što je najgore po ljubitelje Amige, nije u mogućnosti ni da daje saopštenja o toku pregovora.

Kako vreme prolazi sve su veće šanse da Amiga jednog dana zaživi samo kao deo inteligentnog televizijskog sistema, jer vreme neumitno prolazi. Dok Amiga stagnira čekajući novac od novog gazde, ostali računari napreduju krupnim koracima ostavljajući sve manji deo tržišta za eventualni povratak Amige.

D. DINGARAC

Moćni mobilni telefoni

Fenomen „Kompjutera bez programa”, o čemu ste čitali na ovoj stranici u prošlom broju, ima i svoje mnogo dalekosežnije dimenzije. Da podsetim, NC (Network Computer) trebalo bi postepeno da zameni sadašnje računare, da bude mnogo jeftiniji i hardverski jednostavniji i da, pored svih mogućih informacija, omogući da preko Mreže preuzimamo i čitave programe sa računara onih firmi koje su te programe proizvele.

Međutim, čitav koncept ima i jednu „rupu”, što bi se reklo. Ako izuzmemo veliki ekran, funkciju čitavog Network Computera sasvim lepo može da obavi i jedan ručni (*hendheld, palmtop*) računar, poput spravica koje se nazivaju PDA (*Personal Digital Assistant*). Treba im samo dodati sredstva za bežičnu komunikaciju (mobilni telefon i modem) i odgovarajući softver. Stvar može da se posmatra i sa druge strane – ako mobilnom telefonu dodamo mnogo više „inteligencije”, radnu memoriju i, jasno, nešto veći ekran, dobijamo spravu koja može da radi isto što i NC.

Čemu sve to? Zamislite da se nalazite u nepoznatom gradu, žeite da večerate u nekom kineskom restoranu, a imate takav „moćni” mobilni telefon. Na njegovom ekranu dodirnete prstom „taster” na kojem piše „Restorani”, pa zatim „Kineski” i pojavljuje se adresa najbližeg restorana, sa sve mapom, jelo-vnikom i cenama. Fizička pozicija aparata u mobilnoj mreži se može lako utvrditi, a sve ostalo je stvar softvera na udaljenom računaru koji omogućava jedan ovakav servis.

Mnoge druge moguće primene nije teško zamisliti. Poslovni ljudi imaju u svakom trenutku pristup berzanskim informacijama i drugim tekućim podacima, pristupaće podacima na računarima svoje firme, raditi složene kalkulacije na ko zna koliko dalekom moćnom računaru, a na svom „telefonu” dobiće rezultate. Serviser će moći da pozove centar i zatraži šemu uređaja koji popravlja

na terenu, da dobije firmin cenovnik usluga i rezervnih delova, da pogleda da li dotični deo postoji na lageru firme... Isto tako efikasno spravom će da se služe građevinari, lekari, novinari... Svima zajedno takav uređaj će omogućiti da rađe transakcije na svom bankovnom računaru, da se snalaze u gradovima, da saznaju prevod strane reči, da pogledaju pojam iz enciklopedije ili budu u toku sa najnovijim političkim dešavanjima.

I sve to sa uređajem koji staje u ruku.

Kanadska firma „Nortel” za sredinu naredne godine najavljuje uređaj pod nazivom *Orbitor*, mobilni telefon ispod čije se numeričke tastature krije ekran koji je 4-5 puta veći nego što je to uobičajeno za prenosne telefone. *Orbitor* će izvršavati applete *Java* programskog jezika koje će dobijati iz etra, a posedovaće prepoznavanje rukopisa i ekran osetljiv na dodir, dakle ekran će moći da se dodiruje prstom i tekst unosi naročitom olovkom. Očekuje se uređaj košta oko 3000 DEM.

Drugi proizvođači mobilnih telefona imaju slične planove, a i kompjuterske firme rade na sličnim projektima. „Apple” planira da *Java* jezik implementira u svoj *Newton* ručni računar, a „Corel” (!?) najavljuje PDA spravicu sličnih karakteristika za oko 1000 DEM.

Moćni mobilni telefoni” nika-ko neće tako brzo osvojiti tržište. Korisnici, pre svega, nisu još spremni za to, a postoje i tehnički problemi. Jedan od njih je i to da se u mali ručni računar nekako „smesti” podrška za *Java* jezik koja na radnoj stanici zauzima oko 15 MB.

Po svemu sudeći, ovakve uređaje očekuje prilično svetla budućnost. Za veliki broj svakodnevnih ljudskih aktivnosti mnogo je bitnije da određena informacija bude dostupna odmah i gde god se nalazili, nego da to bude na moćnom računaru i velikom ekranu.

Tihomir STANČEVIĆ

ENCARTA 97 WORLD ATLAS

ENCARTA 97 ENCYCLOPEDIA DELUXE

zлак najbolje „Microsoftove“ enciklopedije koja će se razbaškariti na 2 kompaktna diska bilo je samo pitanje dana. Mada je i sa običnom *Encarta 97* već napravljen odličan posao, možemo očekivati da će *Encarta 97 Encyclopedia Deluxe*, prerađeno i dopunjeno izdanje, biti daleko atraktivnije. Korisnički interfejs i ostali vizuelni elementi se ne razlikuju od verzije opisane u prošlom izdanju „Cedeteke“. Diskretno ubačene novine primećuju se tek u okviru nekih opcija. Pre svega, više od 6.000 tekstova je dodato ili dopunjeno novim sadržajima (naprimer, tekst o Jugoslaviji je značajno obogaćen, naročito nekim važnim istorijskim činjenicama). Naravno, prisutna je i opcija za download novih članaka sa Interneta, s tim da umesto 1.500 postoji preko 4.000 linkova. Dalje, dodato je 35 novih video inserata, 6.000 fotografija i 200 audio klipova. Nove opcije su **Collages** i **360° Views**. Prva predstavlja nekoliko kolaža vezanih za određenu temu (pad komunizma, Kina

itd.), dok druga opcija omogućava panoramsko razgledanje fotografija sa različitim meridijana naše planete. Za kraj ćemo samo ponoviti već poznatu činjenicu da *Encarta 97 Encyclopedia Deluxe* predstavlja sve što jedna multimedijalna enciklopedija danas može da pruži.

G. J.

CD-ROM ustupio „M&S Soft“

Čedajući sa stanovišta raspoloživog prostora na jednom CD-u, savremena enciklopedijska izdanja su manje-više dostigla svoj maksimum. Svaka promena, odnosno proširenje koje se izvede za potrebe nove verzije za predstojeću godinu, neminovno povlači eliminisanje određenog broja već postojećih podataka da bi se sve ponovo uklopilo u magičnih 670 MB. Samo će širenje enciklopedija na više diskova ili novi DVD format doneti značajnije pomake na ovom polju.

Izuzetak od ovog nepisanog pravila predstavlja novo izdanje „Microsoftovog“ atlasa sveta za 1997. godinu koji je pretrpeo nekoliko značajnih izmena u odnosu na prethodnika. Pre svega, uklonjen je lik „Cosmoa“, male loptaste kreature koja jeste bila simpatičan vid Helpa, ali je na disku (neopravdano) zauzimala nekoliko desetina megabajta. Ovaj prostor je sada mnogo racionalnije iskorišćen: znatno je povećana detaljnost mapa (unesena su manja mesta i sela), mape su izrađene u više boja kako bi se preciznije dočarao reljef, uvedene su turističke karte najvećih svet-skih gradova (od Beograda nema ni traga ni glasa), povećan je broj fotografija koje ilustruju pojedine zemlje, dati su panoramski pogledi na kontinente koji se mogu slobodno rotirati, pojmovi se mogu pretraživati po više kriterijuma itd. Konačno, jedna od najboljih karakteristika je brzina rada – *World Atlas 97* je u poređenju sa prethodnim izdanjem barem četrdesetak procenta brži prilikom skrolovanja mapa.

S obzirom da smo u očima sveta u poslednjih godinu dana postali rasadnik demokratije (e, baš smo „kul“), naša zemlja je ovoga puta nazvana pravim imenom - Jugoslavija. Međutim, sem novog poređenja da smo „slightly larger than South Korea“ i par svežih fotografija „prirodnih ljepota Ekološke države“ (Klaudija Sifer je iz nepoznatih razloga izostavljena), sve ostalo se u principu svodi na ono što je rečeno i u prethodnom izdanju. Naravno, „kolce“ je i dalje ostalo naš zaštitni znak.

Sve u svemu, *Encarta 97 World Atlas* je elektronska publikacija koja je za godinu dana tehnički prilično napredovala. Smatramo da je vredno imati, ukoliko ste propustili izdanje za 1996. godinu.

Slobodan MACEDONIĆ

CD-ROM ustupio „Dragon“

MUSIC CENTRAL 97

Revizija najpopularnije muzičke enciklopedije ne donosi neka veća unapređenja. Tematski je obrađena popularna muzika dvedesetog veka, sa posebnim akcentom na rock'n'roll i njegove preteče, dok su klasika i savremeni žanrovi (techno, dance i sl.) vrlo slabo zastupljeni. Atribut „interaktivno“ se u slučaju *Music Central 97* mora prihvatiti krajnje uzdržano s obzirom na dominirajuće tekstualne podatke, kritike, biografije (više od 8.000) i diskografije (preko 80.000 naslova). Možda će se neke brojke od četrdesetak video i sedamdesetak audio inserata učiniti sasvim dovoljnim, ali nama nije. S druge strane, takva orijentacija je omogućila stvaranje prilično bogate relacione baze podataka sa dosta korisnih informacija. Pregled materijala može se ostvariti na više načina. Najlakše je odabrati muzički žanr (od bluesa do heavy metala), a zatim prelistavati pojmove vezane za temu. Daleko bolja solucija je izbor za jednu od nekoliko vodiča (**Celebrity Tours**), koji podrazumevaju naratora čije izlaganje prate odabrani članci, muzičke numere, video klipovi. Izlaganje vodiča se može privremeno zaustaviti, radi

čitavanja dodatnih informacija preko veznih pojmova. Za preuzimanje update fajlova moguće je nakačiti se na Music Central Web site i pokupiti najnovije kritike, intervjue i dr. Pomenuti nedostaci i par sitnijih bagova nisu dovoljni da bace senku na ukupni utisak o *Music Centralu 97*. Neosporno je da ova „Encarta za muziku“ predstavlja najlepši način za upoznavanje sa čarobnim svetom muzike, pa je, stoga, svaki kompjuterizovani ljubitelj muzike jednostavno mora imati.

G. J.

CD-ROM ustupio „M&S Soft“

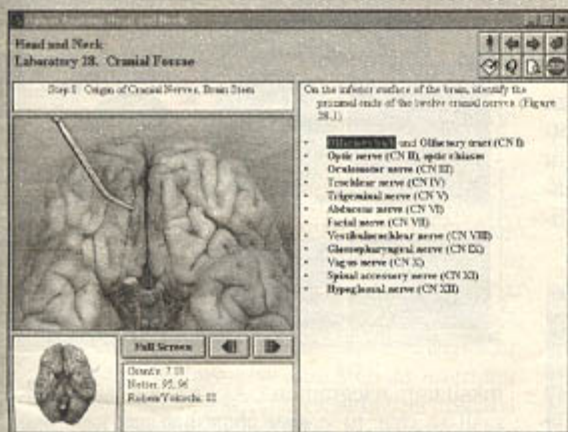

HUMAN ANATOMY

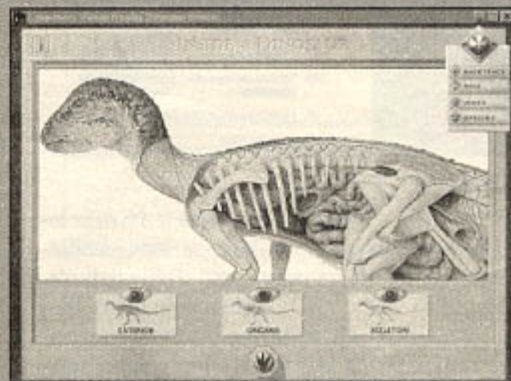
Movi CD-ROM naslov iz oblasti medicinske anatomije *Human Anatomy* neprimetno se uvukao u kataloge domaćih cedeteka i malo je falilo da prođe nezapažen. Srećom, to se nije dogodilo, tako da sa posebnim zadovoljstvom možemo da predstavimo jedan od najboljih priručnika topografske anatomije koji smo mogli da vidimo. Kao plod četvorogodišnje saradnje firme „Gold Standard Multimedia“ i Medicinskog fakulteta Univerziteta u Floridi nastala je ova zbirka od preko 6.000 fotografija pravog kadavera u raznim fazama disekcije. Sa glavnog ekrana bira se jedan od šest predela čovečjeg organizma. Dalje se nudi pregled osteologije izabranog regiona ili postepena disekcija organizovana kroz više odvojenih koraka. Sem statičnih slika koje po principu „označi i pokaži“ ilustruje osnovne anatomske strukture koje se vide na preparatu, postoje još šeme i jedno-

stavne animacije koje ilustruju neke praktične disekcione procedure (skidanje kalvarije, izolovanje srca i slično). Klikanjem na plavo prebojen tekst otvara se na levoj strani ekrana fotografija na koju se tekst odnosi, dok zeleno markiran tekst na desnom delu ekrana otvara odgovarajuću šemu, što omogućava izuzetnu preglednost. Radi veće preglednosti fotografija preporučujemo da sistem dignete najmanje u Hi Color modu (64K boja). Što se detaljnosti tiče, možemo izneti samo pohvale. Ako nisu potpuno opisani, svi značajniji elementi, koji se mogu uočiti makroskopskim pregledom preparata, barem su označeni. To se naročito odnosi na osteologiju, gde je na skoro svakoj kosti označen dvo-cifren broj elemenata, što je i za ispit na Medicinskom fakultetu u Beogradu zadovoljavajuća brojka. Poseban segment diska odnosi se na proveru znanja, gde iz liste ponuđenih odgovora treba izabrati onaj koji odgovara elementu prikazanom na fotografiji. Obilje pitanja iz svih oblasti garantuje detaljnu proveru znanja i mi je otvoreno preporučujemo studentima kao nezamenljivu pomoć tokom pripremanja praktičnog dela ispita. U svakom slučaju, ovaj CD će biti interesantan ne samo akademcima, već i svršenim lekarima koji su radi da obnove svoje znanje iz anatomije kao bazične medicinske discipline.

Gradimir JOKSIMOVIĆ
CD-ROM ustupio
„Extreme Plato“

EYEWITNESS VIRTUAL REALITY DINOSAUR HUNTER

z „Virtual Reality“ edicije multimedijalnih CD-ROM izdanja eminentne firme „Dorling Kindersley“ stigla je enciklopedija o dinosaurima. Uz „Microsoftov“ disk koji se bavi istom tematikom, ovo je sigurno najkvalitetnije ostvarenje iz ove oblasti koje se trenutno može naći. Najviše su nas oduševile tehničke karakteristike, naročito sočna grafika, upotpunjena solidnom i bogatom zvučnom podlogom. S druge strane, potenciranje kozmetičkih elemenata reflektovalo se manju količinu informacija u odnosu na konkurentski „Microsoftov“ disk. Interesantan je pristup izradi ovog CD-a. Korsnik se nalazi u virtualnom muzeju, čije su komponente izložene na zidovima kraj kojih prolazi. U svakom trenutku posmatrač se može zadržati u na nekom njemu interesantnom eksponatu i bolje ga proučiti pomoću veznih pojmova. Šematska mapa muzeja dostupna je u svakom trenutku, kao što je i mogućnost indeksnog pretraživanja termina. Video snimci imaju svoj poseban indeks i vrlo je interesantan izbor tema koje predstavljaju (stavke iz života velikih reptila, teorije o njihovom izumiranju, najpoznatije iskopine i sl.). Kao idealan uvod poslužiće jedan od pet ponuđenih Guided Toursa. Detaljan i iscrpan help ekran objašnjava sve tehničke aspekte u manipulaciji programom, tako da nama samo ostaje da vam preporučimo da disk obavezno pogledate.

G. JOKSIMOVIĆ
CD-ROM ustupio „Espro“

LEARN TO SPEAK ENGLISH

jasno je da CD medijum pruža neograničene mogućnosti u svim domenima učenja jezika. Do sada smo se sretali sa mnogim, manje ili više uspešnim pokušajima da se napravi kvalitetan multimedijalni kurs za savladavanje osnova engleskog jezika. Jedno od novijih izdanja na tu temu stiže iz anonimne firme „HyperGlott Software“ i predstavlja jedan od najbolje zamišljenih kurseva koje smo imali prilike da vidimo. Radi se o klasično organizovanom tečaju kroz trideset tematski različitih lekcija, koje imaju za cilj da korisnika upoznaju kako sa jezikom koji se govori u Sjedinjenim Državama, tako i sa tamnošnjim običajima, navikama, kulturom i, maltene, svim segmentima svakodnevnog života. Posebno pomena vredna je opcija za testiranje sopstvenog izgovora, pri čemu je jedino potreban kvalitetan mikrofonski uređaj, dok se pro-

gram za prepoznavanje govora nalazi na disku (nažalost, ovu opciju nismo stigli da testiramo). Takođe, glasom se mogu raditi i vežbe u okviru lekcija.

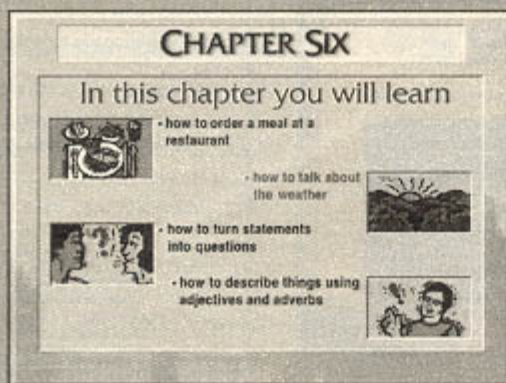
Svaka lekcija ima svoju tematiku („u restoranu“, „na carini“, „u gradskom prevozu“ i sl.) i sastoji se iz nekoliko delova.

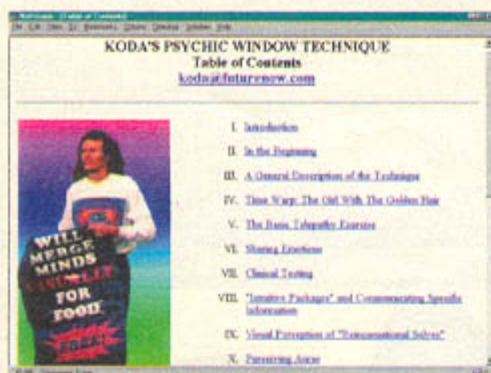
Prvo, tu je **Vocabulary**, rečnik sa svim pojmovima korišćenim u lekciji u okviru koga se testira izgovor izabrane reči (čak postoji i skala sa koje se očitava kvalitet izgovora!). Slede **The Story**, deo u kome narator prepričava situaciju koja će se odvijati u okviru **Action** segmenta, gde korisnik treba pažljivo da prati radnju kako bi u sledećim vežbama mogao pravilno da odgovori na postavljena pitanja. Kasnije dolaze vežbe sa popunjavanjem dijaloga, klasične gramatičke „fill in the blanks“ vežbe, vežbe komunikacije i, konačno, nekoliko igara (slagalice i dr.). Jedno-

stavno, ako predemo preko nekoliko tehničkih nedoradenosti, sve je fenomenalno zamišljeno.

Mada većina nas misli da dobro vlada engleskim jezikom, tek mali procenat bi se lako snašao u konkretnoj situaciji, kada bi trebalo progovoriti koju reč sa nekim kome je engleski maternji jezik. Zbog toga, kao i zbog gramatičkog opismenjavanja paketi poput ovog nisu namenjeni samo početnicima.

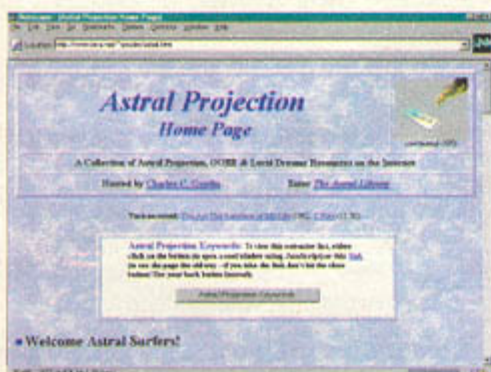
G. J.
CD-ROM ustupio
„Espro“

Misterije

„The truth is out there“ poznata je fraza iz jedne vrlo popularne serije koja se bavi neobjašnjenim fenomenima ovog sveta. Želite li da saznate nešto više o njima? Interesuje li vas možda Filadelfijski eksperiment i sudbina američkog ratnog broda koji je navodno postao nevidljiv i pri tome još putovao kroz vreme? Sve o tome naći ćete na <http://www.wincom.net/softarts/philexp.html>. Možda vas više zanimaju misterije ljudskog uma koji je i dalje jedna od najvećih nepoznanica moderne nauke. Da li je moguće napustiti svoje telo? <http://www.lava.net/~goodin/astral.html> održavaju ljudi koji misle da jeste; čak će vam i ponuditi par saveta kako da olakšate sebi put do astralne projekcije.

Da li ste čuli nešto o Uri Geleru, čoveku koji je snagom svog uma savijao прибор za jelo? Posetite onda stranu posvećenu njemu: <http://www.tcom.co.uk/hpnet/index.htm>. Ako želite da za 10 minuta ovladate ESP-om pomoću tehnike poznate kao „Psychic Window“ onda je http://www.futurenow.com/metaphysics/psychic_window.html strana za vas. Na Internetu možete naći i Web izdanje časopisa „Strange“ koji se bavi svim mogućim čudnim pojavama počevši od duhova, preko vanzemaljaca, do raznih „čudovišta“ i misterioznih životinja. Adresa je www.strangemag.com. Presentacija čija su gla-

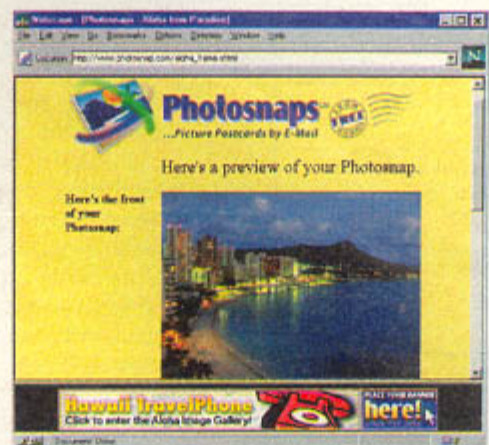
vna i jedina preokupacija neidentifikovani leteći objekti i sve vezano za njih je <http://www.iufog.org>. Tu ćete naći slike, izjave ljudi koji su doživeli bliski kontakt, razne isečke iz časopisa, položaje raznih „hangara 19“ i slično.

Na Yahoo! možete naći pregršt zanimljivih informacija u Science/Paradoxes. Tamo ćete, između ostalog, moći pročitati da je pre godinu i po dana praktično otkrivena antigravitacija! Senzacionalno otkriće objavili su naučnici iz jedne skandinavske laboratorije rekavši da su do sada uspeali postići smanjenje težine objektu za oko 2%, što se možda sada čini malim, ali ovo otkriće će svakako napraviti ogroman preokret u modernoj nauci i tehnologiji. A i mi ćemo konačno isprobati one skejtove iz „Povratka u budućnost III“. (vp)

Pozdravi sa Interneta

Još jedna u nizu popularnih stvari na Mreži je slanje razglednica. Nađete zgodno mesto (Havaje, na primer), unesete prigodan tekst i pošaljete to nekome, a dotična osoba dobije poruku sa

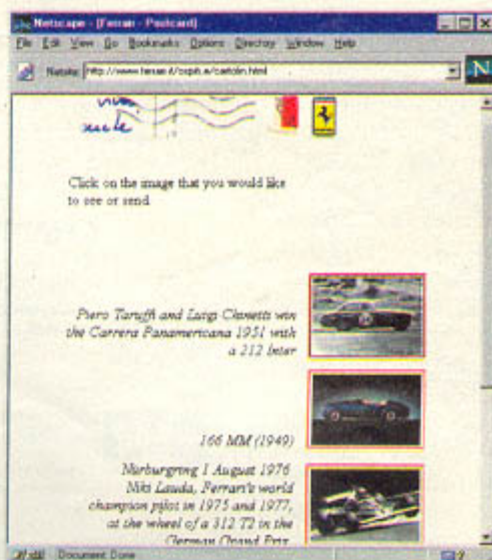

obaveštenjem da je na određenoj adresi čeka razglednica napravljena specijalno za njega (ili, u boljem slučaju, nju). Postoji nekoliko ovakvih servera koji se razlikuju po sadržajima koji se mogu poslati. www.cardmaster.com nudi razglednice opštih sadržaja koje bismo mi pre nazvali

luksuznim telegramima. Ako su vam Havaji prirasli za srce, tu je www.photosnap.com koji nudi prelepe slike plaža pod simpatičnim nazivom „Aloha from Paradise“. Ljubitelji moderne grafike uživaće u pomalo psihodeličnim, ali sjajnim radovima Džejsona Lempporta (Jason Lampport) na adresi www.1source.com/ecards, dok ljubiteljima klasičnih automobila preporučujemo www.ferrari.it/ospiti/e/cartolin.html.

I, na kraju, specijalitet Mreže koji teško da ćete naći u stvarnosti - animirane razglednice za jedno sa zvucima. Pogledajte www.bluemountain.com/eng/frmd i uživajte u lepoti jednostavnog dizajna. (sp)

Pogledajte u katalog

Kada neko putuje u inostranstvo, obavezno od svojih prijatelja dobije zaduženja da donese neke „sitnice“ jer ih ovde nema ili su mnogo skuplje. Ako ste već probali ovakvo naručivanje, verovatno ste ostali nezadovoljni jer niste dobili baš ono što ste tražili. Međutim, zahvaljujući Web stranicama, u mogućnosti ste da pogledate kataloge sa slikama i detaljnim opisima proizvoda, kao i cenu i uslove slanja proizvoda do vas. Sve veći broj kompanija koristi Internet za prodaju svoje robe i danas gotovo da nema ozbiljnije kompanije koja nema svoju Web prezentaciju sa katalogom i sistemom za naručivanje. Prednjače, naravno, kompanije iz SAD-a, ali i evropske polako shvataju značaj ovog vida reklamiranja i prodaje. Evo nekih zanimljivih kataloga koje smo sreli na Internetu.

Za sve one koji se bave elektronikom i računarima zanimljiva je adresa <http://www.jameco.com> jer se na njoj može naći katalog elektronskih komponenta kao i delova i dodataka za računare. Kako smo pročitali, sve što naručite paku-

je se i šalje istog dana, što važi i za besplatni papirni katalog. Čak i ukoliko ne želite da naručite komponente (daleko je Amerika a pošta je spora), možete samo da proverite orijentacione cene komponenta za svoj novi projekat preko sjajnog pretraživača.

Za one koji više vole prirodu i putovanja predlažemo <http://www.jansport.com> jer će tu naći katalog sa slikama sjajnih transportnih ranaca (setite se stopera sa rancima većim od njih samih) i putnih torbi. Ako vam nešto ne bude ja-

sno iz zaista detaljnih opisa o mogućnostima ove opreme, onda vam ostaje e-mail koji ćete i tako konsultovati za cene. Kada stignete u prirodu više će vam koristiti ono što ste poručili sa <http://www.vaude.de>. Ova nemačka kompanija je specijalizovana za odeću i opremu koju nose planinari i alpinisti, a i amateri mogu naći sjajne jakne. Možete naručiti i papirni katalog ukoliko živite na području Nemačke (izgleda da se ovde krug delom ipak zatvara).

Ako više volite toplinu svoje sobe, onda potražite neku dobru knjigu na <http://www.books.com>. Postoji više standardnih načina pretraživanja po nazivu knjige, imenu autora i temi, ali je zanimljiva mogućnost pretraživanja po ISBN broju što omogućava da trenutno saznate cenu knjige koju ste pozajmili. (dd)

„Ko to kaže, ko to laže...“

Malo patriotizma nije naodmet, a u tom smislu ćemo sada javno pohvaliti autore nekolicine stranica koje se na vrlo „svetski“ način bave Jugoslavijom i dešavanjima u njoj. Nama koji smo ovde (nažalost, neki bi rekli) te stranice zanimljive su zbog dobrog dizajna, ali našim ljudima u inostranstvu prvenstveno zbog načina da lako i brzo saznaju šta se dešava ovde.

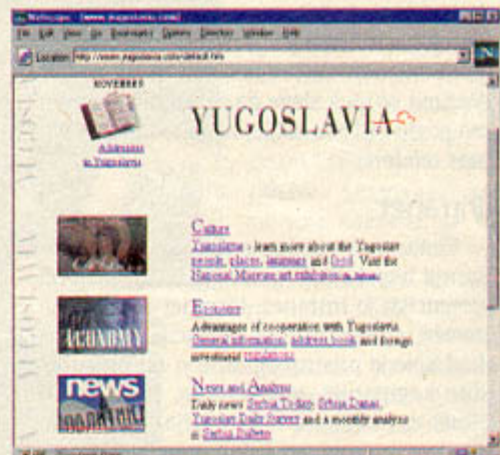
Prvi od tih servera je www.beograd.com gde se, pored ostalih, nalazi i prezentacija našeg lista. *Beograd.com* postoji već duže vreme, nalazi se u Bostonu, a pre nekoliko meseci dobio je i priznanje *Web of Culture* za naročit doprinos kulturi na Internetu.

Sledeća dva, ništa lošija od prethodnog, su [beonet.com](http://www.beonet.com) i [beonet.yu](http://www.beonet.yu). Donedavno se radilo o jednom serveru sa dva imena, ali sada su to dve različite prezentacije koje dosta liče jedna na

drugu i nude slične sadržaje, s tim da je akcenat na objavljivanju najsvežijih vesti iz Jugoslavije. *Beonet.com* nudi i mogućnost korisnicima da kontaktiraju neke od zanimljivih ljudi iz Jugoslavije: popularnog karikaturistu Aleksandra Klasa (klas@beonet.com) čije karikature se mogu naći i u prezentaciji, pisca i pesnika Ljubivoja Ršumovića (lj_rsumovic@beonet.com) i muzičara Dejana Cukića (dejanc@beonet.com) koji donosi vesti i intervjue sa popularnim ličnostima iz sveta muzike.

Postoji još mnogo servera u inostranstvu koji se bave Jugoslavijom, a mi smatramo da po kvalitetu treba izdvojiti www.yugoslavia.com koji, između ostalog, nudi dosta kulturnih sadržaja. Još jedna interesantna prezentacija pod nazivom *Little Serbia* (pogledajte naslov pasusa) nalazi se na www.serbia.front.net, a naročitu pažnju privlači njen naslovni ekran sa kombinacijom patriotskog dvoglavog orla i naive (u umetničkom smislu) slike srbijanskog sela. (sp)

Posle Interneta Intranet

O koristi Interneta ima raznih mišljenja. Većina se ipak slaže da će uskoro Internet na poslu biti isto toliko neophodan kao danas telefon

Specijalno za „Svet kompjutera“

Pariz, novembra
Prema anketi kompanije „Median-gles“, u Francuskoj trenutno ima oko 700 000 Internauta. Najveći broj je iz pariskog regiona (45%) i više od dve trećine su muškarci. O koristi Interneta ima raznih mišljenja; retki su oni poput direktora informatičkog odeljenja TV stanice „Canal+“ koji smatra da je Internet skoro nekoristan za njegovu firmu jer je preplavljen loše organizovanim informacijama (sajtovima). Većina se ipak slaže da će uskoro Internet na poslu biti isto toliko neophodan kao danas telefon.

Intranet

Elektronska pošta je trenutno najpopularniji aspekt Interneta. Međutim, najveći potencijal je Intranet. Intranet je privatna mreža organizovana na principu Interneta kod koje je pristup ograničen na nivou jedne kompanije, univerziteta, bolnice itd. Služi za razmenu informacija, aplikacija, programa na nivou jedne organizacije. Sigurnost informacija koje kruže Intranetom je garantovana u okviru same firme, jer spoljni pristup nije moguć. Uspeh Intraneta vezan je za „preobuku“ zaposlenih koji često nemaju veze sa informatikom. Umesto da im informacije stižu na sto na papiru, korisnici Intraneta sami moraju da ih

traže, kopiraju na svoj disk i grade svoju dokumentaciju. Broj i vrsta aplikacija su ograničeni jedino maštom korisnika.

Multinacionalna kompanija „Elf Aquitaine“ vidi u Intranetu najsigurniji i najjeftiniji način za razmenu informacija u okviru firme čije su filijale na svim kontinentima (32000 dokumenata kruži preko četiri servera). Pristup Internetu van Intraneta nije omogućen u cilju sigurnosti sistema, jer uvek postoji opasnost od neautorizovane posete serveru. Američke analize pokazuju da je čak trećina onih Intranet sajtova koji su vezani sa Internetom za „spoljni svet“ – provaljena.

U bolnici

Direktor francuske bolnice „Hopital de ville-Evrard“ žali se da je pre uvođenja Intraneta za zamenu jedne slomljene keramičke pločice na podu trebalo ponekad tri nedelje. Prvo je zvao dežurno osoblje koje je zatim zvalo majstora, onda ponovo zvao i proveravao. Elektronska pošta preko Intraneta je poboljšala način komuniciranja: primalac poruke je obavezan da odgovori, nema čekanja i ponovnog zivkanja ako majstor nije tu. Intranet je pomogao i u automatizaciji isporuke bolničkih obroka. Kuhinja ove bolnice je odgovorna za spremanje hrane čak 84 klinika i dispanzera. Narudžbine stižu preko Intraneta pravo u kuhinju. Nema više beskrajskih faksova i telefonskih poziva. U oba slučaja Intranet je pomogao da se razreše organizacioni problemi nerešivi uobičajenim sredstvima, a cena je srazmerno mala.

„Glaxo-Wellcome“, farmaceutska kompanija, takođe koristi Intranet za razmenu informacija između filijala i direkcija širom Evrope. Više od 500 PC kompjutera ove firme ima instaliran Netscape. „Kompleksnost ovog projekta nije samo u organizovanju mreže, već u njenom održavanju i upravljanju“, kaže Beatrice Couilleaux, šef Intranet projekta.

mr Zorica JELIĆ

Kako naći posao preko Interneta

Nešto više od 2000 poslovnih ponuda za poslove širom Francuske objavljeno je na adresi „CadresOnline“ (<http://www.cadresonline.com>) koji je kreirala firma „Multimedia Interactive“.

Novi oglasi se pojavljuju svakog ponedeljka i ne brišu se tokom sledeće tri nedelje. Svrha ovog servisa je brži i lakši pronalazak poslova na osnovu specifičnih kriterijuma (region, pozicija, struka, itd). Pored oglašavanja, „CadresOnline“ sadrži i analizu plata (postojećih, mogućih), uputstva za pripremanje rezimea (Curriculum Vitae), testove za procenu kandidata, uputstva za razvoj karijere. U Francuskoj je trenutna nezaposlenost već oko 13,5 odsto i verovatno će ovaj servis biti veoma koristan.

COMDEX
 Fall '96 Las Vegas Convention Center
 Booth No. 1690

Beogradski „T. M. Computers“, dugogodišnji partner „Sveta kompjutera“ imao je svog čoveka, tj. ženu, na najpoznatijem svetskom kompjuterskom sajmu. Biljana Lekić je bila ljubazna da svoja iskustva iz Las Vegasa pretoči u tekst koji sledi

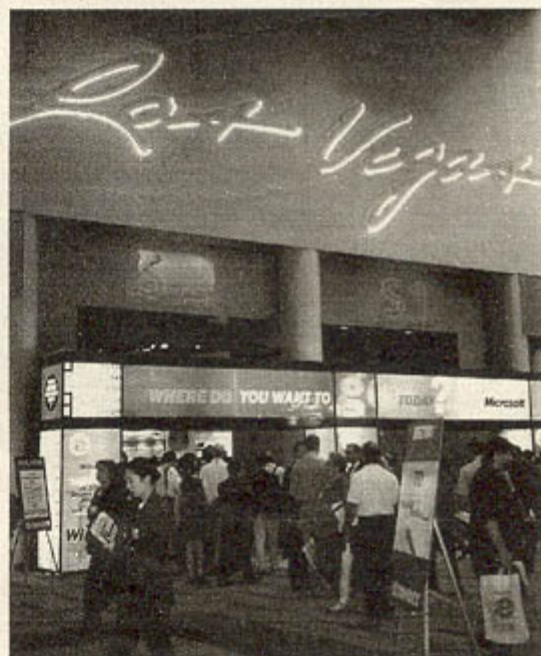
Specijalno za „Svet kompjutera“

Las Vegas, novembra
Bilo je teško pronaći slobodnu sobu u bilo kom hotelu u Las Vegasu između 18. i 22. novembra. Preko 250 000 ljudi sjurilo se u Vegas da vidi najveći kompjuterski sajam u Americi. Već u avionu bilo je jasno da svi idu sa istim ciljem - videti COMDEX. I stari i mladi govorili su samo o tome. Ovogodišnji sajam protekao je u znaku jubileja - 25 godina mikroprocesora.

Sajam je izgleda jedino mesto na kome nema kokanja (izuzev naravno na tom jednom pomenutom štandu). Od kada se izade iz aerodroma u Las Vegasu, slot mašine su na svakom koraku. U hotelima, u prolazima, negde i ispred hotela... Na svim mestima na kojima se iz nekog razloga možete zaustaviti.

Ove godine COMDEX je bio podeljen na tri tematske celine: „Internet“, „Multimedia“ i „Komunikacije i mreže“. Za razliku od beogradskog i svih „običnih“ sajmova gde su sve hale na jednom mestu, u Las Vegasu su izložbeni prostori bili na tri lokacije - dve veoma blizu jedna drugoj i treća udaljena desetak minuta autobusom.

Po dolasku u Vegas i smeštanju u hotel, krenula sam da preuzmem svoju propusnicu za sajam. Ali ni u Americi ne ide sve glatko, pa moju propusnicu nisu pronašli i sledeća tri sata provela sam

Najveći kompjuterski vašar

čekajući u redu da mi naprave novu. To vreme iskoristila sam da detaljno pregledam sajamski katalog.

Proizvodi izloženi na sajmu nemaju istaknutu cenu. Tek se za poneku stvar u katalogu mogla naći cena. Ostale cene mogu se dobiti pošto ukoliko predate svoju propusnicu na štandu sa proizvodima koji vas zanimaju. Svaka propusnica, u stvari je, magnetna kartica koja se provuče kroz čitač i u kompjuteru su svi vaši podaci. Jednostavno i brzo. Ljubazna osoba vas upita za koje ste proizvode posebno zainteresovani, kao i da li je to za ličnu upotrebu ili za dalju prodaju. I to je sve.

Prvi dan

Kako sam čula od jednog redovnog posetioca COMDEX-a, ranijih godina je bilo više malih izlagača. Sada su uglavnom izlagale velike kompanije. Natpis „Where do you want to go today” vodio je do „Microsoftovog” velikog, šarenog štanda sa ogromnom gužvom i Windowsom CE u prvom planu. Windows CE je „Microsoftov” najnoviji operativni sistem koji sadrži i pocket (džepni) Word, pocket Excel, pocket Internet Explorer, takođe i pocket Schedule, kao i e-mail. Koristi pan and to-

mene. Na adresi www.demonetonline.com rezultati će moći da se vide već od sredine decembra, obećaje.

Drugi dan

Drugi dan sam se odmorna uputila ka zdanju „Las Vegas Convention Centre”. A tamo - DVD sa svih strana. Presentacije su zaista oduševljavale posetioce. Svi su se trudili da im presentacije budu što zanimljivije, sa mnogo skečeva i šaljivih upadica, uz interakciju sa publikom. Posebnu pažnju mi je privukao „Diamondov” štand. Oni su na velikom platnu prikazivali DVD i njegove mogućnosti. Na pitanje ka-

„Philips” je takođe imao više prezentacija. Ipak, upadalo je u oči da „Philips” sa svojim monitorima želi da agresivnije nastupi na američkom tržištu. Na štandu je bilo mnogo više modela monitora nego što sam ja mogla ranije da vidim. „STB” je imao veliki štand, a u prvom planu je naravno bio DVD. Izvanredna prezentacija kao i provođenje po štandu svakog zainteresovanog posetioca, dovelo je do toga da se i tu zadržim jako dugo. STB-ov DVD uređaj, kao i DVD uređaji ostalih proizvođača neće izaći na tržište pre marta sledeće godine. Moram priznati da posle njihove prezentacije i ja mislim da će DVD biti novi standard (ukoliko se napokon usaglasa oko autorskih prava). Upao mi je u oči „Hitachijev” monitor. Savršena slika. Prosto sam poželela da pružim ruku i dotaknem ono iza ekrana.

Uočila sam da su različiti ljudi posetioci sajma. Od onih koji su na COMDEX došli zbog posla, do onih koji su na sajam došli samo radi zabave. Amerikanci jako vole sajmove da bi skupljali papire i sav reklamni materijal na sajmovima. Svaki dan sa

sajma su u autobuse ulazili sa punim rukama. Na svakom štandu se nešto delilo. Negde se trebalo potruditi za poklon, a negde svako dobija po nešto.

„Creative Labs” je predstavio Sound Blaster AWE 64 i Sound Blaster AWE 64 Gold. Svi su se tiskali na štandu da provere koliko je bolji novi AWE 64 od AWE 32. Naravno, pošto na svakom štandu ima poneka atrakcija, bilo je i ovde. Oni su imali čoveka preobučenog u Smrt na samom ulazu. „Smrzneš” se kad ulaziš i „smrzneš” se kad čuješ novi AWE 64.

Malo dalje, štand „Broderbund Softwarea”. Moje pitanje

„Kada će Myst 27” i veliko razočaranje posle njihovog odgovora - tek negde oko polovine sledeće godine. „Zar da čekam dotle”, izraz na mom licu govorio je sve. Malo proizvođača igara je bilo na ovom sajmu. Meni je, pored „Broderbunda”, pažnju privukao još samo „Interplay” (što ne znači da nije bilo drugih, ali ih ja nisam videla). Sajam je ogroman, a štandovi su uglavnom nepravilnog oblika, pa koliko god sam se trudila da sve obidem, sigurna sam da sam mnogo toga propustila.

uch osetljiv ekran za jednostavnije i lakše korišćenje.

„Casio” je u saradnji sa „Microsoftom” razvio ručni PC i nazvao ga Cassiopeia. Cassiopeia koristi Windows CE.

Nedaleko od „Microsofta” nalazio se paviljon njegovih partnera, manjih kompanija koje su izložile svoje sisteme koji rade u sprezi sa „Microsoftovim” softverom.

Internet, Internet, Internet... čulo se i videlo na sve strane. „Netscape je vaš vodič kroz Internet”, a odmah do njega „Compuserve je vaš izbor za surfovanje”. U svakoj hali i na svakom mestu Internet je bio IN. Jedno pitanje privuklo mi je pažnju tog prvog dana: „Where the world comes for software?”

Na jednom štandu su bili veoma zainteresovani da naprave Internet demonstraciju samo za

da će se njihov DVD pojaviti u prodaji, odgovorili su tek posle marta 1997. „Još nekoliko meseci iščekivanja...”, prokomentarisao je jedan ljubitelj tehnoloških novotarija. „Diamond” je prikazao i Supra Video Phone Kit 3000, sistem za video konferencije sa kolor video-kamerom sa mikrofonom, Supra Express 336 fax/modemom i Diamond Crunch It! 1001 video capture karticom). Prateći razne prezentacije na „Diamondovom” štandu neopaženo mi je prošao čitav sat.

„Bosse“ zvučnici i slušalice svesmirkog izgleda svima su privlačili pažnju. Velika gužva jer je svako želeo da čuje svojim ušima. Zvuk je zaista savršen (a cene i dalje previsoke za prosečnog korisnika kompjutera u našoj zemlji).

Štand firme „Fargo“ nije bio veliki, ali mene je privukao. FotoFun Digital Color Photo Printer izbacuje prave kolor fotografije veličine 10 x 15 cm (što je i standard u svetu). Uz to, možete da napravite i šolju za belu kafu sa svojom omiljenom slikom.

„US Robotics“ i novi brzi modeli. „Borland“ i njihovo rešenje kako da pripitomite Internet „džunglu“... Ipak, originalnu ideju, sa-

štand sav šaren sa mnoštvom proizvoda. Velika gužva. Dele se „Epson“ bedževi koji svetlucaju. Svuda neki poklončić koji privlači pažnju.

Ogroman IBM-ov štand i svi nose IBM koferčiće koji imaju prorez kroz koji se ubacuje reklamni materijal koji sakupite po sajmu. Reklamne kese svuda. Gužva. Većina posetilaca odlazi danas iz Vegasa. HP-ov ogroman štand i prezentacije. Prezentacije svuda. Ogromni ekrani, ozvučenje i ljudi koji vas pozivaju da pogledate „dosad neviđenu“ prezentaciju. „Iomega“ i veliki šaren štand. Zip i Jazz drajvovi kao i mogućnost da sa Interneta skidate korisne informacije direktno na Zip drajv, a da to bude brzo.

svim u stilu Las Vegasa, imala je firma „PNY“ koja je pozvala posetioce da okušaju sreću na slot mašinama sa nagradama u vidu memorijskih modula.

Na ovogodišnjem jesenjem COMDEX-u bilo je i dosta izlagača iz Evrope i Azije, posebno sa Tajvana. Oni su nudili osnovne ploče, memorije, čipove... Bili su smešteni u zajedničkoj hali koja je bila manje šarena i manje zanimljiva za svet koji je došao da razgleda i da se zabavlja.

Treći dan

Pokušala sam da moj poslednji dan u Las Vegasu iskoristim da vidim sve ono što sam propustila prethodnih dana. „EPSON-ov“

„Sony“ ime je bilo visoko u vazduhu i samo je trebalo pronaći put bez gužve da se stigne do njih. Usput sam naletela na TDK-ov štand koji prethodnih dana nisam videla. A na njemu svi TDK proizvodi, od disketa do CDR medija uz, naravno, po prospekt za svaki proizvod.

„Texas Instruments“, odmah u blizini, privukao mi je pažnju. Notebook do notebooka, sve lepši od lepšega i sve jači i sa boljim ekranima, zvučnim mogućnostima i CD-ROM-ovima... Pravi mali prenosni kompjuteri. Upitah domaćina na štandu da li još uvek proizvode moj omiljeni model Traveler 4000, ali mi on reče da su davno prestali, jer je tehnologija napredovala i više nema potrebe da notebook bude tako težak i debeo.

Došlo je polako i vreme da se pozdravim sa Las Vegasom. Čekajući na avion razmišljala sam o tome da li su svi ti ljudi oko mene takođe ostavili poneki novčić u slot mašinama kojih ima na hiljade u Vegasu. Avion je uzleteo.

Biljana LEKIĆ

PRESTANITE DA KUPUJETE KOMPJUTERE

JEDNOM STE PLATILI PUNU CENU I
ZAŠTO BISTE TO RADILI PONOVO !

VAŠEM KOMPJUTERU JE POTREBAN

JEDAN ORIGINALNI **UP® grade** SADRŽI:

- Zamenu postojećih (zastarelih) delova novim
- Besplatan BackUp sadržaja diskova
- Besplatna optimizacija računara:
  - hardverska
  - na nivou BIOS-a
  - softverska (akceleratoraska)
- što pojačava performanse do 60%
- Besplatna ugradnja hardvera
- Besplatna kozmetika hardvera
- Garancija na ugradjene delove 1 god.
- Obezbedjen servis 10 god.
- Servis za firme 24^h dnevno

Green
technologies

Paunova 67 Bgd tel: 011 66 85 86

Hypermedia Reality

U Beogradu održana izložba slika japanskog umetnika Jošija Itagakija

Od 2. do 10. novembra u bioskopu REX održana je izložba slika japanskog umetnika Jošija Itagakija (Yoshio Itagaki). Razlog zašto „Svet kompjutera“ piše o ovom događaju je što Jošio svoje slike stvara uz pomoć računara, koristeći pri tome razne napredne tehnike kako bi dočarao svoje vizije.

Jošio Itagaki rođen je 19. aprila 1967. godine u Nagoji. Detinjstvo je proveo u raznim delovima Japana. U Naru i Okazaki je imao prilike da svakodnevno gleda budističke hramove i statue. Na televiziji je gledao crtane filmove japanske proizvodnje, a noći je provodio igrajući kompjuterske igre. U svojoj šesnaestoj godini odlučio je da postane profesionalni umetnik. Tada je upoznao i radove Nam June Paika i Josepha Beuysa koji su na njega imali veliki uticaj. Na Tama Art univerzitet u Tokiju se upisao 1987. godine gde je studirao slikarstvo i istoriju umetnosti i diplomirao 1991. godine. Posle tri izložbe u Tokiju preselio se 1993. u Njujork u potrazi za međunarodnom karijerom. U međuvremenu je 1995. završio poslediplomske studije na Univerzitetu u Njujorku iz oblasti kompjuterske umetnosti u generaciji sa Peterom Kampusom (Peter Campus). Jošio sada svoje radove izlaže po Sjedinjenim Američkim Državama i Evropi, a trenutno radi na projektu pod nazivom „Hypermedia reality“.

Ovaj projekat se sastoji od više tematskih celina poput sećanja na prvu atomsku bombu ba-

čenu na Hirošimu, ljudska lica, budističke hramove... Međutim sve Jošiove slike su kombinacija realnih skeniranih slika ili slika poznatih japanskih umetnika i likova iz japanskih crtanih filmova, futurističkih trodimenzionalnih objekata, ali i slika dobijenih pomoću medicinskih skenera i satelita. Takođe na njegovim slikama možete sresti i lance DNK u kombinaciji sa „kiber gejšom“. Njegovi radovi, inspirisani okolinom u kojoj je odrastao, predstavljaju čudan

spoj tradicionalne japanske i današnje zapadne medijsko-tehnološke kulture.

Pored desetak stalno izloženih slika u REX bioskopu jedne večeri je umetnik prikazao slajdove sa ostatkom svojih dela. Pedesetak posetilaca je imalo jedinstvenu priliku da direktno od autora čuje objašnjenja svake slike, kako i zašto je nastala i način na koji je on doživljava. Bilo je zanimljivo čuti i neka bizarna objašnjenja koja dokazuju da iza dobrog umetničkog dela ne mora da se krije dubok motiv.

Jošio za kreiranje svojih slika koristi jedan Macintosh, dok od softvera upotrebljava Adobe-ov Photoshop i Illustrator. S obzirom da svoje slike raznim tehnikama štampe prenosi na postere njegove slike su dimenzija 3000 x 4000 piksela. Operacije nad ovako velikim slikama zahtevaju dosta vremena pa Jošio često zada jednu transformaciju pa malo prošetata...

Za sve one kojima su se ove slike dopale i eventualno dale impuls da i sami počnu da se bave sličnim vidom umetnosti treba reći da Jošio prodaje svoje slike po dobroj ceni, ali u Njujorku. Kod nas bi se od toga teško moglo živeti... Ako vas ipak zanima kako da prodate svoje slike, možda je najbolje da pitate Jošia lično putem e-maila (yoshio777@aol.com).

Dušan DINGARAC
(dingo@galeb.etf.bg.ac.yu)

Edukativna informatika '97

Naučni skup o informatičkom obrazovanju

U okviru manifestacije „Dani mimoze“ u Herceg Novom će se od 9. do 22. januara 1997. godine održati skup pod nazivom „Edukativna informatika '97“ namenjen ustanovama i pojedincima u oblasti obrazovanja.

Organizatori ovog skupa, slično dosadašnjim iskustvima sa organizacijom ovakvog skupa na Kopaoniku i u Beogradu, kada je u seriji intenzivnih kurseva za decu osnovnih i srednjih škola prošlo preko hiljadu polaznika obučeni na PC računarima, odlučili su da ponovo spoje lepo sa korisnim, jer se u dobrom ambijentu brzo i aktivno stiže do željenog cilja. Autor i protagonist ovog projekta je dipl. matematičar Dubravka Đurić, a skup se organizuje u saradnji sa Jugoslovenskim informatičkim savezom, Saveznim ministarstvom za razvoj, Saveznim zavodom za informatiku, Društvom informatičara Srbije, Društvom informatičara Crne Gore i YURIT-om.

Cilj skupa je sveobuhvatno i multidisciplinarno sagledavanje aktuelnosti u oblasti edukativne informatike, pre svega informatike u obrazovanju - osnovnom, srednje, višem i visokom - kako u Jugoslaviji, tako i u svetu. Namera je da se skup održava jednom godišnje, u ci-

lju usavršavanja prosvetnih radnika tokom zimskog raspusta.

Prema preporuci profesora D. Mandića, osnovne teme ovogodišnjeg naučno-stručnog skupa bile bi: „Multimedijalni softver“, „Eskpertni sistemi u obrazovanju“, „Neuralne mreže u obrazovanju“, „Virtuelna realnost“, „Internet u obrazovanju“, „Telenastava uz korišćenje informacionih tehnologija“, „Informacione tehnologije u obrazovanju hendikepiranih lica“ i „Hipermediji u obrazovanju“...

Zamišljeno je da se čitav skup održava na nekoliko nivoa, zavisno od profila učesnika: naučni skup za prosvetne radnike, internacionalni računarski kamp za mlade (po ugledu na američke edukativne kampove), opšti i specijalizovani kursevi za odrasle, kao i predavanja, prezentacije i promocije hardverskih i softverskih rešenja zainteresovanih firmi.

Oni koji bi želeli da se pojave na ovom skupu kao aktivni učesnici, posmatrači, polaznici nekog od kurseva ili da učestvuju na neki drugi način, mogu da se obrate Jugoslovenskom informatičkom savezu, Zmaj Jovina 4, Beograd, tel.: 620-374, 622-668, fax: 626-576.

T.S.

COMPUTER CENTER SPECTRUM - NIŠ

Niš, ul. 7. Juli br. 3 tel. 018/ 24-027
fax 018/ 46-520

PC RAČUNARI AMD 486/133MHz
PC RAČUNARI INTEL PENTIUM 133/150/166/200 MHz
PC RAČUNARI CYRIX PENTIUM 133/150/166/200

***

COLOR MONITORI DAEWOO 14"/15"/17"
COLOR MONITORI SAMSUNG 14"/15"/17"/20"
COLOR MONITORI PHILIPS 14"/15"/17"

***

MATRIČNI PRINTERI A4 EPSON LX300/LQ300/LQ570
MATRIČNI PRINTERI A3 EPSON FX1170/2170/LQ1070/2170
INK JET EPSON STYLUS 820/COLOR500/PRO/1000/XL PRO
LASER PRINTERI HP 5L/5P/5MP/5/4V

***

RUČNI SKENERI GENIUS 256GRAY/COLOR
A4 SKENERI GENIUS SP2-2400DPI/HR2-4800DPI
GRAFIČKE TABLE GENIUS HR1212/1812/1812D

***

KUĆIŠTA MINI/MIDI/BIG TOWER
TASTATURE KLIK/WINDOWS95
MIŠEVI GENIUS EASY/3/COLOR/OPTICAL

***

MB 486 UMC/ALI/SIS
MB PENTIUM INTEL TRITON FX/VX/HX
RAM SIMM 4MB/8MB/16MB/32MB EDO
HDD 1.1/1.3/1.7/2.1/2.5 GB
CD ROM 8X/10X

SVGA S3 TRIO 64/V+ / DIAMOND STEALTH VIDEO 2020/3D
SOUND BLASTER 16/VIBRA+ FM/AWE32
FAXMODEM 14400/28800/UMC/CL/US ROBOTICS
ZVUČNICI 2X5/2X10/2X30/2X100W
DŽOJSTICI QUICKJOY
NEPREKIDNA NAPAJANJA UPS 400/800/1250VA

***

CD CLUB **tel. 018/46-520**

NAJNOVIJI PROGRAMI I IGRE
SNIMANJE NA CD I DISKETAMA
IZNAJMLJIVANJE I PRODAJA CD-a
KONFIGURISANJE RAČUNARA

EPSON

RADNO VREME: PONEDELJAK-PETAK: 09-17, SUBOTA: 09-14

Elektronski čuvari

Era u kojoj se mirno spava zahvaljujući kompjuterima koji nas čuvaju, definitivno je stigla

Svi se dobro sećamo scena iz filma „Sliver“ u kojima se glavni muški lik bavi modernim voajerisanjem u svojoj privatnoj stambenoj zgradi zahvaljujući vrhunskoj video-kompjuterskoj opremi. Ili scena iz krimi filmova u kojima su dobro organizovani lopovi u poslednjoj pljački uhvaćeni samo zahvaljujući kompjuterskim alarmnim sistemima. I ako je neko pomislio da je u pitanju još jedna manipulacija od strane radnika „sedme umetnosti“ grdno je pogrešio.

Gospodin Božidar Živanović, direktor prodaje „DMD alarma“ iz Beograda nam je ukazao na načine primene kompjutera u sistemima zaštite.

Kao i većina modernih tehnologija i tehnologija alarmnih sistema se u početku razvila za potrebe vojske. U pojedinim zemljama javila se potreba za stalnim nadgledanjem granica zbog učestalih nelegalnih emigracija. Sredinom sedamdesetih napravljen je sistem baziran na prekidačima koji su se nalazili pod zemljom i koji bi bili aktivirani kada bi neko stao na njih. Kao i sve tehničke stvari, i ovakvi primitivni alarmni sistemi doživeli su svoju evoluciju do današnjih vrhunskih alarmnih centrala baziranih na kompjuterskoj tehnologiji.

Svi moderni alarmni sistemi koji se danas ugrađuju u objekte bazirani su na alarmnoj centrali i perifernim davačima - senzorima koji obaveštavaju centralu o eventualnim promenama u štićenom prostoru. Senzori mogu biti različiti - od prostih magnetnih prekidača (koji reaguju na otvaranje vrata ili prozora), preko infracrvenih detektora pokreta do kombinovanih IC i radio-detektora. Bez obzira na tip senzora, informacije koje oni šalju se procesiraju u alarmnoj centrali i ukoliko dođe do narušavanja prostora, aktivira se alarm. U tom trenutku pored opcionog startovanja sirene, otpočinje komunikacija između

alarmne centrale i monitoring centra kompanije koja je zadužena za bezbednost tog objekta. Komunikacija se vrši telefonskim linijama ili radio-vezom u vidu digitalnog signala koji podseća na onaj kojime opšte dva modema ili dva faks aparata. U monitoring centru uređaj *SurGuard* prima kodirani signal koji obrađuje i dalje šalje PC računaru. Personalac u bazi podataka pronalazi korisnika čija je centrala alarmirana i momentalno prikazuje sve neophodne podatke - plan objekta koji je alarmiran sa obeleženim prostorijama u kojima je došlo do provala, podatke o tipu objekta (stan, poslovni prostor i sl.) i načinu pristupa (iz dvorišta, hodnika i sl.),

kao i sve ostale bitne napomene kao što su prisustvo psa čuvara, postojanje obolelih od šećerne bolesti ili invalida u prostorijama i druge „manje važne stvari“. Istovremeno, interventna ekipa kreće na teren i do lokacije stiže u roku od samo nekoliko minuta.

„DMD Security monitoring centar“ opremljen je najsavremenijim dvolinijskim *SurGuard* sistemom koji je umrežen sa dva PC 486 računara. Računari su opremljeni originalnim softverom za praćenje alarmnih sistema, a ceo centar ima višestruku zaštitu od gubitka mrežnog napona, što i u toku najdužih nestanaka električne struje omogućava nesmetani rad ove službe 24 časa dnevno tokom cele godine. Celokupna komunikacija sa alarmnim centralama korisnika koja se ne vrši samo u toku „uzbuna“, već pri svakoj promeni stanja sistema (aktiviranje, deaktiviranje, redovni test i sl.), beleži se na hard diskovima oba računara simultano, a uz to se svaka promena momentalno štampa kako bi se izbegla bilo kakva mogućnost gubitka podataka. Na kraju meseca moguće je štampanje više tipova izveštaja, od kojih je svakako najinteresantniji onaj za korisnika, na kome je prikazana svaka promena na sistemu, to jest, tačno vreme aktiviranja i deaktiviranja alarma, pri čemu se šifrovano prikazuje ko je vršio ove radnje (svaki član domaćinstva ili firme obeležen je svojim brojem koji se ispisuje na izveštaju) kao i eventualne provala u određenim prostorijama.

Pored toga, alarmne centrale javljaju čak i nestanke mrežnog napona (u tim slučajevima one se napajaju iz svojih akumulatora). Neki alar-

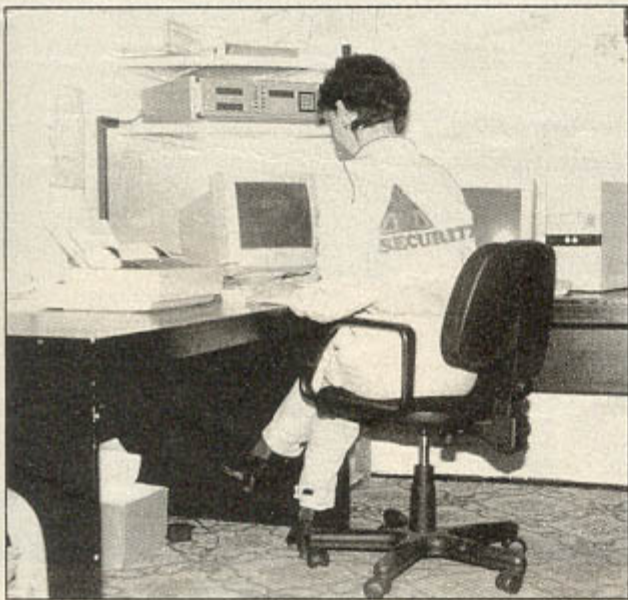
mni sistemi, kao što su DSC, poznatog kanadskog proizvođača, omogućavaju i direktna tzv. „PANIC“ aktiviranja koja ručno vrši sam korisnik ukoliko je napadnut. Moguće je instaliranje i protivpožarnih detektora, koji ukoliko detektuju povećanu koncentraciju dima, alarmiraju centralu i sve to se javlja monitoring centru, nakon čega operater kontaktira vatrogasnu službu.

DSC i još poneke alarmne centrale su kompletno programabilne, a programiranje se vrši sa njihovog *Key Pada*, uz odgovarajuću šifru, naravno. Za aktiviranje i deaktiviranje ovakvih sistema korisnici upotrebljavaju šifre koje sami mogu da menjaju. Moguće je i programirati šifru koja će važiti samo jedanput (za jedno deaktiviranje sistema nakon čega se ta šifra briše) što je vrlo primenljiva opcija kada, recimo, dolazi čistačica. Uz to moguće je i dozvoliti aktiviranje sistema bez poznavanja lozinke pritiskom na samo jedan taster. I ne samo to. Centralu je moguće aktivirati tako da ona sama prepoznaje da li su stanari napustili svoju kuću i na osnovu toga „odlučuje“ koje će prostorije obezbediti. Ukoliko su stanari unutar objekta, obezbeđivaće se, recimo, samo ulazna vrata, a ukoliko su napustili stan, sve prostorije.

Zahvaljujući brzom napredovanju elektronike i cene ovakvih vrhunskih sistema su relativno niske (kreću se od oko 300 DEM pa naviše, zavisno od složenosti) što ovakvoj kvalitetnoj zaštiti daje veliku prednost.

Era u kojoj je moguće mirno spavati zahvaljujući kompjuterima koji nas čuvaju, definitivno je stigla. Da li ćemo biti svedoci toga da će nas računari bez ljudske pomoći čuvati od nepozvanih gostiju, stvar je diskusije koja traži mnogo više prostora.

Tekst i fotografije
Relja JOVIĆ

Nova serija štampača HP DeskJet 690 sa PhotoRet tehnologijom.
To će biti pravi doživljaj za čitavu porodicu.

Postoji mit o tome da se štampačem ne može dobiti potpuno verna slika. Zahvaljujući spoju novih tehnologija, HP DeskJet 690 zauvek ruši taj mit. HP PhotoRet - *Photo Resolution Enhancement Technology*, omogućava štampu na nivou fotografije. RealLife Imaging System obezbeđuje najživlje boje i najoštrije crne otiske u svetu inkjet štampača. ColorSmart tehnika automatski podešava odnose boja. Najvernije boje dobijate jednostavno ubacivanjem našeg foto-kertridža sa tri komore. Foto-kertridž, koji radi u sprezi sa standardnim kolor kertridžom, sadrži crno mastilo na bazi boje, svetlu nijansu magenta i cijan mastila. Rezultat su štampane slike sjajnih preliva, na nivou fotografije. Ali to nije sve! Serija HP DeskJet 690 može se pohvaliti listom dodatnih pogodnosti dužom od *brontocefaloihtiosaurusa* od glave do

pete. Možete štampati na različitim materijalima, od običnog i recikliranog papira do razglednica i koverata, a mogućnost štampanja banera je jedinstvena u ovoj klasi. Sa 5 crno-belih i 2 kolor strane u minutu, brži je od udarca zmajevog repa. Da bi slike bile oštrije od zmajevih zuba, najbolje je koristiti HP potrošni materijal: papir, foto-papir, folije i mastila.

Zato, zaboravimo mitove. HP DeskJet 690 će zaista papiru udahnuti nov život.

Za detaljnija obaveštenja pozovite autorizovane distributere HP:

CHS,

Vladimira Popovića 6,
Genex Apartmani,
Novi Beograd,
tel/fax 2222 060.

OnLine Computers,

Bulevar Nikole Tesle 42a,

Novi Beograd, tel/fax: 692 493, 694 498,
696 417.

19.12.96

CD

HP ŠTAMPAČI. DA PAPIR RADI ZA VAS.

Kompjuteri u kokpitu

Integracijom računara u kokpit aviona omogućeno je da pilot praćenjem jednog ili dva instrumenta ima istovremeno uvid u sve parametre leta

goj strani, birajući određeni mod ovog uređaja, pilot „zadaje“ zahtev Flight Directoru koji može biti najrazličitiji - od održavanja kursa (takozvanog headinga) i visine, preko praćenja određenog radio-sredstva (let ka VOR-u), do relativno komplikovanih zahteva kao što su prelazak iz trenutnog kursa u neki drugi ili sa jednog radio-sredstva na drugo radio-sredstvo. Kao konačni rezultat obrade, kompjuter koji predstavlja srce ovog uređaja na svom indikatoru daje podatke pilotu o „akciji“ koju treba sprovesti da bi se ispunio njegov zahtev. Pri tome računari uzima u obzir dobijene podatke sa instrumentata, karakteristike letelice i zahtev pilota.

Pokazivanje ovog uređaja je prilično „inteligentno“. Ilustracije radi, ako se ovom uređaju zada problem da iz trenutnog kursa treba preći u neki novi kurs (za koji recimo treba „skretati“ ulevo) kazaljka će napraviti otklon ulevo za neku vrednost, koju pilot treba da prati komandama aviona takođe ulevo. Kada avion dostigne adekvatan nagib za željeni prelaz iz kursa u krus, kazaljka Flight Directora zauzima centralni, neutralni položaj, što je komanda pilotu da održava konstantni zaokret aviona. Kada dođe vreme za „ispravljanje“ letelice kazaljka će krenuti udesno što će pilot takođe otpratiti svojim komandama. Kada se konačno dođe u željeni kurs, kazaljka će se ponovo vratiti u neutralan položaj.

Jedna od važnijih osobina ovog uređaja je i da pri praćenju njegovih instrukcija nema „preticanja“ (koje se recimo može desiti kada se prati indikator NAV prijemnika) što znači da naknadne korekcije (u našem slučaju kursa) nisu potrebne.

Po broju modova koje Flight Director poseduje, to jest po broju „zadataka“ koje je njegov kompjuter sposoban da reši, vrši se i klasifikacija ovih uređaja.

Pored brojnih funkcija koje ovaj uređaj može da vrši, izdvojimo još i opciju koja olakšava pilotu Pull Up pri instrumentalnom sletanju. Ukratko, pri instrumentalnom sletanju u uslo-

vima loše vidljivosti, pilot na izvesnom rastojanju od piste (par desetina metara) mora da uspostavi vizuelni kontakt sa zemljom. Ako u tome ne uspe, vrši se takozvani Pull Up, ili laički rečeno - povećanje visine, okret i ponovni prilaz. U trenutku kada se odluči za Pull Up pilot ima za

Avioni se ne razlikuju bitno od drugih tehničkih naprava - iz dana u dan postaju sve moćniji i otporniji na sve moguće vremenske uslove, komfor-niji, brži, sigurniji... Kao neminovna posledica svega toga javlja se potreba da osoba koja upravlja letelicom, dakle pilot, pod svojom kontrolom ima izuzetno veliki broj instrumenata i indikatora, koje simultano prati i na osnovu čijih podataka reaguje blagovremeno donoseći najbolju moguću odluku. Takozvana „raspodela pažnje“ je stvar svakodnevne pilota, ali u trenucima nekih vandrednih situacija (kada recimo otkaze motor) veći deo koncentracije odlazi na rešavanje akutnog problema. Na sreću, uporedo sa razvojem samih aviona, i in-

Piper Chain

strumenti postaju moćniji, sa ciljem da smanje muke pilota i da mu omoguće da posmatranjem malog broja instrumenata dobije veliki broj informacija.

Zahvaljujući svesrdnoj pomoći ljudi iz JAT-ove pilotske akademije u Vršcu u ovom broju ćemo se pozabaviti sa dva sistema: Flight Director sistemom i Flight Management Systemom.

Flight Director

Flight Director se može nazvati integrisanim sistemom za upravljanje avionom. Sa jedne strane ovaj uređaj automatski prikuplja podatke sa NAV prijemnika o trenutnom radijalu na kome se avion nalazi (u prošlom broju je opisan ovaj uređaj), visini i brzini letelice i sl. Na dru-

Kokpit aviona Cessna 310

Cessna 310

cilj da obezbedi što manje dodatno poniranje aviona a cela procedura je prilično komplikovana. Tu na scenu stupa Flight Director koji za ovakav zahvat ima posebnu komandu (tako postavljena da je pri ruci pilota), nakon čega uređaj odmah daje instrukcije pilotu da radi šta treba da bi se ceo zahvat izveo.

Uz sve do sada navedene opcije, pojedine verzije ovog uređaja mogu raditi i Auto Throttle (automatsko komandovanje gasom), pa čak i Auto Land (automatsko sletanje - naravno uz monitoring pilota).

Flight Director pored instrukcija pilotu, putem svog indikatora može davati i direktne instrukcije auto-pilotu.

Ovim definitivno revolucionarnim uređajem opremljeni su svi savremeni avioni uključujući i Cessna 310 i Piper Chain.

Flight Management System - FMS

FMS omogućuje izuzetno komforno manipulisane u okviru tri aspekta aviona: navigacija, performansa i upravljanje avionom.

U prošlom broju upoznali smo vas sa osnovnim elementima navigacionog letenja između dve tačke.

FMS poseduje ažurnu bazu podataka navigacionih sredstava, vazdušnih puteva, geografskih širina i dužina tačaka duž rute, koja se putem posebnih disketa ubacuje u avionski kompjuter. Na raspolaganju mu je i sistem inercione navigacije aviona (koji kod Boinga 737 umesto žiroskopa koristi laserske davače, ali princip rada ostaje isti). Pre početka leta dovoljno je ukucati zvanični broj leta (na primer JU-242) i FMS automatski podešava sve potrebne elemente (tačke iznad kojih se preleće, destinaciju, al-

Nova serija HP profesionalnih štampača daje vašem poslovanju otmen izgled

hp HEWLETT
PACKARD

Da ste lisac, prednjačili biste u biznisu, obdareni inteligencijom, hitrinom i stilom, kvalitetima koji privlače pažnju stručne javnosti. Upravo te kvalitete poseduje i nova HP serija profesionalnih štampača.

HP DeskJet 820Cxi i HP DeskJet 870Cxi raspolažu tehnologijom za dobijanje savršeno vernih slika i besprekorno jasnog teksta. Boje su sjajne i živopisne i podešavaju se automatski. Uz to, oba štampača su brža od lisca na usijanom limenom krovu.

HP DeskJet 820Cxi, prilagođen sistemu Windows 95, štampa 6,5 crno-belih ili 4 kolor strane u minutu.

HP DeskJet 870Cxi, namenjen radu u mreži, štampa 8 crno-belih ili

4 strane u boji za jedan minut. Oba pružaju maksimum kada se koristi HP potrošni materijal: papir, folije i mastila.

Dakle, da bi vaše prezentacije, ponude i dokumenti izgledali inteligentno i šik, koristite novu HP profesionalnu seriju štampača koji na papiru prave otisak koji ostavlja utisak.

Za detaljnija obaveštenja pozovite autorizovane distributere HP:

OnLine Computers,

Bulevar Nikole Tesle 42a, Novi Beograd,
tel/fax: 692 493, 694 498, 696 417.

CHS, Vladimira Popovića 6,

Genex Apartmani,
Novi Beograd,
tel/fax: 2222 060.

HP ŠTAMPAČI. DA PAPIR RADI ZA VAS.

ternativni aerodrom i sl.) Uz to se ručno dodaju podaci o težini letelice (putnici, prtljag) i spoljnoj temperaturi.

FMS tokom leta pilotu daje sve neophodne podatke - optimalnu visinu, plafon leta (maksimalna moguća visina s obzirom na opterećenje), ugao penjanja i slično. Svi promenljivi podaci (količina goriva u tanku i sl.) ažurno se kontrolišu i parametri leta se prilagođavaju novonastaloj situaciji.

FMS omogućuje pilotu brza prilagođavanja na instrukcije kontrolora letanja tako da, na primer, kada na ruti koja regularno ide linijom A → B → C kontrolor zahteva direktan let A → C, FMS daje instrukciju pilotu kako da taj zahtev izvrši. Pošto svaka težina aviona postavlja određeni plafon leta, a tokom letenja troši se gorivo i avion olakšava, FMS konstantno daje podatke pilotu o maksimalnom plafonu što je izuzetno značajno jer su česti slučajevi kada kontrolor pita pilota da li je spreman za određenu visinu i tada je potreban brz odgovor.

Kokpit aviona Piper Chain

Tokom leta na avionima koji poseduju FMS (B-737, ATR-72), klasična navigaciona sredstva stoje u pripremi „zlu ne trebalo“, ali se praktično ne koriste.

U prilog kvalitetu FMS-a govori i činjenica da je on praktično izbacio *flightera* (flight inženjera) iz kokpita, pošto je preuzeo funkcije trećeg člana posade.

Pored toga, ukoliko iz nekog razloga (gust avio-saobraćaj, na primer) kontrola u nekoj tački zahteva *holding* (kruženje), FMS to registruje i ako *holding* potraje toliko da kompjuter proceni da je ugrožena mogućnost stizanja do alternativnog aerodroma, FMS automatski prekida *holding* i nastavlja duž rute.

Nadamo se da smo uspeli da vas upoznamo sa dva osnovna kompjuterska sistema u kabinama aviona, a u nekom od narednih brojeva uvešćemo vas u kokpit aviona ATR 72, trenutno najmodernije letelice JAT-ove putničke flote.

Tekst i fotografije
Relja JOVIĆ

(rjovic@afrodita.rcub.bg.ac.yu)

Mučnina kretanja

Sve masovnije korišćenje VR kaciga uslovalo je mnoge zdravstvene probleme kod ljudi koji ih koriste, čak su se javile i neke nove bolesti

Za razliku od nekih drugih računarskih oblasti, nastanak virtualne realnosti se ne može vezati ni za jednu osobu pojedinačno. Najbolji kandidat za to mesto je, ipak, Ivan Šaterlend (Ivan Shuterland), čovek koji je kreirao najsavršenije vojne i komercijalne simulatore. Još 1965. godine on je napisao da čovek mora ekran TV prijemnika da shvati kao prozor u virtualni svet.

Virtualna realnost je već među nama. Ne morate da se krećete kroz *cyberspace* da biste to shvatili. Treba samo pogledati oko sebe. Novi modeli automobila, ili neki drugi proizvodi, verovatno već nekoliko godina postoje u virtualnoj realnosti. To je veoma isplativo, jer se mnogo manje sredstava troši na ispitivanje virtualnog objekta nego na ispitivanje stvarnog. Tehnika je danas dovoljno napredovala da virtualno okruženje sasvim približi stvarnom.

Međutim, nije sve tako prozaično. Postoje problemi koje je teško rešiti bez obzira koliko novca se ulaže u elektroniku koja omogućava virtualnu realnost. Sve masovnije korišćenje VR kaciga uslovalo je mnoge zdravstvene probleme kod ljudi koji ih koriste, čak su se javile i neke nove bolesti. U nastavku ovog teksta biće prikazano nekoliko najčešćih problema koji se pojavljuju pri korišćenju VR uređaja.

Problemi sa vidom

Kada ljudsko oko sagledava stvarni svet u tri dimenzije, ono vidi objekte kako leže u ravnima koje se nalaze na različitim udaljenostima od osobe koja gleda. Fokusiranje na te objekte se obavlja na vizuelnim principima koji su se razvijali milionima godina, tako da mozak

može pravilno da protumači signale koji mu stižu iz oka. Kada oko treba da se fokusira na objekat koji se nalazi na velikoj udaljenosti, mozak šalje informacije očnom mišiću da treba da divergira dovoljno da bi oko uspelo da jasno vidi traženi objekat.

Stavljanje 3D slike na ravan ekran koji se nalazi nekoliko centimetara ispred oka u potpunosti je suprotnosti sa prirodnim načinom fokusiranja objekata. Pokušavanje da se sagleda objekat koji, recimo, treba da bude 3 metra ispred oka, fokusiranjem na 3 cm može dovesti do velikih problema sa vidom. Takvo stanje oftalmolozi nazivaju „binokularni stres“. On se može veoma lako izazvati malo dužim gledanjem u autostereogram (trodimenzionalnu sliku) koji se postavi nekoliko centimetara ispred oka. U ekstremnim slučajevima može da se javi tzv. efekat „zakrvavljenih očiju“, odnosno može da dođe do pucanja kapilara u oku usled prevelikog naprezanja.

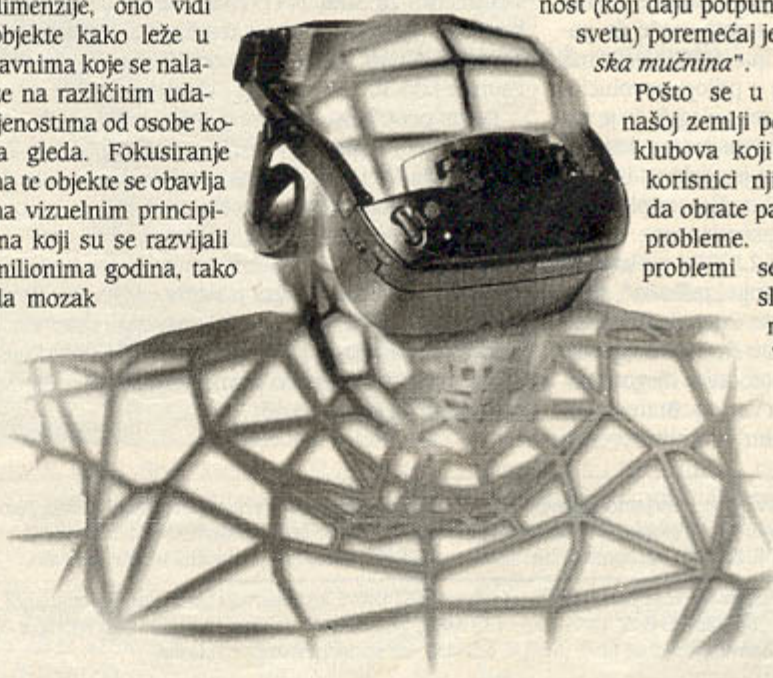
Ostali problemi

Drugi veliki problem koji nastaje korišćenjem kaciga za virtualnu realnost je privremeni gubitak orijentacije. Iako je to najčešće kratkotrajan efekat, može da bude veoma neprijatan. To je naročito izraženo kada se VR uređaji koriste po prvi put kao i u slučaju ako se kaciga neprekidno koristi duže vreme. Ovu vrstu poremećaja stručnjaci su nazvali „*mučnina kretanja*“. Ako se umesto VR kaciga koriste hidraulični simulatori za virtualnu realnost (koji daju potpun osećaj u virtualnom svetu) poremećaj je nazvan „*simulatorska mučnina*“.

Pošto se u poslednje vreme u našoj zemlji pojavljuje sve više VR klubova koji iznajmljuju kacige, korisnici njihovih usluga treba da obrate pažnju na ove moguće probleme. Naravno, navedeni problemi se javljaju samo u slučaju preteranog korišćenja VR kaciga.

Toga su svesni i proizvođači uređaja za virtualnu realnost. Zato i postoji njihova preporuka da se na svakih petnaest minuta korišćenja VR kacige pravi pauza od bar pola sata.

Branislav BUBANJA

Caviar 2.5, BigFoot 2.5, Fireball 1.7

Najbolji diskovi u rasponu 1.7 - 2.5 GB

Dok većina proizvođača diskove uvećava po kapacitetu, „Quantum“ je izbacio jednu nostalgичnu seriju dražjova od 5.25 inča, koja u današnje vreme, barem naoko, deluje vrlo egzotično. Ne bi u tome bilo ničeg lošeg, da nije jedne jednostavne činjenice - hard disk je (u većini slučajeva) uglavljen negde duboko u utrobi vašeg kompjutera, pa je daleko važnije kako radi, nego kako izgleda. Western Digital, bez obzira na kontroverzno ponašanje nekih modela iz serije 3 sa pojedinim elementima hardvera i softvera, modelom od 2.5 GB dokazuje da je jedini razlog što je najskuplji disk u svojoj kategoriji to što je i najbolji. „Quantumova“ najcenjenija serija svih vremena (Fireball) demantuje glasine da je „klinički mrtva“ i napada sa modelima kapaciteta sve do neverovatnih 3.8 GB (našu redakciju je „napao“ samo primerak od 1.7 GB). Idemo redom da vidimo ko od njih šta zna.

Verovatno ste čuli za Jetija: Amerikanci imaju svoju varijantu istog, koji tumara negde po šumama severne Kalifornije, a zovu ga Bigfoot (veliko stopalo). Ova „medijska zvezda“ pozajmila je ime jednoj od novih serija „Quantumovih“ diskova. Asocijacija je jasna - Bigfoot diskovi su stvarno veliki, dimenzija male školske sveske, i traže slobodan 5.25 inčni slot. Nasuprot velikoj površini, izuzetno je tanak, tako da, zapravo, u jedan slot (po visini) možete ušrafiti dva. Pored brojnih geometrijskih rekorda, ovaj disk je rekorder i po količini papirologije i softvera koji dobijate, kao i po lepoti pakovanja. Stiže u prekrasnoj, šarenoj kutiji otpornoj na udarce (nismo proveravali sa kog sprata može da padne bez posledica), na kojoj je ispisano toliko argumentata u prilog „revolucionarnoj“ 5.25-inčnoj tehnologiji, da je već na prvi mah sumnjivo: jedina logična stvar koja je izrečena jeste da za isti kapacitet imate veću površinu zapisa, što automatski podiže pouzdanost.

Quantum Bigfoot 2.5 GB i po kapacitetu spada u kategoriju „teškaša“, tako da bi mogao biti vrlo interesantan onima koji žele da dobiju što više megabajta za što nižu cenu (doduše, njegova cena na našem tržištu varira). Brzinski testovi ovog diska jako su kontroverzni:

dok je ukupan Winbench diskmark skor nekih 27% lošiji od trenutno najboljeg diska u toj kategoriji (WD), što se prilično precizno odražava na vreme potrebno za kopiranje test uzorka, u sekvencijalnom čitanju je nekih 280% jači od bilo kog konkurenta. Cifre deluju impresivno, ali, nažalost, naučili smo da je ono što je bitno za to kako će se jedan disk ponašati u realnom radu, zapravo, nasumično (random) čitanje, a na tom polju je i do 30% slabiji.

Na ove rezultate ima vrlo različitih komentara, i neki njegovi vlasnici su bili veoma iznenađeni kad su ih čuli. To verovatno znači da je daleko od toga da ćete biti razočarani ako ga nabavite. Uostalom,

FAT 16 ili 32?

FAT 32 je novi sistem particionisanja hard diskova koji nudi 32 bitnu FAT tabelu. Šta time dobijate? Pre svega mogućnost efikasnog iskorišćenja prostora na disku, s obzirom na to da je veličina klastera (osnovne jedinice zauzeća fizičkog prostora na disku), bez obzira na veličinu particije, 4 KB. Kod starog FAT-a ovo se zauzeće dupliralo sa svakim udvostručenjem veličine particije, tako da je na particijama većim od 1 MB klaster iznosio enornih 32 kilobajta! Uzrok tome je ograničenje ukupnog broja klastera na particiji 16-bitnog FAT-a na 65535. To je posebno nepovoljno u slučaju da imate puno malih fajlova na disku i nije redak slučaj da se na taj način realni kapacitet diska smanji i za 30%. Na primer, ako se u kešu Internet browsera (gde su fajlovi po pravilu sitni) nakupilo pedesetak MB fajlova, sa klasterom od 32 KB to može da vam zauzme i do 300 MB fizičkog prostora na disku!

Druga povoljnost 32-bitnog FAT-a je što ukida gomju granicu veličine particije, koja je sa FAT-om 16 bila 2 MB. To znači da čak i na diskovima o kojima smo u ovom broju pisali možete imati samo jednu particiju, što ne bi bilo moguće ako ih particionišete pod starim FAT-om.

Ovo, doduše, donosi neznatan gubitak u brzini, ali je to zaista beznačajan faktor u svetlu onoga što dobijate novim FAT-om. Za sada su jedini operativni sistemi koji ga podržavaju Windows NT 4.0 i Windows 96 (Windows 95 - avgust 1996.), tako da bismo vam preporučili da se opredelite za jedan od njih.

Snimio Slobodan POTIĆ

čak i on potvrđuje da danas na tržištu jednostavno nema loših diskova. Samo treba imati na umu da možete dobiti i nešto više.

A to „nešto više“ nudi vam već ista firma u klasičnom pakovanju od 3.5". Quantum Fireball je sigurno serija na čije predstavljanje ne treba trošiti previše reči: iako na tržištu već skoro dve godine, model od 1.1 GB je po brzini i kvalitetu i dan danas etalon za poredenje svih diskova koji dolaze. U ovom broju smo probali Fireball od 1.7, a nadamo se da ćemo u vremenu koje dolazi videti i ostale predstavnike serije 2.1, 2.5, 3.2 i 3.8 MB!

Šta reći o Fireballu 1.7 GB nego da ničim nije ukaljao „obraz“ svojih predaka. Još uvek je to disk koji jedini, uz Western Digital modele, zaslužuje pet zvezdica, i uočljivo ostavlja sve svoje konkurente za klasu niže: IBM je u zaostatku od nekih 12%, Seagate Medalist oko 10%, približno koliko i Maxtor. Ono što Fireball čini najboljom kupovinom u svakoj klasi jeste izvanredna tolerancija na hardversko okruženje u kome radi. On ne pravi pitanje koja je ploča, čipset ili kontroler, ili koji je operativni sistem i koja verzija u pitanju - njegovu elektroniku jednostavno ništa ne može zbuniti i uvek će davati svoj maksimum. Nestipljivo čekamo veće modele, a vama preporučujemo da ga pazarite (ako ga nadete).

Western Digital je oduvek pravio najskuplje diskove, za koje je bilo široko rasprostranjeno mišljenje da su i najbolji. Moram priznati da je WD Caviar 32500 jedini WD u koji sam se zaljubio na prvi pogled. Razlog je jednostavan: rezultati koje je dao na testiranju u svakom pogledu su briljantni, čak su nadmašili Fireball (doduše model koji nije u istoj kategoriji) za 1-5%. Testiranje koje smo obavili bilo je vrlo temeljno, sa različitim veličinama particija (samim tim i klastera), kao i sa oba danas poznata sistema FAT ta-

U rubrici TEST DRIVE predstavljamo opremu koja je dostupna na domaćem računarskom tržištu. Ako smatrate da i vi u svojoj ponudi imate zanimljiv proizvod, javite se (telefon/fax: 011/322-0552, T. Stančević, E. Smajić). Opremu ćemo uzeti na nekoliko dana i to je sve što se tiče uslova.

Računarske komponente koje prikazujemo u rubrici TEST DRIVE instaliramo i testiramo na osnovnoj konfiguraciji firme „ŠUTLIĆ GENIUS“ (486 DX5, 133 MHz, 16 MB RAM, Philips 14-inčni kolor monitor...). Zahvaljujemo se firmi „ŠUTLIĆ GENIUS“ na sponzorstvu ove rubrike.

bela (FAT 16 i 32). Treba napomenuti da je WD 32500 disk koji najmanje gubi na brzini kada se opredelite za FAT 32 (manje od 4%, za razliku od Fireballa koji izgubi preko 6%). Rezultat u Winbenchu od 1090 (Pentium ploča, Cyrix 150+) je do sada najbolji koji smo dobili na testiranju diskova u Pentium kategoriji. WD to pre svega treba da zahvali rezultatima *random read* testa, gde je ubedljivo bez premca.

Međutim, u celoj priči o WD-u treba voditi računa o softverskom i hardverskom okruženju u kome se nalazi, pošto je na to izuzetno

osetljiv. Neke ploče mu jednostavno nikako ne prijaju, kao što je to bio slučaj sa Acer pločom koju smo u ovom broju testirali, koja ima *Holtek* kontroler. Stalna, mučna kočenja bila su više nego očigledna, a rezultati su pokazali da je ovakvo okruženje oborilo performanse disku za više od 70% (dok je Fireball na istoj ploči radio savršeno). Za WD diskove tople vam preporučujemo GA ploče, kao i ostale sa UMC i Winbond kontrolerima. Takođe treba voditi računa i (ako koristite Windows 95) koju verziju koristite. Starije verzije (one

iz 95. godine) imaju loše HD drajvere koji se sluduju kada dodu u dodir sa WD diskovima. Nova verzija iz avgusta 96. (popularno nazvana Windows 96) sem što ima drajvere koji su generalno brži u transferu diska za nekih 50%, savršeno se „sporazumeva“ sa WD diskovima. Ako sve ovo budete imali na umu, satisfakcija vam je zagarantovana.

Aleksandar VELJKOVIĆ

Quantum BigFoot ustupio „Rebel Soft“
Quantum Fireball ustupio „Computer Dream“
WD Caviar 32500 ustupio „Tera-com“

Mitsumi FX800S

Osmobrzinac sa dobrim odnosom cena/kvalitet

Još jedan u nizu osmobrzinaca koje smo u poslednjih nekoliko meseci intenzivno testirali, bila je prva pomisao pri susretu sa Mitsumijevim FX800S modelom.

Drajv prijatne spoljašnjosti i solidne limarije krije nežan mehanizam ležišta za diskove sa izuzetnim rešenjem koje omogućava rad i u vertikalnom položaju. Treba obratiti pažnju na orijentaciju drajva - dugme za izbacivanje diskova treba da bude sa gornje strane. Na prednjoj maski nedostaje dugme za puštanje audio diskova (Play/Next), a bilo bi dobro da se umesto točkića potencijometra na tom mestu nalaze digitalne komande za podešavanje jačine na izlazu za slušalice. Na zadnjoj strani je plastični panel sa konektorima kome nedostaje digitalni izlaz za zvuk.

Podešavanje DOS drajvera na disketi (MTMCDALSYS) dokumentovano je u uputstvu, pa preporučujemo da parametre IDE porta (P:Adre-

sa porta,IRQ) podesite kako se prilikom svakog pokretanja drajvera ne bi gubilo vreme oko automatskog detektovanja parametara. U Windowsu 95 instalacija se praktično ne oseća - drajver se instalira iz baze Windowsa i dodeli mu se prvo slobodno slovo.

Na rad drajva nemamo nikakvih zamerki. Na komandu za izbacivanje, drajv reaguje gotovo trenutno, promena diska se brzo detektuje, pa nije potrebno čekati po šest sekundi da se disk umiri (kao što je to bio slučaj sa ozloglašanim drajvom IMES 6x).

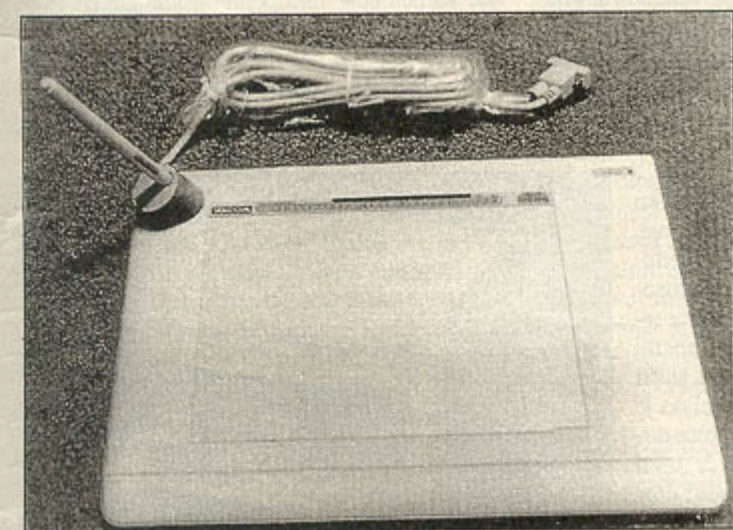
Brzina drajva nije sjajna za klasu osmobrzinaca. Po svim izmerenim vremenima pristupa

podacima drajv stoji iza Teaca i GoldStara dok je prosečno vreme pretraživanja (bez čitanja) bolje i od šampionskog. Transfer od stabilnih 1214 KB/s najbliži je onome koji smo izmerili na Teacu (1221 KB/s).

Drajv predstavlja dobru kupovinu sa aspekta odnosa cene i performansi, pa se kao takav može uzeti u razmatranje za nabavku (opet u nedostatku jednog Teaca i GoldStara iz iste klase).

Nikola STOJANOVIĆ

Proizvod ustupio „Šutić & Mikrodizajn“

Ovom prilikom smo na test dobili komad opreme koji je prvenstveno namenjen onima čiji se veći deo posla sastoji u držanju olovke, pera, četkice ... Ili ako baš hoćete, dizajnerima i umetnicima koji svoj talenat žele da ispolje na računaru.

Radi se o tabli za crtanje koja dolazi, sa udaljenog ostrva. Po rečima ljudi iz firme WACOM,

WACOM Ultra Pad A5

Tabla za crtanje odličnih karakteristika

ovu tablu su izradili njihovi stručnjaci koristeći najsavremeniju tehnologiju i imajući u vidu potrebe korisnika. Mišljenje autora, naravno ne ulazeći u istinitost priče o najsavremenijoj tehnologiji, je da su stvarno uradili dobar posao.

Komplet koji se dobija kupovinom *Ultra Pada* sastoji se iz sledećeg: table, transformatora za napajanje, olovke, držača za olovku, uputstva za instalaciju i rukovanje, kao i dve instalacione diskete. Radna površina table je A5, a dugačak kabl, koji na svome kraju ima priključak za serijski port (pretvarač iz velikog u mali se takođe dobija) jedina je veza sa računarnom. Na priključku se

nalazi i mesto za napajanje te je uključivanjem transformatora u struju hardveska instalacija gotova. Softver koji se nalazi na disketama omogućuje da se tabla koristi na DOS, Windows 3.xx, Windows NT i Windows 95 platformama. Tabla podleže plug and play standardu tako da je instalacija za Windows (što je i najbitnije) stvarno laka. Instalacija za DOS podrazumeva zamenu mouse drajvera odgovarajućim za tablu za crtanje.

Olovka, sem što je bežična, ima i nekoliko interesantnih i primenljivih mogućnosti. Osetljiva je na pritisak (pressure sensitive) i nagib. To znači da u potpunosti oponaša pravu olovku. Dakle, da bi se dobile linije različitih debljina potrebno je samo vršiti različit pritisak na tablu. Isto važi i za nagib. Ma šta nacrtali, moći ćete lako i da obrišete. Dovoljno je okrenuti drugu stranu olovke i gumica će uraditi svoj

posao. Ove mogućnosti su naravno primenljive samo u programima koji ih podržavaju. Na sreću, program koji je upravo pravljen za crtanje i likovno izražavanje podržava sve mogućnosti ove olovke. Dakako, radi se o *Fractal Paint Designeru*. Osetljivost na pritisak podržavaju i mnogi drugi programi koji su navedeni u priručniku. Mi ćemo pomenuti još jedan koji je zasigurno najrasprostranjeniji - *Adobe Photo-Shop*. Verzija 3.0xx sama po sebi ne podržava

ovu pogodnost, ali se na disketama nalazi **plug in** koji program čini osetljivim za olovku. Što se osetljivosti na nagib tiče, FDP je za sada jedini koji može u zavisnosti od položaja olovke da promeni oblik četkice.

Nakon softverske instalacije u kontrol panelu se pojavljuje i ikona koja omogućava konfigurisanje table i olovke. Sem podešavanja finoće pritiska i nagiba moguće je podestiti i kustomizovati stvari koje se odnose na normalan rad u

Windows okruženju (inače olovka i miš mogu da rade i istovremeno, mada miš pored ovakve olovke samo smeta).

Šta reći nego da je ova grafička tabla ne samo pravo rešenje, nego i nešto što je nepodno za nekoga ko se ozbiljno bavi bilo kojim vidom likovne, odnosno grafičke delatnosti na računaru.

Haris SMAJIĆ

Proizvod ustupio „Computerland“

Pojava 28 800 b/s modema srednje klase na našem tržištu govori u prilog tome da oni polako preuzimaju primat. Modem koji ovde prikazujemo svojom cenom od oko 200 DEM pripada upravo ovom sloju.

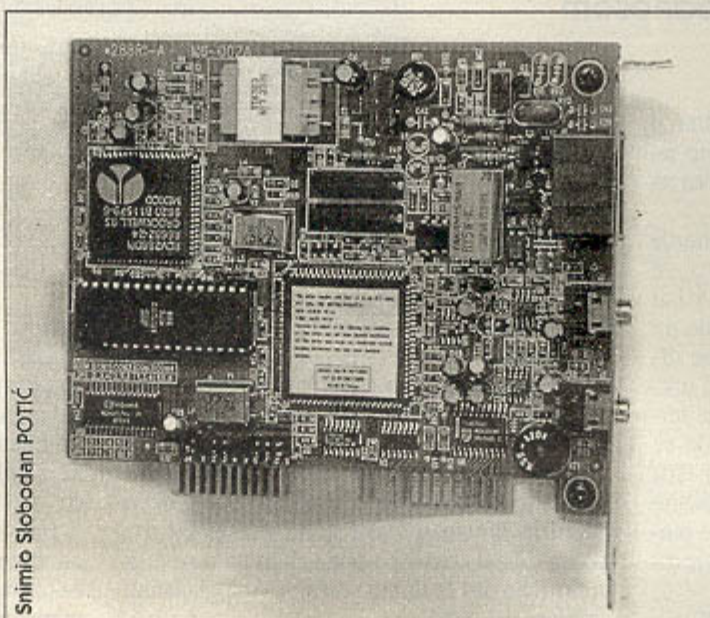
Prilink V288RI je interni modem, poseduje džampere za podešavanje serijskog porta i interapta, a zanimljivo je da ga *Windows 95* odmah posle instalacije prepoznaje kao „Standard 28800 modem“, iako to nigde u uputstvu nije naglašeno. Biće da Windows sam pregleda serijske portove, mada nam se to nije dešavalo sa drugim modemima.

V288RI radi po V.34 standardu i podržava prenos do 28 800 b/s, što nam daje dobru priliku da još jednom načnemo pitanje visokih brzina na našim linijama. Na sreću, stanje se popravilo u poslednje vreme, pa smo mi sa naše „Alcatel“ centrale iz prve uspeli da uspostavimo dobru vezu i sa novobeogradskom (brojevi počinju na 14), kao i sa centralom „Akademija“ (18). U svetlu ovoga, našu nekadašnju preporuku da 28 800 modeme još ne vredi kupovati preinačujemo i, ne bez optimizma, konstatujemo da je došlo vreme za napredak.

Iako uspeva da uspostavi dobru vezu sa drugim V.34 modemima, V288RI ima jednu jako lošu osobinu: ukoliko ste preko njega priključili i telefon, on neće biti isključen prilikom zvanja i svako dizanje slušalice rezultovaće smetnjama i

Prolink V288RI

Interni modem srednje klase

verovatnim prekidom veze, što je svakako negativno jer je predviđeno da modem sam isključi telefon prilikom zvanja. Takođe, V288RI ne prepoznaje dobar deo signala zauzete veze koji se kod nas pojavljuje, iako se slažemo da nije dobro što JP PTT Srbije ne poštuje jedan standard po tom pitanju, već se različite centrale različito oglašava-

vaju. Nije nam uspeo ni da nateramo ugrađeni zvučnik da ljudski propušta zvuke s linije, pa je jedini način da čujemo šta se dešava pri zvanju bio priključivanje dodatnog zvučnika.

V288RI je proveo nedelju dana na BBS-u Politika i dosta dobro se pokazao. Nije bilo zaglavljivanja i potrebe za resetovanjem, što je jako bitno ukoliko nameravate da ga koristite na nekom BBS-u ili modemsom servisu druge vrste. Mi smo, doduše, kao brzinu između modema i računara stavili 57 600 b/s, iako uputstvo preporučuje 115 200 za optimalan prenos, ali nismo primetili drastičan pad brzine. Na testovima prenosa kompresovanih fajlova brzina je uglavnom varirala oko 3200 CPS, što nije loše, ali nije najbolje što V.34 modemi mogu da postignu.

Fax i Voice mogućnosti su standardne, a udobnost njihovog korišćenja mnogo više zavisi od softvera nego od modema. Uz V288RI se dobija *BitWare Cheyenne VFD*, kratak i jako dobar program uz pomoć koga možete primati i slati faksimile ili pretvoriti svoj modem u telefonsku sekretaricu. Program, naravno, zahteva Windows okruženje.

Sumirajući utiske, rekli bismo da ovo i nije modem koji bismo mogli svakome preporučiti. Iako on radi dobro posle uspostavljanja veze, razne sitnice koje smo pomenuli umanjuju ukupnu ocenu.

Slobodan POPOVIĆ

Proizvod ustupio „Computer Dream“

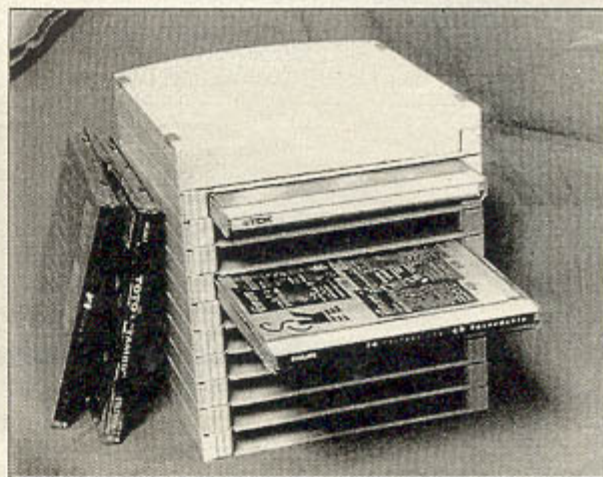
Kutije za CD-ove i diskete

Uvedite red na stolu, u džepu i torbi

Udanašnje vreme vladavine CD medija može vam se lako desiti da je nekadašnju poveću hrpa disketa na radnom stolu (a i u ormanu, ispod kreveta...) zamenila gomila CD-ova u kojoj se već teško snalazite. Pravo rešenje za to jeste kutija za smeštanje

CD diskova. Izgleda veoma lepo i lako se uklapa u standardno PC okruženje. Po „defaultu“ prima 10 CD-ova, međutim lako se može nadograditi (međusobno su komplementne pa ih možete redati jednu na drugu). Vrlo jednostavnim mehanizmom omogućeno je da željeni CD iskoči iz kutije. Dovoljno je samo da pritisnete na odgovarajuće dugme. Zaista korisna stvar koja će uneti red među vaše CD-ove i osloboditi dragoceni prostor na stolu.

Iako je ovo era CD-ova, ponekad će vam zatrebati da odnesete nekoliko disketa kod prijatelja kojem je npr. upravo pao sistem. Standardna kutija za diskete je izvrstan lek za gužvu u gradskom prevozu. A ako nosite svega jednu ili dve diskete vrlo dobro će doći i džepna varijanta pomenute kutije. Naime, u nju možete staviti dve diskete i sve

to lepo smestiti u džep jakne ili farmerki. Opet, vrlo korisno.

Vladimir PRELOVAC

Proizvod ustupio „Computer Dream“

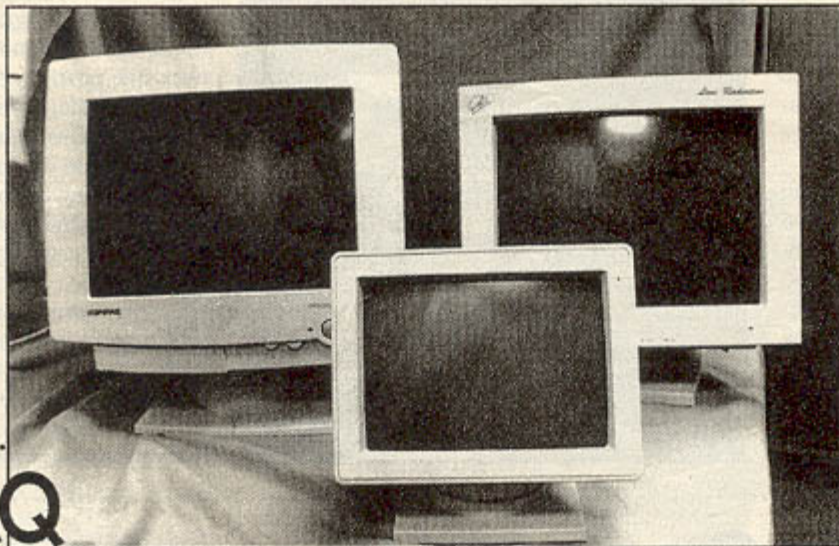
Essex NF848F

ProView - vrlo jeftin 14-inčni monitor

Posredstvom Interneta i nekih telešoping servisa ušli smo u trag nepoznatoj firmi „Essex Monitor Co.“ koja se potpisala iza monitora koji smo testirali. Cene njihovih monitora su povoljnije od „Philipsovih“ i većine modela iste klase i sličnog kvaliteta.

Na prvi pogled uočava se nedostatak markice sa imenom proizvođača, što ukazuje na orijentaciju proizvođača ka OEM firmama koje samo sklapaju kompjutere, ne proizvode komponente i samostalno otiskuju svoj logotip na prednoj maski. Za utehu stoji veliki natpis „Low Radiation“, koji se na pristojnim monitorima može naći samo u deklaraciji proizvođača (pod stavkom MPR II compliant).

Od komandi na prednoj maski nalazi se standardni niz potencijometara za vertikalno i horizontalno podešavanje pozicije i veličine slike, odnosno osvetljenja i kontrasta. U rezoluciji 1024 x 768 monitor radi u prepletenom režimu,

COMPAQ

Presario

15SV

Odličan 15-inčni monitor sa pedigreeom

Veliki američki proizvođač kompjutera, monitora i dodatne opreme za kompjutere već godinu dana nastupa sa familijom *Presario*. Poznati su porodični modeli iz serije 4000, kućni i kancelarijski modeli serije 6000 i vrhunski multimedijalni Pentiumi serije 8000.

Na prvi pogled ovaj monitor, po imenu *Presario 15SV* ostavio je na nas povoljan utisak. Posle „testiranja na G“ utvrdili smo da je plastika sa prednje strane krhka, ali da je sve ostalo u savršenom skladu sa reputacijom serije 7200. Pomenutoj seriji pripadaju stariji stoni Pentiumi (od 75 do 133 MHz) uz koje se monitor standardno isporučuje.

Slika na ekranu sa 15-inčnom dijagonalom, čiji vidljivi deo iznosi 13,5 inča, ili 34 cm koliko smo izmerili, za svaku je pohvalu. Jasna, čista i sa odličnim kontrastom kada se posmatraju crno-bele skenirane i generisane

te rad u ovoj rezoluciji ne preporučujemo ukoliko vam je stalo do vida. Prihvatljiva radna rezolucija za monitore dijagonale 14 inča je 800 x 600 piksela i frekvencijom osvežavanja od 72 Hz. Jeftina *Expert Color*

S3 Trio 64 video kartica sa sopstvenim drajverima i *S3 VManager* utilitijem provereno radi na frekvenciji od 72 Hz u pomenutoj rezoluciji pri čemu se slika povećava i posvetli. U tom kontekstu mogli bi smo da preporučimo monitor, ali jedna „sitnica“ upada u oči. Nedostatak digitalnih komandi i hardverskih registara za smeštanje prepodešenih parametara slike sprečava nas da monitor komforno koristimo u različitim video režimima. Podešene vrednosti veličine i pozicije slike koje odgovaraju jednom video modu (1024 x 768 x 72Hz), najčešće ne odgovaraju nekom

drugom modu (640 x 480 x 60Hz), te se dešava da je slika u jednom režimu odlična a u drugom razvučena i pomerena u stranu po jednoj, često i po obe ose.

U najvišoj rezoluciji koju ovaj monitor izdržava (1280 x 1024 interlaced) slika je takvog kvaliteta da čovek ubrzo poželi da se vrati u neku nižu rezoluciju. Pa ipak, ovaj mod se može povremeno koristiti za gledanje velikih crno-belih fotografija, kada se želi izbeći skrolovanje po ekranu. U tom režimu se na bočnim ivicama ekrana pojavljuju dve vertikalne svetle pruge koje se ne mogu ukloniti ni širenjem slike van granica vidljivog dela ekrana.

ProView, kako se na domaćem tržištu zove model *NF848F*, spada u višu klasu ekonomskih (jeftinijih) modela 14-inčnih monitora. Po kvalitetu slike je bolji od „Daewoovog“ modela *Crystal 14Sm* i „Philipsovog“ modela *14C*, odnosno u nivou Philipsa *14b*. Po ceni, navedeni model predstavlja dobar izbor.

Nikola STOJANOVIĆ

Proizvod ustupio „Computer Dream“

Proview 9"

Mali VGA monitor specijalne namene

Sve češće se PC kompjuteri koriste kao samostalne registar kase ili POS stanice (Point Of Sale), kada su opremljeni i uređajem za čitanje linijskog koda i umreženi u POS sistem. Srećemo ih u ulozi inteligentnih termina-

la u bibliotekama (Biblioteka grada Beograda) odnosno radne stanice za automatsko razduživanje (British Council Library). U svakom od navedenih primena monitor je neizostavni element, a sve potrebe najčešće zadovoljava monohromatski VGA monitor.

Minijaturni monitor dijagonale devet inča nedavno smo testirali na našem serveru. Za poslove poput nadgledanja *Print Managera* i administriranje *Windowsa 95* mališan je poslužio bolje nego što smo zamišljali. Probali smo da ga koristimo kao deo konzole za pristup BBS-u gde se takođe pokazao upotrebljiv.

Monitor raspolaže svetlećom diodom na prednoj strani, jednim reglerom za podešavanje osvetljenosti na donjoj strani i prekidačem za napajanje skrivenim pored potencijometara za podešavanje fokusa i pozicije na zadnjoj strani.

Slika je minijaturnih dimenzija, ali sasvim prihvatljive razlučivosti za rad u DOS-u. Standardna VGA rezolucija od 640 x 480 piksela u 16 nijansi pokriva potrebe terminala (Unix, BBS) za DOS aplikacije poput *Kase*, *Videa* i dr. Kvalitet slike nije očaravajući - jedva da se može nazvati prihvatljivim, prvenstveno zbog deformacija koje se manifestuju u gornjem desnom uglu ekrana i povremenog iznenadnog treperenja. Ovo poslednje može biti rezultat osetljivosti elektronike na promene u naponu, ali to nije opravdanje.

Ovako jeftin VGA monitor predstavlja povoljno rešenje za dugo zapostavljane primene PC računara.

N. S.

Proizvod ustupio „Computer Dream“

slike, a izražajna kada se gledaju fotografije pejzaža u punom koloru. U različitim video režimima, monitor korektno menja prepodešene vrednosti proporcije slike, parametre jastuka i trapezoida. Ove vrednosti se mogu podesiti kada se monitor prvi put probudi u novom video režimu, a potom se automatski pamte. Osnovna podešavanja osvetljenosti i kontrasta obavljaju se pomoću potencijometara na desnoj strani prednje maske, tik pored velikog dugmeta za uključivanje i zelene svetleće diode koja pokazuje status monitora. Podešavanja horizontalne i vertikalne veličine i položaja slike obavljaju se pomoću parova digitalnih dugmića skrivenih iza vratanaca na levoj strani, dok se napredne opcije za podešavanje dobijaju u kombinaciji sa funkcijskim tasterom. Sva podešavanja se mogu vratiti na početne vrednosti pomoću reset tastera.

Funkcije za podešavanje monitora se i bez pomoći kratkog uputstva mogu empirijskom metodom brzo savladati. Potrebna podešavanja slike se ionako vrše samo kada se monitor prvi put aktivira u novom režimu, odnosno kada se promeni grafička kartica. Zato nedostatak menija sa opcijama na ekranu, koji sve češće srećemo na savremenim modelima, ne predstavlja ozbiljnu zamerku ovom izvrsnom monitoru.

N. STOJANOVIĆ

Proizvod ustupio „Computer Dream“

Dok je nekada između Pentiuma i Intela dolazio znak jednakosti, u poslednje vreme konkurenti su se umešali i u ovaj segment tržišta, čini se još uspešnije nego što su to činili u domenu 486 procesora. Prvo je došao Cyrix, o kome smo već pisali, i koji je u međuvremenu postao izbor mnogih zadovoljnih korisnika, a u poslednje vreme AMD zahvata sve veći segment tržišta najjeftinijih Pentiuma, ozbiljno dovodeći u pitanje dalju isplativost nabavke 486-ica.

Šta je AMD K5 100? Izuzetno jeftina zamena za P 100? Ubica AMD X5 133? Po svemu sudeći i jedno i drugo. Ovaj izuzetno dobro izbalansiran procesor gotovo da po svemu dostiže Intelov Pentium na 100 MHz, pogotovu u 32-bitnim instrukcijama, gde je zaostatak zanemarljiv (u 16-bitnim je oko 10%). Iako se u ukupnom skoru ne može porediti sa efikasnošću Cyrix procesora, njegov FPU (numerička jedinica) je izvanredan, tako da pokriva upravo onaj segment koji je jedina slaba tačka Cyrixa. Zato je idealno rešenje za one koji su zainteresovani za CAD i rendering, a nisu u stanju da uložu puno novca u kompjuter.

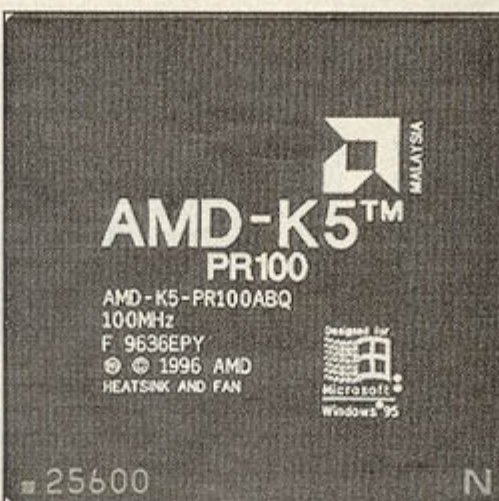
Kod komunikacije sa diskom beleži izvestan podbačaj: sa taktom sistemske magistrale od 66 MHz (100=66x1.5) daje 13% lošiju brzinu transfera diska nego Cyrix na taktu magistrale od 60 MHz (doduše, Cyrix je na ovom polju jači od Intela). Međutim, nije sve u brojkama. Utisak koji je u radu ostavio ovaj procesor izuzetno je povoljan i ujednačen, bez obzira na aplikaciju koja je probana. Dva dana smo ga koristili umesto Cyrixa 150+, i veći deo vremena potpuno smeli

AMD K5 100

AMD se pridružuje krugu Intelovih uspešnih konkurenata u Pentium kategoriji

s uma da je došlo do značajne promene (naniže?) - čak i u zahtevnim igrama kao što je Quake ili Need For Speed razlika u performansama je dva je uočljiva.

Za cenu od nekih 130 DEM dobijate nešto što u konkretnom radu zanemarljivo zaostaje

za procesorima koji su 2 do 3 puta skuplji. Ovaj momenat neizbežno nameće poredenje sa u poslednje vreme verovatno najpopularnijim 486 procesorom, AMD X5 133 MHz. Kako stvari stoje, sada je razlika u ceni konfiguracija baziranih na ova dva procesora tek nekih 100 DEM, što čini svaku kupovinu 486-ice bacanjem novca. Što se performansi tiče, razlika u klasi je očigledna - kao nebo i zemlja. K5 je po svemu viđenom pravi Pentium procesor (u krajnjoj liniji, čak se i ubada u Pentium ploče), a X5 je čak i uz maksimalno „presviravanje” samo 486. Ako uzmemo u obzir katastrofalni kvalitet 486 ploča, koji je iz dana u dan sve gori (na šta nam se čak i dileri žale), a upravo suprotan trend na tržištu Pentium ploča, nameće se zaključak da je sa ovom prinovom na nebu procesora kupovina 486-ice ubuduće moguća samo iz neinformisanosti.

Za sada se mogu naći procesori iz porodice K5 sa taktom samo do 100 MHz, jer AMD još uvek nije pustio u prodaju sledeću generaciju, sa umnoškom takta sistemske magistrale većim od 1.5. Ovo kašnjenje, s obzirom na najnovije proizvode konkurenata, možda deluje kao opasan poslovni propust, ali se na to može gledati i drugačije: AMD očito cilja na masovnu produkciju, a to sigurno nije u domenu *high end* mašina.

Povoljna cena koja definitivno gasi 486 porodicu može im doneti daleko više koristi, pogotovu na tržištima male platežne moći, kakvo je naše.

Aleksandar VELJKOVIĆ

Proizvod ustupio „Computer Dream”

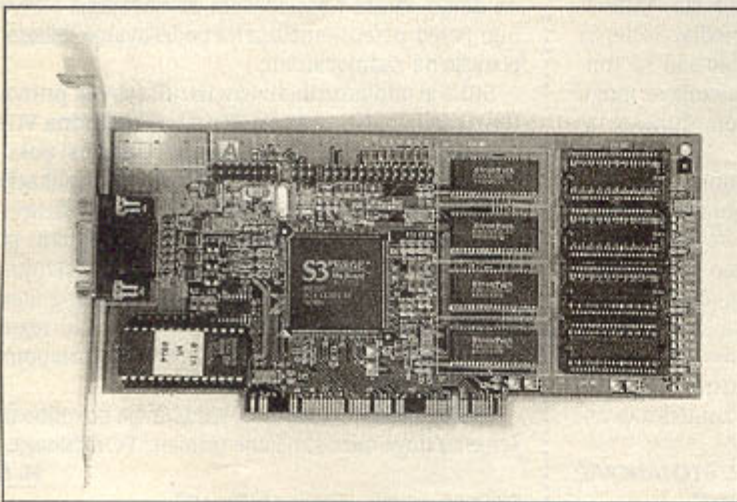
3D Artist (AOpen PT60)

Dobra video kartica sa odličnim video procesorom

Odomaćeni tajvanski proizvođač „Acer Group”, kod nas je poznat po ogranku „AOpen” koji zajedno sa „Acer Peripherals Inc.” nastupa sa paletom PC komponenta.

U „Acerovim” fabrikama se proizvode gotovo sve vrste kompjuterskih delova i periferija, ali i kompletni kompjuteri za daleko poznatije američke firme. U katalogskoj ponudi OEM proizvođača

nalazi se i grafička kartica *3D Artist* bazirana na novom *VIRGE 3D* video i rendering procesoru firme „S3 Incorporated”. Kartica dolazi sa 2 MB EDO memorije, što je danas minimum za komforan rad. U startu je sposobna da prikaže visoku rezoluciju (1024 x 768) u HiColor, koja se može preporučiti vlasnicima boljih 15-inčnih monitora jer kartica podržava frekvencije osvežavanja do ergonomskih 85Hz. Najviša rezolu-

cija koju ova kartica podržava (1280 x 1024 x HiColor, 75Hz NI) dostupna je ako se proširi sa dodatnih 2 MB. Preko Direct Draw drajvera moguće je softversko dekodovanje MPEG video formata, dok se opciono na karticu može priključiti i hardverski dekodirer *PV 60D* koji u značajnoj meri oslobađa procesor za druge aktivnosti.

Uz karticu se pored uputstva dobijaju diske sa drajverima za Windows 3.1, 95 i NT3.5. Po

S3 VIRGE 3D/VX

Brzinski testovi koje smo sproveli pokazali su izvesne kontroverze vezane za ovaj grafički procesor. *VIRGE 3D* u startu postiže više nego dvostruko ubrzanje u odnosu na Trio 64V+. Ovaj 64-bitni procesor mnogo bolje radi u režimima sa punim kolorom nego kada operiše sa 16-bitnom paletom (65536 boja).

Posедуje brzi integrisani RAMDAC i sintetizator frekvencije (220 MHz u poređenju sa 135 MHz kod Trio 64V+ čipa), dve 64-bitne piksel sabimice i podršku za jednociklusnu EDO memoriju. Nije izostavljena podrška za Scenic Highway magistralu i Streams Procesor firme S3 kojom se povezuje sa hardverom za dekodovanje MPEG-1 video zapisa.

Od 3D funkcija hardverski realizuje Flat i Gouraud senčenje, postiže Matt key pomoću alfa kanala, dvolinearno i trolinearno filtriranje tekstura, MIP-mapiranje i mapiranje tekstura živim video sadržajem, korekciju perspektive i Z-bafering, zamućenje i zamagljenje po dubini.

instalaciji drajvera, uz pomoć stavke *3D Artist* unutar *Display Properties* panela moguće je podesiti frekvencije osvežavanja slike, te nismo imali problema da vidimo i više grafičke modeve (1280x1024) na konfekcijskim monitorima koji ne rade na višim frekvencijama osvežavanja. Potom smo isprobali i standardne Direct

Draw drajvere za *S3 VIRGE 3D* čip, koji po performansama ne zaostaju za isporučanim drajverima, a ne bune se protiv instaliranog utilitya unutar Display Properties panela.

Poredili smo performanse kartice sa referentnom *Stealth 64 Video 2001* karticom (*S3 Trio 64V+* akcelerator) u originalnoj Diamondovoj izvedbi. U srednjoj rezoluciji (800 x 600) u pu-

nom koloru *3D Artist* kartica je u proseku 32% brža. S druge strane, originalna „Diamondova“ kartica sa istim grafičkim akceleratorom kao kod testiranog modela (*Stealth 3D 2000*) je čak za polovinu brža (157%) od testirane. U HiColor paleti razlika između Acerovog i Diamondovog ekvivalenta manje je izražena - 11% u korist *3D Artist*. Međutim, ovaj rezultat je više slabost

Diamondovih drajvera pri radu sa HiColor paletom, nego veliki plus za „Acerovu“ karticu. Daleko su važniji rezultati koje kartice ostvaruju u TrueColor režimima, pogotovu kod kartica sa 2MB, koje na monitorima od 14-inča rade u prihvatljivoj rezoluciji (800 x 600).

Nikola STOJANOVIĆ

Proizvod ustupio „BM Computers“

Evo prilike da u poplavi raznih 16-bitnih kartica, tzv. Sound Blaster 16 „kompaktibilaca“, vidimo i nešto sa potpisom renomirane firme. Već iz prvog pogleda jasno je da je reč o preimenovanoj kartici koja se kod nas prodaje kao Yamaha. Doduše, glavni (i jedini) čip na njoj označen je kao Crystal (čipset od ranije poznat po kvalitetu i niskom nivou šuma), mada je, sem natpisa, i on sam, kao i celokupna elektronika kartice, identična.

Kada je naš urednik uzeo u ruku ovo čudo, pitao je: „Ko je poskidao čipove?“. A onda je uočio dotični Crystal, čije su dimenzije (u odnosu na uobičajene) takve da je slabovidima potrebna lupa. Malo je neverovatno da je celokupna zvučna „pamet“ mogla da stane na ovako malu pločicu. Zato smo iz prve bili pomalo skeptični. Međutim, skepticizam je ubrzo ustupio mesto oduševljenju - zvuk koji ova kartica daje bolji je od većine konkurentskih u 16-bitnoj klasi, sa punoćom zvuka i količinom basova koja se veoma približava originalnim Creative Labs blasterima. Jedina sitna zamjerka jeste pucketanje pri inicijalizaciji kartice (doduše, prisutno i kod većine drugih), ali to vam neće smetati, s obzirom da se dešava samo pri resetu i učitavanju drajvera iz DOS-a ili Windowsa. Što se same hardverske konstrukcije tiče, možda se nije moralo škrtariti na broju izlaza za zvuk: umesto

ranije uobičajenih dva (speakers, line), ovde postoji samo jedan.

Kartica je potpuno Plug&Play, što znači da je BIOS detektuje, Windows 95 prepoznaje, i po

uobičajenoj proceduri instalira drajvere bez ikakvih poteškoća. Sem što je opremljena detaljnom knjižicom na 4 jezika, u kojoj je opširno objašnjeno hardversko i softversko konfigurisanje, priložen je i sav neophodan softver na dve diskete. Jedna je za instalaciju pod W95, a druga za Windows 3.11 i DOS (što znači da ne morate imati P&P operativni sistem da biste je mogli koristiti). Mnoge kartice pri instalaciji W95 drajvera se konfiguriraju samo za rad u Windowsu, i kod korisnika izazivaju reakciju koja prodavcima diže pritisak, a koja otprilike ovako glasi: „...kartica je neispravna, jer u igrama nemam zvuk...“. Ovde tih problema nema: sem što će u procesu instalacije drajvera za W95 biti instaliran i Music Center (audio CD plejer, midi i wav plejer) automatski će biti ubačen i DOS drajver u config.sys, čime će sistem biti kompletno iskonfigurisan u jednom koraku.

Ako niste profesionalni muzičar da vam treba wave table sinteza i dosta memorije na samoj zvučnoj kartici, ako ste običan korisnik koji želi da je koristi za Windows, igre, multimediju, pu-

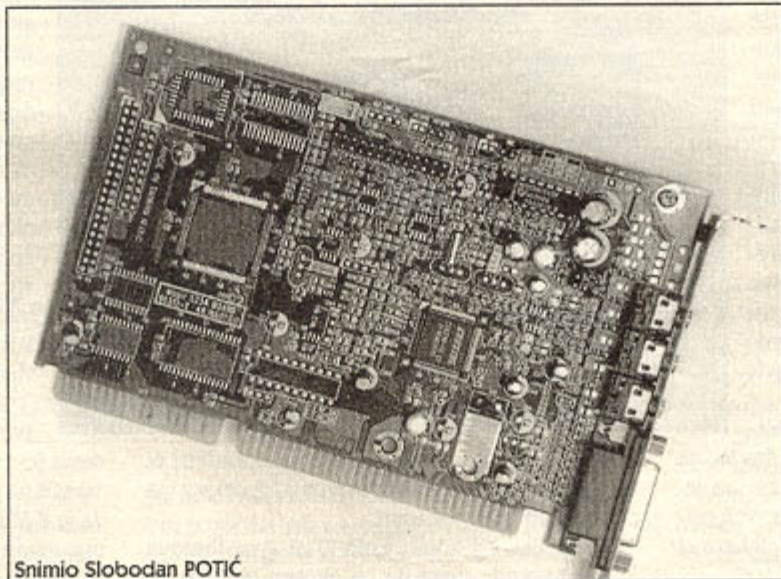
štanje audio diskova, šta drugo reći nego - toplo preporučujemo.

Aleksandar VELJKOVIĆ

Proizvod ustupio „BM Computers“

AOpen AW32 Pro

Kvalitetna 16-bitna zvučna karta

Snimio Slobodan POTIĆ

Sredstva za čišćenje

Čistoća je pola zdravlja

Kada vide da im je ekran monitora zaprljan (neki to nikad i ne primete) većina naših ljudi posegne za nekom krpom i „domaćom ljutom“. Ljudi na zapadu, međutim, takve stvari rešavaju drugačije. Recimo, koriste posebne antistatičke krpice, kojih ima tridesetak u pakovanju i one svoj posao obavljaju besprekorno. U sebi sadrže antistatičku tečnost koja onemogućava stvaranje naslaga prašine na ekranu usled statičkog elektriciteta. Posle isprobavanja jedne takve krpice na monitoru, a zatim i na TV ekranu bela krpica je postala skoro totalno crna, ali je slika na ekranu bila kristalno čista.

Disketa za čišćenje glave flopi diska je već dugo prisutna na tržištu i tu se nema šta reći, sem da je preporučljivo koristiti je jednom sedmično. No, po svemu sudeći, najkorisnija stvarčica koju biste sebi mogli priuštiti je pribor za čišćenje CD-ova. Sastoji se od jedne „kutijice“ koja je veličinom i oblikom slična omotu za CD-ove i spreja za čišćenje. CD se ubaci u kutijicu, ravnomerno popraska sprejom i ručno zavrti desetak puta. Dok vi vrtite, preko sistema zupčanika vrti se i jedna krpica koja razmazuje tečnost po disku i čisti ga. Iako je autor uvek bio prilično skeptičan prema ovakvim sredstvima, ovoga puta se zaista prijatno iznenadio. Radi se o jednom starom CD-u koji je na sebi imao neku vrlo dugačku AVI animaciju i koju nijedan CD-ROM nije uspeo da pusti - očigledno je problem bio u samom disku. No, posle čišćenja, animacija je krenula iz prve i savršeno glatko! Autor je odmah pristupio čišćenju svoje skromne kolekcije od par muzičkih CD-ova (naravno bugarskog porekla). Neverovatno je koliko su posle toga jasnije i izražajnije zvučali (neko će reći da je to stvar sugestije no sve je potvrdio komšija koji se tada pr-

vi put pobunio kada je do daske odvrnut „You could be mine“ G.N.R.). U svakom slučaju „CD Cleaning Kit“ se itekako isplati nabaviti.

Vladimir PRELOVAC

Proizvod ustupio „Computer Dream“

Scala MultiMedia MM100

Amigin program za multimedijalne prezentacije sada i za PC

Do sada su programi američke softverske kuće „Scala Inc.“ na našim prostorima bili poznati samo vlasnicima Amiga računara. Korisnici programa *Scala 500* koji se za Amigu pojavio još pre nekoliko godina mogli su jednostavno da naprave grafičku, pa čak i multimedijalnu prezentaciju na svom računaru. Lakoću rada sa „Scalainim“ programima su iskoristile domaće televizijske stanice na kojima su se ovakvi programi koristili za grafičku obradu TV slike, uz pomoć najobličnijeg *Genlocka*. Do skoro su Amigu i *Scala MM* koristile i beogradske televizije Pink, 3K, Art kanal... Verujemo da se i u većini lokalnih televizija primenjuje isti sistem.

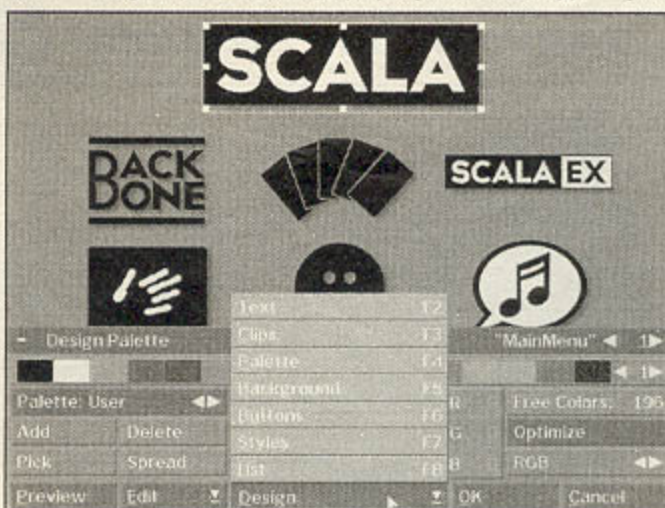
Ono što *Scala MultiMedia MM100* nudi vlasnicima PC računara je ustvari kompletan produkcijski multimedijalni studio u kome možete koristiti neprevaziđene (i do sada na PC računaru neviđene) televizijske efekte pojavljivanja slike. U okviru vaše multimedijalne prezentacije se sa lakoćom mogu uvrstiti full-motion video, muzika i zvučni efekti. Moguće je napraviti jednostavnu multimedijalnu igru ili interaktivni crtani film koristeći *Toons Construction Set*. Naravno da ovaj crtani film neće biti na nivou Diznijevih, ali je kvalitet zadovoljavajući za jednostavnije prezentacije. Imajte u vidu da vam je za sve od iznad navedenog do sada bilo potrebno ili poznavanje nekog od viših programskih jezika ili nekog boljeg animacionog programa.

Najveća prednost programa *MultiMedia MM100* se ogleda upravo u tome što je sve smešteno u jedinstveni paket koji stiže na jednom kompaktnom disku uz raznovrstan, već pripremljen, izbor clip-arta, zvučnih efekata i MPEG videa.

Scala Human Touch interfejs je jednostavan za učenje i verujemo da vam je dovoljno par sati da shvatite kako stvari funkcionišu pri pravljenju Scalainih multimedijalnih programa. Svaki od ovih programa se naziva *Script* i podeljen je na stranice (*page*). Svako od stranica skripta određujete način pojavljivanja (*wipe*). U „Scala“ su izuzetno ponosni na preko 200 različitih efekata pojavljivanja kako stranica tako i

teksta i slika u okviru stranica. Izbor je stvarno raznovrstan od klasičnih: pomeranja slike na gore ili dole, pojavljivanja u vidu linija ili kvadrata, preko *fade in* ili *out* pojavljivanja, pa sve do specijalnih *zoom* efekata i raznoraznih preklapanja stranice preko prethodne. Zatim se određuje vreme trajanja stranice, propratni zvučni efekti (postoji mogućnost miksovanja muzike i zvučnih efekata), eventualno pridružuje MPEG video i ukoliko je potrebno određuje dalje programsko grananje. U okviru jedne stranice moguće je imati animaciju (na primer .FLC fajl),

teraktivnost programa. Na primer, ako preklomite dve iste sličice na kojima su nacrtani valutni znaci različite boje i ukoliko odredite da se jedna pojavljuje samo ako mišem predete preko prethodne, i na to mesto namestite neophodni *button* koji upućuje na odgovarajuću stranicu ako tu kliknete mišem. Dobićete efekat promene boje koju korisnik vašeg skripta treba da poveže sa mogućnošću prelaska na drugu stranicu na kojoj je na primer detaljnije ispričana priča o valutnim promenama u okviru firme za koju pravite prezentaciju.

a moguće je da izaberete sliku za pozadinu te napravite posebnu listu pojavljivanja teksta na ovako izabranoj pozadini.

Za razliku od uobičajenih *True Type* fontova koji što vernije treba da na ekranu prikazu izgled koji će tekst imati na papiru, ovde se koriste jedinstveni *Scala Type* fontovi koji su dizajnirani tako da što bolje izgledaju na ekranu. Uz program stiže i zadovoljavajući broj ovakvih fontova. Očekivana primedba je da YU fontovi, bar za sada, nisu na raspolaganju.

Naravno osim teksta na sliku možete staviti i nešto od *clip art* sličica. Postoje posebne tehnike da se u okviru jedne stranice pripremi kasnija in-

Problem koji se pojavljuje pri izradi ovih multimedijalnih skripti jeste da nije u mogućnosti da pokrenete ovakav skript na računaru ukoliko na njemu nije instaliran celokupan program. Što u mnogome umanjuje mogućnost proizvodnje ovakvih programa za firme koje su spremne da odvoje određenu sumu novca za vaš trud, jer bi u tom slučaju i firma morala da nabavi ovaj program koji košta oko 350 DM. Ipak ukoliko često radite neke interaktivne prezentacije za vašu sopstvenu firmu, ili podržavate potpunu pirateriju koja vlada na ovim prostorima, *Scala MultiMedia MM100* može predstavljati idealno rešenje.

Dobra okolnost je što program radi pod svim operativnim sistemima (DOS, Windows 95 i OS/2), te što instalacija zahteva samo 10 MB na vašem hard disku. Proizvođač navodi da je 8 MB RAM dovoljno za pokretanje programa, mada možemo primetiti da će za korišćenje ozbiljnijih *Wipe* efekata biti potrebno 16 MB ako ne i više.

Branimir KUZMANOVIĆ

TIP: Izrada multimedijalnih prezentacija

PLATFORMA: PC (DOS, Windows 95 ili OS/2)

MEDIJ: 1 CD

Prednosti

Prezentacije zbog raznovrsnih video efekata poprimaju TV kvalitet.

Nedostaci

Nemogućnost pravljenja izvršnih fajlova.

Digital Orchestrator Plus v.2.00

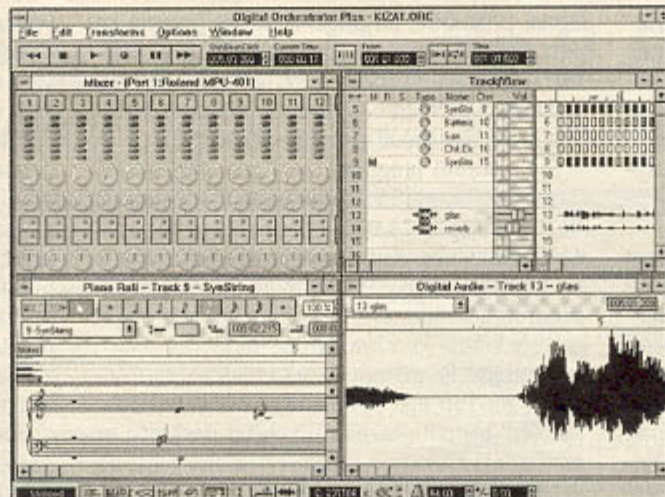
Blagodeti kućne muzičke produkcije

Posedovati kućni HD recording studio bila je doskora povlastica korisnika skupih *Falcona* i *Macintosh*. PC je mogao snimati i reprodukovati ili MIDI ili Audio sekvence (nikako obe sinhronizovano). „Voyetrain“ program *Digital Orchestrator Plus* je konačno omogućio i vlasnicima PC računara blagodeti kućne muzičke produkcije. Program se dobija na svega dve instalacione diskete. Instalacioni program se pokreće iz Windowsa (3.11 i više) i uglavnom sve sam podesi, sem sitnijih opcija koje moramo da podesimo sami (*MIDI* i *Hardware setup*). Preostaje još da se upustimo u „studijsko“ snimanje.

U stvaranju kompozicije počinje se od instrumentalnog dela. U okviru programa postoji 16-kanalni sekvencer za tu svrhu. Postoji ukupno 1000 traka, a na vama je da odredite svrhu svake: *MIDI* ili *Audio*, što se postiže izborom u odgovarajućem polju. Svakoj traci se može dodeliti ime radi lakšeg snalaženja (da ne bude posle: „A gde mi je onaj Hemond...“). Sekvencer je skromnih i standardnih mogućnosti (*event edit*, *conductor editor*, *score* sa mogućnošću štampanja nota itd.). Preporučuje se upotreba nekog boljeg alata za pravljenje muzike (recimo, *Cubase 1.01*), jer program može da importuje gotov MIDI fajl (*.MID).

Ono što dalje dolazi je audio deo. Odabere se prva slobodna traka, definiše kao audio (izborom simbola sempla u polju), uključuje se mikroskop (ili gitara, zavisno od toga šta se snima), tasterom 'R' se obeleži kao aktivna za snimanje i - snimi se željena deonica. Ukoliko snimljena sekvenca nije dobra (falš i slične nuspojave), *Undo* komandom poništavamo i krećemo ponovo. Duplim klikom miša na audio part ulazi se u audio editor nevelikih, ali dobrih mogućnosti. Na raspolaganju su sledeće opcije: *Maximize the waveform* (izdizanje nivoa sempla do granice klipa), *DC Offset* (centrira sempl u odnosu na X osu i tako izbegava neželjene šumove), *Crescendo* (jačina zvuka, kao i *fade in* i *out* efekti), *Digital Delay* (eho, reverb, chorus). *Cut*, *Copy* i *Paste* nam pružaju mogućnost da, recimo, dobro

otpevan refren iskopiramo na poziciju sledećeg, umesto da se otpeva ponovo (*po- maže u slučaju snimanja narodne muzi- ke, prim. aut.*). Nipošto nemojte menjati tempo posle audio usnimavanja, jer se on- da nepovratno gubi sinhronizacija sa MI- DI podacima. Iz programa se audio zapis trake može snimiti kao WAV fajl, koji se potom može obraditi u nekom komplek- snijem programu (npr. *Sound Forge*) i uči- ta nazad u našu pesmu opcijom *Merge*, ne izgubivši pomenutu sinhronizaciju. WAV format ovako dobija sve snimljene trake u pesmi, te možemo koristiti više traka za snimanje jedne deonice, koje će po ekspor- tovanju, obradi i spajanju postati jedna traka (*mixdown*). One trake koje ne želi- mo da smiksamo, valja jednostavno „mutirati“ čekiranjem odgovarajućeg polja. Broj audio ka- nala koji možete snimiti zavisi od vaše zvučne kartice, kvaliteta sempla (11025-48000 Hz; preporučuje se 22050 ili 44100), kao i brzine procesora, veličine hard diska (iole normalan rad nije završen snimanjem i editovanjem, sle- duje remiks). Možemo menjati jačinu svakog kanala, panoramu (pozicija u stereo slici) na Midi i stereo audio kanalima, kao i Reverb i

Chorus na Midi kanalima (ukoliko ih zvučna kartica ili spoljni sintisajzer/modul podržava- ju). Navedene promene se mogu obavljati kliza- čima i brojevima u glavnom prozoru, kao i u Mixer prozoru, gde sve to imamo preglednije (nažalost, samo za Midi). Može se raditi samo statički mix (program pamti samo poziciju, a ne i kretanje klizača na mikseti).

Naš budući hit možemo da snimimo na disk u nekom od formata: ORC (pamti sve), MID (samo

MIDI) ili WAV (samo audio) i da to kasni- je prebacimo na kasetu, DAT i slične no- sače zvuka.

Program zahteva poznavanje osnovnih muzičko-snimateljskih zakonitosti, ali se za potrebe vlastite demo produkcije osno- vne stvari brzo savladaju. U slučaju pro- blema, tu je izvanredan *Help* koji često da- je predloge kako da nešto uradite, te vam savetujemo da ga prethodno proučite.

Sam po sebi, program *Digital Orche- strator Plus* ne pruža mnogo, rekli bi ne- ki. Prisetimo se samo da je ovo prvi pro- gram ovakve vrste na našim prostorima koji dobro radi (*nema padanja - prim. aut.*). Ukoliko imate instaliran *Cubase 1.01* kao MIDI, a *Sound Forge* kao audio editor, iole muzičkog talenta, i uz to još ovlada- te korišćenjem *Digital Orchestratora*, imate sve preduslove za kompletnu produkciju muzike na vašem radnom stolu.

Dragan TODORVIĆ
(bucat@setnet.co.yu)

TIP: Muzički program, editor MIDI i audio zapisa

PLATFORMA: PC, Windows

MEDIJ: 2 diskete

pcAnywhere 7.0

Daljinsko upravljanje računarnom za Windows 95 i NT

Verovatno ste bili u situaciji da se ne nala- zite kod kuće, a hitno su vam potrebni podaci sa vašeg računara ili vas je prijatel- jel udavio kukajući kako mu „ništa ne radi.“ *pcAnywhere* je spas. Uz pomoć modema ili mreže ciljni računar će uvek biti sa vama. Šta- više, sa *pcAnywhere* prenos podataka je optimi- zovan, pa je produktivnije sve obavljati na host računaru, a samo prenositi sliku njegovog ekrana, nego koristiti klasičnu klijent-server arhite- kturu, uz veću količinu podataka za prenos.

Uslov za instaliranje *pcAnywhere 7.0* je po- stojanje Windowsa 95 ili NT. Za pristojan rad potreban je jači 486 računar sa što više memori- je. U toku instaliranja Windows će više puta bi- ti resetovan da bi nakon nekoliko minuta proces bio završen. Unutar *Start* dugmeta naćičete *pcAnywhere* odeljak sa glavnim programom, do- kumentacijom i opcijom za deinstaliranje. Obratite pažnju da se mrežna verzija *pcAnywherea* instalira *SETUP /A* opcijom. Tako dobijen pro- gram startuje se preko *Start/Run* dugmeta i *WINAW32.EXE /A*.

Podešavanje ponašanja programa obavite preko *File/Application Options* menija. Više o parametrima za podešavanje pročitajte dalje u tekstu.

Pristup *pcAnywhere* hostu nije moguć iz obi- čnih komunikacionih programa. Potrebno je ko- ristiti *Be a Host* i *Remote Control* opcije iz *pcAnywhere* verzije 2.0 i više za Windows ili 5.0 verzije za DOS. Na jednoj „strani“ se startuje *Host* opcija (*modem, direct* ili *network*) a na dru- goj *Remote control* (*modem, direct* ili *network* u

zavisnosti od startovanog *Hosta*). Po- vezivanje se obavlja preko mrežnih protokola (IPX, SPX, NetBios, Banyan VINES, NASI/NCI ili TCP/IP), komuni- kacionih portova (COMX), paralelnih portova (LPTX) ili modema.

Uz modemski pristup postoji i mo- gućnost *Callbacks*. *Remote control/modem* opci- jom pozovete *Host* kompjuter, on se „dogovori“ sa vašim i spusti slušalicu da bi vas pozvao i ta- ko vam uštedeo novac za telefonski račun. Ne- zgodna osobina modemskog pristupa je nepo- stojanje *Redial* opcije – za svaki „BUSY“ odgovor moraćete ručno „spuštati slušalicu“ i ponovo zvati (sve iz programa, naravno).

Veliku pomoć predstavlja moćan *script* jezik ugrađen u *pcAnywhere*. Bogatstvo komandi po- držano je preglednim *Help* sistemom, no za „obi- čnog“ korisnika većina njih neće biti potrebna – sve će se obavljati preko postojećih „dugmadi“ u to- olbaru. Autori *pcAnywherea* su se potrudili i obezbe- dili odgovarajući editor sa svim po- trebnim opcijama za pisanje *script* fajlova.

Svaka usposta- vljena sesija mo- že aktivirati sni- manje *log* fajlova pa i kompletne aktivnosti, u vidu „filma.“ Odličan način za učitelje rada sa kompu- terom je da „sni- me“ kako student

rukuje Windows okruženjem. Takođe su sni- mljeni i neuspeli pokušaji logovanja na *Host*, za slučaj da hakeri pokušavaju „prodor.“

Svi relevantni podaci vezani za konektovanje se menjaju preko *Properties* opcije odgovaraju- ćih ikona: *modem, direct* ili *network* za *Remote control* i *Be a Host* komande.

Remote networking komanda će vam omogu- čiti da preko *dial-upa* ugrađenog u Windows 95/NT pristupite *pcAnywhere* hostu startova- nom bilo gde u svetu (recimo na Internetu), bez potrebe da direktno zovete željeni *host*.

Za *host* administratore u mrežama *gateway* komanda pruža veliku pomoć. Preko nje svako ko se poveže sa *pcAnywhere* hostom može da koristi modem ili mrežu host računara da pozo- ve željeni broj ili pristupi mreži kojoj nema direk- tan pristup. Klasa *gatewaya* se podešava preko *Properties dialin* i *dialout* ikona.

Pored Internet prezentacija, sve firme koje drže do sebe imaju i BBS za podršku kome se pristupa modemom. Za pristup ovim servisima koristite *Call Online Service* komandu. Naćićete se u klasičnom komunikacionom programu, sa velikim brojem terminal emulacija i transfer protokola. Log fajlovi i preciznije podešavanje se nalazi unutar *Properties* odgovarajućih ikona.

Remote control omogućava kompletni pristup svim resursima *host* računara pa je stoga *pcAnywhere* odlično opremljen sigurnosnim mehanizmima. Nakon instaliranja *pcAnywhere*, pristup *hostu* nije ničim ograničen, ko god se konektuje dobija pun pristup.

Unutar *Properties* odgovarajućih ikona ispod *Be a Host* komande proverite *Callers* sekciju. Pristup može biti dodeljen svakoj osobi posebno. Neki od parametara su *Username*, šifra, *callback on/off*, prava pristupa resursima (diskovi, opcije *pcAnywhere* itd.), dužina trajanja sesije, *idle timeout* itd. Pažljivo odaberite prava pristupa i zaštitite ih dodatno šifrom za izmenu *Properties*. Mudro je i uključiti jednog korisnika sa *Superuser* privilegijama za slučaj da treba „popravljati“ *host* sistem.

Izuzetno praktičnu i korisnu opciju predstavlja *Data encryption*. Šifrovanje podataka koji se prenose je potpuno transparentno uz pristojan nivo zaštite.

Za pristup administratorskim opcijama, startuje *pcAnywhere* sa *WINAW32.EXE /A*. Moguće je izmeniti *Startup network* direktorijum i ostale relevantne podatke vezane za korisnike mreže. Izmene koje se u ovom delu programa naprave deluju na sve ostale privilegije (*modem properties/callers* itd.).

Nakon što se konektujemo na *host* i unesemo korisničko ime i šifru, ulazimo u njegov desktop. *Host* je prikazan unutar prozora klijent računara. Ako ste zvali modemom od 14,400, brzinom verovatno nećete biti oduševljeni. Prikaz može biti ubrzan *ColorScale* i *Cache File Size* parametrima;

pristupate im preko *toolbara* prozora sa *host* desktopom. Preko *toolbara* možete uključivati i isključivati *Remote host*, tastaturu i ekran, pa i resetovati računar kome ste pristupili. Naravno samo ako imate potrebne privilegije.

Svi testirani programi, od *Word Pro96* i *MS Office* paketa, do *Truespace 95*, rade bez greške. Na 14,400 (pa i 28,800) brzinama rad se svodi na podešavanje opcija programa, pokazivanje studentima i slično. Produktivan rad za *host* računaru (obrada teksta i slično) zahteva mnogo veće brzine (mrežne kartice itd.).

Kombinacije tastera karakteristične za Windows, 'Alt-Tab' npr. se koriste na *hostu* uz dodatak 'Ctrl' tastera. Razlika u veličini desktopa se prevazilazi klizačima u prozoru, a ako želite da ih isključite, aktivirajte *Scale* opciju. Obratite pažnju da je za *Color Scale* potrebno na *host* računaru koristiti prikaz sa 64K ili više boja.

pcAnywhere podržava i DOS programe, pre nego počnete da ih koristite na *host* računaru, podesite veličinu fonta, poželjno je odabrati *True Type*. Za programe sa brzim prikazom podataka koji su bitni, čekirajte *Synchronize Display*. Tako će *host* kontrolisati brzinu izvođenja i uskladiti je shodno vezi.

Nažalost, mnoge testirane igre (*Lion King*, *Color Lines* itd.) nisu radile ili je prikaz bio „zamrznut“. Verovatno je problem u nestandardnom načinu prikaza u igrama. Tekstualno orijentisani programi rade savršeno mada sporije no što bi morali, verovatno zato što *pcAnywhere* ne podržava rad u tekstualnom modu i na *client* računaru - prikaz je uvek u grafičkom modu.

Većina amaterskih povezivanja računara je uzrokovana željom da se razmene fajlovi. I taj deo komunikacija je pokriven *pcAnywhereom*. *File transfer* komanda radi slično *Norton Commanderu*. Sa jedne strane je fajl sistem *host* računara, a na drugoj lista lokalnih fajlova. Prostim označavanjem i klikom na send fajlovi su prebačeni. Protokol je bidirekcion, pa se u isto

vreme može i slati i primati. Uz sve to, *pcAnywhere* koristi *Norton Virus Scanner* za proveru zaraženosti primljenih fajlova, bez interakcije sa korisnikom.

Interakcija između korisnika *host* i *client* računara podržana je *Chat* komandom. To je klasičan „podeljeni ekran, linija po linija“ *chat*, bez ikakvih dodatnih opcija no može da posluži za kraći razgovor. Tekst se može snimiti u log fajl.

Nažalost, *host* računaru nema previše opcija na raspolaganju. Moguće je inicijalizovati fajl transfer, startovati *chat* i isključiti klijenta sa veze. Veća kontrola bi bila poželjna, no možda bude ostvarena u sledećoj verziji *pcAnywhere*.

pcAnywhere je izuzetno moćan program koji bar jednom svakome zatreba. Za škole računarstva je idealan, jer profesor uvek ima uvid u to šta student radi, može sve da snimi i posle analizira. Ljudi mogu od kuće da rade sa računari- ma na poslu, a uz pomoć *callback* opcije ne moraju ni da troše pare za PTT račun.

Od nedostataka *pcAnywhere* naveo bih potpunu zauzetost *host* računara, tj. kada je klijent povezan vi ne možete koristiti kompjuter, sem ukoliko se ne dogovorite pa jedan od korisnika pusti miš i tastaturu dok drugi radi. Takođe je veliki minus nedostatak tekst moda, pa je rad sa DOS programima sporiji no što bi morao biti.

Za korišćenje DOS programa u tekst modu, uz nezauzeće *host* računara, koristite *Doorway*, program manjih mogućnosti, ali dosta bržeg prikaza (možete ga naći na većini BBS-ova). Za sve ostalo *pcAnywhere* je neizostavan.

Damir ČOLAK

(dcolak@fon.fon.bg.ac.yu)

TIP: Program za rad sa udaljenim računaram

PLATFORMA: PC, Windows 95

MEDIJ: 4 diskete

Prednosti Moćan; može da oslobodi šetnje do udaljenog računara; potpuna kontrola Host računara.

Nedostaci Potpuno zauzima Host računaru; nema brzog tekstualnog (DOS) režima.

Norton Crash Guard

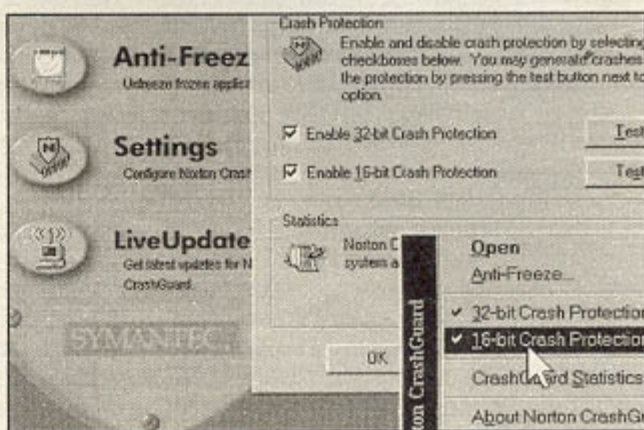
Dubak za Windows 95

Ko god da je bio u Windows okruženju, makar i kao „slučajni prolaznik“, bar jednom je imao priliku da vidi šta znači programerski rečeno nekompatibilnost, a narodski - bagovi. U verziji 3.0 to su bile ozloglašene UAE (*Unrecoverable Application Error*) greške, a u verziji 3.1 sve je za nijansu poboljšano - čak je „sjajni“ program *Dr. Watson* u trenutku pada sistema pamtio ono šta je bilo u memoriji. Windows 95, sa ambicioznim planom da podržava i 16-bitne i 32-bitne aplikacije, dobio je tzv. „safe mode“ za ispravljanje grešaka - uglavnom onih programerskih, ali i korisničkih. Zatim se pojavilo mnoštvo programa koji ispravljaju „važan bag pri radu sa diskom“, a potom i koktel lekova: *Service Pack*. Kod „pacijenta“ se još uvek pojavljuju neželjeni simptomi i kontraindikacije, pa je firma

„Symantec“ (vlasnik Nortonovih paketa) odlučila da besplatno deli *Norton Crash Guard*, dubak za nemirno Gejtsovo dete, Windows 95.

Izvršna arhiva zauzima oko 1.6 MB (pokreće se pod Windowsom). Instalacioni program neće zahtevati ponovni start Windowsa već ćete pored sata odmah dobiti još jednu ikonu, a poziv u pomoć šaljete klikom desnog ili sa dva klika levog tastera miša na ovu ikonu. U prvom slučaju, otvara se meni u kome se bira vrsta zaštite (16-bitne ili 32-bitne aplikacije), statistika „uspona i padova“, „odmrzavanje“ neke blokirane aplikacije (otvara se prozor u kome prvo možete pokušati deblokadu, a ako to ne uspe, ili ako sačuvate nememorisanu podatke, mogućnost „ubistva s predumišljajem“). Ako program pozovete dvoklikom levog tastera (ili odaberete *Open* iz pomenu- tog menija), pozivanjem opcije *Settings*, imaćete prilike za praktičnu proveru - namernim izazivanjem određenih sistemskih grešaka.

Na usluzi je i dobro napisan *Help* koji podseća šta se sve može pokušati kada se neka apli-

kacija blokira. Putem opcije *Live Update*, uz pomoć Interneta, doći ćete do narednih verzija, dokumentacije i sl. Iz priloženog uputstva, saznaćete da *Norton Crash Guard* ipak nije svemoguć. Jer postoje deca koja su u stanju i da prevrnu dubak. Windows 95 je tipičan primer.

Momir RADIĆ

TIP: Uslužni program

PLATFORMA: PC, Windows 95

MEDIJ: 2 diskete

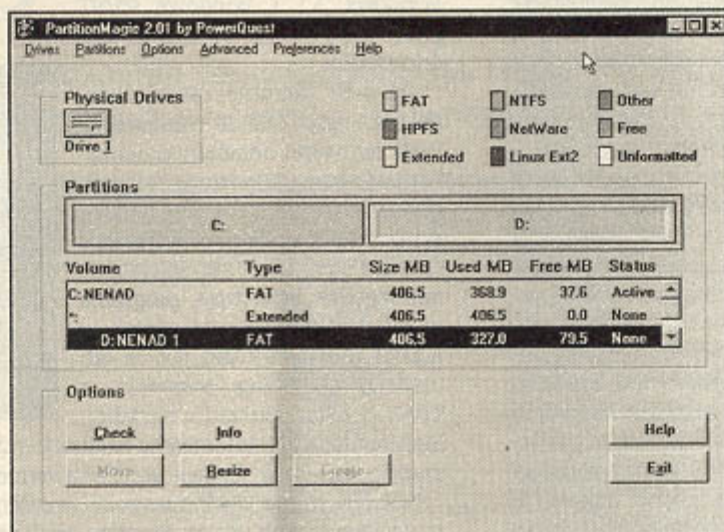
Da li ste ikada poželeli da promenite veličinu svojih particija ali ste odustali jer to znači gubitak podataka? Program kompanije „PowerQuest“, *Partition Magic* omogućava menjanje veličina particija bez brisanja njihovog sadržaja.

Verzija 2.0 donosi kompatibilnost sa Windowsom 95 i poboljšani korisnički interfejs. Iako se navodi kompatibilnost sa Windowsom 95, sam proizvođač preporučuje da se program koristi isključivo u DOS modu. Problem je u tome što se posle promene particija sistem mora restartovati, a ako se program startuje iz Windowsa može po izlasku iz programa doći do pisanja po disku, što rezultuje gubitkom podataka. Takođe, postoji i verzija za OS/2.

No da se korisnici ne bi osećali oštećenim ili čisto mode radi, autori su interfejs Windowsa 95 preslikali u svoj program. *Partition Magic* ne služi samo za promenu veličina particija. Iz njega možete i videti informacije ne samo o FAT već i o NTFS, HPFS, *NetWare* i *Linux Ext2* particijama. Program omogućava i konvertovanje iz FAT u HPFS, ali ne i obrnuto. Iz PM-a particije možete brisati, formatirati (kao FAT ili HPFS), proveravati, sakrivati, menjati ograničenje broja fajlova u rootu, prilagođavati particije prema veličini klastera. Informacije o particijama su veoma opširne tako da za FAT možete saznati koliko prostora otpada na dugačka imena. U PM-u se

Partition Magic 2.03

Najbolji program za rad sa disk particijama

može postaviti i aktivna particija tako da postaje veoma koristan na boot disketama.

Proizvođač savetuje da se uz *Partition Magic* ne koristi bilo kakvo keširanje diska. Takođe preporučuje i backup važnih podataka jer u slučaju nestanka struje ili grešaka u operativnom sistemu ili hardveru može doći do njihovog gubitka. Takođe se ne preporučuje startovanje pod Windows 3.x, ili ako je startovan neki TSR koji vrši bilo kakve operacije sa diskom. Menjanje veličina particija je veoma prosto. Da bi se me-

njale veličine particija mora postojati prazan, neformatiran prostor na disku. Particija se može povećati samo ako neformatiran prostor dolazi posle nje. Ako postoje, recimo, tri particije a želimo da smanjimo poslednju a povećamo prvu, postupak bi bio sledeći: selektuje se poslednja particija i odabere opcija *Resize*. Odabere se proizvoljni deo praznog prostora na particiji koji postaje „slobodan“. Sada treba pomeriti particiju opcijom *Move* tako da se slobodan prostor nađe ispred nje. Isto treba uraditi i sa particijom ispred nje. Sada se selektuje particija koja se proširuje i sa *Resize* je povećavamo.

U slučaju da disk na kome su menjane particije ima loših klastera, po obavljenom poslu treba uraditi proveru diska jer će u protivnom biti obeleženi lošim klasteri koji to nisu. Za to služi *Bad sector reset* stavka u *Advanced* meniju.

Ako mašina na kojoj se *Partition Magic* startuje ne podržava diskove veće od 540 MB onda ni on neće „videti“ više od 540 MB.

Nenad ORLIĆ
(orlic@setnet.co.yu)

TIP: Usluzni program

PLATFORMA: PC, Windows

MEDIJ: 2 diskete

Prednosti

Kad zatreba, nezamenljiv

Nedostaci

???

XiPaint 3.2

Paint, raytrace i image processing o istom grošu

Vreme strogo specijalizovanih paint programa na Amigi je već uveliko stvar prošlosti. Granice između programa za 2D crtanje (*DPaint* u prvom redu), 3D modeliranje, rejtrejsing i obradu slika (*Imagine*, na primer) su vešto prevaziđene u novom programu čiji je distributor nemački „GTI“.

XiPaint, i pored svoje kompleksnosti, ima vrlo jednostavan i fleksibilan korisnički interfejs, što će reći da konfiguraciju ekrana određuje sam korisnik. Možete imati koliko god želite otvorenih prozora i rikvestera i slobodno se prebacivati sa jednog na drugi, što znatno ubrzava i olakšava rad sa operacijama koje se često ponavljaju.

Najinteresantniji segment programa je ugrađeni raytracer, koji *XiPaint* čini, verovatno, jedinim 2D paint programom sa tom mogućnošću. Naravno, ne treba očekivati značajniju kompleksnost operacija od ovakvog programa opšte namene. Za tu svrhu će bolje poslužiti *LightWave* ili *Imagine*. Međutim, iznenađujuća iakoća upravljanja ovim delom programa omogućuje ugodan rad i korisnicima sa manje iskustva u programima za 3D grafiku. Na raspolaganju je nekoliko osnovnih objekata, materijala i tekstu-

ra. Bira se položaj kamere i izvor svetla, dok se senke dodaju u toku renderovanja.

Iako pretežno orijentisan kao klasičan painter, *XiPaint* je opremljen i sa nekoliko image processing filtera. Tu su sledeće funkcije: Greyscale, Contrast, Brightness, Inverse, Hue, Colour cycle, Blur, Aequidens, Gradient, Emboss, Smoothing i Smear. Krajnji efekti primene ovih opcija možda nisu u rangu *Photo Shopa*, ali za osnovne potrebe su više nego zadovoljavajući. Kao manu bi naveli nedostatak mogućnosti za emulaciju crtanja na prirodnom materijalima. Na primer, nema opcija za crtanje uljem, vodenim bojama, olovkom ili kredom, koji bi na papiru ostavili karakterističan oblik. Ako se uzmu u obzir savremene tendencije u ovim programima, to i nije tako mali nedostatak.

Rad sa folijama (layers) je, takođe, vrlo interesantan i pruža efektno rezultate. Jednostavno rečeno, možete crtati na više providnih „folija“, zatim prelepiti jednu preko druge, baš kako se to radi prilikom izrade crtanih filmova. Ovo je nešto komplikovanija operacija, ali može dati veoma dobre vizuelne efekte.

Nova verzija *XiPainta* koja nosi oznaku 4, sem primetno veće brzine rada (naročito u HAM8 modu) donosi i nove opcije za rad sa ani-

macijama, koje će se dalje usavršavati u budućim verzijama programa.

Globalni utisak je da je od sveg ogromnog potencijala kojim *XiPaint* raspolaže, do kraja iskorišćen tek manji deo. Nedoradenost implementiranih modula je stvar koju je trebalo rešiti znatno pre verzije 3.2. Ostaje samo da se nadamo da će sledeće verzije popraviti utisak.

Gradimir JOKSIMOVIĆ

TIP: Višenamenski grafički program

PLATFORMA: Amiga 1200

MEDIJ: 2 diskete

Prednosti

Vrlo ambiciozan projekat sa velikim potencijalima...

Nedostaci

...koji, nažalost, nisu valjano iskorišćeni.

CD Wizard

Dvoumljenja oko izbora „pravog“ programa za puštanje muzičkih kompaktnih diskova pod Windowsom 95 su neizbežna od momenta kada se odlučite da jednostavni CD Player iz Windowsa 95 zamenite nekim boljim.

Prosto je neverovatno koliko je dobrih ideja realizovano na tako malom prostoru. Među tridesetak opcija se, pored standardnih, nalaze i one za kreiranje „savršene“ baze podataka o svakom vašem kompaktnom disku, uključujući prvih deset sekundi svake pesme. Podaci iz Windowsovog CD Playera (cdplay.ini) se automatski prebacuju, ali se prema priloženom uputstvu bilo koji format baze može prebaciti posredstvom Accessa ili Excela. Jačina zvuka se može kontrolisati i na licu mesta, ne pozivajući Audio Mixer. Pored standardnih načina puštanja pesama (sve, izabrane, po slučajnom izboru) moguće je odrediti sekvencu unutar pesme koju želimo da slušamo (npr. bez uvoda ili samo refren). Ušteda prostora na desktopu ostvaruje se ili uključivanjem simpatičnog i funkcionalnog „small“ moda, ili minimizovanjem tako da se sve bitne funkcije kontrolišu preko ikonice na toolbaru.

Najnovija verzija CD Wizarda se nalazi na adresi <http://ourworld.compuserve.com/homepages/brettmc>.

Vladimir PRELOVAC

TIP: Funkcionalan CD player

INFO: Windows 95 (UCFCDW40.ZIP, 302 KB)

VER: 4.0 REGISTR: 20 USD, nije neophodna

TBAV, kako se kraće označava naslovljeni paket, spada među najbolje za proveru sistema od infekcije virusima. Paket se paralelno razvija za DOS, Windows 3.1 i Windows 95/NT platforme i svakog meseca se vredno ažurira.

Od svih trenutno raspoloživih, paketa verzija 7.06 za Windows 95 nudi verovatno najobuhvatniju zaštitu od virusa. U prozoru za konfigurisanje programa možete uključiti nekoliko sigurnosnih opcija koje će raditi u pozadini: ako selektujete automatsko učitavanje programa pri butovanju Windowsa, odmah po ulasku u sistem svaki put će biti urađeno skeniranje memorije, a TBAV će ostati aktivan u pozadini.

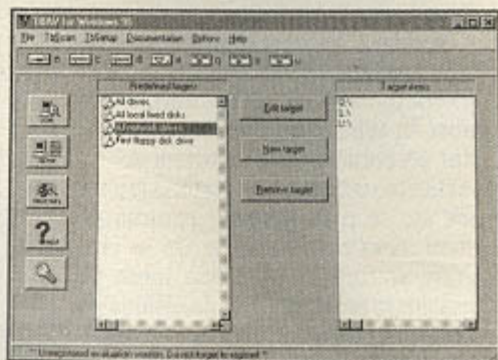
Možete uključiti i automatsko testiranje svake diskete po ubacivanju, ili uvesti i automatsko skeniranje diska u pravilnim vremenskim intervalima.

Najbolja strana TBAV-a je veoma razvijena heuristika pomoću koje se detektuju sve mutacije poznatih virusa. Program analizira nastale promene na fajlovima i ukazuje na svaki deo programskog koda koji liči na „ručni rad“ virusa. Ako ste početnik, podesite niži stepen heurističke analize, da vas TBAV ne bi uznemiravao lažnim uzbunama. Ukoliko virus nije eksplicitno prepoznat po „imenu i prezimenu“, verovatno nema razloga da se uzbuđujete - šanse da naletite na virus mladi od mesec dana (koliko protekne između dve verzije TBAV-a) gotovo da su ravne nuli.

Kao i vodeći programi za skeniranje fajlova, TBAV ubacuje sken opciju u kontekst-menu (koji dobijate pritiskom na desni taster miša), čime lako možete da ga pozivate iz bilo kog foldera, i odskenirate ceo disk ili partciju, odnosno neki poddirektorijum, bez prethodnog ulaska u program.

Aleksandar VELJKOVIĆ

Thunderbyte Antivirus

TIP: Antivirus paket sa heurističkom analizom

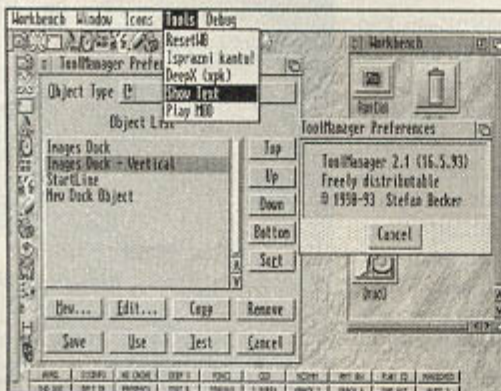
INFO: Windows 95 (TBW95706.ZIP, 675 KB)

VER: 7.06 REGISTRACIJA: Zavisno od licence

Medju najboljim dodacima za poboljšanje produktivnosti grafičkog okruženja Workbencha nalazi se i ToolManager. Služi za pokretanje aplikacija sa desktopa, preko menija, linija odnosno tablica sa ikonama.

Filosofija podešavanja programa se razlikuje od one na koju smo navikli, utoliko što se svi elementi grafičkog okruženja posmatraju kao objekti, odnosno kao grupe objekata. U jednom dahu se mogu podesiti sličice koje će se koristiti kao ikonice i svi zvukovi koji će se dodeliti sistemskim događajima. U sledećem krugu se određuju izvršni programi i skripte sa parametrima, pa tek kada se ToolManageru obezbedi potrebna građa, može se pristupiti realizaciji samih vizuelnih kreacija. Bilo da su to grane u okviru sistemskog menija, bilo dugmići smešteni u jednu ili više linija, odnosno odabrane IFF sličice ili MUI ikonice u formi toolbara. Svi vizuelni elementi mogu se do detalja podesiti (pozicija, raspored, poravnanje, dubina),

ToolManager

dok se veličina tablice sa ikonama prilagođava najvećoj ikonici. Stoga se pre uređivanja grafičkog okruženja treba snabdeti IFF sličicama, ili lepim MUI ikonama koje se isporučuju zajedno sa programima.

Kada jednom podesite ToolManager i svoje omiljene programe ugnezdite u grafičko okruženje ovako pojačanog Workbencha, uplovićete u novu dimenziju.

TIP: Platforma za pokretanje aplikacija

INFO: Workbench 2.x (TOOLMAN2.LHA 50 KB)

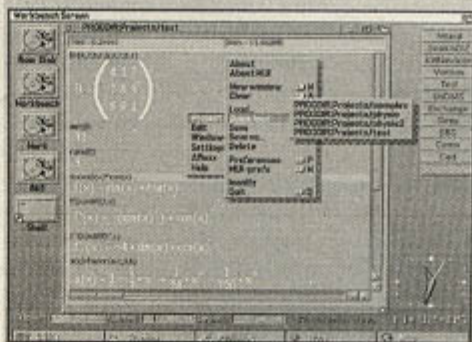
VER: 2.1 REGISTRACIJA: Nije predviđena

Laplace

Ovo je matematički program skromnih mogućnosti, po ugledu na Maple i MuPAD koji radi u MUI grafičkom interfejsu. Omogućava numeričko, ali i simboličko rešavanje algebarskih jednačina, polinoma, nalaženje izvoda, razvijanje u tejlorov red i slično. Dobro se snalazi i sa matricama (determinanta, rang matrice), kao i sa vektorima i kompleksnim brojevima. Testirana verzija ne podržava pronalaženje integrala funkcije i crtanje grafika, ali su ove opcije prve na listi čekanja.

Posедуje GUI, kojim se direktno u prozoru lako urose i ispravljaju formule, koje se potom grafički prikazuju upotrebom odgovarajućih matematičkih simbola. Na funkcijske tastere mogu se smestiti bilo komande, bilo Arexx skripte koje će poslužiti i za komplikovanije proračune. Delimično je podržano programiranje sa uslovnim izvršavanjem i FOR petljom, a ceo tok proračuna se može snimiti za kasniju upotrebu.

Dejan STEPANOVIĆ

TIP: Matematički program

INFO: Workbench 3.0, MUI 3.3 (LAPLACE.LHA, 630KB)

VER: 0.7 REGISTRACIJA: nije predviđena

Najveći šah-klub

Na Internetu postoji najmasovniji šahovski klub na svetu koji okuplja sve igrače - od totalnih početnika do velemajstora

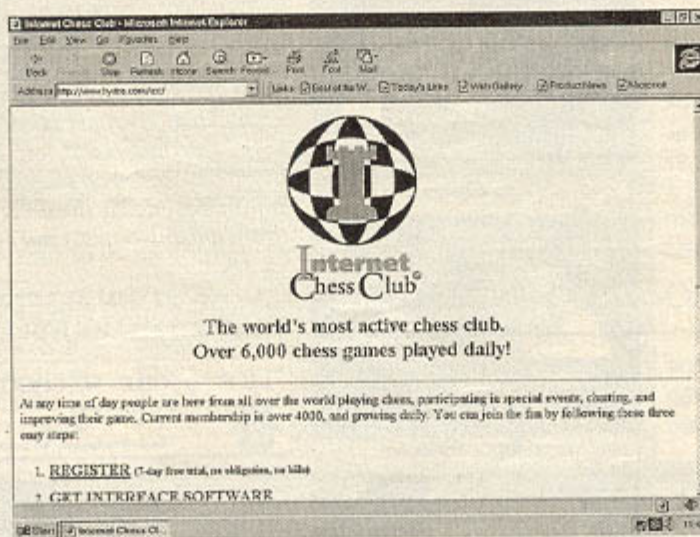
Tehnički gledano, Internet Chess Club je server u Pitsburgu u Pensilvaniji, čije se niti puštaju do najudaljenijih delova zemaljske kugle, gde god ima šahovskih entuzijasta. Meni je, recimo, omogućio da igram partije sa ljudima iz Rusije, Norveške, Meksika, Indije, Švajcarske, Islanda (i još par šljajni zemalja) i to sve u realnom vremenu, makar i cuger bio u pitanju. Pritom sam mogao i da ih pitam za zdravlje.

Ovaj klub trenutno broji preko 4000 članova, od kojih većinu čine početnici, ali je i ne mali broj vodećih svetskih igrača, uključujući i pretendete na titulu. Ponekad je teško i ustanoviti ko su zapravo pojedini igrači, pošto se članovi prijavljuju pod pseudonimom. Ovom klubu možete pristupiti i kao gost, pri čemu imate pravo da igrate partije bilo sa drugim gostima ili članovima, ali ne i da učestvujete na turnirima ili da igrate partije za rejting. Gost, takođe, nema pristup datoteci majstorskih i velemajstorskih partija igranih na ICC-u.

Kako postati član? Pozovite <http://www.hydra.com/icc>, izaberete opciju *Register*, ispunite formular i za nekoliko trenutaka na vašu e-mail adresu stigne šifra pod kojom se logujete u klub. Ovo vam omogućava da bez ikakvih troškova sedam dana uživate sve pogodnosti registrovanog člana, nakon čega postajete ovisnik ICC-a i više ne pitate šta košta da to ostanete i ubuduće. A za to zadovoljstvo ćete morati da izdvojite 49 USD za godinu dana (drugo je pitanje snalaženja oko uplate u zemlji bez kreditnih kartica).

Sledeća stvar koju ćete morati da učinite jeste da skinete program za igranje šaha preko ICC-a zvan *Blitzin*. Ako koristite verziju *3 Internet Explorera* ili *Netscape Navigatora* možete da igrate i direktno iz browsera kroz Java aplikaciju *Coffee House*. Čini mi se da je ipak praktičnije i sigurnije koristiti zaseban program, prvo zbog činjenice da dnevnik vaših odigranih partija čuva na vašem disku, manje je bagovit od *Coffee Housea*, a i ukoliko ste se povezali na Internet samo radi igranja šaha, ne opterećuje sistem nepotrebnim softverom. *Blitzin* je vrlo kratak, brže se učitava od WWW klijenta, i praktično ste trenutno u klubu, pošto automatski šalje vaše korisničko ime i šifru.

Blitzin liči na bilo koji običan program za igranje šaha, sa vrlo jednostavnom i preglednom grafikom. U jednom prozoru nalazi se šahovska tabla sa satom, koja ima vektorske figure, tako da je možete redimenzionirati po želji bez ikakvih gu-

bitaka kvaliteta grafike. U drugom prozoru odvija se vaša celokupna komunikacija sa trenutnim protivnikom ili klubom i njegovim članovima, kao i ispis svih zaraženih informacija.

Verovatno ćete se osećati malo zbunjeno dok se ne odomaćite među raspoloživim komandama i prva stvar koju ćete naučiti jeste kako da nađete protivnika i počnete partiju. Princip je vrlo jednostavan - možete da date „oglas“ sa uslovima pod kojima želite da igrate, ili da se javite na neki od onih koji vam pristižu u komunikacioni prozor, često i po nekoliko njih u sekundi. Uslovi podrazumevaju minutažu i inkrement (ukoliko želite da igrate po Fišerovom sistemu, a on je na ICC-u šire prihvaćen od klasičnog sata bez inkrementa), kao i da li želite da vam se partija boduje za rejting ili ne. Opciono možete da navedete i raspon rejtinga za svoje potencijalne protivnike.

Ako ste podesili program na automatsko prihvatanje protivnika, onog trenutka kada se javi

neko ko ispunjava vaše uslove, partija počinje. U toku partije možete komandom *Say* da upućujete pisane poruke protivniku, a komandom *Tell* praćenom pseudonimom igrača da komunicirate i sa onima koji trenutno ne igraju sa vama. Komandom *Message* možete čak i da ostavljate poruke onima koji trenutno nisu ulogovani.

Naravno, ne mora sve da funkcioniše po principu slučajnog izbora protivnika: možete da otkucate *who* ne biste li videli koga trenutno ima u klubu, pa da uputite izazov direktno nekom od protivnika koga dobro poznajete, ili želite da upoznate. Partije se mogu i prekidati, pa kasnije nastavljati, o poziciji u prekidu brine ICC server.

Ako ste registrovani član, sem pojedinačnih partija možete učestvovati i na turnirima koji se svakodnevno organizuju. Najčešće je u pitanju cuger na 3-5 minuta, ali desi se i po koji sporovozni. U krajnjem slučaju, možete i sami da se prihvatite organizacije i da „vrubujete“ učesnike. Ponedeljkom se, recimo, pruža prilika slabijim igračima da igraju simultanke sa majstorima.

Detaljnije se možete upoznati sa prošlim i predstojećim događanjima komandom *tournament*. Početkom oktobra je, recimo, bio veliki velemajstorski turnir čije ste partije komandom *observe* mogli da pratite (po šest istovremeno) u pauzama između sopstvenih. Sem partija koje se igraju u okviru ICC-a, ovaj klub vrši žive prenose svih značajnijih mečeva u svetu, koje možete pratiti po istom principu, tokom odigravanja! Ako ste registrovani član, možete pogledati i neke od mnogobrojnih partija koje su majstori i velemajstori igrali na ICC-u.

Rejting sistem koji se primenjuje identičan je onom koji je na snazi i u živom šahu, tako da sa priličnim stepenom pouzdanosti možete računati da vredite onoliko koliki vam je rejting na ICC-u. Ako igrate protiv igrača mnogo jačeg od sebe, može vam se desiti da vam čak i poraz donese nekoliko poena dobitka, a pobeda protiv mnogo slabijeg igrača može vam skinuti koji poen. Naravno, jači od vas nemaju motiva da igraju sa vama, jer malo dobijaju, a mnogo rizikuju, tako da je redak slučaj da nađete igrača koji je više od 200 rejting poena jači koji će pristati na meč - lakše ćete to postići ako ponudite nerejtingovanu partiju.

Ali, dešavaju se i bizarnosti: nedavno sam se oduševio našavši igrača sa rejtingom preko 2300 koji pristaje na

partiju sa mnom, da bih već posle nekoliko poteza ustanovio da čovek, ili je pijan, ili namerno igra po principu „primiti mat u što manje poteza“. Kada sam ga pitao u čemu je štos, dobio sam odgovor: „Izvini, ne igram ja, nego moj četvorogodišnji sinčić“. Eto koliko cene nas sa rejtingom ispod 2000...

Inače, vaš rejting se vodi zasebno za svaku kategoriju: metak (do 3 min), cugger (3-15) i standard (preko 15 min). Nije redak slučaj da se rejting nekog igrača od kategorije do kategorije razlikuje i po nekoliko stotina poena. Najveći broj igrača, oni koje ćete u svako doba pronaći kako jurcaju iz partije u partiju, ima rejting od 1300 do 1700. Od 1700 do 2100 postaju već ređe zverke, a one malobrojne preko te cifre morate pažljivo da lovite, jer se drže po strani, i uglavnom ugovaraju mečeve daleko od očiju plebsa - retko ćete ih čuti kako „licitiraju“ preko svima dostupnih oglasa.

Da li se u zvaničnim šahovskim institucijama priznaje rejting stečen na ICC-u? To pitanje rešava Šahovski savez svake zemlje pojedinačno, kao i eventualnu metodologiju dopunske verifikacije. Pošto živimo u zemlji gde se i sam Internet, poput sličnih dostignuća tehnike, smatra svetskim čudom, za sada nemojte gajiti prevelika očekivanja. Ali, vreme sigurno radi za ICC.

Internet dokle god se pogled pruža

A vi ćete, kako vreme protiče, sve više raditi samo da biste mogli da platite ICC. Ne pretplatu za klub, jer je ona fiksna na godišnjem nivou makar 24 sata dnevno igrali šah. Igranje šaha preko Interneta je verovatno jedan od najopasnijih gutača vaše Internet pretplate, jer nekoliko sati igre prođe da i ne primetite. Za to vreme klasičnim surfovanjem biste verovatno mogli da skinete više desetina megabajta teksta, slika, animacija, programa...

Ako postoji neki razlog zbog koga je neodržiava filozofija pojedinih provajdera u ovoj zemlji o Internetu, kao o nečem ekskluzivnom i skupocenom („bože moj, napatite svaku informaciju koju skinete, pa vam neće biti skup“!), onda su to pre svega servisi poput ICC-a. Internet ne služi da bi se skupo preprodavao, već se na njemu i sa njim živi.

To je ono što nisu shvatili svi oni koji se danas čude kako to da Internet nije ispunio svoju pretpostavljenu, prevashodno poslovnu ulogu - čovek svom profesionalnom životu posvećuje tek trećinu intelektualnih i fizičkih resursa, dok su i preostale dve trećine njegove ličnosti ništa manje potencijalni korisnik Interneta. Kada to uverenje prevlada, onda će ta elitistička fama nestati, a cena mesečne pretplate bez vremenskog ograničenja će se izjednačiti sa ostalim komunalijama. Dole, igrajte šah, da vas ceo svet razume.

Aleksandar VELJKOVIĆ

CVET KOMPJUTERA

Internet ne bi bio to što jeste da na njemu nema šaljivih sadržaja. Izdvojili smo dva reprezentativna primera

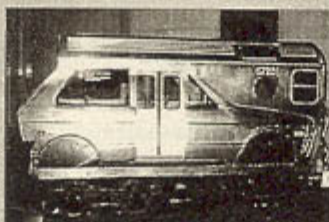
Yugo na američki način

Yugo-džekpot

Yugo-ispovedaonica

Yugo-metro

Yugo-roštilj

„Mnoge stvari bivaju stvorene u težnji ka savršenstvu. Ipak, samo nekolicina dostigne taj ideal. Da li je u pitanju protraćeni potencijal ili nedostatak genijalnosti? Yugo je primer takve kreacije; kao automobil, on je u startu bio osuđen na propast, ali zajednička mašta dvadeset pektorice umetnika našla mu je novu svrhu.“

Ove reči su uvod u izložbu napravljenu u SAD-u u kojoj je dvadeset pet umetnika od po jednog

Yuga napravilo raznorazne maštovite kreacije. Komentar je nepotreban, jer slike govore za sebe.

S. P.

"It's a car without a country."

- Kevin O'Callaghan (Art Teacher)

Yugo-harmonika

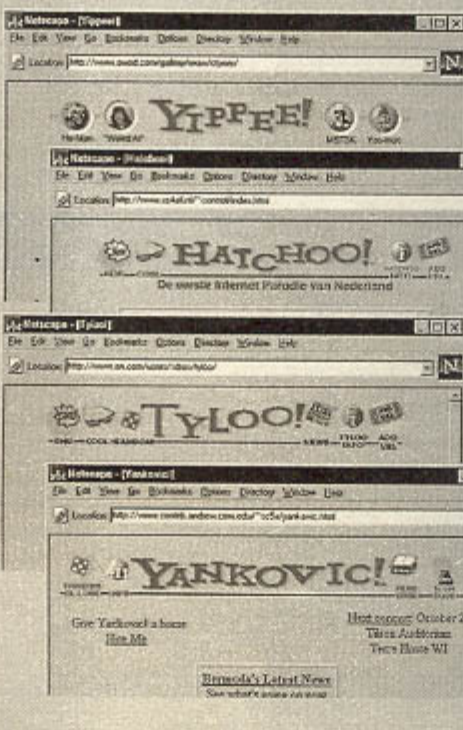
Yugo-podmornica

Yugo-streljana

Yugo-telefon

Važno je zvati se Yahoo!

Nije retka pojava da se na Internetu pojave parodije popularnih WWW stranica. Jedna od najčešćih „meta“ je čuveni Yahoo! čijim vlasnicima to, izgleda, ni najmanje ne smeta. Štaviše, na samom Yahoou može se pronaći spisak parodija na razne stranice, pa i na njega samog. Sadržaji ovih parodija su različiti, ali je izgled originala prekopiran gotovo do perfekcije.

Slobodan POPOVIĆ

WWW na Amigi

Kakve su mogućnosti novih WWW klijenata za Amigu, koji najviše pruža i šta se od njih može očekivati u budućnosti

Iako iza Amige ne stoji neka od moćnih softverskih kompanija, za nju ipak postoji sasvim solidan softver kojim se dovoljno spretno može krstariti prostranstvima globalne mreže. Stvar su, naime, u ruke preuzeli pojedinci, ili grupe programera, koji prateći tekuće standarde, uz neku malu nadoknadu nastoje da razvijaju što kvalitetnije programe za podršku Internetu.

U ovom trenutku na Amigi su aktuelna tri WWW klijenta - *AWeb*, *IBrowse* i *Voyager*. Postoji još i *AMosaic*, ali njegove mogućnosti nećemo opisivati jer više od godinu dana nije doživio nikakva unapređenja. S obzirom da su sva tri još u fazi razvoja ili u skorije vreme očekuju neka bitna poboljšanja, važno je napomenuti i njihove tekuće verzije i status.

Važeće verzije *AWeb* su 1.3, 1.4 i 2.0. Prva je demo verzija koja ima niz ograničenja, ali se može slobodno distribuirati i koristiti bez ikakve nadoknade. Druga je tzv. Shareware verzija i namenjena je onim korisnicima koji su platili za njeno korišćenje još u periodu dok program nije bio komercijalan. Treća verzija je komercijalna i mogu je koristiti isključivo oni koju su je kupili od zvaničnog prodavca, firme „AmiTriX“.

IBrowse se zaustavio kod verzije 1.02. To je tek druga zvanična verzija programa koji je dugo bio u testnoj fazi. Postoji i demo verzija koja nosi oznaku 1.01.

Prva i poslednja verzija *Voyagera* izašla je još u maju i potpuno je besplatna. Ona je zapravo poklon korisnicima Amige od tima koji već uveliko radi na novom projektu.

Prednosti i mane

Iskusan korisnik odmah će primetiti razliku u grafičkom okruženju *Voyagera* i *IBrowsea* u odnosu na *AWeb*. Prva dva, naime, koriste *MUI* (*Magic User Interface*), danas gotovo nezaobilazan standard za kreiranje radne okoline. *AWeb* u tu svrhu upotrebljava *ClassAct*, manje atraktivan, ali i manje zahtevan sistem. *AWeb* je upravo zbog te činjenice interesantiji korisnicima sa malo memorije.

Programi ovog tipa imaju relativno velike zahteve. Bez barem 4 MB RAM-a ne očekujte da ćete videti Web u punom sjaju. Biće vam potrebna i verzija 3.0 operativnog sistema, kao i hard disk. Sva tri programa su u stanju da prepoznaju HTML 2.0 (jezik za kreiranje Web dokumenata), kao i neka proširenja iz skupa komandi koja pripadaju HTML 3.0 standardu. *IBrowse* i *Voyager* uz to mogu da prikažu i nekoliko važnijih efekata koje je kao standard nametnuo *Netscape* (NHTML Level 1). Ipak, u svemu tome je

IBrowse otišao najdalje. Čak su i test verzije tog programa imale podršku za većinu vrsta tablica, jednog od sve češćih načina za prezentovanje podataka na Webu. Od svih poznatih elemenata možda se najviše oseća nedostatak okvira (*Frames*), koji predstavljaju mogućnost prikazivanja većeg broja dokumenata odjednom.

Što se tiče grafike, programi po pravilu koriste eksterne module (*Datatypes*) za prepoznavanje i dekodovanje pojedinih formata slike. Postoji samo jedan izuzetak: *IBrowse* opcionalno može da upotrebljava i svoju biblioteku, koja mu daje za sada jedinstvene mogućnosti progresivnog prikazivanja slika i animacija. Zahvaljujući tome, kao i korišćenju MUI-ja, on je svakako vizuelno najfunkcionalniji program.

Još jedna od važnih karakteristika ovakvih programa je i sposobnost manipulacije objektima u okviru dokumenta, naročito snimanje i preuzimanje (*Download*) različitih tipova podataka. Tu je *IBrowse* neprikosnoven. U spisku koji ćete dobiti klikom na desni taster miša iznad neke slike ili linka verovatno ćete naći sve ono što vam je potrebno. *AWeb* i *Voyager* poseduju samo elementarne funkcije koje se pozivaju levim tasterom uz eventualnu pomoć tastera Shift.

Ostali protokoli

Voyager interno podržava NNTP (protokol za prenos Usenet konferencija), što je jedna od njegovih glavnih prednosti, a eksterno Telnet i e-mail. FTP, Gopher i WAIS podršku ostvaruje isključivo preko Proxy servera. Registrovana verzija *IBrowsea* pored HTTP-a ima i biblioteke za FTP, Gopher i e-mail, dok Telnet koristi pozivom odgovarajućeg programa. *AWeb* pored HTTP-a interno podržava samo Gopher, dok se preko eksternih programa mogu koristiti svi ostali protokoli.

Kad se sagledaju prednosti i mane svih ovih programa, dolazi se do zaključka da je *IBrowse* najkvalitetniji. Ako se već mora birati, on bi bio najbolji izbor. *AWeb* se mirne duše može smestiti na drugu poziciju, a *Voyager* na treću, mada *AWeb* mnogo manje odskoče od *Voyagera* nego *IBrowse* od njega.

Međutim, u vezi s *Voyagerom* svašta se sprema. Još kada se pojavila verzija 1.0 najavljen je nastavak pod simboličnim imenom *Voyager - Next Generation*. Program bi, barem prema najavama, trebalo da ima kompletnu podršku za sve važeće HTML standarde kao i još niz drugih mogućnosti. Za sada je datum pojavljivanja ovog programa nepoznat, ali se čeka s velikim nestrpljenjem.

AWeb se sprema da zada ozbiljan udarac konkurenciji. Nedavno je izašla Shareware verzija 1.5 kao prethodnica komercijalnoj verziji 2.1 koja bi, u trenutku dok ovo čitate, trebalo da je već aktuelna. Program će imati punu HTML 3.2 podršku, što znači da će napokon moći prikazivati tablice, puštati zvuk u pozadini i još mnogo toga. Postoje indicije da bi se po prvi put na Amigi mogli pojaviti i okviri.

Sve u svemu, korisnici Amige ipak mogu da budu zadovoljni. U relativno kratkom periodu dobili su tri solidna programa od kojih se u skorijoj budućnosti s pravom veoma mnogo očekuje.

Vladimir POZANANOVIĆ
(vladep@galeb.etf.bg.ac.yu)

Pregledavajući opcije programa lako se dolazi do zaključka da je tu *Voyager* u podređenom položaju. Jedan od njegovih važnih nedostataka jeste nemogućnost podešavanja eksternih tipova na koje bi program automatski reagovao. U pogledu praćenja prenosa i dekodovanja informacija najbolji je *AWeb*. Njegov statusni prozor i tekstualno i grafički paralelno prati progres prenosa i obrade svih podataka.

Svi ovi klijenti imaju one elementarne segmente u koje spadaju disk keš, podrška za Proxy server, višestruki prozori, Bookmarks lista, kao i opcije za odlaganje učitavanja slika i prikaz izvornog koda dokumenta. Svi koriste asinhroni pristup i imaju interni multitasking.

Deset najvećih laži

Od kako je Mreža postala popularna u medijima o njoj se mogu čuti svakakve tvrdnje, poluistine, dezinformacije i kojekakve zaskočice. Evo istine

1 Zna se tačan broj korisnika Mreže

Često je teško proceniti broj ljudi okupljenih na nekom mestu, kao na primer broj kupaca na plaži ili demonstranata na ulici. Koliko su onda pouzdane procene o nečem tako velikom i „nevidljivom“ poput Interneta?

Koliko članova velikih sistema u Americi poput poput „Compuservea“ ili „America Onlinea“ koristi Internet? Da li da ubrojimo i one koji jednom mesečno pogledaju neku Web stranu? Da li da brojimo IP adrese ili e-mail adrese?

U Americi je vršeno više pokušaja da se odredi broj korisnika Mreže. Dobijene procene su vrlo šarolike: od 5,8 miliona Amerikanaca sa direktnim pristupom Mreži do 17,6 miliona koji koriste Internet od kuće ili sa posla. Velike su razlike i u procenama na svetskom nivou: od 23,5 („International Data Corporation“) do 60 milijardi korisnika (Bob Metcalfe, časopis „InfoWorld“).

Zato, ako vas neko pita kolika je populacija Interneta, slobodno odgovorite „između 10 i 100 miliona ljudi“ i nećete pogrešiti.

2 Internet je leglo nemorala

Da li ima „mračnih uličica“ na Internetu koje iskušavaju čovekovu privrežnost „zdravom moralu i porodičnim vrednostima“? Ima ih, ali je njihov broj ipak zanemarljiv u odnosu na veličnu Mrežu.

Poznato je da američke novine filtriraju i objavljuju informacije bombastičnog karaktera, koje ne moraju da bude tačne. Primer su rezultati studije „Karnegi Melon“ univerziteta po kojoj je čak 86,5 odsto slika na UseNetu pornografsko, što je časopis „Time“ iskoristio za priču sa naslovne strane o kiber-pornografiji. Na osnovu istih izvora koje je koristila ova studija, novinar on-line publikacije „CyberWire Dispatchs“ Brok Miks je u svom tekstu o slučaju „Timea“ zaključio da je samo 0,5% dnevnog protoka informacija na Internetu pornografskog karaktera. Za taj tekst je nagrađen godišnjom Nagradom za kompjutersko novinarstvo.

Naravno, ovo ne znači da seksi sajtovi nisu popularni. Prema podacima jednog većeg servisa za pretraživanje Mreže, „sex“, „nude“, „www“, „chat“, „software“, „game“, „Windows“ i „Microsoft“ su najčešće ključne reči koje korisnici unose za pretragu. Prema tome, virtuelni seks i besplatni softver su svakako dvojnja opsesija velikog broja korisnika Interneta.

Potruga za seksom na Mreži ipak postaje sve teža. Marketinški konsultanti ubeđuju beskrupulozne administratore Web stranica da ubace obscene reči na svoje strane koje nemaju veze sa seksom i pornografijom, već reklamiraju neki proizvod, kako bi korisnici preko linkova pretraživača došli na njih. Zato programeri Web pretraživača dodaju u svoje rutine algoritme za zaobilazanje takvih lažnih linkova, ali administratori Web stranica odgovoraju sofisticiranim rutinama za automatsko registrovanje stranica kod pretraživača.

Mada je skoro nemoguće slučajno nabasati na pornografiju ili, na primer, nacističku propagandu na Mreži, sa druge strane ih je nemoguće ne pronaći ako je to cilj. Čak i tada, pronalaženje „golicavih sličica“ može da bude dugotrajno i dosadno - čisto gubljenje vremena.

Kao zaštita od prikazivanja neželjenog materijala, sve više se koriste programi poput *SurfWatcha*, kojeg često koriste i roditelji maloletne dece.

3 Mreža ne poznaje granice

Internetu preta skoriji nestanak dragocenog „prirodnog resursa“ za dalji rast: mrežnih brojeva. Prema „Internet Engineering Task Force“, komitetu odgovornom za rešavanje ovog kriznog stanja, sadašnja numerička šema za dodeljivanje IP adresa biće popunjena u prvim godinama novog milenijuma. Rešenje nudi radna grupa IPng koja priprema IPv6 šemu koja umesto dosadašnje 32-bitne IPv4 šeme (teorijski maksimum od oko 4,3 milijarde adresa u formatu nnn.nnn.nnn.nnn), predlaže IPv6 šemu koja koristi 128 bita (teorijski maksimum od $3,4 \times 10^{38}$ adresa).

I 32-bitni format bi bio dovoljan da nije neefikasnosti u dodeljivanju adresa, ugrađene hijerarhije i rezervisanih adresa, koji praktično smanjuju ovaj broj kombinacija na samo oko 15 odsto početne cifre.

Kod IPv6 šeme, i pored najpesimističnijih predviđanja, ostaje oko 1,500 IP adresa za svaki kvadratni metar prostora na planeti. Kada bi se koristili racionalniji metodi, verovatno bi DNK svakog čoveka na planeti mogla da ima svoj jedinstveni IP broj.

Najteži deo implementacije IPv6 šema je „ubeđivanje“ starih IPv4 rutera da bez zbrke komuniciraju sa novim. Ovaj problem bi mogao da bude značajan jer nam iskustva govore da čak i trivijalna greška u rutiranju (sprovedenju IP paketa do odredišta, prim. ur) može da izoluje čitav jedan deo Mreže: 18. juna 1996. godine jedan inženjer „Netcoma“ je slučajnom greškom u kucanju blokirao Cisco ruter i 400,000 „Netcomovih“ pretplatnika trinaest sati nije imalo pristup Webu i e-mailu.

Najteži deo implementacije IPv6 šema je „ubeđivanje“ starih IPv4 rutera da bez zbrke komuniciraju sa novim. Ovaj problem bi mogao da bude značajan jer nam iskustva govore da čak i trivijalna greška u rutiranju (sprovedenju IP paketa do odredišta, prim. ur) može da izoluje čitav jedan deo Mreže: 18. juna 1996. godine jedan inženjer „Netcoma“ je slučajnom greškom u kucanju blokirao Cisco ruter i 400,000 „Netcomovih“ pretplatnika trinaest sati nije imalo pristup Webu i e-mailu.

4 Brzina je sve što vam treba

ISDN, ATM, kablovski modemi su specijalizovani za protok velike količine podataka. Međutim...

Nekada je to bio tekst, pa onda i slika, zatim zvuk i video - zahtevnost novih tipova podataka po pitanju širine opsega protoka podataka idu brže od trenutnih tehničkih kapaciteta. Sem ako svi delovi Mreže simultatno ne proširuju kapacitete, uska grla će se premeštati s mesta na mesto.

U Americi, duž informacione „kičme“ koja se pruža pravcem istok-zapad, ima manje od trideset velikih čvorova, tzv. Mesta pristupa mreži (*Network Access Points*) koji koriste najbrže moguće veze. Sve van toga može da bude potencijalno usko grlo, posebno ako je mali kapacitet veza između lokalnih mreža i velikih čvorova. Na primer, masivna „MAE-West“ veza opslužuje mreže gladne Silicijumske doline koja je sama sposobna da uspori protok čak i preko „kičme“. Ovaj fenomen je dobro poznat svima koji pokušavaju da skinu novu beta verziju *Netscape Navigatora* prva dva dana nakon izlaska.

Druga uska grla su više lokalna, poput mrežnih provajdera koji žele da naguraju previše korisnika preko samo jedne T1 linije (*zvuči poznato, prim. ur*).

Prošle godine je Bob Metkalf, poznat i kao otac Etherneta, predvideo skoriji kolaps Interneta u svojoj viziji Mreže koja se guši pod Java apletima, telefonskim razgovorima i, naravno, već spominjanim pornografskim materijalom. Zato ne bi trebalo da čudi ako se u budućnosti dogode neki ozbiljniji ispadi iz sistema nekog dela Mreže.

5 Čuvajte se hakera

Na filmu sve deluje lako: haker sedne, pritisne nekoliko tastera, umusi lice, još nešto otkuca i kaže: „Ušli smo!“. Realnost je mnogo manje interesantna i najčešće se svodi na isprobavanje najčešćih lozinki korisnika nekog sistema, bilo metodom proba-greška, bilo aktiviranjem posebnih skriptova.

Takođe, primetno je da korisnici često imaju „bezgranično nepoverenje“ u sigurnost poslovnih transakcija preko Mreže, za razliku od „bezgraničnog poverenja“ u konvencionalne transakcije. Interesantno je da, kada kupuju preko telefona i diktiraju broj svoje kreditne kartice, obično ne misle da bi neki prevarant mogao da prisluškuje telefon, što je mnogo lakše nego presresti takav podatak preko Mreže. Stručnjaci kažu da je verovatnoća da neko presretne takav podatak jednaka šansi da vlasnika kreditne kartice kidnapuju vanzemaljci.

Obični korisnici, oni koji zovu modemom od kuće, ili oni koji su priključeni na Internet unutar neke firme sa dobrom zaštitom od upada spolja, većinom su bezbedni sve dok koriste rutinske mere predostrožnosti. Više bi se trebalo bojati programa nego ljudi - posebno makroa (*Word, Excel*) i apleta (*Java*) koji se izvršavaju automatski na vašem računaru. Ljudi koji održavaju Web i mail servere trebalo bi da budu u toku sa novim trendovima u zaštiti sistema.

Skorašnji izveštaj Instituta za kompjutersku bezbednost (ICS) govori da najveća pretnja dolazi od bivših ili nezadovoljnih službenika, a da su spoljašnji upadi samo delić opasnosti - tri odsto.

U Americi je posebno prisutna doza zabrinutosti zbog opasnosti od scenarija budućeg kiber-rata preko Mreže, čime bi mogla da bude ugrožena bezbednost zemalja. Ma kako bi takva razmišljanja mogla da deluju senzacionalistički, planeri američke odbrane ih značajno uzimaju u obzir - pogledajte tekstove o Petoj internacionalnoj konferenciji o informatičkom ravnanju (www.ncsa.com/infowar1.html).

6 Na Mreži možete naći SVE

Ako je vaše pitanje vrlo, vrlo precizno i ako se odnosi na pop kulturu ili kompjutersku nauku, imate dobre šanse da nadete ono što vam je potrebno.

Bil Gejts je verovatno imao na umu nešto poput *World Wide Web* i ogromnih indeksa za pretraživanje kada je pre dosta godina razmišljao o „informacijama nadohvat ruke“. Međutim, donedavno je bogatstvo informacija koje je doneo Internet bilo nezamislivo. Prema „Digital Equipmentu“ (DEC), u maju ove godine je indeks servera *AltaVista* imao oko 30 miliona stranica, sa još oko tri miliona tekstova sa Useneta ubačenih tu „šale radi“. Ni drugi pretraživači ne sede skrštenih ruku: „Excite“ se unapredio na 50 miliona Web stranica. Sve je to lepo, samo što za ovaj sadržaj važi čuveni zakon: „Devedeset odsto svega je dubre“.

Neki pretraživači (poput *Yahoo*) su zato razvrstali svoj sadržaj prema kategorijama. Međutim, za pronalaženje neke konkretne informacije često je potrebno postaviti pitanja pomoću Bulove logike, sa I (AND) i ILI (OR) uslovima, ali ni to nije garant da će se dobiti željena informacija.

Zato nije ni čudo da savetnici za poslovnu orijentaciju govore da će biti velika potreba za bibliotekarima u sledećoj deceniji. Oni su jedini koji znaju da je ponekad najbolje rešenje da se željena informacija potraži u knjizi.

7 Cyberspace je neizmeran i neregulisan

Kiber-svemir jeste veliki, ali da je baš neregulisan... To bi možda najbolje mogli da nam kažu Fil Zimmerman, Kevin Mitnik ili Robert i Karlin Tomas koje američka federalna optužnica tereti za nezakonite aktivnosti preko Mreže.

Zimmerman je optužen da je „izvezio“ kriptografski softver moćniji od onog koji zakon previđa da ne sme da se izvozi iz Amerike. Mada je FBI u ovom konkretnom slučaju odustao od optužnice, i dalje važi zakon po kojem je za izvoz softvera za kriptografisanje potrebna specijalna izvozna dozvola, poput dozvole za prodaju oružja. Isti zakonski propisi naterali su „Lotus“ i „Netscape“ da ugrade jednostavnije algoritme u svoje programe kako bi mogli da ih distribuiraju na svetsko tržište.

Mitniku su na teret stavljene 23 kompjuterske prevare, ali je u dogovoru sa tužiocem priznao samo nelegalno korišćenje uređaja za telefoniranje i jedan slučaj kompjuterske prevare.

Tomasovi su vodili BBS za odrasle pod nazivom „Amaterska akcija“ u svom rodnom gradu Milpitasu u Kaliforniji. Na Zapadnoj obali to bi jedva bila vest, međutim u Memfisu u državi Tenesi to se smatra šokantnim prestupom. Nakon što su federalni inspektori PTT-a tog grada skinuli fajlove sa Tomasovog kompjutera, odmah su podigli optužnicu zbog distribuiranja materijala protivnom normativima njihove zajednice, udaljene 3.500 kilometara. Tomasovi su proglašeni krivim, iako do svog suđenja nikada nisu kročili na tlo Tenesija!

U Americi zakoni o opscenosti, prevari i konspiraciji važe podjednako i na Internetu, čak se i strože primenjuju - elektronski izdavači su obično manje zaštićeni od svojih „papirnih“ kolega i pored čuvenog Prvog amandmana o slobodi govora. U svakom slučaju, istražitelji iz Tenesija ne mogu da utiču na rad servera izvan SAD i pored želje za statusom „svetskih policajaca“.

Novi pokušaj u regulisanju Mreže u Americi stiže preko Propisa o pristojnosti komunikacije (*Communication Decency Act, CDA*), mada američke države imaju svoje, još drakonskije propise. Tako je u Konektikatu kažnjivo „slati on-line poruke sa namerom uznemiravanja ili vređanja neke osobe“, dok u Džordžiji podleže zakonu transmisija „imena, registrovanog imena, logoa, zvaničnog pečata ili kopirajnt simbola neke firme bez njenog dopuštenja“. Na primer, na vašu stranicu stavite „píće nove generacije“ i „Pepsi“ može da vas tuži.

Ipak ohrabruje vest da je u Filadelfiji sudijsko veće trojice odbacilo CDA nakon što je vladin zvaničnik priznao da ne može da prikaže niti delić pornografije sa instaliranim *SurfWatchom*. Jednoglasna izjava sudija bila je: „Kao forma masovne komunikacije u kojoj učestvuje najveći broj ljudi do sada, Internet zaslužuje najvišu zaštitu od uticaja države“.

8 Mreža je sigurna od nuklearnog udara

Poznato je da je Internet nastao razvojem *ARPAneta* pod okriljem američkog Ministarstva odbrane. Mreža je upravo razvijena tako da podaci mogu da nađu obilazne puteve do svog odredišta, ukoliko je neki od čvorova mreže onesposobljen.

Vojni eksperti tokom rata u Zalivu 1991. godine kažu da je iračka TCP-IP mreža ostala netaknuta uprkos stotinama direktnih pogodaka američkih projektila. Možda bi bilo bolje da su stručnjaci Pentagona pokušali da preusmere pozive sa www.playboy.com na iračku mrežu.

Međutim, veća oštećenja naneta ključnim mestima (na primer, infomacionoj „kičmi“ Amerike), pogotovu jedne atomske bombe, mogla bi da ukine epitet „pouzdanog komunikacionog sredstva“ koji se često pridodaje Mreži.

9 Na Mreži ste kompletno anonimni

Da, ali kako bi rekao naš narod, „malo sutra“. Poslodavci mogu da čitaju svu elektronsku poštu zaposlenih. Brisanje poruka ne znači i uklanjanje svih tragova njenog postojanja, posebno kod kompanija i vladinih organizacija koje koriste složene programe za sigurnosne kopije.

Administratori Web servera mogu da sakupe iznenadujuću količinu informacija tipa „ko ste i odakle ste“ samo pregledajući zaglavlja paketa koje dolaze sa vaše mašine. Na osnovu toga može se napraviti solidna baza podataka. Da se uverite šta sve može da se sazna, posetite Centar za demokratiju i tehnologiju na www.cdt.org i kliknite na „CDT Privacy Demonstration“. Za mogući lek pogledajte na www.anonymizer.com.

U Americi postoji najmanje četiri nacionalna telefonska imenika (primer, www.switchboard.com) i tu se mogu dopuniti potrebne informacije o pojedincima.

Svako ko ima pristup vašem kompjuteru može iz keša i fajlova koji beleže „nedavno posećena mesta“ da sazna gde ste bili. Neke kompanije instaliraju server softver koji beleži svaku stranicu kojoj pristupaju zaposleni.

Digitalne informacije mogu da traju dugo. Neki dugogodišnji korisnici Mreže slede se kada u nekom pretraživaču mreže otkucaju svoje ime i prezime i vide šta je sve sačuvano, na primer, u arhivama UseNet konferencija. U žaru debate među prijateljima može biti izrečeno i ono što se stvarno ne misli.

10 Šum je bezazlen

Tako barem tvrde dosadne kompanije koje šalju cirkularne poštu i tu reklamiraju „sve i svja“. Nije problem ni novac ni vreme (mada je i ono dragoceno) već odnos „signala i šuma“. Već sada su neke UseNet grupe toliko izbombardovane reklamama da je praćenje teme postalo vrlo otežano. Kako se elektronsko „dubre“ u e-mailu povećava, tako su korisnici prinudeni da koriste noviji softver koji ima mogućnost filtriranja šuma. Najgori šum dolazi od korisnika koji se igraju „lažnih prodavaca“ i izmišljaju povoljne ponude za svoje „proizvode“. Dok običan korisnik shvati da je to „šarena laža“ obično izgubi dosta vremena i dobrog raspoloženja.

Jedno od najboljih mesta gde se mogu naći informacije o šumu jeste „Crna lista Internet oglašavača“ čiji se FAQ nalazi na www.cco.caltech.edu/~cbrown/BL sa savetima kako se sa njima obračunati ako se na njih nabasa. Lep dodatak je link na legendarni skeč Monti Pajtonovaca o šumu, dostupan u tekstualnom i audio formatu.

Priredio A. SWANWICK
(„PC Computing“)

Sa Commodorea na...

VO Imam 13 godina i posedujem Commodore 64, pa namjeravam da ga zamenim boljom mašinom. Pošto će mi biti potreban za srednju školu, mislim da će sledeće biti dovoljno: AM5X86 133MHz, 256 KB CACHE, RAM 8MB, SVGA PCI Video karta 1MB, HDD 1.3 Gb, Flopi 3.5, mini tower, color monitor i miš.

1. Šta vi mislite o tome?
2. Otprilike, kolika je cena polovnog?
3. Koji mi program preporučujete?

Danijel
Pančevo

1. Konfiguracija nije loša, ali zbog pada cena trebalo bi da razmisliš o Pentium konfiguraciji baziranoj na ploči sa VX čip setom i AMD K5 procesorom. Ova konfiguracija bila bi nešto skuplja od navedene, ali mnogo bolja. Pentium je ipak - Pentium.
2. Pored ovolike ponude novog hardvera, čija je cena u neprestanom padu, mislim da nema potrebe kupovati polovan računar.
3. Počni od operativnog sistema i par uobičajenih programa za pisanje, računanje, crtanje... recimo Windows 95, Microsoft Office i Corel Draw. Kada budeš imao nešto konkretno da uradiš verovatno će se stvoriti potreba da upoznaš još neki program, ali to ćeš blagovremeno saznati.

Lepotica i „Zver“

VO Pišem vam po prvi put iako sam sa vama od 2/93 i zato mislim da bi bio red da ovo pismo objavite.

Pre više od godinu dana kupio sam tadašnju „zver“ 486-100 MHz, 8 MB RAM-a, SB AWE 32, Panasonic 4XCD-ROM i verovali ili ne, platio ga 2700 DEM.

Sada je ova mašina obična krtija i ako Bog da za koju nedelju ću je proširiti. Nemam mnogo novca pa zato vas pozivam u pomoć.

- 1) Koju bih otprilike konfiguraciju mogao dobiti za još nekih 300-400 DEM?
- 2) Da li bi mi dobro došao neki slabiji Pentium ili još 16 MB RAM-a? P.S. „Svet kompjutera“ na novom papiru stvarno me je oduševio, a o plastičnom omotu da i ne govorim. Mislim da biste mogli da ubacite još koju nagradnu igru i po neku nagradu za vaše čitaoce.

Milan
Bezdan

1. Mogao bi da promeniš ploču i procesor. Preporučujemo GA ploču sa VX čip setom ili njenu jeftiniju varijantu GA ATV (obe smo testirali u prethodnim brojevima). Od procesora, u

obzir dolaze AMD-ov K5 procesor i Cyrix 686 na 110MHz.

2. Preporučujemo da uradiš i jedno i drugo - naime da zameniš ploču i procesor, a i dokupiš još 8 MB rama. To bi s malo sreće moglo da se uklopi u tvoju finansijsku konstrukciju.

Koliko može da razvije...

VO Smatram da ste dobar (jedini) list kod nas i zato sam pretplaćen! Imam (skoro) svaki broj! Ali to i nije tako bitno! Imam nekoliko pitanja i molim odgovore.

1) Na koliko MB može maksimalno sa proširi RAM memorija kod Amiga 500? Čuo sam da može do 8 MB.

2) Koji HD koristi A500 i gde se može nabaviti, koliko (otprilike) košta i kako se (gde) priključuje na A500? Koliki je maksimalni HD za A500? Od jednog drugara čuo sam da se može naći (i da postoji) HD za A500 od 1 GB. Da li je to istina ili je on pogrešno informisan?

3) Interesuje me da li se na SONY Playstationu mogu igrati i igre sa CD-a za PC (igrao bih neki od Play Mix-ova).

4) Postoji li CD-ROM za Amigu 500? Ja znam za CD32, ali isto tako znam da je to konzola za igranje koja je nekompatibilna sa A500.

Mislim da vam je dosta mojih pitanja. Nadam se da ćete biti fer i odgovoriti.

I još nešto na kraju. Verovali ili ne, ali ja kod kuće posedujem Civilization, ali na našem jeziku!!! Sve je od A do Š na srpskom. Mogu vam reći da stvarno dobro izgleda. Delo je nekih domaćih majstora.

čir Alex

1. A 500 se nominalno može proširiti na 1 + 8 MB (čip + fast) a zavisi od memorijskog proširenja.

2. Kod A500 za razliku od A1200 mora se dokupiti HDD kontroler. Radi se o zasebnom uređaju koji se priključuje na expansion slot s leve strane kućišta. U današnje vreme teško je naći samo kontroler za HDD već se u paketu nalaze pomenuta memorijska proširenja, HDD kontroler i turbo kartica kao jedinstven sklop. Od ovakvih uređaja toplo bismo ti preporučili neki od modela firme „GVP“. Bilo kako bilo, ovi hard disk kontroleri mogu biti po SCSI ili IDE standardu, od čega zavisi koji tip diska odgovara (kontroler i disk moraju biti istog tipa). Svi ti diskovi mogu imati i kapacitet veći od jednog gigabajta. Znači, drug ti je dobro rekao.

3. Ne! To su dva totalno različita sveta i ne pričaju istim jezikom, odnosno ne koriste isti softver.

4. Postoji, ali sem kontrolera (koji smo već pomenuli) potrebna ti je i nadogradnja operativnog sistema, pošto stari WB ne podržava CD.

Smer za računare

VO Zovem se Zoran, imam 15 godina i redovan sam čitalac „Sveta kompjutera“. Ove godine sam krenuo u srednju školu i upisao smer za računare. Zbog toga sam odlučio da kupim kompjuter, pa mi treba vaš savet. Amigine odlične zvučne i grafičke mogućnosti odavno me privlače i najzad sam skupio dovoljno novca da je kupim. Kada mi roditelji budu dodali nešto novca, zajedno s mojim delom imaću oko 1000 DEM. Zbog štednje ću kupiti polovnu Amigu 1200, da bi mi ostalo novca za hard disk, kompakt disk i dodatno kućište. Posavetujte me šta da kupim od delova (kapacitet, model...) i koji mi kablovi i programi trebaju? Molim vas da mi precizno odgovorite.

Zoran
Beograd

Za priključivanje hard diska i CD ROM-a potreban ti je adapter sa 2,5" na 3,5" standard konektora. To je jedna pločica koju ćeš priključiti na postojeći kontroler u A1200, a na nju ćeš pomoću IDE kabla sa dva priključka spojiti CD i hard disk (postoji mogućnost da umesto pločice nađeš kabl koji na jednom kraju ima 2,5" konektor a na drugom dva od po

DEŽURNI TELEFON

SREDOM

od 11 do 15 sati.

Kraj telefona

011/322 05 52 (direktan) i

011/322 41 91 (lokal 369)

dežuraju naši

stručni saradnici.

Pitanja možete ostaviti

i na BBS-u Politika.

Svet kompjutera

(I/O PORT)

Makedonska 31

11000 Beograd

3,5" - što bi bila elegantnija varijanta).

Napajanje bi trebalo da bude eksterno (veće snage) i za to će ti najbolje poslužiti napajanje iz PC kućišta („svičer“).

Preporučujemo ti hard disk kapaciteta 1.3 - 1.7 GB (Quantum ili Western Digital) i CD ROM četvorostruke ili osmostruke brzine (Sony ili Gold Star). U ovom trenutku najpovoljniji su Quantum Fireball 1.7 GB i Gold Star 8X.

Kako da...

Imam Pentium 133 MHz, 16 MB RAM, HDD 1,3 GB. Zanima me sledeće:
1) Želeo bih da nabavim CD. Koji mi preporučujete (6X Speed)? Koji Sound Blaster?

2) Uz gore navedenu konfiguraciju imam i 1MB SIS 6206 grafičku karticu (VGA) pa me zanima da li je dobra, zadovoljavajuća?

3) Kako mogu slušati muziku preko CD-a?

4) Da li je u nekom broju SK objavljen opis igre Phantasmagoria?

Nenad
Beograd

1. Za CD preporuka bi bila Sanyo CRD-256p, a za blaster ti možemo pomenuti nekoliko modela: ESS Audio drive, A-Open AW32 i Yamaha Sound System (za detalje konsultuj prošle brojeve).

2. Reklo bi se da je zadovoljavajuća, ali kad budeš imao novca zameni je nekom modernijom, osetičes razliku.

3. Jednostavno, povežeš CD sa zvučnom karticom pomoću audio kabla (dobija se uz CD) ako to već nije urađeno prilikom instalacije, zatim u Media playeru odabereš CD Audio i klikneš na Play. Ukoliko nisi u mogućnosti da ispoštuješ navedenu proceduru biće dovoljno da priključiš slušalice na CD ROM uređaj (priključak se nalazi s prednje strane) i pomoću dugmeta play na CD ROM-u ili pomoću media Playera (ili CD Playera) startuješ CD.

4. Da, u broju 10/95, strana 69 (Phantasmagoria I) i 9/96, strana 89 (Phantasmagoria II).

Rave

Na mom stolu se nalazi 386DX na 40 MHz, sa 4 MB RAM-a, HD 220 MB a u trenutku kada čitate ovaj text, ili on čita količinu smeća u kanti. U sklopu ove konfiguracije se verovatno nalazi i jedan Sony 4-speed CD-ROM. Evo mojih pitanja:

1) Pošto bih želeo da nadogradim svoj kompjuter, da li mi preporučujete nadogradnju na 486/DX2 50/66/80 MHz ili da dokupim još memorije (+4Mb)?

2) Veliki sam poklonik rave muzike i želeo bih da slušam CD-ove na svom kompjuteru. Da li bi zvučna kartica SB 16 ESS688 zadovoljavala moje potrebe?

Miroslav

1. Mi bismo se odlučili i za jedno i za drugo. Ako baš moraš da biraš, odluči se za memoriju.

2. Sa navedenom kombinacijom moći ćeš da slušaš muziku do mile volje. Istu karticu imamo u redakcijskim mašinama, a i obožavalača ravea imamo podosta, pa su nam mogućnosti ove kartice u tom pogledu vrlo poznate.

Amigista sam, tim se dičim

U našoj školi ima najviše Amiga i time se ponosimo. Pored njih ima izvestan broj PC-a, a konzola tek nekoliko. Stvarno

nam je žao što u „Svetu kompjutera“ malo pišete o Amigi. Rado čitamo sve o Amigi od testova programa i dodatnih uređaja do igara. Zašto ponovo ne oformite AMIGA BLOCK? Svi mi smo spremni da izdvojimo više para ako u svakom broju povećate broj stranica i pišete o Amigi.

Tema koja je slabo zastupljena je Amigina demo scena. Sva ona zanimljiva takmičenja u pravljenju demoa, introa, modula itd. U S.K. nema ni reči o tome.

Svesni smo situacije da su konzole popularne u poslednje vreme, ali je li to razlog da se za opise njihovih igara izdvaja više prostora nego za Amigu? I o najavama novih igara slabo pišete, a ima nas. Primera radi, sa prolećnog sajma E.C.T.S. izveštavali ste samo za PC i još napisali da novih igara za Amigu nema. Mi smo od jednog druga iz Engleske, koji je letos dolazio u Novi Sad, čuli da se tamo i te kako pisalo o tome.

Znamo da pismo nije baš za ovu rubriku, pa vas molimo da sa našim željama i potrebama upoznate i

ostatak redakcije. Koliko se sećamo i vi ste nekada zdušno podržavali Amigu i napisali ste dosta članaka koji su nam ulepšali mnoge dane (i noći). Za TOP listu ne glasamo jer se poklanjaju samo snimanja. (Zar su diskete i kompakt-diskovi toliko skupi?)

Svidelo nam se što ste ponovo bili počeli da objavljujete Cvet kompjutera, ali zašto ste prekinuli (doduše, ranije su bili dosta zanimljiviji)? Bilo bi lepo da objavljujete kolor postere kompjutera i skrinova iz igara. Ideja ima puno samo ih treba realizovati.

Puno vas pozdravlja napredna (Amiga orijentisana)

Novosadska omladina

Trudimo se da o Amigi pišemo onoliko koliko ima da se piše, a to u slučaju Amiginog hardvera znači: koliko ima hardvera toliko ima tekstova. Sigurno ste primetili da se u proteklom periodu situacija sa hardverom za Amigu popravila i to smo pratili sa par testova (pogledaj broj 10 npr.). Ono što dosad nismo specijalno napominjali a treba da se zna (ako je to nekom nepoznato): svi CD ROMovi, hard diskovi, štampači, skeneri, eksterni modemi, zvučnici i još štošta radi i na Amigi iako se to eksplicitno ne na-

vodi. Mi doduše probamo s vremena na vreme neki od tih dodataka i na Amigi i uputimo vas na to kako se to na Amigu priključuje i koje rezultate daje (uradili smo to i za CD ove i za hard diskove). Dakle, što se hardvera tiče nema mesta nezadovoljstvu.

Igre, a to vas izgleda više interesuje, podležu sasvim drugim kriterijumima. Slična stvar je i sa ostalim softverom i vestima za Amigu. Ono što je sigurno jeste da su vaše pismo pročitale i kolege koje se bave navedenim oblastima.

radio emisija

svakog utorka
od 21 do 24 časa

Rom & Ram

Sve o Svemu!

(bar kada se radi o kompjuterima)

u svakoj emisiji
nagrade za slušaoce!!!

glavna nagrada

CD

telefon: 346-084

JU RADIO

100.4 MHz FM STEREO

3229-148
non-stop

Blue Wave (3)

I tako dan za danom, pred kockastim ekranom..

U poslednjem nastavku osvrnućemo se na funkcije readera koje treba koristiti kako bi rad sa porukama bio lakši i efikasniji.

Rad sa paketima

Pri otvaranju paketa sa poštom moguće je pakete brisati, preimenovati ili im dodavati komentare, moguće su i grupne operacije tako što se paketi obeleže pritiskom na taster *Insert* i, posle pritiska na *Alt-T* odabere željena operacija. Komentare treba dodavati paketima u kojima su neke diskusije koje bi vam kasnije mogle zatrebati, jer se željene informacije kasnije lakše nađu. Uneti komentar se gleda pritiskom na taster *F2*.

Meni otvorenog paketa

Po otvaranju nekog paketa pošte prikazuje se *Open Packet* meni. Iz njega se redom bira: čitanje pošte, pregled odgovora, unos novih poruka, pregled uvodnih ekrana sa BBS-a, off-line konfiguracija doora, zahtev za skidanje fajlova sa BBS-a i izlaz u glavni meni. O svakoj od ovih stavki biće reči u daljem tekstu.

Operacije sa konferencijama

Lista konferencija se dobija opcijom *Read mail packet*. Operacije nad konferencijama se mogu primeniti globalno ili samo na trenutno odabranu konferenciju. Meni za globalne opcije se poziva pritiskom na *Alt-G*, a za trenutnu konferenciju pritiskom na *Alt-A*. Osim što prvi primenjuje opcije na sve konferencije a drugi na trenutnu, među njima nema razlike. Oba sadrže opcije za pretraživanje poruka i operacije nad obeleženim porukama (brisanje, štampanje, čitanje).

Postoje dve vrste pretraživanja - po definisanim rečima koje se nalaze u određenom fajlu ili po ručno unešenim kriterijuma pretraživanja. Uz BlueWave se dobija primer-datoteka *default.key* u kojoj je objašnjeno kako treba da izgleda struktura fajla.

Tokom čitanja je moguće porukama dodeliti

određeni status koji se koristi za globalno manipulisanje njima. Kada im se dodeli određeni status, kasnije ih je moguće čitati, brisati, štampati ili sačuvati po njihovim oznakama. Oznake se dodeljuju tako što se tokom čitanja poruka pritisne *Alt-G* i odabere *Set message status*. Za svaku opciju postoje i prečice na tastaturi, koje se nalaze u helpu (*F1*). Veoma je korisna mogućnost promene načina sortiranja poruka trenutno selektovane konferencije (*Alt-S*).

I u listi poruka koja se prikazuje po ulasku u konferenciju (ako je reader tako podešen, vidi SK 11/96) moguće je dodeljivanje statusa porukama. Sve se svodi na biranje poruke i pritiska određene kombinacije tastera. Spisak svih kombinacija se nalazi u helpu.

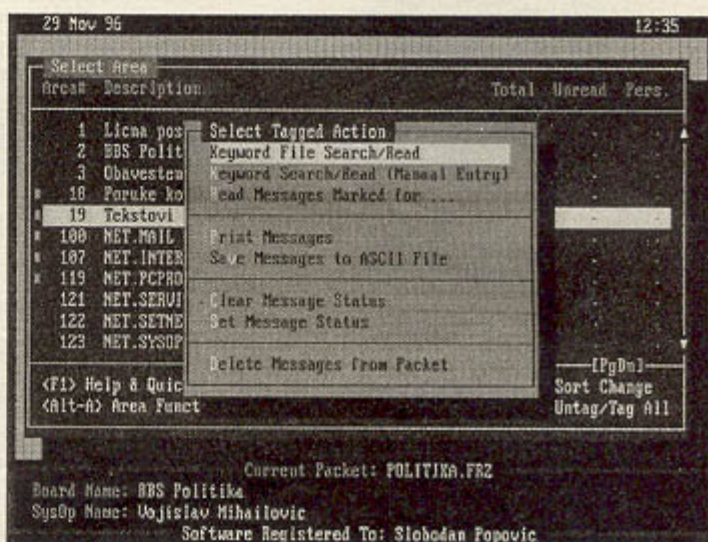
Čitanje

Tokom čitanja poruka u svakom momentu je moguće pritisnuti *Alt-M* i pozvati meni koji nudi razne mogućnosti. I ovde skoro svaka stavka ima svoju prečicu na tastaturi, a ovde ćemo spomenuti samo one najzanimljivije: odgovor na poruku putem konferencije za privatne poruke (*Alt-N*), snimanje poruke u obliku ASCII fajla (*S*), pregled odgovora koje ste lično napisali (*V*), podešavanje alarma koji treba da podseti na neke obaveze (*Alt-I*), pregled ličnih poruka (*P*) i pretraživanje poruka (*Alt-K*).

Alt-X je opcija za brz izlazak koja sadrži tri podopcije: *Fast Exit* (najbrži izlazak, ne pakuje paket sa odgovorima), *Quick Exit* (pakovanje odgovora; zgodno ako se, tokom čitanja, u pozadini dobije veza sa BBS-om) i *Pack replies* (kreira paket asa odgovorima, ali ne izlazi iz programa). Ako zatvorite paket sa odgovorima, reader će pri unosu nove poruke pitati da li da obriše trenutni paket ili da nastavi sa njegovim punjenjem.

U readeru je moguće definisati adresar. Kad se prilikom čitanja pritisne *R* poziva se dijalog za odgovor (isti kao i za novu poruku) u kome se unose podaci o primaocu. Ako se pri tom odabere *Add to address book (Alt-A)*, primalac poruke će biti unesen u adresar. Odabirom *Search address book (Alt-S)* primalac poruke će se birati iz adresara.

Nove poruke i odgovori se pozivaju opcijom *View & Ma-*

nage outbound mail iz *Open Paket* menija ili pritiskom na taster *V* prilikom čitanja. Tokom čitanja je takođe moguće pozvati meni pritiskom na *Alt-M*, u kome su najzanimljivije opcije za kopiranje poruka (slanje više kopija iste poruke raličitim korisnicima ili u raličite konferencije). *Carbon copy* šalje istu poruku nekolicini korisnika, s tim da poruka sadrži listu korisnika kojima je poruka poslata pa svaki od njih može videti kome je sve otišla. *Blind carbon copy* radi isto to, samo što u porukama nije zabeleženo kome je sve poruka, pa primalac ima osećaj da je jedini. *Cross Post Reply* kopira poruku u raličite konferencije.

Pritiskom na taster *Delete* poruka se obeležava za brisanje. Brisanje se vrši po izlasku iz dela za odgovore, na šta morate paziti, jer se brisanje poruka iz konferencije vrši zadavanjem naredbe za brisanje, dok je ovde ono automatsko.

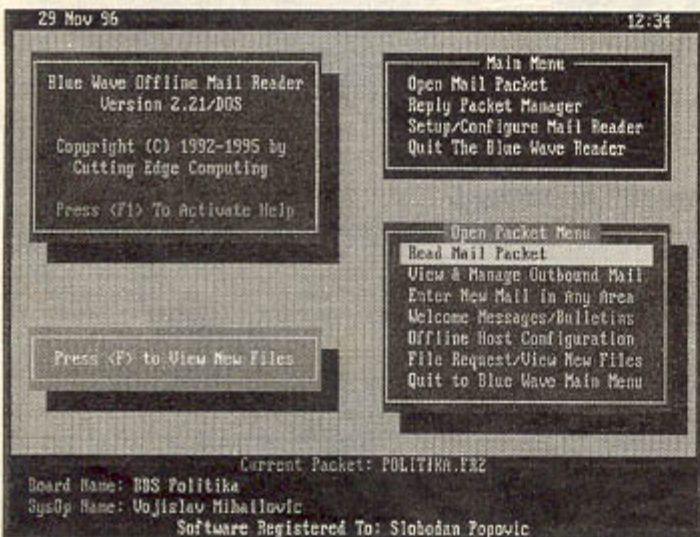
File Request i Off-line konfiguracija

Preko BlueWavea moguće je „naručiti“ fajl sa BBS-a tako da on bude prenet po slanju vašeg paketa sa odgovorima. Koliko fajlova se može naručiti i da li je ova opcija uopšte moguća zavisi od sisopa. Off-line konfiguracija omogućava odabir konferencija i nekih parametara doora koje će se uzeti u obzir pri prvom sledećem skidanju pošte. Iako ih je manje, opcije su iste kao na BBS-u (SK/7-8).

The Kraj

I tako smo došli i do kraja ovog serijala. U prethodna dva nastavka je objašnjena svaka stavka u konfiguraciji doora i readera posebno. Cilj poslednjeg dela bio je samo da ukaže na neke stvari koje olakšavaju svakodnevni rad. Često pozivanje na help nije bilo slučajno: odlično je urađeno i u njemu se može snaći i bez nekog posebnog znanja engleskog jezika. Nemojte se dvoumiti da ga koristite; nije sramota ne znati, sramota je ne pitati :).

Ne nad ORLIĆ
(orlic@setnet.co.yu)

Amiga

AMIGA Power - disketne igre i programi. Snimljena disketa 4 din. Brzo, kvalitetno, povoljno. Novi Sad, ul. Balzakova 38, tel: 021/371-899.

PRODAJEM Amigu 500, (1Mb ram, 1 Mb čip memory). Tel: 011/488-6767, Miloš.

PRODAJEM Amigu 1200 sa HD 210 Mb, kutija sa 100 disketa, džojstik, igre. Neša, tel: 011/491-787 od 9 do 16h.

AMIGA 500/ 600/ 1200/ CD 32, monitori... Prodaja. Otkup. Snimanje igara. Tel: 011/512-366.

HARDWARE za Amigu: RGB monitor (250), eksterni DD flopi (100), digitalizator zvuka (55), midi interfejs (45), kabl adapter za 3,5" HDD (25), VGA adapter (20), video bekap (22), skart kabl (15), adpter za četiri džojstika (12). Tel: 021/392-998.

PRODAJEM Amigu 500 sa kolor monitorom. Tel: 021/392-998.

PRODAJEM Amigu 500, sa opremom i diskete. Tel: 026/226-675.

FUJI - 011/235-3110, 254-0758. Prodaja, zamena, otkup: Amiga 500, 600, 1200, oprema, diskete, igrice (0,50)!!

ASTROSOFT - snimanje igara i programa na diskete, hard disk, Cd. Najpovoljnije. Tel: 021/314-994.

PRODAJEM Amigu 1200 sa opremom. Tel: 025/34-143.

PRODAJEM Amigu 1200/40 HD malo korišćenu, besprekornu. Tel: 024/44-507, Subotica.

PRODAJEM Amigu 1200 diskete, džojstik. Tel: 021/315-900.

ARISE SOFT - igre i programi. Disketa + igra = 3 din. Tel: 013/817-640.

AMIGU 1200 prodajem uz miš, džojstik i 100 disketa. Literatura. Tel: 011/334-874.

PRODAJEM Amigu 500 sa memorijskim proširenjem i kolor monitorom - povoljno. Tel: 011/513-950.

COPY CLUB amiga
Isporuka poštom
10 disketa + 1 besplatna
SNIMANJE 1 DIN.
OD 10 - 17 ČAS.
011/347 288

SB - SOFT (011) 130-684
C - 64 - najnoviji hitovi za 1996. godinu (d'sk) samo kod nas!
AMIGA - najnovije i najstarije igre za sve Amige (500-1200) SREĆNO U 1997. g.

CENE OGLASA

Tekst malog oglasa koji nam šaljete treba da bude čitko otkucan, sa prebrojanim rečima (računaju se i adresa i telefon) i naznakom rubrike (Amiga, PC i Razno). Uz tekst treba priložiti jedan primerak uplatnice (original, ne kopiju) uplaćene na odgovarajući iznos.

Adresa: **Svet kompjutera (mali oglasi), Makedonska 31, 11000 Beograd**

Novac treba uplatiti na **ŽIRO RAČUN:**

40801-603-1-3042104

sa naznakom: Kompanija Politika, mali oglas za „Svet kompjutera“
Cena običnog malog oglasa do 10 reči - 15,0 DIN., svaka sledeća reč - 1,5 DIN. Na ukupnu sumu dodati 10% poreza + 3% taksa.

Za informacije o oglasima većim od navedenih, obratite se redakciji na tel/fax: 011/322-0552.

Oglase za 01/97 primamo do 20.12.1996.

VEĆI OGLASI			
1/2 (V) (95x275mm) 1100 N.DIN	1/4 (95x135mm) 700 N.DIN	1/2 (H) (195x135mm) 1100 N.DIN	
	1/8 (95x65mm) 350 N.DIN	1/16 (V) (45x65mm) 175 N.DIN	1/32 (45x30mm) 90 N.DIN
Izrada oglasa u redakciji naplaćuje se posebno!			

TRIM COMPUTERS

BEOGRAD
Kajmakcalanska 42
421-203
155-294

* **PRODAJA**
* **SERVIS**
* **OTKUP**

AMIGA &

1. AMIGA (500/600/1200)
2. COMMODORE 64/128
3. DISK 1541/1541 II/1571
4. DISK ZA AMIGU
5. MONITORI COLOR/MONO
6. STAMPACI
7. KASETOFONI

DODATNA OPREMA

1. FILTERI STAKLENI I MREZASTI
2. DISKETE 3,5" & 5,25" HD I DD
3. KUTIJE ZA DISKETE 3,5" I 5,25"
4. PODLOGE ZA MISA
5. RF MODULATORI
6. PROSIRENJA 512KB
7. JOYSTIK (VELIK IZBOR)
8. MODULI (1,2,3 I 4)

KABLOVI
IZRADA I PRODAJA
ZA
COMMODORE I AMIGU

SVU ROBU SALJEMO POSTOM

COMMODORE SOFTWARE

VELIKI IZBOR
KASETNIH I DISKETNIH IGARA

C64/128 AMIGA

1. BORILAČKI
2. SIMULACIJE
3. SPORTSKI
4. PLATFORME
5. STRATEŠKI

SVI HITOVI

SERVIS & OTKUP

AMIGA 500, 500+, 600 I 1200
COMMODORE 64/128
MONITORA ZA AMIGU I C64
ŠTAMPAČA I DODATNE OPREME

AlbiCom

Grčkoškolska 3
21000 Novi Sad

Zašto imati računar koji možete samo gledati? Kupite računar koji je funkcionalan od prvog trenutka. Računar bez instaliranih programa je običan digitron.

Svaki računar prolazi 'test fazu' od najmanje 24 časa. Instaliramo operativni sistem po izboru (Windows 3.11, Windows 95, Windows NT...), i određenu količinu programa po izboru korisnika. Modem, skener, zvučna kartica? Kupovinom našeg računara prestaju problemi oko instalacije 'problematičnih' uređaja. Garancija na svaki računar je 12+12 meseci.

Posebna ponuda su konfiguracije sa K5 (AMD) procesorima, koje cenom ne nadmašuju 486, a pružaju mnogo više!

- Ploče	- HD rekovi	- Diskete
- Procesori	- Zvučnici	- Kutije za CD-e
- Hard diskovi	- Monitori	- Kablovi
- Modemi	- CD Writer-i	- DAT streameri
- Zvučne karte	- Džojstici	- PCI Ethernet karte
- Printeri	- Flopi diskovi	- Prazni CD mediji
- CD Romovi	- Pen Pad-ovi	- SCSI kontroleri
- Kućišta	- Miševi	i drugo...

radnim danom: 09-18
subotom: 10-18
nedeljom: ne radimo

021/614-909

AMIGA FORT

je i dalje najpouzdaniji izvor novog softvera za Vašu Amigu. Snimamo na diskete ili CD. No Name disketa sa igrom je 7 din, a sa uslužnim je 8 din. Na kvalitetnim disketama, igra je 8 din, a uslužni je 9 din. Katalog ISKLJUČIVO na disketi. Šaljemo pouzećem. Katalog možete preuzeti i modemom. SERVIS za sve modele Amiga računara.

Grčkoškolska 3, 21000 Novi Sad, 021/614-909

PC FORT

Grčkoškolska 3
21000 Novi Sad

- Orion Burger	- Eradicator	- MS Encarta '97 Deluxe	- Speak English 2CD
- Blam! Machinehead	- Marathon 2: Durandal	- MS Encarta '97	- Science Smart
- Nemesis	- F22 Lightning 2	- MS Music Central '97	- Super Symbols CAD
- Madden NFL '97 2CD	- Stay Tooned!	- MS 3D Movie Maker	- Midi Music Collection
- Shadoan 2CD	- Megarace 2 2CD	- MS Publisher '97	- 3D Home Designer 2
- C. Manager 2 96/97	- Mechwarrior 2: Merce.	- Grolier '97	- DK Dinosaur Hunter
- Road Rash	- Jagged Alliance 2	- Britannica 2.0	- Mindscape World Atlas
- Trophy Bass 2	- Jagged Alliance: D.G.	- DK 3D Skeleton	- Olympic Gold
- Syndicate Wars	- Star Control 3	- DK Space & Universe	- MS Bookshelf '97
- FABLE	- Neo Hunter	- DK Castle Explorer	- DK 3D Skeleton
- NHL Hockey '97	- Links LS '97 2CD	- Myths & Legends	- Dr. Schueler '97 3CD
- MS Soccer	- Muppet Island 3CD	- MM AuthorWare V3.5	- Oxford Surgery
- Davis Cup Tennis	- Mortimer	- Instant 3D Design	- 11000 TTF Fonts
- ATF	- 11th Hour 4CD	- How To Draw Cartoons	- How Your Body Works
- Dagger Fall	- Zork Nemesis 3CD	- Coins & Banknotes	- Religions Of The World
- Battlecruiser 3000	- Spy Craft 3CD	- 65000 Image Pack 5CD	- Disney World Explorer
- Light House 2CD	- Normality	- MS BackOffice	- DK Children Dict.
- War Wind	- Gene Wars	- Religions Of The World	- Express Child. Educ.
- Harvester 3CD	- AfterLife	- MS Encarta World Atlas	- 5000 Fun Clipart
- MS Deadly Tide 4CD	- MS Close Combat	- DK World Explorer	- Destiny
- Shattered Steel	- MS Monster Truck M.	- ADAM '97	- MM High School
- Secrets Of The Luxor	<i>i MNOGO drugih...</i>	- Body Works 5.0	<i>i MNOGO drugih...</i>

Originali **25**
Kompilacije **30/35**

radnim danom: 09-18
021/614-909
subotom: 10-18

Command & Conquer: RED ALERT 34HD, Destruction Derby 2 6HD, Descent 2: The Infinite Abyss 19HD, PLAGUE 38HD, Agile Warrior F-111X, Full TILT! Pinball 2 21HD, Tomb Raider 22HD, Tom Clancy's SSN 19HD, Heroes Of Might & Magic 2 16HD, Fragile Allegiance 20HD, Cyber Gladiators 9HD, NCAA Basketball 25HD, Sonic The Hedgehog 14HD, Xenopage 17HD, Hellbender 22HD, F1 Manager 11HD, Monster Truck Madness 22HD, S.T.O.R.M. 50HD, Shattered Steel 22HD, Network Q Rac Rally 41HD, Full Court Press 50HD, Bud Tucker 15HD, Age Of Rifles 11HD, i druge...

Adobe Photoshop V4.0 (FINAL) 22HD, Sound Forge V4.0 5HD, Macromedia AuthorWare V3.5 7HD, Cubase Audio XT V3.0 5HD, Adobe Photodeluxe 88HD, Aurora V3.0 1HD, Dragon Dictate V2.5 11HD, Hollywood FX V2.05c 5HD, LapLink V7.5 4HD, FaxMaker V5.0 5HD, MS OEMSR2 34HD, MS Publisher '97 Deluxe 20HD, MS Visual FoxPro V5.0 Beta 24HD, Netware Multiprotocol Router 18HD, Raydream V4.1 19HD, Virtual Homespace Builder 62HD, Virtus 3D Website Builder 14HD, Visual C++ V4.2 45HD, WaveLab 2HD, WinFAX V7.0 (100%) 9HD, PC Board V15.30 4HD, Extra! Extended DOS V3.5 3HD, Corel Click & Create V1.0 18HD, CLARION V2.0 14HD, i drugi...

Snimamo ISKLJUČIVO na kvalitetnim medijima, u najkraćem roku! Isporuca najkasnije za 24h!

M&S Soft &

PC i AMIGA

**Snimanje na CD-ROM za
PC i SONY Playstation**

**Snimanje PC softvera
na diskete**

Porudžbine primljene do 16h šaljemo istog dana!
Poručite odmah naš katalog disketnog i CD softvera!
Zakazivanje snimanja je obavezno!
Snimamo samo na najkvalitetnije diskove!

Sve najbolje u novoj
1997. godini!

Kompleti igara:

Sve igre su raspakovane na CD-u tako da se mogu startovati direktno sa CD-a, ili su podešene tako da se komandom INSTALL lako instaliraju na hard disk.

Kompleti programa:

Svi programi se mogu instalirati direktno sa CD-a, što omogućuje laku i brzu instalaciju.

KOMPLET 1

ALADDIN, ANOTHER WORLD, CANNON FODDER, CIVILIZATION, COMANCHE, COMMANDER KEEN, DESERT STRIKE, ELITE, F-14 FLEET DEFENDER, FIFA SOCCER, GOLDEN AXE, INCREDIBLE MACHINE, JAZZ JACKRABBIT, LION KING, LOTUS TURBO CHALLENGER, MICHAEL JORDAN, MONKEY ISLAND, MORTAL KOMBAT, NHL HOCKEY, PANG, PANZER GENERAL, PINBALL FANTASIES, RISE OF THE ROBOTS, SAM & MAX, SIM CITY 2000, STREET FIGHTER 2 USA, X-WING, YOI JOE...

KOMPLET 2

ALONE IN THE DARK, BLACK THORNE, COLONIZATION, DAY OF THE TENTACLE, DISCWORLD, DOOM, FORMULA ONE GP, GODS, INCREDIBLE MACHINE 2, JAGGED ALLIANCE, JAMMIT, LEMMINGS 1 & 2, LEMMINGS CHRONICLES, LOST VIKINGS, MAGIC CARPET, MORTAL KOMBAT 2, ONE MUST FALL, PRINCE OF PERSIA 1 & 2, RAIDEN, SENSIBLE SOCCER, SLIPSTREAM 5000, SUPER FROG, TIE FIGHTER, ULTIMATE BODY BLOWS, VIRTUAL POOL, WINTER GAMES, WITCHAVEN...

KOMPLET 3

ACTION SOCCER, ALLIEN BREED, TOWER ASSAULT, ALONE IN THE DARK 2, ARCADE POOL, CANNON FODDER, DARK FORCES, DESCENT, EYE OF THE BEHOLDER 1, 2 & 3, FLIGHT OF AMAZON QUEEN, FRITZ 3, FX FIGHTER, HIGH SEAS TRADER, INTERACTIVE GIRL, JUNGLE STRIKE, KING PIN, LANDS OF LORE, LITTLE BIG ADVENTURE, MORTAL KOMBAT 3, NBA JAM, PERFECT GENERAL 2, PINBALL ILLUSIONS, PIRATES! GOLD, PRIMAL RAGE, SIMON THE SORCERER 2, SUPER SP2 TURBO, TERMINAL VELOCITY, TYRIAN, WARCRAFT, VINYL GODDES, ZOOL 1 & 2...

KOMPLET 4

ACROSS THE RHINE, ACTUA SOCCER, AIR POWER, BARYON, BUREAU 13, CAESAR 2, CHAMPIONSHIP MANAGER 2, COMANCHE 2, CRUSADER: NO REMORSE, FADE TO BLACK, FIFA SOCCER 96, HEXEN, INTERNATIONAL TENNIS OPEN, JUNGLE BOOK, LEMMINGS 3D, LORDS OF MIDNIGHT, MAGIC CARPET 2, NAVY STRIKE, NHL HOCKEY 96, OVERDRIVE, PATRICIAN, PINBALL WORLD, RISE OF THE TRIAD, SCREAMER, STEEL PANTHERS, STRIKER 95, TERROR FROM THE DEEP, WAREWOLF, WARRIORS...

KOMPLET 5

3D VIRTUAL PINBALL, ASCENDANCY, COMIX ZONE, COMMAND & CONQUER, DARK LEGIONS, EXTREME PINBALL, FIST FIGHT, HEROES OF MIGHT & MAGIC, HI OCTANE, INDY CAR RACING 2, MOTOR CITY, NECTARIS, NEED FOR SPEED, ORION CONSPIRACY, PINBALL WORLD, POCAHONTAS, RADIX, ROAD WARRIOR, RUGBY WORLD CHAMP., SENSIBLE WORLD OF SOCCER, STRIP POKER PRO, SUPER MARIO BROS., TEKWAR, TOM & JERRY 2, TOM & THE GHOST, TRANSPORT TYCOON DLX., WARLORDS 2 DELUXE, WIPEOUT, WORMS...

KOMPLET 6

2 FAST 4 U, A-V NETWORKS, ADVANCED CIVILIZATION, ANVIL OF DAWN, BATTLE WRATH, CAPITALISM, FATAL RACING, FIFA 96 (FULL), GREAT NAVAL BATTLES 4, PGA TOUR GOLF 96, RAYMAN, SKUNNY KART, SPACE DUDE, STONEKEEP, TERMINATOR FUTURE SHOCK, TURRICAN 2, WARCRAFT 2, WAYNE GRETZKY HOCKEY, WORMS, WWF ARCADE...

KOMPLET 7

ABUSE, A.T.F., BIG RED RACING, C&C COVERT OPERATIONS, CIVILIZATION 2, CONQUEST OF THE NEW WORLD, DESCENT 2, EARTHWORM JIM, EXTREME SPORTS, FAST ATTACK, GRAND PRIX MANAGER, JOHNNY BAZOOKATONE, JUDGE DREDD, LIVING PINBALL, PREMIER MANAGER 3 DLX., REBEL RUNNER, ROMANCE OF 3 KINGDOMS 4, SEA LEGENDS, SEEK & DESTROY, STAR WARS, STRIP POKER PRO, SUPER STAR DUST, TNN OUTDOOR BASS TOURNAMENT, WHIPLASH, WITCHAVEN 2...

KOMPLET 8

BATMAN FOREVER, WINGSTAR, DUKE NUKEM 3D, COLLEGE SLAM, MANIAC CARTS, FATAL RACING, THE WEB, BATTLE STATIONS 2, JAZZ JACK RABBIT MEGA, REVOLUTION X, ECLIPSE PACMAN, STORM STAR QUEST, AH-3 AIR ASSAULT, CHOPPER FORCE, FANTASY GENERAL, KICK OFF 96, NORMALITY, STRIFE, TOSHINDEN, EARTH WORM JIM 2...

KOMPLET 9

AFTERLIFE, BATTLEGROUND: WATERLOO, BERMUDA SYNDROME, BRIDGE DELUXE 2 OS, CHAMP. MANAGER 2: BELGIUM, CHAMP. MANAGER 2: DUTCH, CRUSADER 2: NO REGRET, DESCENT 2 FINAL, EARTHWORM JIM /DOS, F1 GRAND PRIX 2, FOOTBALL GLORY, GEARHEADS, H2O, HAVOC, IN PURSUIT OF GREED, PLAYER OF THE YEAR, QUAKE FINAL v1.01, RAYMAN CD, ROLL CRUSADERS, SENSIBLE GOLF, SETTLERS 2, SHADOW OF SERPENT RIDER, SPEED HASTE FULL, SU-27 FLANKER DOS, THSI MEANS WARI, TIME COMMANDO, TRACK ATTACK, VR SOCCER, Z...

KOMPLET 10

ALBION, ASTROROCK, CHESS MASTER 5000, CRUSADER: NO REGRET, DEADLINE, FIRE FIGHT, FORMULA 1 GRAND PRIX 2, GENE WARS, JACK NIKLAUS GOLF SPECIAL EDITION, LINKS '97 LS, PREY FOR DEATH, RISE OF THE ROBOTS 2, STRIKER '96, VIRTUAL FIGHTER...

KOMPLET 11

GREAT NAVAL BATTLES 5, DRUID, CHOMPER, FOOTBALL PRO '96 CD, INDEPENDANCE DAY, MORTAL COIL, POWER POKER, SYNDICATE WARS + najnovije igre iz decembra '96

WIN 95 IGRE

BATTLE ISLE 3, BEAT THE HOUSE 95, BEAVIS & BUTTHEAD 95 CD, CHESS MASTER 4000, EARTHSIEGE 2, EARTHWORM JIM S.E., ENTOMORPH, FULL TILT, FURY 3, GAMEBOY EMULATOR, LODGE RUNNER, PANZER GENERAL 95, PINBALL 95 CD, PITFALL 95 CD, SEPARATION ANXIETY, SHOCKWAVE ASSAULT, SIM CITY 2000, SIM CITY 2000 COLLECTION, SU-27 FLANKER, VIRTUAL CHESS...

SOFTWARE BEAM

BANOVO BRDO

Spisak popularnijih naslova iz naše kolekcije:

3D STUDIO MAX, BODY WORKS 5.0, BRITANNICA 2.0, INTEL CATALOG, OXFORD DICTIONARY, MOTOROLA CATALOG, SGS CATALOG, SIEMENS CATALOG, LEARN TO SPEAK ENGLISH (2CD), MS BASKETBALL GUIDE, MS CINEMANIA '97, MS DANGEROUS CREATURES, MS DOGS, MS ENCARTA '97 Encyclopedia, MS ENCARTA '97 DELUXE (2 CD), MS OCEANS, MS VISUAL C++ 4.2, MS WORLD OF FLIGHT, MS MUSIC, CENTRAL '97, MS ART GALLERY, WINDOWS NT 4.0...

ACE VENTURA, AH 64 LONGBOW, A.T.F., AZRAEL'S TEAR, BAD MOJO, BATTLE ISLE 3., CHESS MASTER 5000, CIVILIZATION 2, CONGO, CRUSADER: NO REGRET, CYBERIA, DAGGERFALL, DESCENT 2, DUKE NUKEM 3D, F1 GRAND PRIX 2, F-22 LIGHTNING 2, FADE TO BLACK, FANTASY GENERAL, FIFA SOCCER 97, FULL COURT PRESS, GENDER WARS, HARVESTER, HIND, HOLY GRAIL, LINKS LS, MEGA RACE 2 (2CD), NBA LIVE '96, NHL HOCKEY '97, QUAKE, RAYMAN, REBEL ASSAULT 2 (2CD), RISE OF THE ROBOTS 2, ROAD RASH, SCREAMER 2, SHADOAN, SETTLERS 2, STONEKEEP, SYNDICATE WARS, THE DIG, THE WEB, THORIN'S, PASSAGE, TIME COMMANDO, Z...

ACTUA SOCCER, ADIDAS POWER SOCCER, AIR COMBAT, AGILE WARRIOR, ALONE IN THE DARK 1 & 2, ALIEN TRILOGY, ASSAULT RINGS, BURNING ROAD, COOL BOARDERS, CRASH BANDICOT, CRITICOM, CYBER SLED, CYBER SPEED, D, DISCWORLD, DESTRUCTION DERBY, FORMULA 1 GP, INTERNATIONAL TRACK & FIELD, IMPACT RACING, DOOM, EXTREME GAMES, FIFA 96, GEX, GOAL STORM, HORNED OWL, HI OCTANE, JONNY BAZOOKATONE, JUMPING FLASH, KILEAK the BLOOD, KRAZY IVAN, LOADED, LONE SOLDIER, OTOR TOON GP, MAGIC CARPET, MICKEY'S WILD ADVENTURE, MORTAL KOMBAT 3, NBA in the ZONE, NBA JAM, NEED FOR SPEED, NOVASTORM, OFF - WORLD INTERCEPTOR EXTREME, POWER SERVE, PHILOSOMA, PUZZLE BOUBBLE 2, RAIDEN PROJECT, RETURN FIRE, RESIDENT EVIL, RIDGE RACER, REVOLUTION, RAYMAN, ROAD RUSH STAR BLADE, SKELETON WARRIORS, STREET FIGHTER ALPHA, STREET FIGHTER MOVIE, TEKKEN, TEKKEN 2, THUNDER HAWK 2, TOBAL NO, 1, TOP GUN, TOSHINDEN, TOSHINDEN 2, TOTAL ECLIPSE, TOTAL NBA, TRUE PINBALL, TUNNEL B1, TWISTED METAL, WARHAWK, WING COMMANDER 3, WIPEOUT, WORMS, X-COM UNKNOWN, ZERO DEVIDE.

WIN 95 I   WIN 95 II   WIN 3.11 & DOS   AUTO CAD

ADOBE PHOTOSHOP, COREL DRAW 6.0, HARWARD GRAFIX, MAPPER 95, MS MONEY, MS OFFICE (EXCEL, WORD, POWER POINT, ACCESS...), MS PLUS, MS PROJECT, MS PUBLISHER, NORTON ANTIVIRUS, NORTON NAVIGATOR, NORTON UTILITIES, PAGEMAKER 6.0, PICTURE PUBLISHER, SIDE KICK, VISIO, VISUAL BASIC 4.0 PRO, VISUAL FOX PRO, WIN FAX 7.0, WINDOWS 95, WIN 95 PEE...

ABC FLOWCHARTER 4.0, ADOBE PAGE MAKER 6.0, AUTO CAD 13.95, CALAMUS 95, CUBASIS 1.1, DELPHI 2.0, DELRINA COMM SUITE 95, FILE MAKER PRO 3, FREEHAND 5.0, FREELANCE 95, HIJAK 95, JANKOV MAPPER, LOTUS SMARTSUITE 95, MICROSTATION 95, MIDI SOFT STUDIO, MS EXCHANGE 95, PC ANYWHERE 95, PRO COMM 3.0, RAZOR 2.0, TBAV, TOY STORY, WINDOWS 95 4.1...

WINDOWS 3.11, WINDOWS 3.11 C&E, MS OFFICE (EXCEL, WORD, POWER POINT, ACCESS...), NORTON UTILITIES, NORTON COMMANDER, DOS NAVIGATOR, MS DOS 6.20, COREL DRAW 5.0, ADOBE PHOTOSHOP, QUARK XPRESS, VISUAL BASIC 4.0, VISUAL FOX 3.0, WINFAX PRO 4.0, 3D STUDIO, AUTO CAD 13, RAZOR PRO, ADOBE PREMIERE, ANIMATOR PRO, YU TTF FONTS, FONTOGRAPHER...

ANIMACIJA

3 DESIGN 2.0, 3D STUDIO 4.1C, 3DS 2.0, 3DS3 3.0 IPAS, 3DS DODACI, ADOBE PREMIERE 4.0, ANIMATOR, ANIMATOR 2.0, ANIMATOR STUDIO, ANIMATOR WORKS, ASYMETRIX 3D, ASYMETRIX VP, CALIG, TRUE CLIPS, CALIG, TRUE SPACE, CALIGARI 1.0, CALIGARI 2.0, DIGI MORPH, DIRECTOR 4.0, ELASTIC REALITY, EQUAT, MARS SET 4, VISTA PRO, LIGHT WAVE 4.0, LIQUID SPEED 1.02, META MORPH, MORPH 2.5, MORPH FOR VISTA PRO, MS VIDEO 1.1...

3D CONCEPT, ACAD 12 /DOS, ACAD 12 LITE, ACAD 13 /DOS, ACAD 13 /WIN, ACAD AME 2.1, ACAD ARCHITECT, ACAD BOOKS, ACAD DODACI, ACAD ORGANIZER, ACCURENDRER, AUTO MNGR, CLASSIC 4.4, AUTO PLOT 1.01, AUTO SHADE, AUTO SKETCH, AUTO SKETCH SYMBOL, AUTO STAAD, AUTO SURF 2.1, AUTO VISION 2.0, CAD KEY 7.0, DC SKETCHER, MECH SLIDES, PROISO 1.2, RASTERIX, RENDER STAR 4, RX VECTORY 3.1, SIRLINVUE LITE, SOFT DESK 7.02, SOFT DESK CORE, SOFT ENGINE 386, TC FONTS 3.0, VISUAL LINK 1.0...

M&S Soft

PC i AMIGA

SOFTWARE BEAM

BANOVO BRDO

PC: 011/146-744

Amiga: 011/105-138

Miša Nikolajević

III Bulevar 130/193

11070 N. Beograd

011/559-839

Dostojevskog 13

Banovo Brdo

11030 Beograd

Diskove možete poručiti i u:

Novom Sadu
021/610-830

Pančevu
013/522-024

Since 1988

TRANSKOM

024 21557

C64 originali, disk, Mega kompleti
AMIGA CD & VHS: Mega kompleti
PC Plug & play cd Mega kompleti

Pucacki	Automoto	Logicki
Borilacki	Game top	Simulacije
Arkade	Platforme	Legende
Usluzni	Ark. Avant.	Sportski
Strateski	Avanture	Demoi
Sega igre	AGA 1-5	Svemirski
PC 1-15	A500 1-7	C64 1-30

Sve na jednom mestu, samo kod nas!
PC, AMIGA, C64 MEGA KOMPLETI

CD ROM KLUB
PANČEVO
 VRŠIMO SNIMANJE PROGRAMA I IGARA NA:
 FDD, HDD, CD-u
 IZNAJMLJIVANJE CD-a
 013/43-948 M.GORKOG br96 26000 PANČEVO

CD KOMPLETI 20.-
SNIMANJE PO IZBORU 25.-
SNIMANJE DISKETA 1.- din.
021/611-903
 lokal u ulici
 Pava Simića 4

DINA

Snimanje na diskete ili hard
 PROGRAMI 0,8 din
 IGRE 0,6 din
 po disketi

SDK
 Paldanska
 pljuka
 27. marta
 Dr Dragoslava
 Popovića 10. st.8

INSTALIRAMO
 KONFIGURIŠEMO
 OPTIMIZUJEMO
 OBUČAVAMO

342-723
 u centru grada

Dođite za sve što Vam treba!
DOLAZIMO I KOD VAS!

DIELEKTRA
 prodaja-nadogradnja-servis
KONFIGURACIJE:
 -Pentium 100/133/150/166 MHz
 -486DX4-X5/133 MHz

ŠTAMPAČI:
 EPSON: HP:
 -LX-300/LQ-100 -5L/5P/5MP
 -Stylus 820/1000 OKI:
 -Stylus color 2S/II -400w/4w

KOMPONENTE:
 -SIMM memorija 4/8/16 Mb
 -Fax modem 14400/28800 (int/ext)
 -Sound blaster 16/32 bita
 -Aktivni zvučnici 60/150 W
 -Monitori, video kartice i dr.
 Hotel "Srbija" 10-18 h
 489-04-04 lok 215

Access Denied
PC
Snimanje na CD
 Tel: 021/555-16

C64, 128, CP/M
 Usluzni programi i igre na disku
 i kaseti (pojedinačno i u kompletu).
 Uputstva, Katalog.
 Isporuka pouzecem istog dana.
 tel: 021/611-903

SONY
PlayStation
 konzole
 igre
 oprema
 UGRADNJA
 ČIPOVA
 011/1776-129

PC

KNJIGA "PC za početnike" sa preko 50
 ilustracija i puno razumljivog teksta opi-
 suje sav postojeći hardver, osnove
 DOS-a, obradu i štampanje teksta i upo-
 trebu nekoliko najpopularnijih progra-
 ma za PC. Priručnik je namenjen ljudi-
 ma koji nikada nisu radili sa računerima
 i apsolutnim početnicima, bez obzira na
 uzrast i stepen obrazovanja. Knjiga sa-
 drži i poglavlje o kompjuterskim virusi-
 ma i opis rada sa DOSovim antivirusnim
 programima. Priručnik je formata B5 sa
 kolor, plastificiranim koricama, a cena je
 30,00 din. Tel: 010/23-287.

ASTROSOFT - snimanje igara i progra-
 ma na diskete, hard disk, CD. Najpovolj-
 nije. Tel: 021/314-994.

ADAPTER za priključivanje digitalnih
 džojstika na PC. Vrlo povoljno. Tel:
 021/392-998.

NS Games. Najbolje snimanje na FD,
 HD i CD. Cedeteka. Tel: 021/365-713.

ZEVS Games, najjeftinije snimanje na di-
 skete i CD. Cedeteka. Tel: 021/613-086.

NAJNIŽE CENE !!!

PRODAJEM RAM memorije: 4 mb (72
 i 30 pina) i 8Mb. Tel: 143-959.

TARGA 2000 profesionalna TV kartica i
 Micro DC20 povoljno prodajem. Tel:
 018/324-824.

SNIMANJE softvera za PC i Spectrum
 na diskete i CD. Tel: 018/348-048.

486, pentijum konfiguracije. Komponen-
 te. Novo, povoljno. Tel: 011/4444-425
 Saša; 011/494-072 Bojan.

OTKUP polovnog hardvera, prodaja
 komponentata, konfiguracija, nadogra-
 dnja sistema. Održavanje računara, spa-
 šavanje podataka. Tel: 011/778-079.

INTERFEJS za povezivanje CASIO
 adresara sa PC-jem. Vrlo povoljno. Tel:
 021/392-998.

PC Studio Subotica
 UVEK imamo NAJNOVIJI software i hardware,
CD+snimanje=SAMO 25! Imamo i originale!
CD sa igrama PO IZBORU: SAMO 30!
 P. Lekovića 5/I (024) 25-671
 24000 Subotica

MIDI
 adapter za PC
 -kablovi
 021/39-29-98

A.R. Soft PC
 Snimanje CD-a po izboru 25
 Snimanje audio CD-a 25
 IGRE 50 para, PROGRAMI i din.
 Rasinska 2, Petlovo brdo
011/533-66-51

PC MAX

-SNIMANJE NA CD
 -NAJNOVIJI HITOVI
 -NAJNOVIJI PROGRAMI
 -BACK UP

ENCARTA 97
 WORLD ATLAS 97
 CINEMANIA 97

25 30

Dimitrija Tucovića 45/V tel: 011/ 432-132

PC IGRE

SNIMANJE NA CD ROM-u

PC PROGRAMI

TERAZIJE

SRPSKIH VLADARA 4
3 SPRAT 0,6 PO DISKETI

SNIMANJE na CD-ROM

79 din
1.666 CD naslova

Professional CD Recordable

IZNAJMLJIVANJE

SNIMAMO NA CD IGRE po izboru
PROGRAME po izboru
ORIGINALE, KOMPLETE

TITLE

ARCHIVE NO.

99 UCLANJENJE

SP SOFT 688-250

RADNIM DANOM : 13 - 20 h SUBOTOM : 11 - 20 h

MATRIX

- ZAMENA traka za sve tipove štampača i pisačih mašina
- PUNJENJE tonera za laserske štampače i fotokopir aparate
- PUNJENJE kartridža za INK jet i bubble jet štampače
- SERVISIRANJE laserskih štampača i fotokopir aparata

011/ 436-094, 444-1867, 435-915

486-133

Queen computers

P-133+

Philips Color Hard Disk 1.1 GB 4 MB Cirrus Logic 1 MB Komplet : (testatura, mis, pad, floppy)

1050

tel:011/645-770

Balkanska 44

1299

Intel VX Philips Color Hard Disk 1.1 GB 8 MB Cirrus Logic 1 MB Komplet : (testatura, mis, pad, floppy)

Monitori

Philips 14" C/B, 15" A, 17" Daewoo 14" S/X, 15", 17" Pro View 14" Samsung 15", 17" KFC 15"

Procesori

386 - 40 mhz 486 - 100, 133 586 - 100, 120, 133, 150, 166, 200

Video kartice

Diamond 1MB ATI MACH Trident Cirrus Logic S3

Muzičke kartice

SE 16 PRO Komp. SE14 FM TUNER SE VIBRA AWE 32 SE 32 PMP

Matične Ploče

VX, FX, HX INTEL Space Walker

Hard Diskovi

1.1, 1.3, 1.7, 2.1, 2.5 GB

Kompleti

Mitsumi, MICE, Chicony, Cherry, Clicker, Fokus : KEYBOARDS Genlux, Mitsumi, Microsoft : MICE

Memorija

4, 8, 16, 32 MB SIMM 4, 8, 16, 32 MB EDO

CD-ROM

4x, 4x, 8x, 10x Sony, Teac, Goldstar, Acer

Fax-Modemi

14.4, 28.8, 33.6 UMC, GVC, Cirrus Logic, U.S. Robotics, Rockwell

PRODUCE SKLAPANJE KONFIGURACIJA PO ŽELJI. BESPLATNA INSTALACIJA SOFTWARE-a. GARANCIJA 365 DANA.

TERA-COM

GA osnovne ploče

PENTIUM 120, 133, 166

WESTERN DIGITAL diskovi

VRHUNSKJE KONFIGURACIJE

Ivana Milutinovića 4a, tel 011 435 490

★ OGNJA SOFT ★ & Diler Soft

011 / 141-752

Radno vreme: 13 - 19h
Nedeljom ne radimo!
Kontakt: ognja@EUnet.yu

*** Vršimo snimanje CD-ova po vašoj želji *** Najkompletniji izbor softvera u YU (raspitajte se) *** U našem katalogu (OgnjaKat.arj ili DilerKat.arj) obeležite 650MB programa *** Vaš izbor Windows programa možemo snimiti u raspakovanom obliku tako da se mogu instalirati direktno sa CD-a (skuplja varijanta) *** Nabavite naš katalog (OgnjaKat.arj na 011/141-752 prvo glasom, a DilerKat.arj na 331-814 prvo glasom ili na "BBS Politika" 011/3229-143 (0-24h) pristup je besplatan i pogledajte bogatu kompletnu ponudu ***

011 / 331-814

Radno vreme: 12 - 20h
Nedeljom ne radimo!
Kontakt: gosha@EUnet.yu

ANIMATION & VIDEO PAKET (CD) - Light Wave 4.0, 3D Studio 4.0 sa svim dodacima, Real 3D, Calgary True Space (obe verzije) sa svim dodacima, sve verzije Animator-a, Vista Pro CD sa dodacima, osam Morph programa (Elastic Reality, Morph Win, Morph Wizard,...), DTV (DeskTop Video) programi (Razor Pro, Adobe Premier 4.0, Ulead Media Studio, Direktor 4.0,...)

WINDOWS 3.x PAKET (CD) - Windows 3.1, 3.11 C&E Europe, 3.11, 3.11 C&E Europe, 3D Home Architect, 3D Studio 4.0C1, Adobe Photoshop 3.04, Auto CAD 12, Čirilica TTF, YU Latinica TTF, Clipper 5.3, CorelDRAW! 5.0E2, Borland Delphi, DOS Navigator 1.35, Finale 3.0, Fontographer 3.5, MS Visual Fox Pro 3.0, Fractal Design Painter 3.0, 5.0, Designer 4.1, Morph 2.5, MS DOS 6.22, MS Office 4.3c Pro, (Word, Excell, PowerPoint, Access), MS Project 4.0, MS Publisher 2.0a, MS Video 1.1, MS Works 3.0, NC 5.0, NU 8.0, Page Maker 5.0, Procomm 2.1, Telix 1.1, QEMM 7.5, QuarkXpress 3.31, Stacker 4.0, MS Visual Basic 4.0 Pro, Visio 3.0, Win Fax Pro 4.0, Word Perfect 6.1, Windows Commander 1.51... (sve za Win 3.x na jednom mestu)!!!

WINDOWS 95 PAKET #1 (CD) - Windows 95, Windows 95 Pan European, Fox Pro 3.0, Harward Graphics 4.0, Mathcad 6.0, Micrografx ABC Sulte, MS Money 95, MS Plus 95, MS Project 95, MS Works 4.0, Norton Navigator 95, Norton Utilities 95, MS Office 95 Standard (Word, Excell, PowerPoint), Telix Win 1.1a, PC Fax 95, Visual Basic 4.0 (95), Visio 4.0, Word Pro 96....

WINDOWS 95 PAKET #2.1 (CD) NEW - CorelDRAW! 6.00.176-III, Adobe PageMaker 6.0, 3D Home Architect 1.4, Fractal Design Painter 4.0, Microstation 95, MS Access 7.0 Final Release, MS Publisher 3.0 CD, Delrina Win Fax Pro 7.0, Corel Xara 1.1, Frame Maker 5.0, Norton Antivirus 4.01, 3DR, QEMM 8.0, Telemate For Win, Freehand 5.0, Cubasis 1.11, Cubase Scor....

WINDOWS 95 PAKET #3 (CD) - WINDOWS 95 4.1b, Calamus 95, Adobe Acrobat Exchange 2.1, Adobe Acrobat Reader 2.1, Adobe Type Manager 3.02a, Delrina Comm Suite 95, Freehand 5.0, Mapper 95 1.5, Corel Photo Paint 6.0, Adobe PhotoShop 3.05, Procomm 3.0, Reydream Studio 4.0, Lotus SmartSuite 96, Stacker 4.1, Win Commander 2.01....

WINDOWS 95 PAKET #4 (CD) - Auto CAD 13 C4 For Windows 95, Delphi 2.0 Desktop, Delphi 2.0 Developer, Borland Paradox 7.0, Lotus Notes 4.0, Lotus Freelance Graphics 96, Fontographer 3.52, ABC Flowcharter 4.0, MS Exchange 4.0, Orcad Capture 6.1, Hijaak Sulte 95, Web 3D, Web Scan, Web Star 2.0, Quark Xpress 3.32 Upp, F-Prot 2.21a Win95....

WINDOWS 95 PAKET #5 (CD) - 3D Studio MAX (+ Windows NT 3.51 1057 I Service Pack 2), MS Windows 95 Resource Kit, MS Windows Service Pack 1, MS Windows 95 Update, MS Office 95 Pro (Word, Excell, PowerPoint, Access,...), Perfect Works 2.1, Adobe Premiere 4.2, Origin 4.0, Corel Flow 3, CakeWalk Pro 4.0, Chameleon 95, Windows Checkit 4.0....

WINDOWS 95 PAKET #6 (CD) - MS Windows NT 4.0 Advanced Server & Workstation, Borland C++ 5.0, MS Visual C++ 4.1, Cubase 2.81, Borland Delphi Client/Server, Netscape 3.0, Internet Office, Internet Explorer 3, The Web Media Publisher 2.5, Web Thing 1.2, Procomm 3.01, File Maker Pro 3.0c, Terminate 4, Mechanical Engineering Student Version 7.0....

*** NOVO *** NOVO *** NOVO *** NOVO *** Vršimo snimanje softvera na ZIP DRIVE diskete. *** NOVO *** NOVO *** NOVO *** NOVO *** ZIP DRIVE pretenduje da zameni prevaziđeni FLOPY disk. Kapacitet jedne ZIP DRIVE diskete je 100 MB (što znači oko 70 FLOPY disketa), a brzina je na nivou brzine 1 x CD-ROM uređaja. Za razliku od CD-ROM ploča, ZIP DRIVE diskete možete brisati i na njih ponovo snimati softver. Cena snimanja našeg softvera na ZIP DRIVE diskete je 0.2 DEM (*) po MB. 100MB softvera na našoj ZIP DRIVE disketi je 50DEM (*). (* = din. protitivrednost)

Najprodavanije u oktobru: 3D Studio MAX (Win95/NT), Britannica 2.0, Encarta 97, Cinemania 97, Quake, Formula 1 GP 2 !!!

KOMPLETI IGARA koje su raspakovane na CD-u (instalirane) tako da se mogu startovati direktno sa CD-a ili jednostravno prekopirati na hard-disk (kopira se direktorijum igre) radi snimanja pozicije ili promene setup-a. Kompleti su izbor najboljih igara u prethodne četiri godine! Minimalne konfiguracije za pokretanje igara su:

K1-K5 386DX, 4MB RAM, 2 x CD-ROM

K6-K15 486DX4, 8MB RAM, 4 x CD-ROM

Komplet 1:
F-14 Fleet Defender, Pinball Fantasy, Fury Of The Furies, Goal, Indiana Jones 3, Legend Of Kyandia, Lands Of Lore, Secret Of The Monkey Island 2, Privateer, Raptor, Sam & Max Hit The Road, Sim City 2000, UFO, Wing Commander 2....
UKUPNO 110 igara

Komplet 2:
Allen Breed, Battle Isle 2, Cobra Mission, Little Devil, Dogfight, Day Of The Tentacle, Goblins 3, Hand Of Fate, History Line, Indiana Jones 4, Lemmings, Pirates!, Prince Of Persia 1 & 2, Inor. Machine, X-Wing....
Ukupno 122 igre

Komplet 3:
1942 Pacific Air War, Centurion, Dune, Elite, Formula 1 GP, Frontier, Golden Axe, Lemmings, Lode Runner, NCAA 2, Overlord, Jazz Jackrabbit, Super Street Fighter 2 USA, Super Frog, The Fighter....
Ukupno 123 igre

Komplet 4:
Magic Carpet, Cannon Fodder 2, Chaos Engine, Colonization, Desert Strike, Flashback, FIFA Soccer, Jungle Strike, Kick Off 3, Little Big Adventure, NASCAR Racing....
Ukupno 80 igara

Komplet 5:
Aladdin, Alone In The Dark 3, Apache Longbow, Brutal, Comanche, Descent, Doom 1 & 2, Dune 2, Heretic, Michael Jordan In Flight, Mortal Combat 1 & 2, The Lion King, Psycho Pinball, Warriors....
Ukupno 61 igra

Komplet 6:
Mortal Combat 3, Magic Carpet 2, Hexen, FX Fighter CD, Lemmings 3D, Primal Rage, NBA Jam, Mech Warrior, Pinball Illusions, Witchaven, Hole In One, Wolfbane, Tom & Jerry
Ukupno 28 igara

Komplet 7:
WereWolf V8 Comanche 2.0, Apache CD, Actus Soccer, Earthworm Jim, Feds To Black, Jungle Book, Navy Strike, Need For Speed, NHL Hockey 96., Pinball World, Road War, TekWar....
Ukupno 20 igara

Komplet 8:
Comix Zone, Destruction Derby, FIFA Soccer 96, Heroes Of Might & Magic, Pocahontas, Screamer, Sensible World Of Soccer, Warcraft 2, Extreme Pinball, The Incredible Machine 3, Wipeout (Sony Playstation)....
Ukupno 27 igara

Komplet 9:
Terminator Future Shock, Dark Seed 2, Thunderhawk 2, Indy Car Racing 2, Ecco The Dolphin, Jack The Ripper, Realm Of Chaos, Spiderman 2, Ocean Trader, Warhammer....
Ukupno 26 igara

Komplet 10:
Fatal Racing, WWF Wrestlingman Arcade, Wayne's Greatski Hockey, Grand Prix Manager, Great Naval Battles 4, Game Boy Emulator (140 games), Extreme Sports (Sony Playstation), Earthworm Jim Special Edition....
Ukupno 21 igra

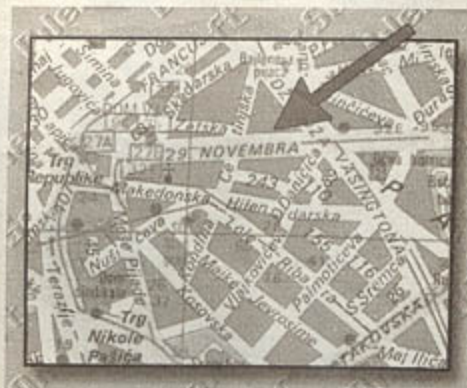
Komplet 11:
The Dig, Tenon & Pumba's Jungle Games, Worms Plus, Mech Warrior 2 Ghost Bear's Legacy, Grand Prix Manager, Pool Champ, Romance Of The Three Kingdom IV....
Ukupno 20 igara

Komplet 12:
Advanced Tactical Fighter ATF, Big Red Racing, Civilization 2, Descent 2, Beak & Destroy, Super Street Fighter 2 NEW, Star Wars, Conquest Of The New World, Tilt, Witchaven 2....
Ukupno 27 igara

Komplet 13:
Duke Nukem 3D, NBA Live 96, The Web, Fantasy General, Manic Karts, Revolution X, College Slam, Bermuda Syndrome, Hyper 3D Pinball, Sim City 2000 Special Edition....
Ukupno 18 igara

Komplet 14:
Earthworm Jim 2, Quake (1. epizoda), Settlers 2, World Rally Fever, Total Knockout, Battle Arena Toshiden, Kick Off 96, The War College, Normality, Operation Carnage, Win Paaman, Sensible World Of Soccer (YU igra)....
Ukupno 20 igara

Komplet 15 (NEW):
Rise Of Robots 2, Quake, Cyberia 2, Warcraft 2: Beyond The Dark Portal, Beerheads, Z, Afterlife, Sensible Golf, Virtual Reality Snooker, Civil War, Football Glory, Greed Command, Island Peril, Power Slave B, Polytris, Columns....
Ukupno 16 igara

Kolor skeniranje (24bit/2400 DPI), usluge štampanja (laser 600x600 & COLOR Epson 8tylue), prodaja multi-medijalnih konfiguracija i komponenta: CD-ROM-ova (8x, 10x), Sound Blaster-a, zvučnika, modema, skenera....

Softver snimamo na CD, kao i na našim i vašim disketama. Zakazivanje snimanja (za one koji dolaze lično) je obavezno. Katalog programa i igara možete dobiti modemom (ukoliko imate modem minimalno na 14400), a snimamo ga na disketu prilikom prve narudžbine ili ukoliko nam pošaljete disketu i 5 dinara za poštarinu i troškove pakovanja. Poštarinu prilikom slanja porudžbina (šaljemo isključivo preporučeno, sa otkupninom koju plaćate poštaru) snosi kupac (okvirno za 1CD ili 10 disketa 15 dinara, za veće pakete minimalna povećanja na osnovnu sumu u zavisnosti od vrednosti paketa). Sva snimanja obavljamo u toku dana, a najdalji rok za isporuku (lično kod nas ili slanje poštom) je sledeći dan.

Dragan Ognjević, Bulevar Lenjina 27/5, 11070 NBgd & Goran Krsmanović, 29. Novembar 33/1/6, 11000 Bgd

tel.
156-674
tel / fax.
1778-570

11070 N. Beograd
Oml. brigada 65-B
(blok 70 A)

DOSTAVA NA KUĆNU ADRESU

INFO PROJEKT

KONFIGURACIJE:

386 DX-40
486 DX-133

Pentium
75, 133,
150, 166

KOMPONENTE:

Modem 2400
Fax/modem 14400, 28800
Streamer 250, 420, 850 Mb
CD-ROM 8x
Data switch 1x2
Sound card 16-bit
Stereo speakers 25, 50, 120 W

**BESPLATNA
DIJAGNOSTIKA
KVAROVA**

POTROŠNI MATERIJAL:

Prekrivači za kompjutere i štampače
Toneri za laserske printere HEWLETT PACKARD
Cartridge za inkjet printere EPSON stylus
Printer ribbon za printere EPSON i PANASONIC

Diskete
Kablovi
Konektori

DELTA

NAJJEFTINIJE IGRE I PROGRAMI OTKUP I PRODAJA RAČUNARSKE OPREME

Sastavljamo
konfiguracije
po želji

SNIMAMO NA CD ROM

**IZRADA
SPOT-REKLAMA**

SERVIS

**RAČUNARA,
SEGA KONZOLA,
S-NINTENDO,
JOYSTICK-A,
MONITORA...**

KOLOS, BANJICA
Bulevar JNA 70/stan 3
662-546

ARHIMED
Dr.Ivana Ribara 192
1764-385

EURO CD STUDI

TEL: 021 338 593 SVAKI DAN OD 15 - 22 ČASA N. SAJMA 6/331 NOVI SAD

KOPIJE 1500 ORIGINALNIH CD-a **22**

SVAKI 10-ti PORUČENI CD BESPLATAN
KOMPLETI PROGRAMI I IGARA ZA PC **22**

PORUČITE BESPLATAN KATALOG NA DISKETI
CD KOMPILACIJE PO VAŠEM IZBORU **30**

INTERNET

CYBER CLUB

- naučite sve o Internetu
- pronadite informacije
- komunicirajte - E-mail
- napravite svoj WWW
- budite deo Interneta
- zaradite

Kursevi i obuka - Pristup Internetu sa naših računara
Izrada Web prezentacija - Dial-in pristup - Internet i
Intranet inženjering - WWW Server - Mail - FTP

S-SOFT

SVE OVO I JOŠ MNOGO TOGA MOŽETE OSTVARITI KOD NAS

INTERNET CYBER CLUB

<http://www.MatGNet.com>

ulica Zetska br. 5 tel. (011) 68 68 05 i 33 15 60

25.-**ORIGINALI****25.-**

NEED FOR SPEED SPECIAL EDITION, Z - Odlicna strategija, kao C&C, TAKE YOUR BEST SHOT, QUAKE, VR SOCCER, DEATH KEEP, CLOSE CUMBAT - Strategija /Microsoft, DEADLOCK - Odlicna strategija /AGCOLADE, CRUSADER: NO REGRET - Nastavak cuvene pucacine, MISION CRITICAL 3CD - Avantura u svemiru, TIME COMMANDO - Super arkada, tuca, RETURN FIRE - Strategija sa SONY PLAYSTATION-a, ROAD RASH - Odlicna voznja motora sa SONY PLAYSTATION-a /WIN95, FIRE FIGHT - Super pucacina /WIN95, MACHWARIOR 2 MERCENARIES, MEGA RACE 2CD, F22 LIGHTING 2 - Simulacija letenja, CHRONICLES OF THE SWORD 2CD - Avantura CHAMPION-CHIP MANAGER 2, NETWORK RALLY - Reli voznja automobila, SHATERED STEEL - Pucacka kao mechwarrior, MUPPET 3CD, GENE WARS - Stvaralacka strategija, TOUSHE - Avantura, DAGGERFALL - FRP Avantura, AZRAEL'S TEARS - Fenomenalna avantura, MUMMY - Avantura, DESTINY - Strategija kao Civilizacija Win95, FIGHTER COLLECTION - MK3, SF2, Virtua fighter itd., THE GENE MACHINE - Avantura, SECRETS OF THE LUXOR 2CD - FANTASTICNA AVANTURA, SYNDICATE WARS - Nastavak legendarne pucacine, LINKS LS 2CD - Najbolji golf, NHL 97 - Nova generacija realistikih igara - 586 only, MS NBA FULL COURT PRESS - kosarka, LIGHT HOUSE 2CD - Sierina odlicna avantura, BUG - Sa Sege, FABLE, NCAA CHAMPIONSHIP BASKETBALL, SCOPCHED PLANET, ASSASSIN, SHOCKWAVE ASSAULT - Odlicna pucacina, BROKEN SWORD 2CD, ERADICATOR, BEDLAM, A+M+O+K, DUKE 3D LEVELS - 500 novih nivoa DUKE NUKEM 3D, MS HELLBENDER, HARVESTER 3CD - HOROR AVANTURA, F1 MANAGER - Novi menadzer formule 1, VIRTUA FIGHTER - Cuvena tuca sa SEGE, MS FLIGHT SIMULATOR 6.0 /WIN95 - Najnovije Microsoftovo izdanje simulacije putnickog aviona

ENCARTA 97, ENCARTA 97 DE LUXE 2CD, ENCARTA 97 ATLAS, MS MUSIC CENTRAL 97, MS COMPLETE DO-IT YOUR SELF GUIDE - Uradi sam (u kući), GROLIER 97, CASTLE EXPLRER - DK Multimedia, A.D.A.M. '97 - Anatomija coveka, SVET EKSLIBRISA - Dan Design, Beograd - 50 dm. - , BRITANICA 2.0 - Najkompletnija enciklopedija OSNOVI HIRURGIJE - Dragovic, Gerzic; - Dan Design, Beograd - 50 dm. - , THE UNEXPLAINED, CLASSIC BOOKS - Enciklopedija preko 3.500 literarnih dela, OXFORD DICTIONARY LEARN TO SPEAK ENGLISH 2CD - Najbolji program za učenje engl. jezika, CINEMANIA 97, BOOKSHELF 96-97, WINDOWS NT 4.0 WORKSTATION i SERVER

Kralja Milutina 19-21

ESPRO

Tel/Fax: 011/332-086, 686-989

MIX12 FORMULA 1 GRAND PRIX 2, FADE TO BLACK, STREET FIGHTER 2 N.C., SEEK & DESTROY, A.T.F. , HUMANS 3 - EVOLUTION, FANTASY GENERAL, BATTLE ARENA TOSHINDEN, KICK OFF 96, SETTLES 2, QUAKE, RAILROAD TYCOON DE LUXE, CRUSADER:NO REMORSE CD, WARCRAFT 2 B.DARKPORTAL, WORMS PLUS, WHIPLASH, CONQUEST OF THE N.WORLD, RAYMAN, DUKE NUKEM 3D FINAL, THE WEB, EARTHWORM JIM 2, NORMALITY, VR SOCCER

MIX13 STRIKER 96, ALBION, CIVIL WAR 2.0, IN PURSUIT OF GREED, Quake, Z - Strategija u buducnosti, STAR FIGHTER 3000, DEADLOCK - inst. na HDD, CRUSADER:NO REGRET, GENE WARS, TRIPLE PLAY BASEBALL'97, CYBERIA 2 - (2 lev.), STONE PARK, TWINBLOCK, AL UNSER ARCADE RACING Trke formula /WIN

MIX14 WIN95 PIT FALL CD, 3D VIRTUAL PINBALL, FURY 3 CD, SU-27 FLANKER, CYBER SPEED, SIM CITY 2000 COLECTION, BATTLE ISLE 3 CD, EARTHWORM JIM S.E., VIRTUAL STUPIDITY - (Beavis & Butthead), LODERUNNER NETWORK 95, SHOCKWAVE ASSAULT, FULL TILT, SHADOW OF HORNED RAT, EARTH SIEGE 2, NEW ORDER, HAVOC, PRIVATE INVESTIGATOR, VIRTUA FIGHTER, CHESS MASTER 5000, FIRE FIGHT, GEX - Arkadno-Logicka /WIN95

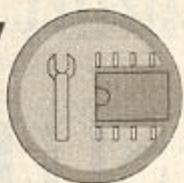
WINDOWS MIX4 ABC FLOWCHARTER 4.0, HIJAK SUITE 95, LISTEN 2.0, ORCAD CAPTURE 6.1, WEB 3D, WEB SCAN, AUTO-CAD 19C4 FOR WINDOWS 95, AMERICA HERITAGE DICTIONARY, LOTUS APPROACH 96, DELPHI 2.0 DEVELOPER, FONTOGRAPHER 3.52, LOTUS FREELANCE GRAPHICS 96, LOTUS NOTES 4.0, AUTO CAD DWG ADD ON, BORLAND PARADOX 7.0, ROBOHELP, TBAV 7.01 FOR DOS, GUPTA SQL 5.02, MS EXCHANGE 4.0, WINFAX 7.0 UPGRADE, BITWARE 3.3, JANKOV MAPPER 95, F-PROT 2.21A FOR WINDOWS 95, DELPHI 2.0 DESKTOP, NETSCAPE 2.0 32bit, COREL CD CREATOR 2.0, HELP WRITER, WEB STAR 2.0, WINDOWS 95 TOUR BUS, ABC MEDIA MANAGER, TBAV 7.01 FOR WINDOWS 95, TBAV KEY REGISTRATOR, WINDOWS COMMANDER 2.11, QUARKXPRESS 3.32 UPDATE,

WINDOWS MIX5 3D Studio MAX, Cakewalk 4.0, California Girls Screen Saver, Chameleon 95, Cooledit 95, Corel Flow 3.0, Screen Saver, Deisgn Cad 8.0, Dos Navigator 1.42, Green Desk 1.3, Greetings 2.0, HP Wizard, Jankov Mapper 95 3.2, Multimedia ToolBook 4.0, Name It, Norton Administrator for Networks, MS Office 95 Pro, Origin 4.0, Premiere 4.2, Serial Numbers Collection, Smart Pro Visual Basic Tutorial, Thunderbyte AntiVirus 7.04, Teksture, Turbo Cad 95, Wildcat 5.0, Windows 95 Restart Kit, Windows 95 Service Pak, Windows 95 Update, Perfect Works 2.1, Word View 95, Windows NT 3.51, Demo It 2.0, Netscape Navigator 2.01, Star Trek Omnipedia, Win Checkit 4.0

WINDOWS MIX6 ABC Delphi, Borland C++ 5.0, Cubase 2.81, Delphi Client Server, Fractal Design Poser, Filmaker 3.0, Internet Office 4.1, Delphi Client Server Manuals, Mechanical Engeneering 7.0, Motion Pixels 2.5, Netscape Navigator 3.0, Windows NT 4.0 Server, Real Audio Encoder 2.0, Real Audio Player 2.0, Scan 95 2.01, Serial Numbers Collection 96, Sound Forge 32bit, Terminate 4.0, MS Visual C++ 4.1 Pro, Web Think 1.2, Web Work 1.1, Win Edit 95, Internet Explorer 3.0, Web Media 2.5, Procomm 3.01, Windows NT 4.0 Workstation,

20.-**MIXEVI****20.-**

ZDElektronik

687-682 685-043 642-569 fax 643-840

Kneza Miloša 65

SVAKOM KUPCU
NOVOGODIŠNJI POKLON

Prodaja, servis, nadogradnja

286	štampači	monitori
386	cd-romovi	harddiskovi
486	soundblasteri	videoblasteri
586	video karte	memorije
AMIGA	flopi diskovi	džojstici
Commodore	tastature	miševi

...i još mnogo toga!

IMTEL
computers
NOVI BEOGRAD, B. LENJINA 165B

TEL : 011/ 2222 - 480
011/ 135-420 lok.129

KOMPJUTERSKI KURSEVI

ZA SAMO 6 DANA
sami za računarom
u prijatnom ambijentu
u maloj grupi od 5-10 polaznika
stičete SIGURNOST I ZNANJE!

NOVO I
WINDOWS 95

DOS, WINDOWS,
COREL DRAW,

WORD,
EXCEL,

ACAD, TURBO C, MS ACCESS, ...

POPUST 25%
za dake, studente
i nezaposlene

TEL: 2222-480

CD
Club

PRODAJA
ORIGINALNIH
CD-ROMOVA!

Znanje i zabava za svakoga!
650 MB teksta, slike i zvuka!

ENCIKLOPEDIJE, ATLASI, GEOGRAFIJA, ISTORIJA,
ASTRONOMIJA, MATEMATIKA, NAUKA I TEHNIKA,
FIZIKA, HEMIJA, RECNICI, ŠTRANI JEZICI, MUZIKA,
MEDICINA, FLORA I FAUNA, UMETNOST, RELIGIJA,
VIDEO IGRE, SIMULACIJE, SPORT, CLIP ARTOVI, ...

POSEBNE POVOLJNOSTI ZA CD KLUBOVE!

PROJEKTOVANJE I INSTALACIJA
RAČUNARSKIH MREŽA (LAN, WAN)
MULTIMEDIJA NA PC RAČUNARIMA

NEOSYSTEM

CD Production - Audio & Software

Software/Hardware
Servis i Optimizacija
PC Računara

Sony PlayStation!!!

ORIGINALI : 25
KOMPILACIJE : 35
MIXEVI IGARA : 20

Angel Devoid, Pandora Directive, MegaRace 2, FIFA 97, NHL 97
Gene Wars, Syndicate Wars, F-22 Lightning, DeadLock, MS Encarta 97
MS Encarta Deluxe

WINDOWS 95 KOMPLETI PROGRAMA (STARTOVANJE SA CD-A!!!)

Sony PlayStation!!!

021-35-02-08

NeoSystem Support : Eternal Flame 021-61-20-39
From 22 to 08 CET!! 0-3 Day Warez
Lamerz Stay Away Unless U'r about to pay!!

Preko 1.300 zadovoljnih ljudi već zna zašto smo najbolji.

PC CD ROM

WIN 3.11 PAK

- NAJBOLJI PROGRAMI IZ SVIH OBLASTI:
- ANIMACIJE
  - CAD-a
  - BAZE PODATAKA
  - DTP-a
  - GRAPHIC-a
  - PROGRAMSKIH JEZIKA
  - UTILS-a
- + mnogo toga

WIN '95 PAK

- MS WINDOWS '95
  - MS PLUS FOR WIN '95
  - MS PUBLISHER '95
  - MS WORKS 4.0
  - MS OFFICE '95
  - PHOTO SHOP 3.04
  - MS INTERNET EXP. 3
  - NORTON ANTIVIRUS 4.0
  - NORTON NAVIGATOR '95
- + oko 20 programa

WIN '95 2

- PAGE MAKER 6.0 CD
  - NETSCAPE NAVIGATOR
  - MS OFICCE PRO
  - MICROSTATION '95
  - MS WINDOWS '95 NT 4.0
  - COREL DRAW 6.0
  - COREL XARA 1.1
  - WIN FAX PRO 7.0
  - ACAD C4 FOR WIN 95
- + oko 20 programa

WIN '95 3

- MS PUBLISHER '97
  - MS FRONT PAGE 1.1
  - PHOTO SHOP 4.0
  - COREL 7.0
  - ACAD LITE 3.0 WIN 95
  - LOTOS ORGANIZER '97
  - 3D STUDIO MAX
  - INTERNET ORGANIZER
  - TBAV 7.06
- + oko 20 programa

CAD

- A CAD C4
  - MICROSTATION 5.0
  - AUTO CAD 13
  - AUTO CAD 13 dodaci
  - AUTO CAD 13 upgrade
  - AUTO CAD 12
  - AUTO CAD 12 upgrade
  - AUTO CAD 12 dodaci
  - VISUAL CAD
- + oko 35 programa

ULTRA NEW

- NT 4.0 SERVER
  - NT 4.0 WORKSTATION
  - COREL OFFICE
  - COREL CAD 2.01
  - 3 DS 4.0 N.T UPDATE
  - 3 DS MAX 1.1 UPDATE
  - POWER BUILDER 4.0 NT
- + oko 30 najnovijih programa za lagodan rad na Internetu

GRAFIKA

- ADOBE ACROBAT
  - ADOBE ACROBAT dodaci
  - QUARK XPRESS
  - QUARK XPRESS dodaci
  - MICRO. DESIGNER
  - ALDUS FREEHAND
  - COREL DRAW 5.0 I 6.0
  - DESIGN PAINTER
  - PHOTOSHOP
- + oko 45 programa

ANIMACIJA

- LIGHT WAVE 4.0
  - 3D STUDIO MAX
  - 3D STUDIO 4.0
  - 3D STUDIO efekti
  - 3D STUDIO dodaci
  - ADOBE PREMIER 4.0
  - ANIM. STUDIO 1.1
  - TOPAZ 4.2
  - REAL 3D
- + oko 35 programa

DECIJI

- EDUKATIVNE IGRE
  - LOGIČKE IGRE
  - NAPRAVITE CRTANI FILM
  - DECIJE AVANTURE
  - BUKVAR ZA DECU
  - MS CREATIVE WRITER
  - CAD ZA DECU
  - EDUKATIVNI PROGRAMI
  - UČENJE ENGLSKOG
- + oko 20 programa

FRP

- STONEKEEP
  - ULTIMA FR SERIAL
  - ALIEN LOGIC
  - BEHOLDER FR SERIAL
  - BARD'S TALE SERIAL
  - MIGHT & MAGIC SERIAL
  - REALMS OF ARKANIA 2
  - LORDS OF RING 2
  - DARK LAND CD
- + oko 50 programa

DOOM MIX

- QUAKE
  - DUKE NUKEM 3D
  - DOOM
  - DOOM 2
  - DARK FORCES
  - HEXEN
  - HERETIC
  - WITCHAVEN
  - TERMINATOR F. SHOCK
- + oko 20 „Doom” igri i nivoa

SPORT

- NBA LIVE '96
  - FIFA '96
  - DECATHLON
  - LINKS '97 GOLF
  - NBA FULL COURT
  - ONSIDE SOCCER
  - ACTUA SOCCER
  - STRIKER
  - EURO '97
- + oko 20 hit igara

RACING MIX

- FORMULA 1 GP 2
  - NEED FOR SPEED
  - INDY CAR 2
  - SCREAMER
  - DISTRUCTION DERBY
  - WIPE OUT
  - EXTREME GAMES
  - MONSTER TRACK MADNESS
- + oko 20 hit vožnji

STRATEGIJE

- STEEL PANTHERS 2B
  - CONQUEST OF NEW WORLD
  - WARCRAFT 2
  - CIVILIZATION 2
  - THIS MEANS WAR
  - LOST ADMIRAL
  - KNIGHTS OF ROUND TABLE
  - SETTLERS 2
  - FIELDS OF BATTLE
- + oko 20 programa

STRATEGIJE 2

- GENE WARS
  - DEADLOCK
  - DEADLINE
  - PANZER GENERAL '95
  - TOTAL MAYHEM
  - SLAWS
  - BEDLAM
  - CIWIL WAR 2.0
  - WARCRAFT 2 EXPANSION
- + oko 20 hit igara

EROS MIX 1

- PLAY BOY '96
  - GIRLS COLLECTION 8
  - GIRLS COLLECTION 9
  - GIRLS COLLECTION 10
  - GIRLS COLLECTION 11
  - MORE WOMAN
  - NAOMY CAMPBELL
  - SEXY GOLF
  - MORBID PORNO PICTURES
- + oko 35 programa

EROS MIX 2

- PLAYBOY BEAUTYS
  - PENTHOUSE HOT
  - PERVERT COLLECTION
  - BIZZAR PICTURES
  - GIRLS COLLECTION 12
  - DOGS XXX
  - MADONA
  - TEREZA ORLOWSKI
  - EROTSKE AVANTURE
- + oko 25 novih programa

EXIT PRODUCTION

11000 Beograd

Naručite pouzecem ili preuzmite

- Snimamo profesionalnim uređajima na najkvalitetnijim diskovima.
- Iznajmite ili snimite jedan od preko 400 naslova iz našeg CD kluba.
- Sastavite disk po vašem izboru iz našeg kataloga.
- Diskove možete naručiti pouzecom ili preuzeti lično bez čekanja.
- Naručite još danas katalog CD i disketnih izdanja.
- Prodajemo kvalitetne prazne CD diskove.

EXIT PRODUCTION

NEW PLAY MIX 20

- TIME COMMANDO
- CYBERIA 2
- FORMULA 1 GP 2
- CRUSADER NO REGRET
- DACATHLON
- SYNDICATE WARS
- MONSTER TRACK MAD.
- BERMUDA SINDROME
- VIRTUAL FIGHTER
- + oko 20 hit igara

NEW HIT 96 1 & 2

Najprodavanije igre u 1996. godini na 2 CD-a.

- FIFA '96
- DARK FORCES
- RAY MAN
- ATF FIGHTER
- NBA LIVE '96
- FORMULA 1 GP 2
- NEED FOR SPEED
- MORTAL KOMBAT 1, 2 I 3
- C. & CONQUAER
- DOOM 1 I 2
- WAR CRAFT II
- WAR CRAFT II B.D.B.
- ALLADIN
- LION KING
- DUKE 3D
- QUAKE
- CIVILIZACIJA 2
- NORMALITY
- THE WEB
- DEATH KEEP
- CRUSADER 1 I 2
- + oko 35 hitova

• ORIGINALI • ORIGINALI • ORIGINALI • ORIGINALI •

ENCIKLOPEDIJE

- BRITANICA 2.0
- ENCARTA '97
- ENC. ATLAS '97
- CINEMANIA '97
- WEBSTER ENC.
- WORLD OF FLIGHT
- ENC. OF SIENS
- RED SHIFT
- KOMPTONOVA EN. '97

ISTORIJA

- HISTORY OF THE WORLD
- MITOVI I LEGENDE
- NAPOLEON ERA
- II SVETSKI RAT

IGRE

- RED ALERT
- SCREAMER 2
- FIFA '97
- NHL '97
- TIME LAPS
- PANDORA DIRECTIV
- RALLY CHAMPIONSHIP
- GENE WARS
- SYNDICATE WARS
- MEGARACE 2
- ANGEL DEVOID
- LINKS LS
- AFTERLIFE
- TIME COMMANDO
- FORMULA 1 GP 2
- F-22 LIGHTING 2
- i još preko 400 naslova

MEDIC. ENCIKLOPEDIJE

- ANATOMIJA
- IMUNOLOGIJA
- HISTOLOGIJA
- INTERNA

RECNICI

- ENGLESKOG
- OXFORD
- WEBSTER
- AMER. HERIT DECT.
- LEARN TO SPEAK ENG.
- ITALJANSKO-NEMAČKI
- KINESKI

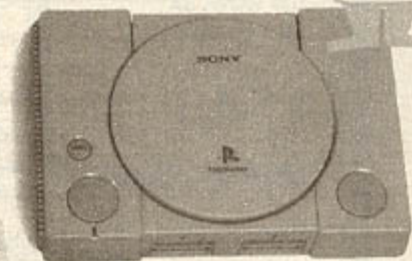
UMETNOST

- LE LUVR
- ART GALERY
- MOCART
- VIVALDI
- ART AND MUSIC
- MUSIC. INSTRUMENTS

PlayStation™

- Najmoćnija 32-bitna konzola za igranje.
- Fenomenalan stereo zvuk.
- Ugradjen CD ROM na kome možete slušati i audio diskove.
- Preko 16 miliona boja istovremeno na ekranu.
- Neverovatna 3D grafika u realnom vremenu.
- Prava animacija sa 30 slika u sekundi (TV kvalitet).

SONY.
PlayStation.

KONZOLU MOŽETE KUPITI ILI SAMO IZNAJIMITI U STROGOM CENTRU GRADA.

Nudimo Vam najpovoljnije uslove prodaje kao i specijalne popuste za SEGA klubove.

Najveći izbor hit igara (preko 150 naslova).

Cika Ljubina 1/IV ☎ 011 / 627-827

lično u centru grada bez čekanja. Radno vreme od 11 do 19 časova, sem nedelje.

ACZ

011 / 628-648

Srećna Nova Godina i Božićni Praznici!

Radno vreme: Svakim radnim danom od 11-19 časova

LO

-386 DX 25,33MHz 64KB cache ISA	490
-386 DX 40MHz 128KB cache ISA	540
-486 DX2 50MHz 256KB cache VLB ili PCI	630
-486 DX2 66MHz 256KB cache VLB ili PCI	690
-486 DX2 80MHz 256KB cache VLB ili PCI	760
-486 DX4 100MHz 256KB cache VLB ili PCI	860
-486 DX4 120MHz 256KB cache VLB ili PCI	890

Konfiguracije sadrže: 4MB rama, SVGA video kartu 512KB, HDD 105MB, flopi 3.5, mini tower, mono monitor.

HI

-AM5x86 133MHz 256KB cache, PCI	1160
-AM5k86 100MHz 256KB cache, PCI	1280
-AM5k86 133MHz 256KB cache, PCI	1360
-Pentium Intel 120MHz 256KB cache, PCI	1420
-Pentium Intel 133MHz 256KB cache, PCI	1520
-Pentium Intel 150MHz 256KB cache, PCI	1710
-Pentium Intel 166MHz 256KB cache, PCI	1870

Konfiguracije sadrže: 8MB rama SVGA PCI video kartu 1MB, HDD 1.3GB, flopi 3.5, mini tower, color monitor.

Konfiguracija!

- AMD 5k86 100MHz
- AMD-ov Pentium klon
- 8MB RAM-a
- PCI SVGA 2MB
- HDD 1.3GB
- 3.5 flopi
- Color Monitor
- Mini tower
- YU tastatura
- Mouse
- CD ROM 8X
- SB 16 comp.

1540

Konfiguracija!

- Intel Pentium 133MHz
- Intel Triton II
- PCI Magistrala
- 16MB RAM-a
- PCI S3 TrioV64+ 2MB
- HDD 1.3GB
- 3.5 flopi
- Color Monitor
- Mini tower
- YU tastatura
- Mouse
- CD ROM 8X
- SB 16 comp.

1820

Konfiguracija!

- Intel Pentium 166MHz
- Intel Triton II
- PCI Magistrala
- 32MB RAM-a
- PCI S3 TrioV64+ 2MB
- HDD 1.7GB
- 3.5 flopi
- Color Monitor
- Mini tower
- YU tastatura
- Mouse
- CD ROM 8X
- SB 16 comp.

2320

Povoljne Cene:

-4MB mem, 72 pina	40
-1MB mem, 30 pina	15
-SB 16 comp.	80
-CD 8x od	180
-Fax-Modem-Voice 14400	80
-Fax-Modem-Voice 33600	190
-Aktivni zvučnici 2x120W	90
-Mustec-ColScan ručni skener, 16mil. boja, kolor 800DPI	280
-Genius Scanmate Color Deluxe 16mil. boja, kolor 1200DPI	340
-Midi Kit, adapter i software	
-TV tjuner	220
-CD Writer	1100

Veliki izbor originalnih CD-a, multimedija, enciklopedije, filmovi, igre od 15. Mogućnost arhiviranja vaših podataka na CD.

Video Karte:

- S3 Trio 32
- S3 Trio 64
- S3 Trio 64V+
- S3 Trio 64V+ edo
- S3 Virge 3D edo
- Stealth 3D 2000
- Stealth 2001
- Ati Mach 64

Monitori:

- Daewoo 14s
- Daewoo 14x
- Philips mono
- Philips 14C
- Philips 14B
- Philips 15A
- Philips 17A
- KFC 15

JoyStick:

-Commando	20
-QyickShot	25
-Mission	35
-FlightPro	40
-Q.J.Propad	40
-Gravis	80
-JoyPad Gravis	60
-Agiler JoyPad	40

CD ROM:

- Wearnes 8x
- Wearnes 10x

Memorije:

- 16Mb 32bit
- 32Mb 32bit
- EDO,70 i 60ns

Pored usluga servisiranja računara, i ponude standardne opreme, imamo velik izbor, štampača, matičnih, laserskih i ink-jet, stonih i ručnih skenera, fax-modema, kao i razne potrošne robe.

Specijalna ponuda svim vlasnicima AMIGA (A500, A600, A1200, A2000, A3000, A4000) računara ako žele da svoj kompjuter zamene za PC (386, 486, Pentium), to mogu da urade kod nas po veoma povoljnim uslovima.

Mogućnost nadogradnje vašeg sistema, tj. osnovne ploče, video karte, hard diska itd. sistemom staro za novo.
Garancija 12 meseci, Servis u Beogradu obezbeđen.

BUDO SOFT

HARDWARE & SOFTWARE

rom drives computers fax-modems floppy drives hard drive
 memory monitors motherboards mouse network products not
 printers processors scanners sound cards video cards cd-r
 ters fax-modems floppy drives hard drives keyboards memc
 therboards mouse network products notebooks computers p
 rs scanners sound cards video cards cd-rom drives computer
 py drives hard drives keyboards memory monitors motherl
 twork products notebooks computers printers processors sc
 ds video cards cd-rom drives computers fax-modems floppy
 ks computers printers processors scanners sound cards vi
 ves computers fax-modems floppy drives hard drives keybo
 nitors motherboards mouse network products notebooks cc
 i processors scanners sound cards video cards cd-rom drives
 dems floppy drives hard drives keyboards memory monitor
 use network products notebooks computers printers proces
 nd cards video cards cd-rom drives computers fax-modems
 rd drives keyboards memory monitors motherboards mouse
 is notebooks computers printers processors scanners sound
 ds cd-rom drives computers fax-modems floppy drives hard
 rds memory monitors motherboards mouse network produc
 nputers printers processors scanners sound cards video car
 s computers fax-modems floppy drives hard drives keyboard

CD Recordable Writers 4x

RECORDABLE CD TDK - R74

• full lifetime warranty •

udio adobe photoshop autocad bodyworks borland c++ brita
 l harrisson's plus internal medicine os/2 kai power goo learn t
 sh ancient lands art gallery cinemania dangerous creatures
 library dinosaur dogs encarta fine artist music central mus
 oceans office plus visual basic professional visual c++ visual
 al windows '95 windows nt 4.0 novell encyclopedia novell ;
 d english dictionary the new grolier multimedia encyclopedi
 human body 3d studio adobe photoshop autocad bodywork
 ritanica coreldraw! harrisson's plus internal medicine os/
 arn to speak english ancient lands art gallery cinemania da
 res development library dinosaur dogs encarta fine artist
 usical instrumens oceans office plus visual basic profes
 c++ visual foxpro profesional windows '95 windows nt 4
 llopedia novell netware oxford english dictionary the new gr
 a encyclopedia the ultimate human body 3d studio adobe ph
 ad bodyworks borland c++ britanica coreldraw! harrisson's
 ine os/2 kai power goo learn to speak english ancient lands
 ania dangerous creatures development library dinosaur dog
 rtist music central musical instrumens oceans office plus vi
 sional edition visual c++ visual foxpro profesional windows
 l novell encyclopedia novell netware oxford english dictior
 r multimedia encyclopedia the ultimate human body 3d stuc
 shop autocad bodyworks borland c++ britanica coreldraw!
 internal medicine os/2 kai power goo learn to speak english
 art gallery cinemania dangerous creatures development lib
 aur dogs encarta fine artist music central musical instrum

21000 Novi Sad, Stojana Novakovića 21
 021/395-154

- mogućnost isporuke u Beogradu -

MEMODATA

Telefon/FAX (11) 663-484; 661-360

COMPUTERS

AMD 5x86 133 Mhz
 Intel Pentium 120 Mhz
 Intel Pentium 133 Mhz
 Intel Pentium 150 Mhz
 Intel Pentium 160 Mhz

PRINTERS

Hewlett-Packard LaserJet's
 Epson Dot Matrix
 Epson InkJets

MULTIMEDIA

Sound Card
 Speakers
 CD-ROM Drives
 FAX/Modem/Voice

EXTRA

Back-Up to CD Disks
 Servis kompjutera i opreme
 Instalacijska mreza

INTERNET

Svaki kupac Pentiuma sa
 modemom dobija pristup
 Internetu

QUALITY

Najkvalitetnije komponente:
 Sony, Philips, Intel, Seagate
 Western Digital, Maxtor
 Adaptec, Creative Labs,
 Ethernet, Megahertz, Epson
 Hewlett-Packard, ATI, AMD
 NEC, Mitsumi, Panasonic...

VISA

GM COMPUTERS

486DX4/133Mhz AMD/4Mb <1090
 Pentium 133Mhz INTEL/8Mb <1480
 6X86/P150+Mhz CYRIX/8Mb <1360
 K5/100Mhz AMD/8Mb <1270

Maticna ploca 486DX4/133 WB	180	FM 14400 interni VOICE/MNP5,V42	65
Maticna ploca K5/100 AMD 256Kb	320	FM 14400 externi VOICE/MNP5,V42	120
FDD 3.5" 1.44Mb MITSUMI	45	FM 28800 interni VOICE/MNP5,V42	190
CDROM 8X IDE BTC, ACER, IMES	185	Tastatura 101 US ili YU CHICONY	od 25
CD ROM software 10-12 CD komplet	od 70	Jovstiek QUICKSHOT 5/SAITEK	od 30
CD ROM Media 74min BLANKO	15	Filter za monitor 14-15"	20
VGA 512Kb C.LOGIC 5420 ISA 16b	40	Diskete 3.5" 1.44Mb CDCOMHD	10
VGA 1Mb PCI AL2302 PCI 64bit	50	ENET bnc/utp ISA/PCI 16/64bit	od 35
VGA 1Mb DIAMOND 64 PCI 64bit	140	BNC, Terminator, T-konektor	4
VGA 2Mb S3-Virge+ 3D PCI 64bit	170	Kabl za mrezu RG58 50ohma	1.2
Tv Tuner+VGA 1Mb PCI+daljinski	350	Fioka za hdd (DISK RACK)	od 40
FM Radio karta sa antenom	60	DATA SWITCH (2racunara-1 stamp)	25
SUPER I/O ISA/VESA 32bit	20	SVGA Kolor 14" LR DAEW/PHIL	380
Memorija SOJ 1Mb za VGA karte	25	SVGA Kolor 14" LR NI DAEW/PHI	430
Rucni skener GENIUS C/B/KOLOR	od 140	EPSON LX300/LQ1009/24pin	od 280
Sound Blaster kompatibilna 16bit	50	EPSON Stylus 820/11s/II COLOR	od 330
Mis INFORMATE/GENIUS	od 15	LaserJet HP VL/Vp	od 860
Zvucnici za SB 4,15,20,50W	od 15	CPU Cooler 486/586	10

Tel/Fax: 011/489-3716; MobTel: 061/432-197

Ustanicka 126/VII, Beograd

PINK SOFT

011/4893716

10-18h

10-15h sub.

IGRE 0.5

PROGRAMI ..1.0

CD kopije/izbor 20/30

PC PROFESSIONAL SNIMANJE NA CD

CD KOMPLETI PROGRAMA

- **WIN 95-Br.1 (CD instalacija)**
MS WINDOWS 95, COREL DRAW 6.0, MS OFFICE 95, ACCESS 7.0, FRACTAL 4.0, AD.PHOTO SHOP 3.05, WIN FAX PRO 7.0, LIGHTWAVE, MICROSTATION 95...
- **WIN 95-Br.2 (CD instalacija)**
WINDOWS 95 V4.1, COREL XARA, FREEHAND, ORCAD 6.1, PHOTO PAINT 6.0, KAI POWER, TRUESPACE 95, ADOBE ADOBE ACROBAT 2.1, DELRINA COMM SUITE...
- **WIN 95-Br.3 (CD instalacija)**
AUTOCAD 13 C4, DELPHI 2.0, BORLAND PARADOX 7.0, NETSCAPE NAVIGATOR, REMOVE IT 95, ADOBE PREMIER 4.2, MIDI SOFT STUDIO, ENVOY...
- **WIN 95-Br.4 (CD instalacija)**
VISUAL BASIC 4.0 FOR W95, MECHANICAL ENGINEERING 7.0, PHOTO WORKS, POWER BUILDER 5.0, POWER POINT 7.0, HOT JAVA 95, DESIGN CAD 3D...
- **NOVO WIN 95-Br.5 (CD instalacija)**
DELPHI 2.0 CLIENT/SERVER, MS VISUAL C++ 4.1, MS WINDOWS NT 4.0, NT 3.51, IMAGING, MOTION PIXELS, DASHBOARD 95, EXCEED, AMBIENTE, SIDEKICK...
- **NOVO WIN 95-Br.6 (CD instalacija)**
3D STUDIO MAX for W95, COREL VISUAL CAD 2.01, COREL W.PERFECT SUITE 7.0, BORLAND C++ 5.0, NORTON COMMANDER FOR W95, VISUAL FOX PRO 3.0...

- **CD: CAD I PROJEKTOVANJE**
ACAD 10, ACAD 12, ACAD 13, ADCAD AUTO ARCHITECT, ARCHITECT LITE
ACAD DODACI, DESIGN CAD 3D, 3D HOME DESIGNER, VISUAL CAD, CIM CAD...
- **CD: ANIMACIJA I VIDEO**
3D STUDIO 4.0, 3DS DODACI, DISNEY ANIMATION, ANIMATOR STUDIO, REAL 3D, CALIGARI, IMAGINE 4.0, DIREKTOR, MS VIDEO, RAZOR 1.1, VODEO STUDIO...
- **CD: MUZIČKI PROGRAMI**
CUBASE 2.81, SCREAM TRACKER + SEMPLIOVI, VAWE 2.0, SOUND FORGE, MIDI STUDIO + COLLECTION, CAKE WALK 5.0 I SVE OSTALO STO SE MOŽE KOD NAS NAĆI!!!
- **CD: PROGRAMI ZA INTERNET**
MS INTERNET EXPLORER, NETSCAPE 3.0, COREL PERSONAL WEB, EMISSARY, INTERNET OFFICE PRO, INT. CHAMELEON, PRO COMM 3.0, HOT JAVA 95...
- **CD: OBRAZOVNI PROGRAMI**
WORLD ATLAS, UNDER SEA, BODY WORKS, COMPUTER WORKS, OXFORD DICT. ENGLISH TUTOR, HISTORY OF WEAPONS, ASTROLOGY, MANASTIRI, RECNICI...
- **CD: PROGRAMI ZA ELEKTRONIKU**
ORCAD 4.2, ORCAD 6.0/WIN, PCAD 4.5, 6.0, 6.5, PSPICE, PROTEL, SUSSIE CAD, ELECTRONIC WORKBENCH 4.0, TANGO 2.11, EAGLE, KATALOG ELEMENATA...

CD KOMPLETI IGARA

- **SUPER MIX A1**
FIFA 96, NEED FOR SPEED, INDY CAR RACING 2, SCREAMER, CAESAR 2, DESCENT 2, NBA JAM, CIVILIZATION 2, WARKRAFT 2, WORMS, ADF...
- **SUPER MIX A2**
SETTLERS 2, TOP GUN 2, RAYMAN, ROBOCOP 3, DUKE NUKEM 3D, CIVIL WAR, FX FIGHTER CD, CANNON FODER, MECH WARIOR 2, WARHAMMER...
- **SUPER MIX A3**
NBA LIVE 1996, FORMULA 1 GRAND PRIX 2, EURO 96, QUAKE, NORMALITY, RISE OF THE ROBOTS 2, CYBERIA 2, Z, CIVIL WAR 2, STRIKER 96
- **KOMPLETI IGARA ZA WIN 95**
ARCADE USA, 3D VIRTUAL PINBALL, DOOM 2, LOCUS, CHESS MASTER 4000, FULL TILT, MS GOLF 2.0, PIT FALL, FURY 3, SU-27 FLANKER, STAR KILLER, WARHAMMER...

I JOŠ 15 CD KOMPLETA IGARA !!!

CENE SVIH NAVEDENIH CD KOMPLETA: 25.-

CD PO VAŠEM IZBORU: PUN CD (650 Mb) PROGRAMA PO VAŠEM IZBORU. CENA 35.-

PROGRAMI (25.-)	ORIGINALI	IGRE (25.-)
MS ENCARTA 97	WINDOWS NT 3.51, 4.0	CAESAR 2
BRITANNICA 2.0	MS VISUAL C++ 4.0	REBEL CHESS BASE
3D STUDIO MAX W95/NT	POWER BUILDER 4.0	MS FLIGHT SIMULATOR
WALT DISNEY WORLD E.	ENCARTA 96 W.ATLAS	WING COMMANDER 4
SCO UNIX 3.0 (2 CD-a)	COREL DRAW 5.0, 6.0	SCREAMER
MS CINEMANIA 97	WINDOWS 95	MECHWARIOR 2
OS/2 - WARP	OXFORD DICTIONARY	CIVIL WAR
ORACLE 7.0 FOR UNIX	OS/2 V4.0	Z
MS OFFICE 95 PRO	LINUX 3.0 (2 CD-a)	CIVILIZATION 2
COREL ART GALERY 2.0	MS OCEAN	DUKE NUKEM 3D.....

**SNIMAMO I NA DISKETE SVE RANIJE VERZIJE PROGRAMA
BESPLATAN KOMPLETAN KATALOG
NARUČITE POŠTOM ILI MODEMOM**

Tel. (011) 133-584

KOD
SAVA
CENTRA

NARUŽBINE
ŠALJEMO I POSTOM
ROK - 24 SATA

Software

DUO

CEDETEKA

hardware

**NAJNOVIJI NASLOVI
UCLANJENJE ZA PRVIH
100 CLANOVA
SAMO**

**10
din**

**SNIMANJE NA CD, HD I FD
SKOLA ACAD, 3DS, PASCAL
DOS, WINDOWS, WORD, ACCESS
I JOS MNOGO, MNOGO TOGA**

**Sime Milosevica 29, tel/fax: (011) 430 908
svakog dana sem nedelje 10 - 20**

BM MARKETING
SERVISIRANJE
PROIZVODNJA
PC RAČUNARA

OSNOVNE PLOČE

286 12/16 MHz. / SX 386/40 MHz. AMD	ISA	20/30.
DX 386/40 MHz. AMD (387 koprocessor 20.-)	ISA	50.-
DX/2/4 486 68/100 MHz. 385 V	VLB	80.-
486 DX4 SIS chipset + EIDE + FD + I/O	PCI	140.-
Open Acer 55 Pent.SIS 6511-13 USB+IDE+I/O pbc.	PCI	190.-
Open Acer 5K Pent.430HX IDE+I/O PipelineBurstCachePCI	PCI	250.-
Open Acer 53 Pent.430HX USB+IDE+I/O pbc.	PCI	290.-
Open Acer 5V Pent.430VX IDE+I/O SDRAM DIMM.	PCI	300.-
Open Acer 65 Pent.PRO Intel Natoma IDE+I/O VRM	PCI	700.-
Open Acer USB-Universal Serial Bus adaptor		30.-

CPU / MEMORIJA

AMD DX 586-575 133 MHz.	70.-
AMD K5 100 MHz.	160.-
Intel Pentium 120/133/150/166/200 MHz.	250 / 350 / 500 / 580 / 1000.-
Pentium PRO 200 256 / 512 KB Cache	1200 / 2400.-
radni.vent. 486/ Pentium / Pentium Pro	10 / 10 / 35.-
1 MB SIMM	13.-
4 MB / 8 MB / 16 MB / 32 72pin.PS/2 SIMM	45 / 70 / 145 / 300.-
8 / 16 / 32 MB EDO SIMM	70 / 145 / 300.-
16 / 32 / 64 MB SDRAM DIMM 168 pin.	220 / 220.-

**TVRDI DISKOVI / DISKETNE JEDINICE
STRIMERI / CD ROM**

850 MB Seagate/WD/Quantum	IDE	270.-
1.1 GB Seagate/WD/Quantum	IDE	290.-
1.3 GB IBM/Quantum/WD	IDE	320.-
1.6/1.7 GB IBM/Quantum/WD	IDE	350.-
2.1 GB Quantum	IDE	440.-
2.5 GB Quantum/Seagate	IDE	490.-
3.5 GB WD	IDE	650.-
1GB Seagate/Conner/Quantum	SCSI	400.-
2.3 GB Quantum/Conner/Seagate	SCSI	780.-
Eksterno SCSI kućište 3.5", napajanje 50W		180.-
Eksterno SCSI kućište 5.25", napajanje 50W		200.-
1.44 MB Sony / 1.2 MB Teac / Epson	FD	55/80.-
Hewlett Packard C1536 DAT Strimer 4/8 GB	SCSI	1500.-
CD ROM Sony 4br.	SCSI	280.-
CD ROM Open Acer CD-787E 8 br.	IDE	190.-
CD ROM Open Acer CD-910 10 br. / CD-914 14 br.	IDE/IDE20	220.-
Sony CDU 924S CD pisač 2 br. interni	SCSI	1250.-
Yamaha CD pisač 4 br. interni	SCSI	1700.-
Omega ZIP drive 100 MB. (disk 100 MB. 40.-)	SCSI/LPT	340.-

BM Clasic PCI 5x86/133 MHz.

PCI AMD 5x86 133 MHz.
8 MB RAM PS/2 SIMM, 1.3 GB HD
Philips 14 C Kolor monitor
64 bit. SVGA 1 MB
1.44 MB FD + PCI EIDE/FD+I/O, miš
Tastatura, Mini Tower 200W

1.240,-

GRAFIČKE KARTICE

Trident 512 Kb / 1 MB	ISA	30/40.-
Cirrus Logic 5429 / Trident 9440	VLB	1 50.-
Cirrus Logic 54M40	PCI	1 55.-
S3 Trio 64 V + MPEG sw	PCI	1 80.-
Open Acer 55 Pent.SIS 6511-13 USB+IDE+I/O pbc.	PCI	30.-
Open AcerGraph PT60 S3Virge 3D Edo Mpeg h/w	PCI	2 180.-
Open AcerGraph PT60 S3Virge 3D Edo Mpeg h/w	PCI	4 230.-
Open Acer Magic V18 kartica MPEG HW.	ISA	140.-
Matrox Impression	PCI	2 350.-
Tseng ET-6000 (128-bitni video procesor)	PCI	4 600.-
Miro Video DC20 / 30 MPEGO u realnom vremenu	PCI	1400/1600.-

TASTATURE / MIŠEVI / MULTIMEDIJA FAX/MODEM / KUĆIŠTA/MREŽA

Cherry G83-6000 YU/ASCII	50.-
Cherry G83-3000 YU/ASCII	85.-
Open Acer 52-TW Win 95 ASCII	35.-
BTC Natural Keyboard	100.-
Miš (3 tastera)	15.-
Genius Too miš sa podlogom	100.-
Microsoft PS/2 RS-232 + Bus sa podlogom	90.-
Open Acer Sound Magic S23 Crystal chipset Sound Blast	180.-
Open Acer Sound Magic AW52/S23A Crystal+Wave table	180.-
Sound Blaster Vista 16 + FM radio	270.-
Creative Labs Sound Blaster AWE32 PnP 95	20.-
Multimedia Mikrofon za Sound Blaster	20.-
Multimedia mikrofona sa pojačalom i slušalicama za Internet	60.-
Multimedia aktivni zvučnici 10 W (par)	40.-
Multimedia aktivni zvučnici 40-60 W dvosistemski	100.-
Multimedia aktivni zvučnici 80-120 W dvosistemski	20.-
Zaštitni stakleni filter 1415"	80.-
Fax/Modem/Voice 14.4 MNP-5 interni	200.-
Fax/Modem/Voice 28.8 / 33.6 MNP-5 interni	320.-
Fax/Mod. Robotics 28.8 MNP5 eksterni	350.-
UPS 800 VA jedinica za neprekidno napajanje	1000.-
1275 VA jedinica za neprekidno napajanje	70.-
Mini Tower kućište 200W	160.-
Tower kućište 250W	60.-
NE-2000 mrežna karta BNC+UTP ISA	120.-
PCI mrežna karta BNC+UTP	2.-
50 mrežni kabl	4 / 10.-
BNC mrežni konektor / BNC nastavak kabla	10.-
Terminator	10.-
Posebna ponuda optički mrežni kabl itd.	2

KONTROLERI

IDE/FD + I/O / EIDE/FD + I/O	ISA/VLB	15/20.-
Adaptec 1520 SCSI	ISA	150.-
Adaptec 2942 SCSI	VLB	300.-
Adaptec 2920/2940 SCSI	PCI	390.-
NCR SCSI	PCI	150.-

BM STANDARD Pentium 133 MHz.

Open Pentium 133 MHz. PCI
1.3 GB HD. + 1.44 MB FD. + 8 MB RAM
64 bit. SVGA + Mini Tower kućište 200 W
Cherry G83-6000 tastatura + Miš sa podlogom
Acer 7134 monitor LR/N11024x768Dpi.
Doplata za 15" Acer 7155L monitor 200.-

1.620,-

List Computers

Beograd, Cara Uroša 35, 011/185.747, 011/187.834 od 10⁰⁰ do 18⁰⁰h

486/586 Guverner

5x86/133Mhz CPU, Matična ploča PCI, RAM 8Mb,
Hard disk 1,3Gb, FDD 1.44Mb, Tastatura, Miš,
Video PCI 1Mb, Color Philips/Daewoo 14" LR, Cena: 1180.-

Pentium 133 Inferno

Pentium 133Mhz 6x86, Matična ploča Intel Triton,
256Kb Pipelined cache, RAM 8Mb,
Hdd 1.3Gb, Fdd 1.44Mb, Tastatura, Miš,
Video PCI 1Mb, Color 14" LR

Cena: 1420.-

MiroMEDIA 3D
PCI graphic card

MiroMEDIA View
TV + PCI graphic card

MiroMEDIA Online
Modem + Sound card

MiroMEDIA Radio
FM upgrade

MiroVIDEO 22SD
PCI graphic card

MiroCRYSTAL VR2000
S3 virge + TV card

MiroVIDEO 80SV
S3 968+8mb vram

MiroSOUND PCM20
variable OPL4 card

MiroVideo DC30/DC20

Vrhunske kartice za digitalnu video montažu. Vlasnicima
zvučnih karti model DC20 predstavlja optimalna
referencu. Cena modela DC 30 je
1700.-, a DC 20 1450.-

GARANCIJA 12 MESECI • URACUNATA INSTALACIJA • ISPORUKA SA LAGERA • PREZENTACIJA NA VAŠEJ VEŠTICI

MONITORI

SVGA 14" Mono	190.-
Open Acer 7133DL 14"(1024*768 dpi.) Interlaced LR	390.-
Open Acer 7134DL 14"(1024*768) Non Interlaced LR	420.-
Philips 14C (1024*768dpi.) Interlaced / 14C/LE LR	390/420.-
Open Acer 7155L(1280*1024)analog Non Interlaced LR	600.-
Open Acer 7155L(1280*1024)digital Non Interlaced LR	680.-
Philips 105B (1280*1024)digital Non Interlaced LR audio	700.-
Open Acer 7178L(1280*1280)digital Non Interlaced LR	1200.-
Philips 107A (1600*1280)digital Non Interlaced LR audio	1700.-
Philips 20B (1600*1280)digital Non Interlaced LR	2650.-
Philips 21A Cyberscreen(1600*1280)digital Non InterlacedLR	5000.-
Kolor kalibrator kit za Philips 21 A	1050.-

PRINTERI / PLOTERI / SKENERI

Epson LX-300 matični printer	91gl.	A4	290.-
Epson LX-1050 matični printer	91gl.	A3	600.-
Epson FX-1170 matični printer	91gl.	A3	850.-
Epson DFX 5000+ matični printer	91gl.	A3	3.300.-
Epson LQ-100 matični printer	241gl.	A4	320.-
Epson LQ-570 matični printer	241gl.	A4	690.-
Epson LQ-1070 matični printer	241gl.	A3	1020.-
Trake 9 pin. A4 / A3 24 pin. A4 / A3			15/20 2030.-
Epson Stylus 820 ink jet printer	360	A4	450.-
Epson Stylus 1000 /1500 ink jet printer	360	A3/A4	1000/1500.-
Epson Stylus 500 ink jet printer	720	A4	890.-
Epson Stylus Color II ink jet printer	720	A4	700.-
Epson Stylus Color PRO ink jet printer	720	A4	1000.-
Epson Stylus Color XL PRO ink jet printer	720	A3	2450.-
PapirStylus 720dpi.200 listova / folija 25 listova			75/145.-
Mastila 800-1000 / Color Ctn-CMY	50	50	110.-
Hewlett Packard 5L laserski printer	600	A4	850.-
Hewlett Packard 6MP laserski printer	600	A4	2250.-
Hewlett Packard 5 laserski printer	600	A4	2900.-
Hewlett Packard 4V laserski printer	600	A3	3900.-
Hewlett Packard Color Jet 5 laserski printer	1200	A3/A4	13000.-
Hewlett Packard DesignJet 230 ploter	600	A0	6230.-
Hewlett Packard DesignJet 600 ploter	600	A0	10380.-
Hewlett Packard 350 C kolor ploter	600	A0	7880.-
Hewlett Packard 750 C kolor ploter	600	A0	14440.-
Memorijsko proširenje 4MB / Postscript 5P / 5 / 4V	280	500/550/700.-	
Toner 4L-4P-5L / 5P / 4+ / 4V	190	170/240/330.-	
Artoc Color A-6000C skener/Transparenci adapt.	600	A4	800/250.-
Hewlett Packard IV C kolor skaner	600	A4	1700.-

Apple Macintosh

Power Mac 8200 120MHz/RAM 16/2,2Gb/CD/L2 Cache	4100.-
Power Mac 6500 180 MHz/RAM 16 MB/2GB/CD/L2 Cache	7800.-
Power Mac 9500 200 MHz/RAM 32 MB/2GB/CD /ML2 Cache	9500.-
Apple Multiscan 1705 17" / Apple Vision 1710 17" monitor	1600/2200.-
Apple Multiscan 20" monitor	4800.-
Design/Adjustable tastatura Philips 9->15 adapter VGA / Mac 180/350/50.-	

Hewlett Packard 5L laserski printer 600 dpi.

"Hewlett Packard 5 L"
RET tehnologija
4 stranice u minuti
600*600 dpi.
1 MB RAM max. 5 MB
Format A4

850,-

15
DEM*

ORIGINALNI CD DISKOVI

DEM*

GAMES MANIA '96

GAMES MANIA • 29 IGARA • CENA: 15*
2 Fast 4 You • Actua Soccer • Alien Virus • Baryon • Battle Beast • Beaves & Butthead • Stupidly /Win • Civilization 2 CD /Win • Conqueror 1086AD • Destruction Derby • Duke Nukem 3D • ECCO /Win • EarthWorm Jim /Win '95 • Garmott II. • GrandMaster Chess • I have no mouth • I.M.Meen • Ocean Trader • PC Rally • Quake • Rayman • Screamer Rally CD • Separation Anxiety /Win '95 • Timon & Pimba's Jungle /Win • Turrican • WarHammer /Win • Warcraft 2: Beyond The Dark Portal *NEW* • Wayne Gretzky NHLPA • Wrestling Mania ...

GAME COLLECTION 8

ULTIMATE GAME COLLECTION 8 • 39 IGARA • CENA: 15*
Assault Rigs • Advanced Tactical Fighter • Batman Forever • Bermuda Syndrome /Win • Big Red Racing • Chronicles of the Sword • Cross-Word v.2.0 /Win '95 • Crusade: The fight for power • Farm /Win • Fields of Battle v.1.03 /Win • Fisher Price Castle /Win '95 • Humans III • Jazz JackRabbit CD • Kid Works Deluxe /Win • Klik'n'Play /Win • Laser Math Racing /Win • Living Pinball • Moscow Kremlin (Rus) • Networks • New Order /Win '95 • Paddle Books: The Lie /Win • Pinball Wizard 2000 • Return of Arcade /Win • Return to Ringwo-ld • Starball • Toy Story /Win • Yobi's Spelling Tricks /Win ...

GAME COLLECTION 9

ULTIMATE GAME COLLECTION 9 • 33 IGARA • CENA: 15*
C&C Covert Operations • Card Game Classic /Win • Challenge Pack /Win • Championship Pool /Win • Cyril Cyberpunk • Family Card Games /Win • Funky Bubbles Puzz • International Tennis • Kingdoms at War • Legend of Pong Loning Fighter • Logos Bible Crosswords /Win • Math Blaster: In Search Of Spot /Win • Mayo Clinic Family Pharmacist /Win • Milo /Win • NBA Live '96 • Operation: Micro Space /Win • Outnumbered! CD /Win • Power Pinochle /Win • S.T.O.R.M. • Scooter • Sea Legends • Seek & Destroy • Stardate 2140: Crusade in Space /Win • Strip Poker Pro • Vigilance of Talos V. • Webster's Concise Encyclopedia /Win ...

GAME COLLECTION 10

ULTIMATE GAME COLLECTION 10 • 54 IGARA • CENA: 15*
3D VCR Pinball • Caveman Volleyball • College Slam • Conquest of the New World • Descent II. • Duke Nukem 3D • Earth Worm Jim II. • EarthSieve 2 /Win '95 • Fantasy General • Firewind • Havoc /Win '95 • Indiana Jones and Desktop Adventure /Win • Judge Dredd • Kid Pack 2 Deluxe /Win • Lemmings Paintball /Win '95 • Revolution X • Sensible Golf • Settlers III: Veni, Vidi, Vici • Star Quest I. • Super Star Dust • Super Star Wars • Twisted Mini Golf /Win • UEFA Champions League • Virtual Chess /Win '95 • Virtual Snooker • Welcome to the Future /Win • Wild Cards /Win • Wingstar • Witchaven II. • Worms: Reinforcement ...

PC GAMES '96

PC GAMES • 40 IGARA • CENA: 15*
Battle Arena Toshinden • Command & Conquer • Caesars II. • Collage Slam • Comrtanche II. • Werewolf • Conquest of the New World • Dark Forces + new missions • Duke Nukem 3D • Fade to Black • Fantasy General • Fight of Destiny • Heroes of Might & Magic • Lemmings 3D • Mortal Kombat III. • NBA Jam • Need for Speed • Quake • Seek & Destroy • Sensible World of Soccer • Settlers II. • Silent Hunter • Simon the Sorcerer II. • Super Stardust '96 • Super Star Wars • Super Street Fighter II. Turbo • The Incredible Machine II. • Track Attack • UEFA Champions League '96 • Warlord II. • Worms Plus • Witchaven II. ...

X-TREME 3D ARCADE

X-TREME 3D ARCADE • 11 CELIH CD IGARA • CENA: 15*
Assault Rigs (Pucačka) • Blood - shareware version (Arkada) • Descent II. (Pucačka) • Doom Wad Levels (Dodaci za Doom) • Duke Nukem 3D (Pucačka) • Powerslave - shareware version (Lavrintska) • Radix: Beyond the Void (Pucačka) • Quake (pucačka) • Strife (Lavrintska) • Terminator: Future Shock (Pucačka) • Witchaven II. (Lavrintska) ...

FOR WINDOWS 2

PROGRAM COL. FOR WINDOWS 2 • 113 PROGRAMA • 15*
Adobe Illustrator v.4.01 • Adobe Photo Shop v.3.0 • Adobe Premiere v.1.0 • Aldus Free Hand v.4.0 • Aldus Gallery Effects v.1.0 • Auto Cad LT • Auto Sketch v.1.02 • Borland Paradox v.5.0 • Corel Draw + Ventura v.5.0 • Dbase v.5.0 • Kai's Power Tools • Lotus Organizer v.1.0 • Math Cad Plus v.5.0 • MS Fox Pro v.2.6 • MS Money v.2.0 • MS Office Pro v.4.3 • MS Publisher v.1.0 • MS Visual C++ Pro v.1.0 • MS Windows for Workgroup v.3.11 • Omni Page Pro v.5.0 • PC Tools v.2.0 • Photo Finish v.3.0 • Print Shop Deluxe v.1.2 • Quark Xpress v.3.3 • Quattro Pro v.6.0 • Turbo Pascal v.1.5 • Word Perfect v.6.0 ...

FOR WINDOWS 8

PROGRAM COL. FOR WINDOWS 8 • 27 PROGRAMA • 15*
Autodesk AutoCAD 13 /Win '95 • Borland Delphi Developer v.2.0 /Win '95/Win 'NT • DemoShield 4 /Win '95/Win 'NT • GoldMine /Win '95 • Hooked on Java • Internet Yellow Pages '96 • Janna Connect '95 • Lingvo Office • Logitech PageScan Color • Lotus Freelance Graphics '96 /Win '95 • Look v.2.3 • Meeting Maker • MetaStack • MS Excel Viewer /Win '95 • MS Game Wizard 32 /Win '95 • MS Office 7.0 /Win '95 (Russian) • MS Plus! /Win '95 • MS Windows 95 (Russian) • Open Data /Win '95/Win 'NT • Quicken v.5.0 • Power Builder v.4.04 /Win '95/Win 'NT • Power Publisher v.2.0 • WinOrfo '95 • X-Men Cartoon Maker ...

SUPER MIX 1

SUPER MIX 1 • 159 IGARA • 27 PROGRAMA • CENA: 20*
Civilization • Doom I. • Dune I. • Flight Simulator v.5.0. • Incredible Machine • Indiana Jones III. • Indianapolis 500 • Kick Off II. • Lemmings I. • Lethal Weapon • Mortal Kombat I. • Operation Wolf • Pinball Dreams II. • Pit Fighter • Police Quest III. • Predator II. • Prince of Persia I. • Rambro III. • Robocop III. • Secret of Monkey Island I. • Sim City /Win • Super Hang on • Syndicate • Terminator II. • Test Drive III. • Tristan • Wing Commander I. II. • X-Wing • Xenon II. • Zool • Fox Pro v.2.6. • Distrib.Kit • Lotus 123 v.3.4. • MS Basic Professional v.7.1. • MS Publisher v.2.0. /Win • MS Word v.6.0. • MS Works v.3.0. • Quattro Pro v.5.0. • Turbo C v.2.0. ...

SUPER MIX 2

SUPER MIX 2 • 94 IGARA • 28 PROGRAMA • CENA: 20*
Alone in the Dark II. • Colonization • Doom II. • Double Dragon III. • Dune II. • F-16 Falcon v.3.0. • F.I.F.A. International Soccer • F1 Grand Prix • Jurassic Park • Leisure Suit Larry VI. • Mega Lo Mania • NHL Hockey • One Step Beyond • Pinball Fantasies • Pirates Gold • Premier Manager II. • Prince of Persia II. • Secret of Monkey Island II. • Sensible Soccer • Terminator 2029 • Theme Park • Winter Olympics • 3D Studio v.3.0. + objekti • Adobe Acrobat v.1.0. /Win • AutoCAD v.12.0. + tutor • Corel Draw v.4.0. + update /Win • Lotus 123 v.4.0. /Win • MS Windows v.3.1. • PC Tool's Gold v.9.0. • Recognita Plus v.2.0. /Win • Word Perfect v.6.0. ...

SUPER MIX 3

SUPER MIX 3 • 76 IGARA • 31 PROGRAM • CENA: 20*
Aladdin • Day of the Tentacle • Desert Strike • F-117A Stealth Fighter • F-15 Strike Eagle III. • Flashback • Gunship 2000 • Iron Cross • Jamn It • King's Quest VI. • Lion King • Loderunner • Lost in Time • Micro Machines • One Must Fall 2097 • PC Basket • Pacific Strike • Panzer General • Police Quest IV. • Realms of Arkania II. • Rise of the Robots • Wing Commander Armada • After Dark v.3.0. /Win • AutoCAD v.12.0. /Win • Hijaak Pro v.2.0. /Win • MS C/C++ v.7.0. /Win • MS Dos v.6.2.0. • MS Excel v.5.0. /Win • MS Windows v.3.1. • MathCAD Plus v.5.0. /Win • Norton Utilities v.8.0. • Page Maker v.5.0. /Win • Winfax Pro v.4.0. /Win ...

SUPER MIX 5

SUPER MIX 5 • 43 IGARE • 23 PROGRAMA • CENA: 20*
Central Intelligence • Disc World • Fighter Wing • Flight of the Amazon Queen • Flying Tigers • Invincible Fighter • Jungle Strike • Klik & Play /Win • Legions /Win • Lemmings /Win • Magic Carpet • Prince of Evil • Psycho Pinball • Stalingrad • Super Skl III. • Super Street Fighter II. • The Big Red Adventure • Tower Assault • World Hockey '95 • Adobe Illustrator v.4.03. /Win • Adobe Photo Shop v.3.0. /Win • Ami Pro v.3.1. /Win • Frame Maker v.4.02. /Win • Kai's Power Tool's /Win • Lotus 123 v.5.0. /Win • MS Visual Basic v.4.0. /Win • MS Word v.6.1. /Win • Norton Disk Lock v.3.5. • Paradox v.5.0. /Win • RIO v.6.31. • Turbo C++ v.4.5. /Win ...

SUPER MIX 6

SUPER MIX 6 • 43 IGARE • 16 PROGRAMA • CENA: 20*
Brutal: Paws of Fury • C.E.O. • Command & Conquer • Crisis in the Kremlin • Darjeends • Death Gate • Doom II. /Win '95 • Hexen • Lemmings 3D • Manchester United • Mortal Kombat III. • NBA Jam • Operation Body Count • Overdme • Pinball Illusion • Simon the Sorcerer II. • Striker '95 • Super Karts • Terminal Velocity • The Patrician • Tyrian • Warriors • 3D Deck & Backyard v.1.2. /Win • CimCAD v.6.6. • MS Money v.4.0. /Win '95 • MS Office v.7.0. /Win '95 • MS Windows '95 Pan European Edition • Mickey & Crew Print Studio /Win • Norton Antivirus v.4.0. /Win '95 • Norton Navigator /Win '95 • Norton Utilities /Win '95 • Ray Dream Designer v.3.13. /Win ...

SUPER MIX 7

SUPER MIX 7 • 28 IGARA • 10 PROGRAMA • CENA: 20*
Actua Soccer • Caesar II. • Civ Net /Win • Crusader: No Remorse • Cybermage • Empire II. • The Art of War • Extreme Pinball • Fade to Black • Fatal Racing • Fighter Duel • IndyCar Racing II. • Jungle Book • Motor City • Ocean Trader • Pinball World • Strip Poker Pro. • Warcraft II: Tides of Darkness • Werewolf vs Comanche v.2.0. • Wipeout • Wrestlingmania • Animator Studio v.1.1. /Win • First Aid v.2.0. /Win '95 • Harvard Graphics v.4.0. /Win '95 • MS Access v.7.0. /Win '95 • MS Project v.4.1. /Win '95 • MS Visual Foxpro v.3.0. /Win • MS Word v.7.0. /Win '95 • MathCAD Plus v.6.0. + Update /Win • QEMM v.8.0. • Visio v.4.01. /Win '95 ...

Svi diskovi su originalni CD ROM-ovi, tj. fabrički snimljeni u inostranstvu. Svaki disk dobijate u plastičnoj kutiji sa kolor omotom i spisikom igara i programa, kao i uputstvom za upotrebu. Diskove možete naručiti pouzećem ili doći i podići lično.

* dinarska protivrednost.

cd production

011/463-741

**DECO,
VOLITE LI BRZU
VOŽNJU?**

PENTIUM PRO

PENTIUM 166

PENTIUM 133

486DX4 133

STIL computers

Dobračina 4, 11000 Beograd
tel: 328 24 64 fax 62 62 32

BRZI OD komšijinog mašina ZWER

AMD Pentium K5-133

Triton PCI 256 KB

16 MB RAM

1,44 MB flopi

1,3 GB hard

CD plejer 8x

SoundBlaster 16-bit

SVGA 2 MB S3 Virge

14,4 K fax/voice/modem

kolor monitor 14" LR ni

minitower

fastatura, miš

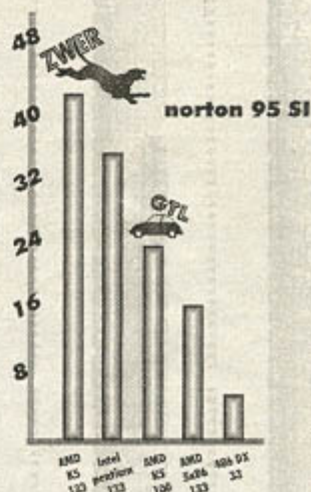
software 95

multimedia &
internet READY

1.690,00

Intel Pentium 133 MHz +140,00

Monitor 15" digital +200,00

**ponuda
meseca**

NOVO! TV tuner kartica 240,00

skener A4 artec 6000 790,00

soundblaster+FM tuner 130,00

CD plejer 8x 180,00

USR/Motorola modemi od 260,00

MS Natural Keyboard 120,00

snimanje na

CD ROM

BACK UP podataka 20,00

mašina GTL

AMD Pentium K5-100

Triton PCI 256 KB

8 MB RAM

1,44 MB flopi

1,1 GB hard

SVGA 1 MB PCI

kolor monitor 14" LR ni

minitower

fastatura, miš

software 95

1.230,00

12 Meseci garancije!

Računari

Komponente

Multimedia

Održavanje

Nadogradnja

Servis

monitor

011.417.833

Bulevar Revolucije 286/1/3 (10-17h); e-mail: monitor@ho.com

EX TREME

CD-ROM klub
u knjižari ΠΛΑΤΩ

Domaća izdanja: Osnovi hirurgije i EX-LIBRIS

- Iznajmljivanje i snimanje velikog broja CD-ROM naslova i programskih paketa
- Dinarske cene, plaćanje čekovima, preko računa...
- Tokom decembra očekuju vas veliki popusti

do 30%

Akademski plato 1, tel: 639 121

• F22 Lightning • Mega Race 2 • Mechwarrior 2 - Merc's • Quake • Pandora's Directive •

• Muzeji Evrope • Encarta 97 • Britannica 2.0 • Cinemania 97 • Music Central 97 •

C © M

PlusCom

021

398-444

KVALITET
u Novom Sadu
Hardware
po Vašem izboru

5x86

Cyrix 6x86

Pentium

AMD k5

Otkup i prodaja polovnih PC-ja

!!! Novogodišnji popust !!!

.....*budite u Plusu...*

CD TEKA
SNIMANJE
SOFTWARE
HARDWARE

Velika ponuda CD-naslova, originali...

Iznajmljivanje diskova, snimanje...

Povoljne cene hardware-a...

Software za PC, saveti, instalacije...

Katalog besplatan...

EXCOM *vaš digitalni svet*

radno vreme od 10 do 22h radimo i subotom i nedeljom

najpovoljnije

snimanje na najkvalitetnijim diskovima /tdk, kodak, sony, philips/

25

snimanje po vašem izboru
otpakovano ili zapakovano
backup vašeg hard diska
kopije originala
kompleti

30

bez čekanja snimićemo vam disk za manje od 18 minuta

novogodišnji hit mix

... MECHWARRIOR 2: MERCENARIES /activision/, SINDICATE WARS /bullfrog/,
DOOM 2D, MURDER SHE WROTE /centron/, F-22 LIGHTNING 2 /nova logic/,
NETWORK Q RAC RALLY CHAMPIONSHIP, SONIC THE HEDGEHOG /sega/,
FORMULA 1 MANAGER 2 /europress/, MADDEN FOOTBALL '97 /electronic arts/...

ekskluzivno

programi ... programs ... programi ... programs

... COREL DRAW 7.0 /corel/, WINDOWS 95 OSR2 /microsoft/, CLARION 2.0,
RAY STUDIO for 3ds max, VISUAL C++ 4.2 /microsoft/, RAYDREAM 4.1,
CLICK AND CREATE /corel/, DIRECTOR 5.0 /macromedia/, SOUND FORGE 4.0,
3D HOME ARCHITECT 2.0, CIVIL ENGINEERING SOLUTIONS /mcgraw-hill/,
CUBASE AUDIO XT 3.0 /steinberg/, SOFTENGINE 3.63 for autocad 13,
ADDEFFECTS 1.0 for adobe premiere, HOLLYWOOD FX 2.05c, MS MONEY 5.0,
KAI FINAL EFFECTS for adobe premiere, ATTACHMATE NETWIZARD PLUS 3.1,
ASYNC PROFESSIONAL for delphi 2.0, PHOTOSHOP 4.0 /adobe/, ...

igre ... games ... igre ... games ... igre ... games

... COMMAND & CONQUER: RED ALERT, SUPER EURO FIGHTER 2000 /win95/,
ABSOLUTE PINBALL /21st century/, MONSTER TRUCK MADNESS, PLAGUE,
MECHWARRIOR 2: MERCENARIES /activision/, MURDER SHE WROTE /centron/,
NCAA CHAMPIONSHIP BASKETBALL /gte/, MS SOCCER /microsoft/, S.T.O.R.M.,
SYNDICATE WARS /bullfrog/, RALLY CHALLENGE /s.lightning/, DEATH DROME,
F-22 LIGHTNING 2 /nova logic/, NETWORK Q RAC RALLY CHAMPIONSHIP,
SONIC THE HEDGEHOG /sega/, NFL QUARTERBACK CLUB '97 /acclaim/,
SHATTERED STEEL /interplay/, DESTRUCTION DERBY 2, ...

virtual reality headgear

vfx 1.1 najnovija verzija 3D virtual reality kacige
super visoka rezolucija 789x230 po svakom displeju
3D super stereo zvuk, ugradjen mikrofon
specijalni cyber-pack joystick
podrzava je preko 100 igara /... quake, duke nukem 3d, .../

promotivna cena 1299.-

pozovite nas

011/ 143 280

španskih boraca 4/1
blok 30, Novi Beograd

TRIN

COMPUTERS

CD KLUB BEOGRAD

Kajmakcalanska 42

421-203

155-294

ORIGINALNI NASLOVI

PO IZBORU AUDIO

BACKUP HD-2

SNIMITE CD PO NAJNIZOJ CENI !!!

CD IGRE

- SYDICATE WARS
- MECHWARRIOR 2 MERCENARIES
- GENE WARS
- WAR WIND
- NHL '97
- TIME COMMANDO
- DEADLOCK
- CRUSADER NO REGRET
- QUAKE
- BERMUDA SYNDROM
- GRAND PRIX 2
- HOLY GRAIL (MONTY PYTH.)
- VIRTUAL FIGHT

CD PROGRAMI

- MS ENCARTA '97
- MS ENCARTA ATLAS '97
- MS CINEMANIA '97
- MS OFFICE PRO '95
- BRITANICA 2.0
- NT WINDOWS 4.0
- INT. MEDICINE HARISON
- MUSICA CENTRAL
- CASTALE EXPLORER
- MS WINDOWS '95
- LEARN TO SPEAK ENG.
- MS ANCIENT LANDS
- RED SHIFT 2

SREĆNU
NOVU GODINU
ŽELIMO SVIM
KUPCIMA I
REDAKCIJI
SVETA KOM

HARDWARE

486 DX 133MHz.....CALL

PENTIUM.....CALL

KOMPONENTE

SOUNDBLASTER

FAX/MODEM/VOIS

SIMM 4MB

SIMM 8MB EDO

FLOPI 3,5"

S3 TRIO 64 V+

TRIDENT 9440

STAKLENI FILTER

1 MB ZA G.KARTICU

TASTATURA BTC

MOUSE POWER

MOUSE GENIUS

MOUSE PAD

PAD SA SLIKOM

SVE ŠALJEMO POŠTOM

SVE ŠALJEMO POŠTOM

► Najnovija multimedijalna izdanja ◀

Astronomija

Medicina

Umetnost

Istorija

Enciklopedija

ŠNIMANJE NAJNOVIJIH DISKETNIH NASLOVA

Osnovne ploče

486 UMC PCI 256 Kb cache
INTEL Pentium FX/VX/HX 256/512 Kb

Memorija

SIMM 4/8/16 Mb 72 pina
SIMM 8/16/32 Mb 72 pina EDO
DIMM 16/32 Mb 168 pina

Procesori

AMD 5x86 133 Mhz
AMD K5 75/100/133 Mhz
CYRIX 120/133/166 Mhz
INTEL PENTIUM 133/166/200 Mhz

Grafičke kartice

CL5430/5343 PCI 1 Mb
S3 TRIO 64V+ 765 PCI 1 Mb
S3 TRIO 64V+ 767 PCI 2 Mb
S3 VIRGE 3D PCI 2 Mb
DIAMOND 3D PCI 2 Mb
DIAMOND STEALTH

Monitori

KFC/PHILIPS/DAEWOO 14" SVGA
KFC/PHILIPS/DAEWOO 15" SVGA
KFC/PHILIPS/DAEWOO 17" SVGA
PHILIPS/DAEWOO 21" SVGA

Flopi i hard diskovi

FDD 5.25" 1.2 Mb / 3.5" 1.44 Mb
HDD 1.1/1.3/1.8/2.1/2.5/3.2 Gb

Kućišta

DESKTOP / SLIM LINE
MINI / MIDI / BIG TOWER

Tastature

MITSUMI / CHICONY / MKB
ACER ACCUFEEL / CHERRY

Mouse / Joystick

MITSUMI / GENIUS EASY/ONE/TWO
GENIUS MY MOUSE / MICROSOFT
QUICKSHOT WARRIOR 5 PLUS

Multimedia

CD ROM 8x ACER/SONY/TEAC
SOUND BLASTER ESS / OPTI
SOUND BLASTER VIBRA / AWE32
FM CARD / TV & FM TUNER CARD
MPEG CARD / TV CODER

Razno

DISKETE / KUTJE / CD NASLOVI
CASIO DIGITAL DIARY
SF-A7 / SF-4600 / SF8350 / SF8500

Panasonic SANYO SENA O

Stoni telefoni

KXT2250
KXT2315
KXT2365

Bežični telefoni

KXT3848
KXTC100
KXT4010
KXT4040
KXT3971

Centrale

3xLINE / 8xLOCAL
6xLINE / 16xLOCAL

Stoni telefoni sa sekretaricom

KXT2395
KXT2740

Bežični telefoni sa sekretaricom

KXT4301
KXT4340

Sekretarice

KXT1000
KXT2100
KXT5000/5001
KXT8000/8001

SANYO
CLT75
CLT6700
CLT103
SENAO
736
768
868

MULTIMEDIA

READY-WIN 95
RACUNARI

INTERNET

MERIT

Belička 19, Beograd, Tel/Fax: (011) 444 3015 (011) 466 323

**PC
CD
ROM**

Pentium™

PC PROGRAMI:

MS ENCARTA 97 ENCYCLOPEDIA
MS ENCARTA 97 WORLDTLAS
MS CINEMANIA 97
BRITANICA 2.0
VISUAL C++
DELPHI 32bit
3D MOVIE MAKER
MS MUSICAL INSTRUMENTS
MS ANCIENT LAND
WINDOWS NT 4.0...

PC IGRE: SONY IGRE:

MEGA RACE 2
TIME COMMANDO
MECH WARRIOR 2
SYNDICATE WARS
NHL 97
AFTERLIFE
VIRTUA FIGHTER
QUAKE
F1 GRAND PRIX 2
DESTINY
F-22 LIGHTING
MISSION CRITICAL
SPY CRAFT
SETTLERS 2
VR SOCCER
GEARHEADS
DESCENT 2 100 %
DUKE NUKEM 3D...

TWISTED METAL 2
WIPEOUT XL 2097
DARKSTALKERS
IRON & BLOOD
RETURN FIRE
TIME COMMANDO
STAR GLADIATORS
DIE HARD TRILOGY
CRASH BANDICOOT
LEGACY OF WAR
SOVIET STRIKE
FORMULA 1
TOBAL NO.1
TEKKEN 2
TRACK & FIELD
2 EXTREME
FINAL DOOM
MOTO CROSS...

KLUB
IZDAVANJE KONZOLA

SIGIL

SNIMANJE NA CD !!!

TEL: 021\395-877 NOVI SAD

**KATALOZI ELEKTRONSKIH
KOMPONENTI**

Motorola
Hitachi
SGS Thomson
Siemens
IC Master
Intel Data On Demand
Microchip
RS Electronics

Data & Audio

SNIMANJE NA CD

SNIMANJE NA DISKETE

PROGRAMI

MS Encarta 97 Encyclopedia
MS Encarta 97 Worldatlas
MS Music Central 97
MS Cinemania 97
Britanica 2
Visual C++ 4.2
Visual J++

IGRE

Mega Race 2
Time Commando
Dagger Fall
Azrael's Tear
Lighthouse
Syndicate Wars
NHL 97

(021) 361-356

Igre u fantastijskim svetovima

Epske role-playing avanture sa vitezovima, zmajevima i magijom

Role-playing igre

AD&D
Middle Earth
Rifts
Cyberpunk
Warhammer

Igre sa karticama

Spellfire
Star Wars
Middle Earth
Magic the Gathering

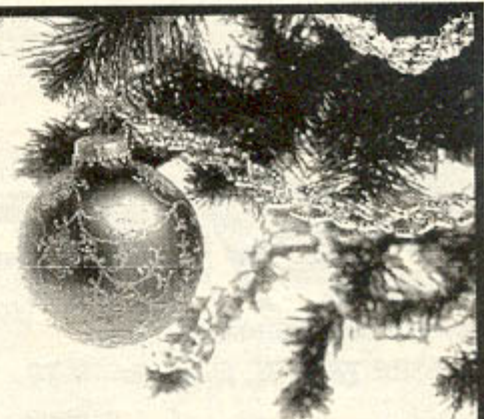

Dragon

(021) 393-611 Novi Sad, Bul. Kneza Miloša 37

Vaša avantura počinje... u knjižari "Dragon"!

DIV & Elf

NOVOGODIŠNJA PONUDA:

CD ORIGINALI	20.-
CD PO IZBORU	30.-
BACKUP HDD	25.-

Snimanje na CD-ROM
CD Klub
Snimanje na diskete
Snimanja na hard disk
Šaljemo poštom
Isporuka istog dana

THE BEST '96 GAMES VOL. 1

Quake
Settlers 2
Fantasy General
A.T.F.
Warcraft 2 - Dark Portal
The Web
Normality
VR Soccer
Formula 1 GP 2
itd...

THE BEST '96 PROGRAMS

New Windows 95
MS Office PRO95
Corel 6.01
MS Plus Gold
Adobe Photoshop 3.05
WinFax PRO 7.0
itd...

TOP CD's:

SYNDICATE WARS
F22 LIGHTNING 2
MEGARACE 2
CRUSADER: NO REGRET
NHL '97
TIME COMMANDO
LIGHT HOUSE
ENCARTA '97
CINEMANIA '97
BRITANNICA 2.0
LEARN TO SPEAK ENGLISH
OXFORD DICTIONARY

THE BEST '96 GAMES VOL. 2

Network Q Rally
In Pursuit of Greed
Civil War 2
Star Fighter 3000
Albion
Deadlock
Crusader: No Regret
Triple Play Baseball '97
Cyberia 2
Arcade Racing
Stone Park
TwinBlock
Gene Wars
Z

**i još mnogo dobrih kompleta
punih igara i programa**
Sve igrate direktno sa CD-a!

**Radimo svaki dan
od 10-21h**

ELF CD Recording
Juriya Gagarina 273/30
Tel: 011/1766-762

DIV SOFT
Juriya Gagarina 71/46
Tel: 011/155-154

SOFTWARE
HARDWARE

PreCiz & 3S computers

12⁰⁰ - 20⁰⁰h

011

11⁰⁰ - 20⁰⁰h

422-545

64 88 13

**Majke Kujundžića 23
11127-BEOGRAD
CVETKOVA PIJACA**

**Zvečanska br. 6
11000-BEOGRAD
AUTOKOMANDA**

**NAJVEĆI IZBOR PROGRAMA
U BEOGRADU**

**RAČUNARI, KOMPONENTE
NAJPOVOLJNIJE, SA GARANCIJOM
PROVERITE I VI, ZAŠTO SE MNOGI,
SNABDEVAJU BAŠ KOD NAS**

NAJPOVOLJNIJE UČLANJENJE

U CD KLUB SAMO 20 dinara.

DNEVNI NAJAM JE 3 dinara

SERVIS I OTKUP PC RAČUNARA I DELOVA

CD-MIX

AUDIO

SNIMANJE NA SVE VRSTE MEDIJA:

CD, Hard Disk, Diskete (3,5" i 5,25") ...

CD KOMPILACIJE

CD PROGRAMI

CD PO IZBORU

CD IGRE

BACKUP

SONY

DIREKTNO OD SONY-ja

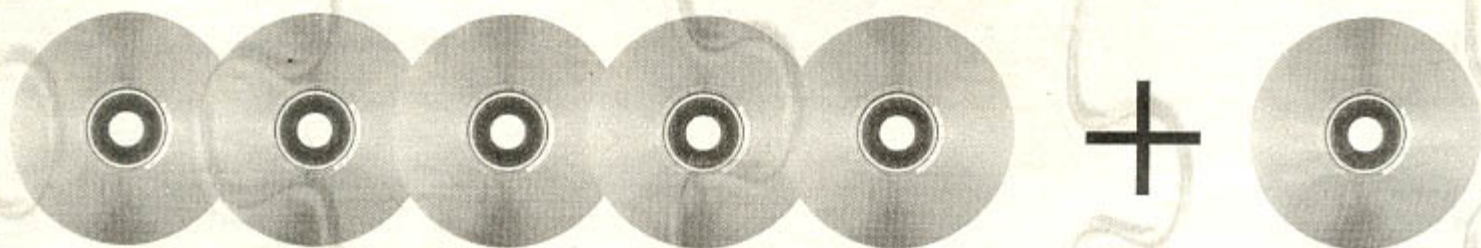
proverite zašto svi kupuju kod nas !!!

**SAMO
1950 din.**

- garancija za konzole

- direktno učitavanje kopija i original diskova (PAL & NTSC)

na svakih 5 diskova 1 je besplatan
preko 100 naslova igara

vršimo i prodaju:

- čipova za učitavanje kopija 350 din.
(ugradite ovaj čip ako posedujete konzolu koja učitava samo orginale)
- memorijske kartice - najpovoljnije!
- volani
- RF kablovi za antenski ulaz
- RGB scart kablovi
- dodatni džojstici
- najpovoljniji uslovi za SEGA & VIDEO klubove
- takođe imamo SEGA & NINTENDO konzole i igrice

TOTAL GAMES

Bulevar Revolucije 83a/I

011/400-708

radno vreme: od 10-19h osim nedelje

Svet IGARA

Uređuje NENAD VASOVIĆ

74 ŠTA DALJE?

Pored uobičajenih saveta i šifri, ovog puta objavljujemo i komande za borilačku igru Rise 2: Resurrection

77 TOP LISTE

U poslednjem izdanju Game Top liste (pred resetovanje) nema naročitih promena. Jedino se Quake značajno mrda Ispod crte

85 IZLOG

Nova knjiga izdavača „PC Program“ bavi se strateško-upravljačkom simulacijom Civilization 2

94 BONUS LEVEL

Još jedan čuveni programer, Piter Moline, napustio je matičnu kuću, „Bullfrog“, a tvorac legendarne Elite, Dejvid Brejben, sudi se sa „GameTekom“ povodom bagova u First Encounters

OPISI

Ace Ventura	93.
Blobz	87.
Chronicles Of The Sword	90.
Crash Bandicoot	86.
Daggerfall	81.
Fantasy Manager	86.
Genewars	91.
Hardline	82.
Harvester	83.
Lighthouse	78.
NHL Hockey 97	84.
Scorched Planet	80.
Screamer 2	79.
Syndicate Wars	92.
Tin Toy	97.

REŠENJA

Police Quest 3	76.
Ripper (2)	76.

NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE

American Dream	98.	Mega Typhoon	98.
B.A.T. 2	96.	Quest For Glory 5	98.
Civilization 2 Scenarios	98.	Space Bunnies Must Die!	95.
Conquest Earth	95.	Star General	95.
Crusade	96.	Subculture	97.
Destruction Derby 2	96.	The City Of Lost Children	94.
Falcon 4.0	94.	Uropa 2	94.
Imperium Galactica	94.	WarWind	94.
King's Quest 8	94.	Zoiks!	99.

☒ **Centurion: Defender of Rome * PC *** Pomorske bitke se kontrolišu na sledeći način. Nakon što izabereš brod kojim ćeš upravljati, naći ćeš se na ekranu u kome se odvija bitka. Strelicama upravljajući brodom levo-desno, a sa 'Space' izbacuješ zapaljeno kamenje ili strele na protivnički brod. Na ovaj način ne možeš potopiti brod, već mu možeš smanjiti ljudstvo. Kada brod ostane bez ljudi, automatski si dobio bitku. Postoje tri taktike za potapanje neprijateljskih plovila:

1. Sa distance gađaj protivnika, izbegavaju njegove projekte i ne dopuštaj da ti se približi.
2. Ako imaš više ljudi od protivnika, a neiskusni si u vođenju bitaka, nastoj da se uz što manje gubitaka dočepaš protivničkog broda, a onda pritiskom na taster 'Enter' prebaci svoje ljude na palubu da dovrše posao.
3. Pramcem svog broda udari u protivnikov bok i tako ćeš pobiti dobar deo posade. Posle toga će započeti bitka i ukoliko imaš dovoljno ljudi uspeh je zagarantovan.

Što se tiče poruka o porazu, svesjedno je da li si uništio komandni brod, jer ako protivnik na kraju ima više brodova i ljudi od tebe, nema ti spasa. Sa druge strane, može se desiti da te neprijatelj porazi, ali da ti imaš više vojske i veću flotu, što znači da si pobedio ti. Još jedna zanimljivost: ma koliko ti neverovatno zvučalo za jednu strategiju, u ovoj igri moguće je Kleopatru odvesti u krevet (*Ti si, vidim, detaljno proučio igru. - prim. ur.*). Sistem je sledeći. Prvo osvoji ceo svet, a zatim uđi u Egipat. Prilikom razgovora za Kleopatrom dva puta izaberi „prijateljski“ način vođenja razgovora, a zatim joj ponudi savezništvo. Na pitanje u vezi poreza odgovori sa „Low“. Potom ćeš se naći na Kleopatrinoj lađi na kojoj je u toku nekakvo slavlje. U razgovoru upotrebljavaj „mudre“ rečenice i ako si sve pravilno odradio uslediće...

☒ **Sim City * Drži taster 'Shift' i ukucaj FUND.** Dobićeš 10.000 dolara. Ovo možeš ponavljati koliko želiš zato što nema limita.

☒ **Spell Castle: Party Pack * Bilo gde u toku igre ukucaj NAUGHTY.** Tako ćeš isključiti cenzuru.

☒ **Transarctica * Kako ukloniti oblake oko Zemlje?**

☒ **Zeppelin * Da li postoje neke šifre ili varanja?**
Al-Quassar

☒ **Worms: Reinforcements * PC *** Šifre za nivoe: 1. VERVEASY, 2. OHSEASY, 3. UNCHAINS, 4. BJORNPOFF, 5. DODGEMAX, 6. STARTURN, 7. HEYGEOFF, 8. REZDOGGY, 9. HIGHKICK, 10. LONG AGO, 11. HEY JOHN, 12. SATANICS, 13. NEARDEAD, 14. SCUMBAGZ, 15. GOOD BYE, 16. TRUTHOUT, 17. 17THKIND, 18. GOGOGOGO, 19. PIGSPACE, 20. TRUMPTON, 21. PARANOID,

☒ **Rise 2: Resurrection * PC *** Skraćenica SSM (Super Special Move) označava „kombo“ udarac koji protivniku odnosi veliki procenat energije. Sa DM (Death Move) su obeleženi završni (fatality) udarci. Udarac rukom je obeležen kao P (Punch), a udarac nogom kao K (Kick). Specijalni i završni udarci za prvih sedam likova:

Crusher:
Uppercut: dole, dole-napred, napred, P
Acid Spit: 3 x nazad, K ili drži nazad, 3 x K
Ground Lance: 2 x napred, P
Air Lance (u vazduhu): 2 x dole, P
Generics: 1. dole, dole-nazad, nazad, P. 2. dole, dole-napred, napred, K. 3. nazad, nazad-dole, dole, P. 4. 2 x napred, K. 5. 2 x nazad, K.
Explode to Bits (DM): dole, dole-nazad, nazad, K
War:
Barrel Roll: dole, gore, P
Mid Air Barrel: 2 x dole, P
Grenade: nazad, nazad-dole, dole, P
Slide Kick: nazad, nazad-dole, dole, K
Flash Kick: dole, dole-nazad, nazad, K
Dash Attack: nazad, napred, P
Skip Forward: 2 x napred
Skip Back: 2 x nazad
Generics: 1. dole, dole-nazad, nazad, P. 2. dole, dole-napred, napred, P. 3. dole, dole-napred, napred, K. 4. napred, napred-dole, dole, P. 5. napred, napred-dole, dole, K.
War Inferno (SSM): napred, nazad, dole-nazad, dole, dole-napred, napred, P (kraće napisano: napred, polukrug od nazad do napred, P)
Deform (DM): nazad, napred, nazad, nazad-dole
Prime-8:
Ground Smash: 3 x dole, P ili drži dole, 3 x P
Swan Dive: dole, dole-napred, napred, P
Rolling Crush: dole, gore, K
Slide Kick: nazad, dole-nazad, dole, K
Vandal:
Buzzsaw Attack: dole, dole-napred, napred, P

Jet Kick: 2 x napred, K
Slide Kick: nazad, nazad-dole, dole, K
Generics: 1. dole, dole-napred, napred, P. 2. dole, dole-nazad, nazad, P. 3. dole, dole-nazad, nazad, K. 4. napred, napred-dole, dole, P. 5. napred, napred-dole, dole, K.
Acid Attack (SSM): polukrug od napred do nazad, P
Explode to Bits (DM): polukrug od nazad do napred, P
V1-Hyper:
Fireball: dole, dole-napred, napred, P
Head Whip: dole, dole-nazad, nazad, P
Low Head Whip: napred, napred-dole, dole, P
Skip Forward: 3 x napred
Drop Kick: 2 x nazad, K
Generics: 1. polukrug od napred do nazad, P. 2. dole, dole-nazad, nazad, K. 3. dole, dole-napred, napred, K. 4. 2 x napred, P. 5. nazad, nazad-dole, dole, P.
Strong Attack (SSM): polukrug od nazad do napred, P
Deform (DM): 2 x nazad, 2 x napred, P
Assault:
Jet Back: 2 x nazad
Double Punch: dole, dole-napred, napred, P
Jet Kick: 2 x dole, napred, K
Jet Kick (u vazduhu): 2 x napred, K
Fireball: dole, dole-nazad, nazad, P
Generics: 1. 2 x napred, P. 2. 2 x dole, K. 3. napred, napred-dole, dole, P. 4. napred, napred-dole, dole, K. 5. 2 x dole, P. 6. polukrug od nazad do napred, P.
Vitriol:
Dash Forward: 3 x napred
Cannon Fire: dole, dole-napred, napred, P
Uppercut: dole, dole-napred, P
Swandine (u vazduhu): 2 x dole, K
Generics: 1. 2 x nazad, P. 2. dole, dole-napred, napred, K. 3. dole, dole-nazad, nazad, K. 4. 2 x napred, P. 5. nazad, nazad-dole, dole, P.
Air Strike (SSM): polukrug od napred do nazad, P
Magma Explode (DM): dole, dole-nazad, nazad, K

Robby

22. MIXTURES, 23. VERY MAD, 24. INSANITY i 25. GREATGIG.

☒ **Evolution: Lost In Time * Šifre za nivoe:** 1. EXPEDITION, 2. FLOORS ON FIRE, 3. CAMERA TOASTY, 4. JUMPING BEANS, 5. SPANNER EATER, 6. CHALK N CHEESE, 7. EYEBROW JUMPER, 8. MAD HEAD FRED, 9. SPACE CHOMPERS, 10. A BIG BEATING, 11. GOING TO MARS, 12. HUGE TURNIPS, 13. PINK PEA SOUP, 14. LUMPS OF MUD, 15. PILES OF SPUDS, 16. GLENZ VECTORS, 17. HUNKY DORY, 18. RASTER TUNNEL, 19. LICKERTY SPLIT, 20. PORK CHOP CITY, 21. CANNIBAL BOB, 22. BABOON CASES, 23. SHOT-

GUN DODGER, 24. DRAGON BALLS, 25. INTER-FERENCE, 26. BEEEEEEEEEEEEEEF, 27. MUSHROOM SOUP, 28. THE SLAM DUNK, 29. IN TURKEY TOWN, 30. KING KEV HMMMM, 31. MAN DINGA SHOP, 32. SPIT N POLISH, 33. PIE DOMINATION, 34. DANCING DINGO, 35. RED EGG TIMER, 36. DONUT DIMPLE, 37. BEASTRO FLAPS, 38. KOMBO LICKERS, 39. BOMB BANGERS, 40. DONKEY WARRIOR, 41. BUNS ARE GOOD, 42. SNAKES IN TOWN, 43. KING PIN BEAST, 44. CRUSTY BOFIN, 45. BLUE TREE TOPS, 46. PURPLE BULLET, 47. BACON SQUASHER, 48. HELL AND BACK, 49. TROUSER TRICKS, 50. MASTER JODEZ, 51. CONCRETE BREAD, 52. SLIMEY TEACUP, 53. TASTY BRICKS, 54. TICKLE FLICKER, 55. TABLE OF SKIDS, 56. DREGS OF A CAT, 57. HOPPING CABLES, 58. LIGHT NOODLES, 59. HOWLING GARAGE, 60. ZOOMING TACTIC, 61. CARPET KICKERS, 62. PLASMA DRIVER, 63. ZOK OF ROCK, 64. BEANS ALIVE i 65. TEACAKE BLISS.

Kole

☒ **Bundesliga Manager Hattrick * PC *** Može li se i kako zaraditi novac na nekretninama? Kako kupovati igrače koji nisu na listi za transfer?

☒ **Dagger of Amon Ra** * Šta treba uraditi kada u kotlarnici Stiv Dorian padne na pod?

The Outsider

Ukloni ugali sa Stivovog lica, a zatim ga osvesti pomoću mirišljave soli koju si pronašao prilikom pregleda tela grofice Valdorf-Karltan na kraju četvrtog čina. Iza simbola Sunca se nalazi tajni prolaz u tunel koji vodi na prvi sprat. Klikni „Hand“ ikonom na kamen, Stiv će ti pomoći da ukloniš simbol i izlaz iz kotlarnice će se otvoriti.

☒ **Zone Raiders** * PC * Pritisni 'F11' tokom misije i ukucaj neku od sledećih šifri: ISITWENTY (otkriva celu mapu), ISILETSBAIL (trenutni završetak nivoa), ISIWHEELS (dobijaš odlično vozilo, ali prethodno moraš završiti započetu misiju), ISIFATPACKED (oružje i municija), ISIQ (God Mode), ISISLEEP (zamrzava neprijatelje).

☒ **Shell Shock** * Tokom misije pritisni 'Esc' i otkucaj RATTY RAT RATTY za nevidljivost.

☒ **Afterlife** * U igri otkucaj \$@! i dobićeš 10.000.000 penija. To možeš da uradiš samo četiri puta, jer će se posle toga pojaviti zvezda smrti i početi da uništava tvoj pakao ili raj.

Monolit

☒ **Breathless** * A * Šifre za nivoe:

2. 181A59MRTR999PD, 3. 181A59LRTR6999PT i 4. 181CEIDGLJRJSE4D.

☒ **Watchtower** * Šifre za varanja: 54266 (neograničen broj života), 47773 (neograničen broj granata) i 68978 (neograničeno vreme).

☒ **Cedric And The Lost Sceptre** * Šifre za prvih pet nivoa su objavljene u broju SK 7-8/96. Evo šifri za preostale nivoe:

6. JBAKBLPCJKPJ, 7. LCKOADMELBGK, 8. MNGALOGFHDAF, 9. NMCCOPAGDCE, 10. ONPEGLIHGHD, i 11. PDEGEEAILHEO.

☒ **Zeewolf** * Ispravka za šifre objavljene u SK 7-8/96: 18. STATIPAUSE i 26. BEHAVE.

Konzoola Killer

☒ **Street Racer** * MD2 * Udi u Options meniju, postavi strelicu na „Password“ i ukucaj sledeće šifre: JXPSVW (Silver Cup) i BEFQMR (Gold Cup).

MIF Boys

☒ **Duke Nukem 3D** * PC * Na poslednjem nivou igre (Episode 3, Level 9) čim se popneš liftom na stadion, odmah beži nazad. Skoči na ivicu sta-

diona, idi skroz do kraja (ka zgradama u pozadini), a zatim se okreni ka finalnom Glavonji. Iznad njega ćeš videti cepelin. Ispali jednu RPG granatu na cepelin i iz njega će početi da ispadaju razni dodaci koji ti mogu korisno poslužiti u finalnoj borbi (oružje, energija itd.).

oUtlaw

☒ **Comix Zone** * PC * U toku igre ukucaj CAMERON (velikim slovima) i aktiviraćeš Cheat Mode.

☒ **Strife** * Šifre za varanja koje su objavljene u SK 10/96 nisu korektne (važe za demo verziju). Evo ispravnih: OMNIPOTENT (besmrtnost), STONECOLD (besmrtnost + novac + ključevi),

BOOMSTIX (sva municija i oružja), DONNYTRUMP (novac), JIMMY (ključevi), PUMPUP# (razna pomagala, gde # mogu biti slova: B, I, M, H, P, S, T), ELVIS (prolazak kroz zidove), RIFT# (preskakanje nivoa, gde je # broj nivoa od 01 do 34), SCOOT# (teleport) i TOPO (tri moda igre).

Misar

☒ **Day of the Tentacle** * PC * Kako uzeti šipku od lopova koji obija automobil ispred kuće?

Black RAM

Popni se na sprat kuće i udi u sobu u kojoj spava debeljuca. Zatvori za sobom vrata i iz brave uzmi svežanj ključeva. Oduzmi ključeve lopovu i on će ti dati šipku.

☒ **Roger Rabbit** * PC * Postupak prelaska scene na ulici. Pokupi jabuku, stavi je u pumpu, otvori vodu i jabuka će odleteti do klova. Skoči

na skakaonicu i uhvati se za žicu. Idi do ptice, uzmi pero koje je ona odbacila, vrati se na žicu i potom zagolicaj klova po nosu. On će kinuti i otkučiti magnet. Sada stavi kantu na glavu i stani ispod magnet. Polagano se kreći tako da te magnet neprestano prati sve dok ne dođeš do rupe na putu. Magnet će tada podići poklopac, a ti ostavi kantu i uskoči u rupu.

Zare

☒ **Terminator: Future Shock** * PC * Ispravka za Cheat objavljen u broju SK 6/96. Da bi aktivirao Cheat meni treba pritisnuti 'Alt+', a šifra GRABLE služi da bi se umesto zvezdica prilikom kucanja šifri ispisivala slova.

☒ **7th Guest** * Kako se prelazi lavirint?

☒ **Sam & Max Hit the Road** * Gde se nalazi lokacija Frog Rock?

Koda

Na vidikovcu na vrhu velikog klupka nalazi se teleskop. Žice koje vire iz poda veži za teleskop, a zatim na njega postavi sočivo koje si pokupio u luna parku. Zatim pogledaj kroz teleskop i pomeraj ga lagano levo-desno sve dok Sem ne kaže da je našao Frog Rock. Tada će se na mapi pojaviti tražena lokacija.

☒ **Toy Story** * MD2 * Kada se pojavi uvodni ekran ukucaj sledeću šifru: 'A', 'B', desno, 'A', 'C', 'A', dole, 'A', 'B', desno, 'A'. Ako tokom igre pritisneš 'Start+A' bićeš prebačen na sledeći nivo.

Tox & Vel

☒ **Lords of Realm** * PC * Postoji caka za dobitanje velike sume novca. U izgrađeni zamak (najbolje je da izgradiš isti kakav ima Bishop) dodaj jednu kasarnu (opcijom „Extend Castle“). Kada se zamak u sledećem krugu sruši, imaćeš oko 65700 tona kamenja. Prodaj kamenje (pazi da ne preteraš da ne bi otišao u minus) i tako ćeš dobiti dovoljno para za komotno građenje. Ova caka ne pali svaki put, pa je postupak ponekad potrebno ponoviti.

Lord Morbid

☒ **Ishar 3** * PC * Ima li neko šifre koje igra traži prilikom ulaska likova u pozorište?

Cannibal Corpse

Konferencija „Šta dalje?“ na BBS Politika koristi se na sledeći način: u glavnom meniju izaberi 'K' (konferencija), a zatim 'P' (pristup). „Šta dalje?“ je konferencija broj 4. Sa 'C' čitaš poruke, sa 'S' šalješ svoju bilo kome. Na pitanja koja BBS postavi, odgovaraš po sledećoj šemi:

Od: Ime Prezime

Za: Slobodan Macedonic

Tema: Pomoc oko igre

(obradi pažnju da nema naših slova)

Pristupanjem ovoj konferenciji automatski odobravaš objavljivanje svoje poruke u redovnom broju „Sveta kompjutera“. Poruke ne treba slati kao komentare SysOpu. Konferenciju, naravno, možeš pratiti pomoću off-line readera.

Svet kompjutera (Šta dalje?)
Makedonska 31, 11000 Beograd

Priloge i pitanja možete slati elektronskom poštom na adresu sta.dalje@sk.co.yu

Ripper (2)

Drugi čin

Najpre idu do bolnice, popričaj sa crkinjom na ulazu, udi u Ketrininu sobu i tamo ćeš zateći doktoriku Barton i Falkonetija u južnoj raspravi. Razgovaraj sa njima, a zatim se preko cyberspacea priključi na Ketrinin nervni sistem. Uslediće nova pucačka sekvenca koju možeš preskočiti ako ukucaš CAF-FEINE. Kada konačno stigneš do Ketrininog uma nećeš (za sada) saznati ništa posebno. Pre nego što napustiš sobu, pogledaj Trbosekovu sliku na monitoru koja je sada nešto jasnija. Spusti se u podrum do mrtvačnice i razgovaraj sa novim patologom (Bob). Saznaćeš da je Bartonova naprasno otpustila Ferlija. U policijskoj stanici popričaj sa Brenonom i ukradi magnetnu karticu sa stola. Sada udi u sobu za ispitivanje osuđjeničnih i kroz prozor pogledaj kako Magnota iskaljuje bes na dvema osobama. Idi zatim u arhivu (files room) i koristiš magnetnu karticu otvori oman. Pročitaj dokument i na njemu ćeš naći šifru za dekodiranje Ketrininog dnevnika: SCORPIO.

Kada ukucaš ovu šifru u dnevnik primetićeš da će za početak biti dekodirano samo 50% teksta. Idi do Ketrininog apartmana, priđi polici za knjige i zapazićeš da jedna knjiga ima čudnu zaštitu (šest prekidača poredanih u krug). Obrati pažnju na treći pasus iz dnevnika i iz teksta „povadi“ brojeve koji se pominju u svakoj od rečenica. Traženi brojevi su: 1, 5, 5, 3, 6 i 2. Smatrajući da je prvi prekidač onaj koji stoji na mestu broja 12 na običnom časovniku, i gledajući u smeru kretanja kazaljke, treba da pritisneš prekidače redosledom kako to nalažu ovi brojevi. Kada to uradiš dobićeš kompaktni disk koji možeš iskonstiti u Ketrininom kompjuteru. Na monitoru će se tada pojaviti neobična matematička jednačina: $46X / 71NV = 5$.

Na Ketrininom stolu u redakciji naći ćeš kalkulator. Gornju jednačinu ukucaj upravo onako kako je napisana a u kalkulatoru će se otvoriti vrstanca tajnog pregratka u kome ćeš naći dva video prisluškivača. U policijskoj stanici udi u Magnotinu kancelariju i jedan prisluškivač stavi u kutiju sa cigarama. Idi do bolnice, popričaj sa službenicom na ulazu i sa puila uzmi karticu. Popni se liftom na sprat i skreni levo. Koristeći karticu otključaj vrata kancelarije doktorike Barton i udi unutra. Skeniraj sve dokumente koje nađeš na radnom stolu, a zatim priđi lobanji, izvadi jedno oko i umesto njega ubaci prisluškivač.

Idi do teretane u kojoj vežba doktorika Barton. Devojkou na ulazu nagovori da ti dozvoli da pregledaš podatke u kompjuteru. Obrati pažnju na to ko su sve članovi kluba. Razgovaraj sa Bartonovom, a zatim se uputi na univerzitet. Od profesorke Beh saznaćeš za postojanje tajnog udruženja cybersurfera po imenu „Web Runners“. U hodniku ćeš primiti oglasnu tablu. Adresa prostorija „Web Runnersa“ se krije među oglasima koji se nalaze na njoj. Štos je u tome da u donjem delu table poredaš pet oglasna jedan do drugog tako da dobiješ sledeću rečenicu (što zapravo predstavlja adresu): „Web Runners new address is at the former warehouse converted to a loft apartment on Grammercy street.“ Kada ti to pode za rukom na mapi ćeš dobiti novu lokaciju: Webb Runners Loft.

Kada stigneš do prostorija „Web Runnersa“, naći ćeš na zaključana vrata za koja ti je potrebna šifra. Tačna šifra je: 4-50-14-42-86, što zapravo predstavlja niz koji se dobija povezivanjem brojeva koji se nalaze na oglasima na univerzitetu kada se oni pravilno rasporede. Unutra popričaj sa devojkou (Kaš) i pogledaj fotografije starih članova na desnom zidu. Zatim idi do redakcije i popričaj sa urednikom.

Udi u cyberspace, a zatim pristupi „izvoru“, „Webb Runnersa“. Šifru si čuo od Kaš: ANACHRONY STATION. Ovde će te dočekati tipična slagalica koju moraš rešiti (za one koji ne vole da se muče evo elaksice - ukucajte ZZTOP). Posle toga odgledaj video zapise o starim članovima udruženja „Webb Runners“. Kada izadeš iz cyberspacea dobićeš poruku od izvesne Stefani Džordan da hitno dođeš u prostorije „Webb Runnersa“. Nazaoč, stidi ćeš kasno - Stefani će već biti mrtva. Popričaj sa policajcima i Kaš, a zatim ponovo pogledaj fotografije na desnom zidu. Primetićeš zanimljivu promenu.

Napravi malu „tumeju“ po gradu i obavi razgovore sa doktorikom Barton (u teretani), Falkonetijem (u njegovoj kući) i Magnotom i Brenonom (u policijskoj stanici). U mrtvačnici bolnice patolog Bob će ti reći da se kompjuter pokvario i da čeka majstora da ga popravi. Priđi stolu i na ekranu će se pojaviti matična ploča kompjutera u koju moraš rasporediti šesnaest čipova na osnovu informacija iz novinskog članka koga si skenirao iz časopisa „Popular Cybernetics“. Ovaj problem je izuzetno složen (jedan od najtežih u igri) i zato ćemo bez objašnjenja dati rešenje. Ako čipove na mestima gde stoje na početku obeležimo brojevima od 1 do 16 gledajući sleva nadole i odzdo nadole, onda je njihov tačan raspored na matičnoj ploči sledeći:

1. red: 11, 4
2. red: 5, 8, 13, 16, 6
3. red: 1, 10, 7, 15, 14
4. red: 9, 12
5. red: 2, 3

Kada kompjuter proradi, Bob će ti reći da Bartonova ima tajnu laboratoriju odmah pored mrtvačnice. Međutim, vrata la-

boratorije imaju elektronsku bravu koja reaguje isključivo na glas doktorike Barton. Kako rešiti ovaj problem? Prvo pogledaj Ketrinin dnevnik koji je sada dekodiran u većem procentu, a zatim idi do Soupa Bilija po savet kako da „prevariš“ bravu. Priključi se na nekom od terminala na cyberspace, udi u sajber-biblioteku i zatraži softver za editovanje audio zapisa. Idi do teretane, popričaj sa Bartonovom i dobićeš snimak razgovora koji si vodio sa njom. Vraći se do ulaza u laboratoriju i približi se bravi. Otvori WAC i pušti snimak razgovora. Odaberi opciju „Quantize“ i sempil doktorikinog glasa će biti razbijen na elementarne delove. Sada pomoću audio editora iseci i poveži one elementarne delove koji, kada se spoje u celinu, daju sledeće rečenice: „This is dr. Burton. Open up.“. Vodi računa da između reči ne sme biti pauze (izmontirani sempil mora zvučati prirodno), dok između dve rečenice mora postojati mali prekid. Kada se vrata otvore udi u predvorje laboratorije i pogledaj poruku.

U samoj laboratoriji ćeš naći kaveza sa majmunima. Priđi aparaturu sa tri klizna prekidača koja je vezana za jednog majmuna. Pomeranjem ovih prekidača izazivaš različite reakcije kod životinje. Prvi klizač postavi na oko 25% skale, drugi na 75%, a treći na 50%. Njihov položaj može malo varirati, ali u svakom slučaju cilj je da izazoveš majmuna da kaže sledeću rečenicu: „She can kill others like me without touching them in cyberspace.“

U redakciji se priključi na cyberspace i udi u tajni Falkonetijev „izvor“ (šifra za nalazi u Ketrininom dnevniku: LEATHER APRON). Tamo moraš rešiti još jednu slagalicu (šifra za njeno automatsko prelaženje je HEADACHE) kako bi mogao da vidiš knjigu i pisma koje Falkonetij krije. Obidi zatim poslednji put Bartonovu u teretani, proćaskaj sa Magnotom u policijskoj stanici i na kraju idi do bolnice i priključi se na Ketrinin nervni sistem. Ovoga puta ona će biti „svesna“ i moći ćeš da dobiješ odgovore na neka zanimljiva pitanja. Kada se vraćiš u stvarnost saslušaj šta ima da kaže dr. Kejbl i pogledaj Trbosekovu sliku na monitoru. Sada ćeš dobiti poruku od Ferlija da se setaneš sa njim u kaficu „Duchamps“ (di tamo i saznaćeš neke bitne stvari vezane za istragu. To je ujedno i kraj drugog čina.

Treći čin

Ovaj čin ima delimično nelinearan karakter koji zavisi od toga u kom smeru će se radnja odvijati, odnosno ko će na kraju biti ubica. Rešenje je u principu jedinstveno, ali nemoj da se čudiš ukoliko naiđeš na male razlike u odnosu na tekst koji sledi.

Pvo idi do Magnotino apartmana. Mehanizam za otključavanje se sastoji od osam prekidača (po četiri u dva reda). Sa leve strane vrata nalazi se ormančić sa šest osigurača na kojima su upisani brojevi. Zajednička karakteristika im je da su svi deljivi sa četiri. Prema tome, pocieli sve ove brojeve sa četiri i dobićeš niz novih brojeva. To je sada kombinacija koju treba da ukucaš u mehanizam za otključavanje, pri čemu ti brojevi predstavljaju redne brojeve prekidača. Egzaktno rešenje problema ne možemo dati zato što se kombinacije menjaju od slučaja do slučaja. Na stolu u apartmanu naći ćeš Ketrinin WAC među Magnotini stvarima. Skeniraj WAC, a zatim pogledaj Ketrinin dnevnik koji je sada konačno potpuno dešifrovan.

Idi do redakcije i tamo ćeš primiti dve poruke - jednu od Trboseka, a druga će zapravo biti snimak koji je zabeležio video prisluškivač u Magnotinoj kancelariji. Udi u cyberspace i pristupi Falkonetijevom „izvoru“. Tamo ćeš naći jednu novu knjigu. Pažljivo je pregledaj i posebnu pažnju obrati na Trbosekovu pismo. Ovde je sada potrebno rešiti verovatno najtežu logičku zagonetku u celoj igri. Na jednoj od stranica knjige ćeš primiti veliki spisak naslova knjiga, dok se na susjednoj stranici nalazi četrnaest upraznih mesta. Sistemom „drag & drop“ možeš prebacivati naslove i tako popunjavati prazna mesta. Postavlja se pitanje kojim redosledom to treba uraditi. Logika je sledeća: U Trbosekovom pismu takođe postoji četrnaest rečenica koje zajedno čine celinu, ali ako se posmatraju odvojeno, imaju posebna značenja. Sa druge strane, samo jedan od naslova u knjizi asocira na istu stvar koja se pominje u pojedinim rečenicama. Dakle, potrebno je sortirati četrnaest naslova knjiga koje su sukcesivno povezane sa četrnaest rečenica u pismu. Na primer, poslednja Trbosekova rečenica je: „Good luck.“ što asocira na sreću. Na osnovu toga poslednji naslov je onaj u kome se pominje Rabbit Foot (zračja noga), koja je takođe simbol sreće. Evo rešenja bez objašnjenja međusobnih povezanosti (dali su samo počeci rečenica i bitni pojmovi iz odgovarajućih naslova):

„I keep hearing...“ - Home Repair; „I have laughed...“ - Auto Racing; „That joke...“ - Epileptic; „I am down on...“ - Neo New Age; „Grand work...“ - Earn Thousands; „I gave the lady...“ - Duchess; „How can they...“ - Fly Fishing; „I love my work...“ - Phoenix; „You will soon hear...“ - Role Playing; „I saved some...“ - Hemorrhaging; „Red ink...“ - Deficit Spending; „The next job...“ - Van Gogh; „Keep this letter...“ - Keeping Sharp; „Good luck...“ - Rabbit Foot.

Kada ovo rešiš dobićeš audio fajl kojeg možeš preslušati pomoću WAC-a, a koji će ti reći mnogo toga o potencijalnom ubici.

(nastavlja se)

Police Quest 3

Prvi dan

Udi u kancelariju i sa svog stola pokupi obaveštenje koje se nalazi u kutiji. Pročitaj ga. U sali za briefing prvo popričaj sa Moralesovom, a zatim uzmi belu tablu koja se nalazi sa strane govorničkog puila. Posle završenog briefinga vraći se u svoju kancelariju, ispitaj Moralesovu o incidentu koji se dogodio i na formularu izaberi opciju „Sustained“. Iz kutijice uzmi zahtev za izdavanje kompjuterske kartice. Sidi liftom na prvi sprat, otvori oman i uzmi baterije i signalne rakete. U svlačilnici nađi svoj ormančić, otvori ga (šifra: 776) i pokupi baterijsku lampu, lišice i gumenu palicu. Na trećem spratu pređaj zahtev tehničaru i on će ti izdati karticu kojom aktiviraš kompjuter na svom stolu (karticu treba da uzmeš sa tehničarovog stola). Vraći se do svoje kancelarije u usledioće prvi poziv. Podigni telefonsku slušalicu i pozovi dispečera (dispatch). Sidi u prizemlje i udi u policijska kola.

Pronađi lokaciju „Aspen Falls“ (donji desni ugao mape grada). Izadi iz kola, popričaj sa okupljenim ljudima i idi česno. Klikni ikonom Hand na čoveka. On će da ti priđe, uzme značku i bacili u reku, a zatim udi u vodu. Pretraži njegovu odeću i ključeve koje nađeš baci u reku. Čovek će krenuti da te napadne i zato brzo uzmi gumenu palicu i udari ga njome. Kada čovek padne na zemlju, stavi mu lišice na ruke i idi do kola. Pretraži ga pre nego što ga smestiš na sedište suvozača. Naći ćeš nož.

Očvezi se do zatvora koji se nalazi u krugu policijske stanice. Na ulazu otvori jedan ormančić i odloži svoj revolver. U predvorju zatvora priđi šalteru i na njega stavi nož i čovekovu vozačku dozvolu. Konačno, kada te službenik bude upitao za šifru prekršaja, upiši broj 05150. Napusti zatvor (ne zaboravi da na izlazu ponovo uzmeš revolver), udi u kola i kreni u patrolu auto-putem.

Dobićeš poruku da se nađeš sa Moralesovom negde na putu. Kada pronađeš tu lokaciju, prvo popričaj sa njom, a zatim sa ženom u kolima. Ponovo razgovaraj sa Moralesovom i na formularu izaberi opciju „Signature“. Još jednom popričaj sa ženom u kolima i odvezi se dalje.

Na putu ćeš sretati dva kola koja čine različite prekršaja. U principu, potrebno je da vozila jednog pijanog vozača, jednog što vozi prebrzo i jednog koji zadržava saobraćaj. U slučaju prebrze i spore vožnje postupak je sličan. Kada primiš vozilo koje juri (sporo se kreće) sustigni ga, upali sirenu i ikonom Eye klikni na njega. Dobićeš broj registarske tablice na osnovu koga ćeš u kompjuteru koji se nalazi u kolima identifikovati ime vozača i ostale podatke. Približi se vozilu i prati ga sve dok se ne zaustavi. Kada izadeš iz kola, priđi vozaču i traži vozačku dozvolu. Obrati pažnju na vreme u gornjem levom uglu ekrana (zapiši ga). Vraći se u patrolna kola, dozvolu ubaci u kompjuter i izaberi opciju „Form 9000“. Najpre upiši tačno vreme kada se desio prekršaj, a zatim šifru prekršaja (za brzu vožnju 22349, a za spru 21654). Uzmi iz štampača listić sa prijevom i odnesi ga vozaču.

Kada naiđeš na pijanog vozača, prvo pričaj sa njima sve dok on ne izade iz kola. Potom uradi provizorni alko-test (pomeraj prst levo-česno ispred vozačevog lica) i utvrdićeš da je „mortus“ pijan. Zatim ga pretraži, veži lišicama i uvedi u svoja kola. Očvezi ga do zatvora. Na ulazu ponovo ostavi revolver. U predvorju skini pijencu lišice i ikonom Hand klikni na uređaj za izvođenje alko-testa. Pošto obaviš testiranja, klikni na puil ispred službenika i čovek će isprazniti svoje džepove. Konačno, u prijavi upiši šifru prekršaja (23152). Izadi iz zatvora, uzmi revolver i dobićeš poruku da se hitno javiš dispečeru.

Idi do svoje kancelarije na drugom spratu i od dispečera (pozovi ga telefonom) ćeš saznati za pokušaj ubistva kod tržnog centra „Oak Tree“. Uputi se tamo i videćeš da je žrtva tvoja žena Meri. Pre nego što je bolničari stave u ambulancu vraći se na mesto zločina (parking ispred tržnog centra). Tamo popričaj sa nastojljivim reporterom i on će ti dati vizit kartu sa telefonskim brojem redakcije. Stavi baterije u baterijsku lampu i pogledaj ispod Merinog automobila sa vozačeve strane. Naći ćeš bronžani medaljon. Udi u kola i odvezi se kući.

Drugi dan

Pre nego što napustiš kuću uzmi sa gornje police plakara muzičku kutiju. Idi u policijsku stanicu. Bićeš unapređen u detektiva i premešten u Odeljenje za krvna delikta (nova kancelarija). Za partnera ćeš dobiti Moralesovu. Kapetan će ti dati evidencione brojeve dva slučaja: 199144 (pokušaj Merinog ubistva) i 199137 (jedno nereseno ubistvo). Aktiviraj kompjuter pomoću kartice i izaberi opciju „Homicide“ i „Serial #“. Ukucaj serijski broj sa bronzone zvezde (06997) i dobićeš evidencioni broj još jednog slučaja (ubistva): 199124. U meniju „Review Case“ ukucaj evidencione brojeve dva tri slučaja i zapiši vremena i lokacije na kojima su se nedela dogodila.

(nastavlja se)

TOP LISTE

Priprema GORAN KRSMANOVIĆ

Do 19. novembra primili smo 119 kupona. Među njima bilo je 70% vlasnika PC kompatibilaca, 28% vlasnika Amiga i 2% vlasnika ostalih kompjutera.

Dobitnici nagrada u ovom broju:

Kontiki (011/154-836) vrši uslugu besplatnog snimanja po pet disketa ili jednog kompaktnog diska dobitnicima:

- Milan Šašić, Kajmakčalanska 6, 26300 Vršac,
- Aleksandar Vučković, Kralja Petra I 8/17, 11420 Smederevska Palanka,
- Srđan Zdravković, D. Petrović Šane 6, 11550 Lazarevac,
- Nikola Tomić, Sindelićeva 11/8, 14000 Valjevo
- Srđan Radojčić, Marije Kiri 24, 24000 Subotica

Diler Soft (011/331-814) vrši uslugu besplatnog snimanja po pet disketa ili jednog kompaktnog diska dobitnicima:

- Bojan Malić, Beogradski kej 41, 21000 Novi Sad,
- Dragoljub Živanov, Koste Abraševića 46, 21000 Novi Sad,
- Stanoje Aksić, Ivana Milutinovića 13, 11000 Beograd,
- Marko Janković, Zmaj Jovina 23, 11080 Zemun
- Dragomir Erdeljan, Zmaj Jovina 10, Novi Kneževac

Čestitamo srećnim dobitnicima (za preuzimanje nagrada treba da se jave sponzorima) i pozivamo sve čitaoce da nam i dalje šalju glasove za Game Top 25 na donju adresu.

SVET KOMPJUTERA

**(Game Top 25)
Makedonska 31
11000 Beograd**

Na ovom kuponu napišite čitko, štampanim slovima, nazive pet najomiljenijih igara i firmi koje su ih proizvele.

br.	Naziv igre	firma
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
Ime i prezime:		
Adresa:		
Imam	godina.	Imam kompjuter

TOP 10 AMIGA

1.	FIGHTIN' SPIRIT
2.	ALIEN BREED 3D 2
3.	TESTAMENT
4.	DNA
5.	TIN TOY
6.	PINBALL HAZARD
7.	BLOBZ
8.	PUTTY SQUAD
9.	KARGON
10.	PRIMAL RAGE

TOP 10 PC

1.	SCREAMER 2
2.	SYNDICATE WARS
3.	NHL HOCKEY 97
4.	LIGHT HOUSE
5.	DAGERFALL
6.	TOUCHE
7.	GENE WARS
8.	AGE OF RIFLES
9.	TOONSTRUCK
10.	MUPPET TREASURE ISLAND

Top 10 je mesečna lista najtraženijih igara na domaćoj sceni. Formira se na osnovu informacija dobijenih od preprodavaca, informacija iz stranih časopisa i ličnih mišljenja članova redakcije. Igre su rangirane prema popularnosti i potražnji, a ne kvalitetu.

GAME TOP 25

TP	PP	NP	Naziv igre i firme	TG	MG	platforme
1.	○	1.	FIFA 96 - EA Sports	452	40	PC
2.	○	2.	NBA LIVE 95 - EA Sports	382	32	PC
3.	○	3.	MORTAL KOMBAT 2 - Acclaim	360	15	Amiga PC
4.	○	4.	COMAND & CONQUER - Virgin	353	30	PC
5.	○	5.	WARCRAFT 2 - Blizzard Entertainment	330	34	PC
6.	▲	7.	MORTAL KOMBAT 3 - GT Interactive	265	19	PC
7.	▼	6.	DOOM 2 - Id Software	264	14	PC
8.	○	8.	CIVILIZATION - MicroProse	239	14	Amiga PC
9.	▲	10.	DARK FORCES - Lucas Arts	222	20	PC
10.	▲	11.	MORTAL KOMBAT - Acclaim	215	15	Amiga PC
11.	▼	9.	ALADDIN - Disney Software	213	10	Amiga PC
12.	○	12.	COLONIZATION - MicroProse	208	9	Amiga PC
13.	○	13.	THE LION KING - Disney Software	179	9	Amiga PC
14.	○	14.	WING COMMANDER 3 - Origin	171	11	PC
15.	▲	15.	COMANCHE - Nova Logic	170	17	PC
16.	▼	15.	REBEL ASSAULT 2 - Lucas Arts	165	11	PC
17.	○	17.	WORMS - Team 17	153	10	Amiga PC
18.	○	18.	X-WING - Lucas Arts	144	12	PC
19.	○	19.	TIE FIGHTER - Lucas Arts	135	5	PC
20.	○	20.	THE SETTLERS - Blue Byte	128	8	Amiga PC
21.	○	21.	STREET FIGHTER 2 - U.S. Gold	127	9	Amiga PC
22.	○	22.	DUNE 2 - Westwood Studios	118	10	Amiga PC
23.	▲	25.	GOLDEN AXE - Sega	113	12	Amiga PC
24.	▼	23.	NBA JAM - Iguana Entertainment	112	5	Amiga PC
25.	▼	24.	FULL THROTTLE - Lucas Arts	111	5	PC

TP - trenutna pozicija igre, PP - prošlomesečna pozicija igre, NP - najbolja pozicija koju je igra zauzela, TG - trenutni broj glasova, MG - broj glasova u proteklom mesecu

Game Top predstavlja godišnji pregled najboljih igara. Listu svakodnevno menjaju čitaoci slanjem glasova za najomiljenije igre. **Game Top 25** predstavlja trenutni presek najbolje plasiranih igara.

ISPOD CRTE

26.	CANNON FODDER	92	36.	FRONTIER	74
27.	DUKE NUKEM 3D	90	37.	SENSIBLE SOCCER	73
28.	QUAKE	88	38.	ELITE	72
29.	CIVILIZATION 2	85	39.	DOOM	71
30.	GOAL!	80	40.	FORMULA ONE GRAND PRIX	70
31.	PIRATES!	79	41.	LITTLE BIG ADVENTURE	64
32.	HISTORY LINE 1914-1918	78	42.	THE JUNGLE BOOK	63
33.	FIFA INTERNATIONAL SOCCER	77	43.	X-COM	62
34.	LEMMINGS	76	44.	BATTLE ISLE	55
35.	UFO	75	45.	FLASHBACK	54

Ispod crte su igre najbliže plasmanu na Game Top 25. Glasovi čitalaca mogu lako promeniti status tih igara.

Lighthouse

Svega mi je bilo dosta. Svaki put kada bih izašao na ulicu i ugledao smrknuta lica meni nepoznatih ljudi, znao sam da što pre moram pobeći iz ovog velegrada. Znao sam da sam umoran. Nisam više mogao da podnesem gradsku vrevu, zvuke udaljenih policijskih sirena, stalne svađe mladog bračnog para koji se pre dva meseca uselio u susedni stan, rezanje nastojnikovog psa kad kod bih prošao pored njega... Povrh svega, urednik mi je visio za vratom kao Damoklov mač. „Kada ćeš već jednom završiti taj prokleti roman?! Znaš li ti šta su to rokovi?!”, govorio je. Jednostavno, morao sam pobeći od svega, u neko mirmo mestašce gde ću lagano sabrati svoje misli i pokušati da ih „bacim” na papir.

Čim sam stigao u gradić (nekā njegovo ime ostane tajna kako meštani ne bi odmah postali meta radoznalih turista) uspeo sam se u malu kuću na obali mora koju sam za „sitnu lovu” iznajmio u lokalnoj agenciji. Trebalo mi je nekoliko sati da raspakujem svoje stvari, a onda sam pomislio kako ne bi bilo loše da se prošetam po čistom vazduhu. Izašao sam iz kuće i pogledom obuhvatio obalu obasjanu crvenkastom svetlošću zalazećeg Sunca. Tada sam ugledao svetionik. Stajao je na rubu strme litice poput dečaka koji se sprema da prvi put u životu skoči naglavce u vodu. Delovao je napušteno. Međutim, nekoliko sekundi kasnije ugledao sam slabo svetlo koje je dopiralo iz kućice pored svetionika. Dakle, imao sam susede.

Iste nedelje upoznao sam vlasnika svetionika. Doktor Džeremaja Krik je bio prijatan čovek koji je živio povučeno sa svojom jednogodišnjom kćerkicom Amandom u porodičnoj kući pored svetionika koji, nažalost, više nije bio u funkciji. Vrlo brzo smo se sprijateljili i uskoro sam saznao da Džeremaja radi na nekim eksperimentima čiju stvarnu prirodu nije želeo da otkrije. Ali, jedne olujne večeri, pošto sam se vratio iz grada, na telefonskoj sekretarici sam zatekao poziv da što hitnije dođem do svetionika. Šesto čulo mi je reklo da nešto nije u redu. Kada sam ušao u Džeremajinu kuću, njega nigde nije bilo, a u dečijoj sobi sam zatekao prizor koji nikada neću zaboraviti: zastrašujuće stvorenje je držalo u rukama Amandu, da bi potom zakoračilo kroz nekakav portal i nestalo.

Znam, znam, zanima vas šta se posle toga dogodilo. E, vidite, ja vam više ništa neću reći. To ćete morati sami da otkrijete čitajući moj novi roman *Lighthouse* koji je objavila poznata izdavačka kuća „Sierra”. No,

da mi ne bi neko zameralo da nisam fer prema čitaocima, daju vam nekoliko osnovnih informacija vezanih za koncepciju i opremu moje knjige. *Lighthouse* je avanturistički roman u dva toma u kome se prepliću realnost i fantastika, java i snovi, moguće i nemoguće. Dakle, sve ono što sam doživeo tokom dugotrajne potrage za malenom Amandom i njenim ocem. Znajući koliko će prosečnom čitaocu biti teško dočarati uistinu neverovatne predele i običaje sveta sa druge strane vremena i prostora, svaku stranicu knjige sam ilustrovao, po mom skromnom mišljenju, prelepim slikama koje sam brižljivo izradio u *3D Studiu* (ne zamerite ako ponegde primetite da sam koristio već gotove primere iz ovog programa). Moram priznati da sam se prilično namučio u želji da što vernije oslikam fantastični svet kroz koji sam prošao, njegove mehničke stanovnike i njihove gospodare.

Moja knjiga je po strukturi veoma neobična. Ubeden sam da je nećete čitati u krevetu pred spavanje, zato što je za njeno razumevanje i praćenje potrebna izuzetna koncentracija. Skoro svaka stranica u sebi krije zagonetku koju ćete sami morati da rešite ukoliko želite da shvatite smisao onoga što će potom uslediti. Povrh toga, tekst je pisan tako da nelinearnost često dolazi do izražaja, pa se stoga pojedina poglavlja mogu čitati proizvoljnim redosledom. Na taj način će svako od vas aktivno učestvovati u stvaranju priče i rešavati zagonetke koje će se menjati od slučaja do slučaja.

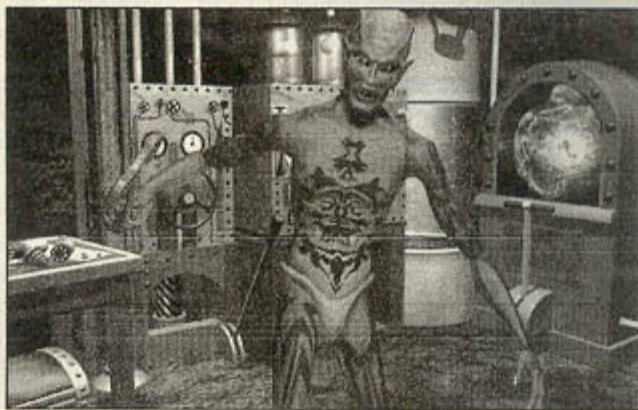
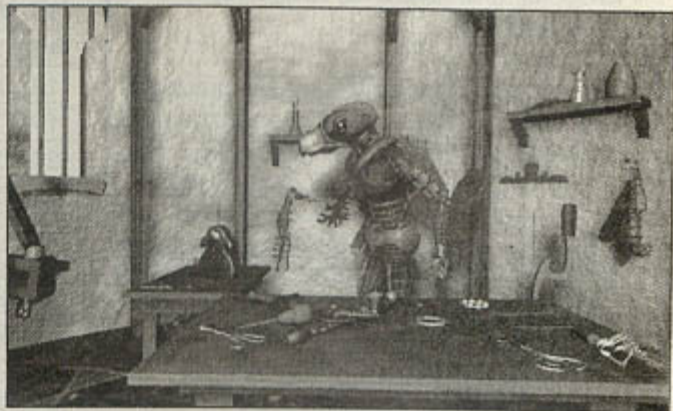
Moram vam odati još jednu tajnu. *Lighthouse* je roman koji treba čitati u potpunoj tišini. A znate li zašto? Zato što će samo tako doći do izražaja ono po čemu je ova knjiga izuzetna. Naime, pored reči i slika čitalac ravnopravno upoznaje *Lighthouse* i kroz zvuk. Štaviše, on je neodvojivi deo celine bez koga se

problemi ne mogu rešavati. Cilj mi je takođe bio da svoje delo maksimalno oplemenim zvukom i muzikom da bih čitaocu koji sedi u udobnoj fotelji omogućio da barem približno oseti uzbuđenje koje sam ja osetio na licu mesta. U tu svrhu sam angažovao profesionalne muzičare i zamolio ih da napišu muziku od koje će se lediti krv u žilama. Konačni rezultat je bio fantastičan, a u to ćete se uostalom uveriti i sami.

A šta na sve to kažu kritičari? Pa, znate kako je, oni uvek moraju nešto da zamere. Svi se slažu u jednom - napisao sam roman prilično težak za čitanje i samo najuporniji će uspeti da ga završe. Takođe, ima i onih koji mi zameraju da *Lighthouse* stilski previše podseća na remek-dela kao što su *Myst* ili *Zork Nemesis*. Priznajem, sličnost postoji, ali je ona bila neminovna s obzirom da se radi o delima istog žanra. Ah da, još nešto. Nekima se, recimo, ne sviđa to što su slike proporcionalno male u odnosu na raspoloživi prostor na svakoj stranici. To je apsolutno tačno, ali zamislite onda u koliko bi tomova *Lighthouse* morao biti štampan da su slike izrađene tako da zauzimaju maksimalni prostor.

Ljudi kažu da hvaliti sopstveno delo može da bude veliki baksuz. U principu se slažem, ali isto tako smatram da ne treba biti ni lažno skroman. Zato mi dopustite da kažem sledeće: kada na nekoj polici ili u katalogu ugledate naslov *Lighthouse*, molim vas, nemojte se dvoumiti - uzmite ga i pokušajte da otkrijete šta se krije unutar njegovih korica. Mislim da se nećete razočarati.

Slobodan MACEDONIĆ
CD-ROM ustupio „M&S Soft”

ŽANR: avantura/logička igra

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 2 kompaktna diska

Odlična igra u svakom pogledu.

Kompleksno ostvarenje namenjeno relativno uskom krugu ljudi.

SCREAMER 2

Kada mi je urednik „Sveta igara“ saopštio da je u redakciju prispeo paket iz „Virgina“ u kome se između ostalog nalazi i nova auto-moto simulacija *Screamer 2* i koju mogu preuzeti da bih je, verovatno prvi u Beogradu igrao a zatim opisao, moram priznati da sam bio jako zadovoljan. Imao sam pre toga prilike da u stranoj štampi vidim najave i neke slike iz igre. Pokupio sam originalni softver i uputio se kući. Truckajući se u gradskom prevozu, razgledao sam kutiju i ugledao poruku System requirements: Pentium 60 (rec. Pentium 90). Zadovoljstvo je polako kopnilo, ali bar shvatio da je kupovina originala isplativija, jer te već kutija upozorava na šok koji može uslediti ispred računara.

Pri instalaciji sam izabrao slabiju opciju sa 256 boja u niskoj rezoluciji, mada je igru moguće igrati i u visokoj rezoluciji sa paletom od 65 000 boja. I pored toga, igra je na 486-ci dokazala da se preporuke proizvođača moraju ozbiljno shvatiti, jer je često blokirala (mada bi računar ubrzo posle zaustavljanja slike nastavljao sa trkom). Zadovoljstvo se ipak vratilo po startu prve trke i ničim više nije moglo biti pomućeno. Svaki detalj na stazi i van nje sastoji se iz 3D tekstuiranih poligona, tako da stvarno imate osećaj vožnje kroz izabranu sredinu bez obzira da li je to planinski predeo Finske, pustinja Egipta ili raskošni San Francisco. Detalji oko staze, a često i na stazi, prosto su fenomenalni. U Kaliforniji će pored vas prolaziti tramvaji, dok se u puistinjama mogu videti kamile. U Finskoj će ispod vaših guma prštati sneg, dok će u Kolumbiji blato leteti na sve strane.

Pre samog početka od vas će se zahtevati da izaberete jednu od četiri ponuđene ekipe koje se razlikuju po bojama i grbovima koji se nalaze na haubi kola. Po izboru ekipe, naći ćete se u kvazivirtuelnoj prostoriji po kojoj se krećete kursorskim strelicama (levo-desno) i u kojoj birate način simulacije, te podešavate opšte opcije. Ukoliko želite da igrate sami, na raspolaganju su vam arkadni mod igre, šampionat i trka sa vremenom. Predlažem da za početak izaberete Time Attack, jer vam je u tom slučaju jedini protivnik vreme i obris vaših kola iz trke koju ste pre toga vozili. Tako ćete sprečiti eventualne posmatrače da postavljaju glupava pitanja tipa: A gde su otišli ostali automobili? (lično iskustvo prim. aut.). Naravno, ka-

da sa sigurnošću izaberete kola koja vam najbolje „leže“, naviknete se na njihovo ponašanje u krivinama i kada obavешtenja da vozite u pogrešnom smeru postanu daleka prošlost, možete preći na zanimljivije trke sa kompjuterskim oponentima ili u arkadnom modu birajući neku od ponuđenih staza ili u šampionatu vozeći sve staze redom. Imajte u vidu da na početku imate samo prve tri staze na izboru. Tek kada pobedite u prvoj ligi šampionata, vašem izboru biće pridodata još jedna staza. Prva staza je u Engleskoj, obiluje tipično britanskim predelima (dole zelena trava gore sivi oblaci). Ima nekoliko težih krivina i divnu prevojnici na kamenom mostu koja se pri većoj brzini prelazi skokom. Sledi staza u Egiptu koja u svom prvom delu poseća na reli Pariz-Dakar dok se u poslednjoj trećini staze probijate kroz vijugave ulice egipatske tržnice. Kalifornija je začudo u gorem stanju sa drumovima nego li Srbija, ili je ovaj reli zakažan za vreme rekonstrukcije posle nekog od čestih zemljotresa. Finska je izuzetno teška jer se kola, koja i inače prilično zanose u krivinama, na snežnoj bljuzgavici ponašaju nepredvidivo. Staza u Švajcarskoj, nastavak leda i planina, ali u nešto manjem obimu jer kao što znate pedantni Švajcarci često greju svoje drumove. Dugačak tunel je osobenost ove staze. Na kraju vozite po blatnjavoj Kolumbiji. Na ovoj stazi postoji viseći drveni most na kojem ima mesta samo za jedna kola. Prelazak mosta prate zanimljivi zvučni efekti. Kako postoje četiri šampionata, a svaki pridodaje po stazu, jasno je da treba da postoji još jedna. To je misteriozna staza iznenađenja.

Najsigurnije do pobeđe stižete ukoliko na početku staze preteknete računarsom vođene automobile. Tako ćete imati čist put ispred sebe, dok će ostali jedan drugom da smetaju i kasnije za vama. Po pobeđi u šampionatu dobra ideja je da promenite broj krugova na 10, zatim prekinete trku (odmah na početku) na svim stazama koje ste već vozili, i vozite samo na poslednjoj, novopridodatoj. Tako ćete se brže navići na krivine i teren nepoznate staze.

Igra skriva još nekoliko iznenađenja u vidu novih vozila koja možete izabrati ukoliko pronađete način da do njih dođete. Na početku su ponuđena samo četiri automobila od kojih dva sa vučom na sva četiri

točka, jedan sa prednjom, i jedan sa zadnjom vučom (najbrži je, liči na poršea, iako za razliku od *Network Q Rallyja* nijedan od modela nema za podlogu stvaran automobil) koji je najteži za vožnju. Ukoliko vozite šampionat, pre svake trke bi bilo dobro da podešite svoj automobil, pa čak i izaberete vrstu automobila prema stazi na kojoj ćete voziti. Imajte u vidu da gume mogu biti za vlažno (wet) suvo (dry) i snežno (snow) vreme. Pritisak u gumama se takođe može pokazati važnim. Za toplije krajeve manji, za hladnije veći pritisak vazduha. Takođe je moguće podešavati kočnice, ogibljenja i još neke sitnice. A moguće je i vezati crnu traku oko očiju i viknuti „Vozi, Miško!“.

Ako volite vožnju, barem na računaru, nemojte propustiti ovaj CD. Kao šlag na tortu, da dodam da je uvedena opcija za dva igrača sa podeljenim ekranom (po horizontali), te da nije potrebno instalirati skupe mreže ili nositi računar kod komšije koji ima link kabl da biste dokazali da ste bolji vozač.

Branimir KUZMANOVIĆ

Originalni CD-ROM dobili smo od distributera „Virgin Interactive Entertainment“

ŽANR: auto-moto simulacija

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

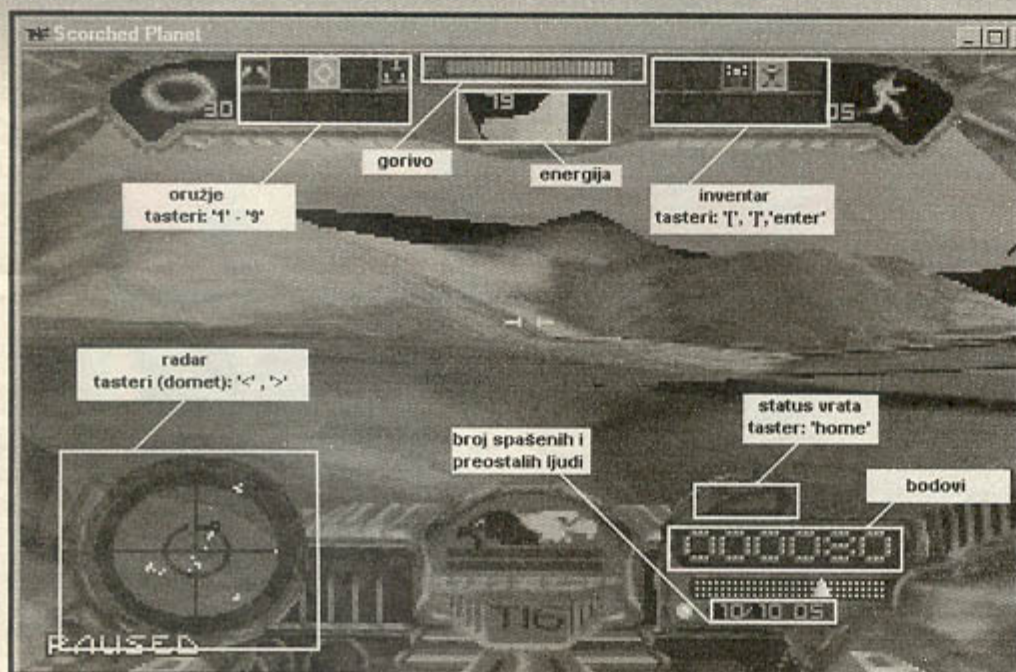

Vizuelna raznovrsnost staza uz realističnost vožnje.

Monstruozi hardverski zahtevi (bar za YU prilike).

Scorched Planet

Borba sa vanzemalcima je veoma čest motiv u računarskim igrama još od samog početka evolucije igranja na kompjuteru. Od jednostavnih 2D pucačina u stilu *Space Invaders*, danas se doguralo do visoko kompleksnih 3D renderovanih pucačina u realnom vremenu, gde, sem na pucanje, treba misliti i na gomilu drugih stvari. Naj-svežiji primer je *Scorched Planet*, plod saradnje „Virgina“ i sve istaknutije kuće „Criterion Studios“.

Daleke 2250. godine, ljudska kolonija Dator 5, smeštena na samoj ivici galaksije, našla se u nemilosti moćne vanzemaljske civilizacije Voraxian. Ljudi, naviknuti na miran rudarski čivot, u paničnom strahu od istrebljenja šalju S.O.S. signal najbliže lociranom brodu.

Nažalost, u blizini se našao samo veliki interplanetarni transporter sa jednim članom posade, tako da od obračuna u velikom stilu nema ništa. Jedini način da se pomogne nesrećenom stanovništvu jeste evakuacija. Za sakupljanje ljudi rastrkanih širom planete na raspolaganju je malo vozilo sa relativno skromnim naoružanjem, koje se može transformisati u letelicu ili kopneni transporter. Posebna poslastica je mogućnost organizovanja ljudi u sakupljanju goriva i drugih dodataka.

Verovatno je već postalo jasno da će u *Scorched Planetu* mozak, sem za koordinaciju oka i prstiju, biti preko potreban za planiranje veoma značajne strateške komponente. Radnja se odvija veoma brzo i pa vremena za letuckanje i besciljne obrčune sa letećim akrepima nema, a svaki potez mora biti na svom mestu. Uslov za završetak nivoa je spasavanje određenog broja ljudi proletanjem kroz kapiju (spacegate) koju na radaru i mapi (poziva se sa 'Tab') predstavlja veliki svedeli kvadrat. Pre toga ih treba naterati da se ukrcaju u transporter, što se postiže otvaranjem vrata (tasterom 'Home'), kada najviše pet njih može ući. Zatim se treba transformisati u letelicu i proleteti kroz kapiju čitavom njenom dužinom, pa onda ponovi locirati nesrećnike i tako ponavljati postupak sve do ispunjenja kvote za dati nivo. Vodite računa da letelica brzo troši gorivo (srećom, transporter koristi solarnu energiju).

Iako borba sa neprijateljima nije u sklopu misije, nekada je neophodna. To se dešava u situacijama kada

se napasnici previše namnože, ili kada vam zatreba gorivo, bolje oružje ili neki drugi dodatak koji ostaje iza uništenog neprijatelja. Na prvom nivou napadaće vas ne toliko opasne, koliko dosadne ptičurine, dok će kasnije doći znatno ratoborniji džinovski gušteri, slepi miševi, pa čak i triceratopsi! Posebno nezgodni su pauzi i to ne kao direktni protivnici, već kao podmukli diverzanti koji šire opaki virus među kolonistima, pretvarajući ih u znatno lakše i brže evakuisati. Jedan zombi je u stanju da bezgranično inficira ljude, pa stoga ostale treba brzo evakuisati, ili pronaći antidot za izlečenje zombija (ostaje iza ubijenog pauka).

Ako su ljudi rasuti po velikoj površini, od značajne pomoći će biti tzv. „beacon“, uređaj koji šalje signale kolonistima da se grupišu u njegovoj blizini. Tako združene ih je znatno lakše i brže evakuisati. Sem toga, taj uređaj se koristi i kada okupljate ljude da obavite neki zadatak (civilni vam donose gorivo). Interesantno je da se obični civili (u plavim odelima) i vojnici (žute uniforme) ne ponašaju na isti način. Važi pravilo da prvensveno treba spasavati civile, jer vojnici mogu da vode računa o sebi i da se odupru neprijatelju. Morate znati i kada da koristite kopneno vozilo, a kada letelicu. Vozilo je neuporedivo efikasnije u borbi, jer omogućava preciznije nišanje (pomeranje cevi topa vrši se kombinacijom kursorških i 'Alt' tastera), a koristi se i za skupljanje ljudi i dodataka. Letelica je, s druge strane, neuporedivo brža i koristi se za prelazak dužih destinacija, lošeg terena i, naravno, za brzo izvlačenje kad zagusti. Jedina bitka iz koje se ne može pobeći je obračun sa Glavonjom - čuvarom nivoa koji nastupa posle svakog trećeg podnivoa. Odatle se može izaći na dva načina: kao pobednik ili kao vreća kostiju.

Dodaci i oružja su veoma raznovrsni. Jedanaest različitog oružja - od lasera do nuklearne bombe (kojom treba konačno poraziti Voraxiance) - složićete se, pristojna je cifra. Najvažniji dodaci su gorivo, energija, mapa terena, neuništivost i dodaci koji je sakupio neki vaš kolega čija je letelica uništena (u slučaju da igrate mrežnu verziju). Od stvarčica koje se smeštaju u inventar, tu su pomenuti beacon, zatim uređaj za odbijanje vanzemaljaca, žeton za snimanje pozicije, antidot za lečenje zombija, paragrajdning zmajevi, kamioni i čamci za ljude i još poneki dodatak.

Od tastera čiju upotrebu do sada nismo objasnili važno je spomenuti 'Space', kojim se izvodi trenutno okretanje za 180°, što je sjajna mogućnost pri preciznom manevrisanju (recimo, pri prolazu kroz kapiju) i treba je što više koristiti. Različiti pogledi (iz kokpita, izvan vozila, iz pučje perspektive i dr.) aktiviraju se funkcijama tasterima, pritisnut 'Shift' ubrzava kretanje vozila, sa 'Ctrl' se puca, uglastim zagradama bira, a sa 'Enter' koristi predmet iz inventara, 'R' uključuje radar, 'T' fiksira metu za navodeće projekte a 'Esc' poziva glavni meni.

Ekran, pri pogledu iz kabine, sadrži sledeće podatke: dole desno su podaci o bodovima i ljudima (spaseno/minimum/preostali), dole levo je radar (ljudi su predstavljeni belim tačkicama), dok gornji deo ekrana zauzimaju informacije o (sleva nadesno) odabranom oružju (tasteri '1' do '9'), količini goriva, energiji i inventaru. I pored brojnih podataka, najveći deo ekrana zauzima igra.

Scorched Planet se može igrati i kao mrežna igra sa najviše 8 igrača, pri čemu se jedan ponaša kao server, a ostali kao klijenti. Potreban je samo jedan CD sa igrom i on se nalazi u server računaru (na ostalim računarima samo treba proći instalaciju). Igrači se mogu takmičiti u ubijanju neprijatelja ili spasavanju kolonista.

Mada ima još mnogo toga da se kaže, ograničen prostor nas primorava da tekst privedemo kraju. Iako vam se, verovatno, već zavrtilo u glavi od količine podataka, nema mesta za brigu, jer mada sve deluje veoma komplikovano, vrlo brzo ćete se naviči i videti koliko je veliko uživanje igrati jednu ovako kompleksnu igru na opšte divljenje zbunjene publike. Tužna vest je da se igra ne preporučuje na platformama sa procesorom slabijim od P90. Naše iskustvo, nađutim, govori da je i dobra, stara DX4 486-ica sa 8 MB, u VGA modu sa minimumom detalja dati sasvim dobar utisak. Ova igra se ionako ne zasniva na kozmetici.

Iako predstavlja spoj strateške i pucačke igre, *Scorched Planet* ima zadivljujuće tečnu radnju, bez ikakve eksplicitne podele između dva žanra, sa jedinstvenom dinamičnom akcijom. Nateraću vas da se dobro organizujete, strateški isplanirate tok čitavog nivoa, osmislite borbu, a najviše od svega, sjajno će vas zabaviti.

Gradimir JOKSIMOVIĆ

Originalni CD-ROM
dobili smo od
distributera
„Virgin Interactive
Entertainment“

ŽANR: pucačka igra

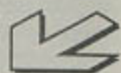
PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompakt disk

Sjajna kombinacija pucačine i strategije uz dinamičnu akciju.

Nemogućnost češćeg snimanja pozicije.

S ećate li se kada je „Svet kompjutera“ poslednji put predstavio neku kvalitetnu FRP igru? Bilo je to, verovali ili ne, pre skoro godinu dana (SK 1/96). Tada smo opisali dugo očekivani *Stonekeep* koji je po svojim karakteristikama samo delimično uspeo da zadovolji ljubitelje ovog specifičnog žanra avantura. Naravno, u međuvremenu se pojavilo i nekoliko brljotina priučenih programera čija su AGA „remek-dela“ jedva zaslužila da budu pomenuta ako se uporede sa, recimo, pola decenije starijim igrama iz *Eye of the Beholder* serije, inače namenjenim običnim „petstotkama“. Prema tome, nezavisno od toga da li se radi o PC ili Amiga tržištu, evidentno je da su FRP igre zapale u ozbiljnu krizu i da je interesovanje velikih firmi za njihovu proizvodnju skoro u potpunosti prestalo. Ova pojava se može okarakterisati kao veoma čudna iz prostog razloga što FRP-ovi zapravo predstavljaju sintezu tri najopštija žanra kompjuterskih igara: arkada, avantura i strategija. Na sreću, danas još uvek postoje firme koje nalaze interes u proizvodnji igara ovog tipa, što daje kakvu-takvu nadu da se ovaj žanr neće nepovratno ugasiti.

Jedna od takvih firmi je i „Bethesda Softworks“ čija je serija *The Elder Scrolls* konačno dobila drugi nastavak. Prvi deo serije po imenu *Arena* se pojavio u vreme kada je na tržištu vladala daleko veća konkurencija među FRP igrama, te je to bio osnovni razlog

The Elder Scrolls Daggerfall

što ona nije zabeležila značajniji uspeh. Međutim, sada kada punih dvanaest meseci nismo odigrali ništa na tu temu, nastavak je dobrodošao.

Odmah treba razjasniti jednu bitnu treminološku dilemu. Iako *Daggerfall* ima sve karakteristike FRP igre (kreiranje lika složenih osobina, njegovo postepeno razvijanje kroz borbu, rešavanje avanturističko-logičko-strateških problema itd.), ipak mu nedostaje jedna veoma važna osobina po kojoj je žanr u osnovi i dobio ime (role playing games). Igrač, naime, preuzima kontrolu nad samo jednim likom, što je zapravo u suprotnosti sa samom poentom žanra (vođenje družine u kojoj svaki član ima svoje prednosti i mane). Iz tog razloga *Daggerfall* se ne može smatrati pravom FRP igrom, ali imajući u vidu njegove ostale osobine i činjenicu da se svugde ubraja upravo u tu kategoriju igara, i mi ćemo ga ubuduće tretirati na taj način.

Sigurno ste već navikli da u okviru opisa određene igre uvek pročitate nekoliko rečenica koje vas ukratko upoznaju sa njenim osnovnim zapletom i zadatkom koji se u datom slučaju postavlja pred igrača. Međutim, tradiciju ćemo ovoga puta prekinuti iz čisto praktičnih razloga. Naime, priča na kojoj je zasnovan *Daggerfall* je do te mere složena da je ne vredi prepričavati. Tek reda radi ćemo reći da se nalazite u ulozu bliskog prijatelja vladara drevne zemlje Tamriel koji vas jedne noći tajno poziva na sastanak i šalje u kraljevstvo Daggerfall sa zadatkom da ispitajte okolnosti vezane za smrt tamošnjeg kralja. Za one radoznale, istorija Tamriela i kompletan zaplet igre za nalaze u lepo dizajniranoj knjizi koja se isporučuje zajedno sa originalnim *Daggerfallom*.

Odgovorno tvrdimo da je *The Elder Scrolls: Daggerfall* ubedljivo najkompleksnija FRP igra ikada napisana za računare. Nikada do sada za potrebe jedne igre ovog žanra nije kreiran svet u kome je moguće posetiti bukvalno stotine gradova, sela, farmi, hramova, katakombi, pećina, kripti i sličnih mesta i objekata, i voditi razgovore (ili boriti se) sa preko hiljadu (!) likova. Zbog takve složenosti *Daggerfall* je koncipiran kao igra koja ima svoj konačni kraj, ali do koga se može doći na brezbroy načina. To znači da on predstavlja neku vrstu *Elite* smeštenu u mit-ski svet. S obzirom na svu tu kompleksnost, nećemo ulaziti dublje u opisivanje načina igranja zato što bi nas to odvelo u širinu koju ovaj tekst ne može imati. Naravno, oni koji budu igrali igru, shvatiće ono o čemu smo ovde pričali.

U tehničkom pogledu *Daggerfall* nije posebno spektakularno ostvarenje. Za pohvalu je to što je kretanje kroz igru kontinualno i potpuno slobodno, ali ukupni utisak donekle kvari činjenica da je podržana isključivo niska rezolucija koja se danas može smatrati zastarelom. Koliko je grafika zapravo gru-

ba najbolje se vidi na likovima koji, kada se dovoljno približe, većinom izgledaju kao da su napravljeni od „Lego“ kockica. Današnji prosečni kompjuteri se već prilično lako nose sa rezolucijom 640 x 480, tako da ne vidimo razlog zbog čega se odustalo od njene primene. *Daggerfall* je upravo zato veoma skroman po pitanju zahteva za brzinom procesora - savršeno će raditi da 486-ici na 66 MHz. Preporučuje se, takođe, 16 MB RAM-a, jer u protivnom igra na hard disku pravi swap fajl koji tokom aktivnog igranja drastično utiče na pad performansi (stalno swapovanje dovodi do kočenja animacije kretanja).

Način vođenja borbe hladnim oružjem je nešto što takođe moramo iskritikovati. U želji da postignu maksimalnu realnost, programeri su se odlučili za varijantu u kojoj se pokreti oružja kontrolišu pokretima miša. To možda zvuči lepo na papiru, ali u stvarnosti dovodi do velikih problema. Da bi igrač pokrenuo oružje mora pomerati miša u velikom radijusu, što znači da je za normalno igranje potrebna slobodna površina stola veličine pola kvadratna metra, pa i više. Ako tome dodamo prilično loš odziv animacije kretanja oružja na pokrete mišem, sledi da će mnogim igračima vođenje borbi u *Daggerfallu* zadati poprilično muke. Srećom, korišćenje magija i oružja koja izbacuju projekte (luk i strela) je daleko jednostavnije.

Sve u svemu, i pored određenog broja mana, *Daggerfall* je FRP igra koja bi morala da zainteresuje svakog ljubitelja ovog žanra. A onda je samo stvar ukusa pojedinca da li će nastaviti druženje sa njom.

Slobodan MACEDONIĆ

Originalni CD-ROM dobili smo od distributera „Virgin Interactive Entertainment“

ŽANR: FRP avantura

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Kompleksnost, dužina i nelinearnost. Raznolikost likova i predela.

Niska rezolucija, nepraktičan način vođenja borbi.

Hardline

Pesimističke vizije naše budućnosti, kataklizmična epoha ratom razorene planete i slične slike na kakve smo navikli prateći ostvarenja sedme umetnosti ili čitajući NF romane i stripove, izgleda da su postale dominirajući motiv i na polju računarskih igara. Umesto „svetle i prosperitetne budućnosti“ (citaj sa predizbornih plakata, prim. aut.), savremeni „vizionari“ nam nude rat, patnje, glad i smrt u agoniji umiruće planete, plašeci nas time i opominjući na propuste koje pravimo danas.

Hardline, jedna od novijih igara iz „Virginovog“ izloga ni po čemu ne demantuje gore iznesena zapažanja. Naprotiv, scenarista *Hardlinea* se čak drznuo da atmosferu nasilničkog, anarhističkog društva prenese u vrlo blisku budućnost. Ono što u svemu tome zaista uliva strah jeste činjenica da se tako nešto zaista može dogoditi mnogo lakše nego što se čini u ovom trenutku (uzmimo za blaži primer crnačke nemire u Los Anđelesu).

Na izdisaju dvadesetog veka, vlada, zakonodavstvo i javni mir su ustuknuli pod težinom rastućeg kriminala. Sve češći i masovniji sukobi između podivljalih bandi, nezadrživ napredak crne ekonomije bazirane na rasturanju narkotika, preprodaji oružja, prostituciji i nasilje, kao jedino sredstvo efikasne komunikacije među ljudima, saterali su savremeno društvo u sopstvenu senku. Slabost ljudskog društva u anarhiji postala je kao stvorena za invaziju nezemaljske civilizacije. Ovoga puta bez moćnih letilica i laserskog oružja, tuđinci se služe nevidljivom silom zvanom Sekta (The Sect) i njome kontrolišu ranjive umove zastrašenih ljudi. Krajnji cilj je uspostavljanje kontrole nad čitavom planetom.

Toliko o ozbiljnoj komponenti zapleta. Ostatak je klasičan tragikomični splet okolnosti koji jednog jedinog čoveka (takozvani „heroj“) stavlja na čelo odbrane čovečanstva od vanzemaljske invazije. Ted Irvin je pilot helikoptera čije će psihičke moći, kojih do tada nije bio svestan, postati presudan faktor u borbi za uništenje neprijateljskih snaga.

Hardline je raden u maniru interaktivnog filma, najmlađe tehnike izrade računarskih igara čiji je jedan od prvih uspešnih predstavnika igra *Mad Dog McCree*. Slično pomenutoj legendi, i ovde dominira pucačina u prvom licu. Konkretna prednost ovog ostvarenja, kao i razlog zbog koga zauzima čitava tri

kompakt diska, jeste više od dva sata kvalitetnog video materijala. Scene su pažljivo snimane, kako u studiju, tako i na otvorenoj sceni, sa velikim brojem, nažalost, loših glumaca (čast glavnom junaku).

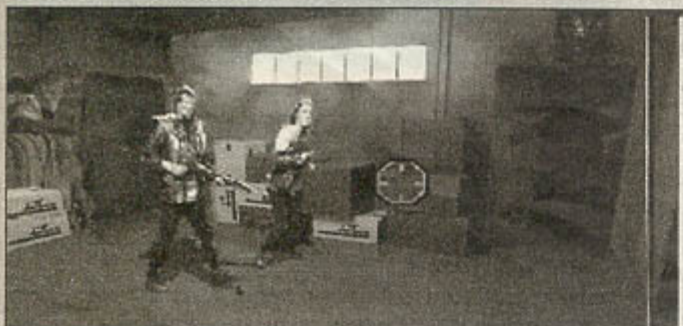
Dosta pohvala bez rezerve upućujemo na interaktivnu komponentu igre. Igrač odlučuje bukvalno o svakoj pojedinosti, počev od sakupljanja i korišćenja predmeta, pa do biranja pravca kretanja i korišćenje oružja. U stvari, video sekvence su prisutne samo radi ilustracije poteza igrača, što omogućava da glavni lik poprimi ličnost onoga koji njime upravlja. Doduše, postoje sekvence u kojima bi svaki normalan čovek postupio drugačije od Teda, ali i igra bi tada verovatno trajala kraće (naprimer, da li bi vam palo na pamet da isprovocirate dva tuceta drogiranih manijaka naoružanih automata i bazukama, dok vi drhtavom rukom držite samo pištolj?).

Tokom scena koje prikazuju pogled iz Tedove perspektive, na ekranu se pojavljuje kružni pointer kojim se na isti način obavljaju sve funkcije (uzimanje i korišćenje predmeta, nišanje i pucanje, kretanje), po standardnom point & click sistemu. Oblik kursora zavisi od akcije koja se može preduzeti. Kada se iscrtaju noge, naprimer, moguće je kretati se u odabranom pravcu, dok simbol šake omogućava uzimanje predmeta (korisno u slučajevima kada su predmeti teško vidljivi).

Igrom dominiraju scene sa pucanjem u *Operation Wolf* stilu, mada su u osetnoj meri prisutne i neke osnovne avanturističke komponente (jednostavno korišćenje predmeta, zagonetke i sl.). Do oružja se može doći preturanjem po prostorijama ili direktno, od oborenog neprijatelja. Kako radnja napreduje i oružja se usavršavaju, tako da tokom igre možete naći na dvanaest različitih oblika vatrenog naoružanja, što bi, valjda, trebalo da bude dovoljno za probijanje kroz deset nivoa nabijenih akcijom i napetošću. Neka oružja imaju tzv. „nabojnu moć“, što znači da ih treba najpre napuniti držanjem levog tastera miša, dok se ispaljivanje vrši puštanjem tastera (što je duže dugme bilo pritisnuto, to je efekat snažniji).

Kontrola igre se obavlja mišem, dok samo nekolicina tastera ima bitnu ulogu. 'Esc' tasterom se prekidaju filmske sekvence između interaktivnih delova, numeričkom tastaturom se vrši brz izbor oružja iz inventara, tasterom 'I' se poziva ekran sa inventarom, 'L' i 'S' pozivaju ekran za brzo učitavanje, odnosno snimanje pozicije, dok se trenutni izlazak iz igre ostvaruje pritiskom na 'Alt-Q'. 'Space' tasterom se otvara poseban komandni interfejs preko koga se može pristupiti svim prethodno navedenim funkcijama ili konfigurirati igra (zvuk, titlovi za slučaj da nemate zvučnu karticu i dr.).

Jednostavan korisnički interfejs i lakoća kontrole omogućavaju prijatno igranje, bez previše napretnja. Mada bi bilo šteta kvariti pozitivan utisak kojim

zrači ovaj prikaz, dužni smo da ukažemo i na neke nedostatke. Prvo, tri CD-a je ipak previše za tako jednostavnu igru. Zatim, već pomenuta loša gluma većine likova, uz neprimerne kostime kvari visok tehnički nivo filmskih sekvenci. Hardverska zahtevnost za pokretanje igre nije velika (486/66 8 MB RAM-a uz 14 MB prostora na disku), ali je za igranje u 16-bitnoj SVGA rezoluciji (gde je utisak jedino potpun) preko potrebno dodatnih 8 MB memorije i neki jači (čitaj: Pentium) procesor. Kompromisno rešenje je 8-bitni SVGA mod koji će, uz mnogo slabiji kvalitet slike, moći da se pokrene na jačoj 486-ici.

Umesto zaključka, ponudićemo nekoliko saveta koji bi vam u početku mogli biti dragoceni. Često snimajte pozicije, vežbajte nišanje, pretražite svaku prostoriju od poda do plafona kako vam ne bi promakli neki vitalni objekti ili skrivena prostorija sa dodacima. Ah, da! Ne zaboravite da pobijete sve što pomoli nos, jer je to jedini način da vidite ostatak ove, inače prilično teške igre. Ko zna, budućnost će, možda, ipak biti „svetla i...“.

Gradimir JOKSIMOVIĆ

Originalni CD-ROM
dobili smo od
distributera
„Virgin Interactive
Entertainment“

ŽANR: istraživačka igra

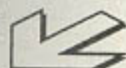
PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 3 kompakt diska

Obilje
kvalitetnih
video sekvenci,
zanimljiv scenario.

Loša glumačka
ekipa,
predvidljivi
događaji.

HARVESTER

18

Komputer je spravica koja je čoveku donela mnogo dobrog. Pre svega, omogućila mu je da unapredi uslove rada u brojnim delatnostima, što je automatski dovelo do povećanja životnog standarda (naravno, ne mislimo na mesečnu potrošačku korpu, već na opšti standard života i rada). Kompjuteri su, takođe, uticali da se do pojedinih naučnotehničkih otkrića lakše dođe, umeli sasvim novu dimenziju u svet zabave i razonode, i uopšte, učinili naš život znatno lakšim.

Međutim, informatička revolucija je sa sobom donela i neke negativne aspekte. Pored poražavajuće činjenice da je sve veći broj mladih koji se zatvaraju u četiri zida da bi se danonoćno družili sa svojim elektronskim prijateljima, poznato je da se danas posredstvom komputera i kompjuterskih mreža veoma lako „rastura“ materijal diskutabilnog sadržaja (npr. pornografija). Nažalost, ekstremno kompjutersko nasilje u najrazličitijim oblicima je takođe u velikoj ekspanziji, prvenstveno zahvaljujući pojavi multimedije. Dakle, postavlja se pitanje gde su granice svega toga i dokle se može (i sme) ići u dočaravanju mračne strane čovekove stvarnosti.

Pre nego što bilo šta kažemo o igri *Harvester*, autor teksta je dužan da napomene da sebe smatra liberalnom osobom i da nema ništa protiv horora kada je on sveden na razumnu meru, odnosno, kada je njegova svrha podizanje adrenalina čitaoca ili gledaoca. Međutim, susret sa pomenutom igrom ga je definitivno uverio da zabavni softver postepeno počinje da biva poligon za realizaciju nećijih fantazija i frustracija. Jer kako drugačije objasniti ono sa čime će se igrač susresti prilikom igranja *Harvestera*?

Glavni junak dijaboličke priče ispričane kroz ovu avanturu je sasvim prosečan momak po imenu Stiv koji je upravo maturirao. Ali, on se jednog jutra budi u krevetu i na svoje zaprepašćenje shvata da ne poznaje apsolutno nikoga u gradu, uključujući tu i roditelje. Naravno, prema njemu se svi ponašaju kao da se ništa nije dogodilo i, što je još čudnije, bez izuzetka mu savetuju da se što pre učlani u organizaciju „The Order of the Harvest Moon“ koja okuplja najuglednije građane njegovog rodnog grada Harvesta. Uprkos neobičnoj amneziji i činjenici da niko ne veruje u njegovu priču, Stiv polako počinje da otkriva mračne tajne svojih sugrađana i njihovu povezanost sa pomenutom organizacijom.

Danas kada mlade generacije u razvijenim zemljama sveta u svakom pogledu sazrevaju mnogo brže nego ranije, cenzurisanje video igara predstavlja pravu ironiju koje su izgleda svesni i odgovorni u organizaciji „ELSPA“. Zbog toga se veoma retko dešava da neki proizvod bude proglašen kao nepođoban za mlade od jedanaest ili dvanaest godina. Međutim, kada igra dobije etiketu na osnovu koje se

strogo zabranjuje njena prodaja osobama mlađim od osamnaest godina, onda to zaista ima svoju težinu. Ovo govorimo zato što *Harvester* spada upravo u tu kategoriju igara.

Teško je naći reči koje će adekvatno opisati ostvarenje koje jednostavno nema konkurenciju kada je u pitanju kompjuterski horor. *Harvester* je, dakle, igra koja po svojoj morbidnosti prevazilazi sve što je do sada videno, uključujući tu i čuvenu *Phantasmagoriju*. Šok koji ona izaziva kod igrača je, sa jedne strane, posledica neverovatno brutalnih i krvavih scena kakve se retko viđaju i u horor filmovima i, sa druge strane, rezultat bizarnog scenarija koji je jedino mogao da nastane kao plod „pokvarene“ mašte grupe „bolesnih“ scenarista. Etika izražavanja na stranicama ovog časopisa nam ne dozvoljava da opišemo scene koje se u ovoj igri sreću na svakom koraku, ali ćemo ipak, ilustracije radi, pomenuti nekoliko ličnosti (i njihove osobine) da biste videli do koje mere je *Harvester* „uvrnuta“ kreacija.

Krenimo od najbliže Stivove familije. Njegova majka je danju dobra domaćica, ali se noću pretvara u pravo čudovište koje na nezamislive načine muči svog supruga, odnosno Stivovog oca. Tu je zatim učiteljica koja neposlušne učenike kažnjava tako što im bukalno razbija glavu bejzbol palicom. Članovi vatrogasnog odreda, umesto da rade svoj posao, po čitav dan slikaju muške aktove, a Stivov budući tast, pored toga što se nalazi u protivprirodnim odnosima sa rođenom kćerkom, ima običaj da noću zakopava živu

decu na groblju. Pažnja, ovo su samo trivijalni primeri. Zato nemojte dozvoliti da vas priložene slike zavaraju - namerno su birane tako da budu koliko-toliko podnošljive.

Tehnički gledano, *Harvester* je odlična avantura. Štaviše, za grafičku možemo reći da predstavlja jedno od najboljih dostignuća crtano-renderovane tehnike, mada se mora priznati da veoma podseća na *Dark Seed 2*. Video sekvence deluju nešto lošije zato što su izrađene samo u niskoj rezoluciji, pri čemu se upadljivo primećuje da su glumci „lepljeni“ na pozadinu. Sa tog aspekta *Phantasmagoria* je bila bolja.

Inače, problemi u avanturi su prilično laki, mada se s vremena na vreme pojavi neka „koska“ koja igrača može koštati živaca. Takođe, vrlo je bitno da *Harvestera* nećete završiti u jednom danu - naigraćete se pre nego što u CD-ROM drajv budete ubacili drugi kompakt disk.

Preporučiti ovu avanturu ili ne? Da se radi o „normalnoj“ igri u kojoj čak i postoje sporadične scene nasilja (slučaj *Dark Seed 2*, *Phantasmagorie*, *Ripper* itd.), ne bi bilo nikakve dileme - *Harvester* bi zaslužio visoku ocenu i svrstali bismo ga u kategoriju „obavezno igrati“. Međutim, to ipak nećemo učiniti. Neko će se možda naljutiti i reći da preterujemo, izneće argumente koji kažu da danas zapravo nema igre u kojoj se nasilje na neki način ne provlači itd. I, što je najčudnije, biće u pravu. Ali, mi ćemo ipak čvrsto ostati pri svom stavu - *Harvester* je igra koje treba da se klone svi koji ne podnose krv (tj. kečap), seksualne perverzije i izvitoperene ljudske karaktere. Nažalost, u našim cedetekama na ovo niko neće obratiti pažnju.

Slobodan MACEDONIĆ

Originalni CD-ROM
dobili smo od
distributera
„Virgin Interactive
Entertainment“

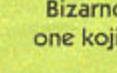
ŽANR: avantura

PLATROFMA: PC

MEDIJUM: 3 kompakt diska

Odlična grafika.
Bizarnost (za
one koji to
vole).

Loš video.
Bizarnost (za
one koji to NE
vole).

Već više od šest godina firma „EA Sports“ (ogranak velike „Electronic Arts“ imperije) suvereno vlada u svetu hokejaških simulacija. Nijedna igra druge firme nije se ni približila uspehu koji je postigla NHL serija igara za PC računare i konzole. Najsvježija u nizu je revizija za 1997. godinu *NHL Hockey 97*.

Dok se za verziju za 16-bitne konzole može reći da je vizuelno ekvivalentna prethodniku (*NHL 96*), PC verzija donosi jednu vrlo značajnu razliku. Umesto sprajtova, za predstavljanje igrača ovde su prvi put korišćeni real-time renderovani poligoni, tj. objekti na kakve su do sada navikli samo vlasnici konzola

tipa PlayStation ili Saturn. O prednostima koje takva izrada donosi suviše je diskutovati. Detaljnost u izradi likova išla je do te mere da sa lica igrača možete čitati emocije, a o prirodni pokreta da ne govorimo. Ljubitelji hokeja prepoznaju svoje omiljene igrače i po karakterističnim potezima tokom vođenja paka, gestikulacijama, dodavanju, bacanju rukavica i još mnogo čemu (postoji banka podataka od preko stotinu različitih poteza). Sjajne driblinge i

flinte koje izvode asovi poput Fetisova, Fedorova, Forsberga i Messiera videćemo i na našim monitorima. Osam različitih položaja kamere, koji se mogu promeniti u toku samog meča i (konačno) komentator koji vrlo pažljivo prati i komentariše svaki potez igrača, verno prenose atmosferu sa televizijskih prenosa na kakve smo navikli prateći EuroSport kanal.

Pored svih 26 NHL timova, na izbor su stavljene i najjače hokejaške nacionalne selekcije (Kanada, Sjedinjene Države, Skandinavija, Rusija, Evropa). CD je prepun podataka o preko 700 igrača, od kojih je njih 600 zastupljeno fotografijama, pa je *NHL Hockey 97* u neku ruku i baza podataka o svim igračima i ekipama NHL lige.

Mada hokej, kao sport, nije preterano popularan na ovim prostorima, verujemo da je malo onih koji ne poznaju makar neka osnovna pravila (vidi niže). Srećom, ista se mogu elegantno isključiti. Kontrole su znatno jednostavnije nego, naprimera, u *Fifa Soccer 96*, pa tako postoje svega dva tipa udarca: dodavanje i šut. To, sa druge strane, otežava postizanje golova, jer svaka akcija mora biti dobro osmišljena i još bolje izvedena. Međutim, kombinacijama tastera za dodavanje (pass) i šut (shoot) mogu se izvoditi i neki složeniji manevri. Recimo, šut-finta se izvodi pritiskom i držanjem shoot tastera, posle čega treba pritisnuti pass, čime se prekida šut. Možete izvesti i

poteze kao što su šut iz prve, brza dodavanja i, fudbalskim terminologijom rečeno, dupli pas, a sve kombinacijama pomenuta dva tastera. U defanzivnom modu, kada protivnik kontroliše pak, najkorisniji potez je blokada šuta koja se izvodi istovremenim pritiskom na shoot i pass, pod uslovom da je odbrambeni igrač postavljen između igrača koji šutira i sopstvenog gola. Brzina animacije tokom igranja je dovoljno brza da deluje atraktivno i dovoljno spora da se ne izgubi kontrola nad situacijom.

U toku igre treba uvek voditi računa o postavi koja je trenutno na ledu, tj. o skali umora. Naime, svaki tim ima četiri postavne igrače koje se u toku igranja menjaju tasterima 'F1'-'F4', za domaći, odnosno 'F5'-'F8' za gostujući tim. Sa opadajućom skalom umora, smanjuje se i efikasnost ekipe. Posebna poslastica, za neke i glavni razlog zbog koga posećuju

NHL Hockey 97

hokejaške mečeve, jesu tuče igrača. Uzavrele strasti i želja za pobedom nekada su dovoljno opravdanje da protivničkom igraču „izbalansirate“ vilicu. Nažalost, palicu pre toga morate da odložite i da se oslonite isključivo na sopstvene pesnice i iskustvo iz *Mortal Kombat* serija igara. Komande su tada: pass - udarac u telo, shoot - udarac u glavu, dvostruki brzi pritisak na strelicu ka protivniku - hvatanje i držanje protivnika.

Glavni meni nudi izbor tri tipa susreta. Najpre, tu je opcija New Exhibition kojom se ulazi u egzibicioni meč, zatim New Season, odnosno jedna kompletna NHL sezona sa transakcijama igrača, statistikama, plej-om i završnim ceremonijama i, na kraju, New Playoff, turnir sa osam ekipa. Opisivanje svih opcija u igri zauzelo bi previše prostora, a i bilo bi izlišno, zbog krajnje jednostavnog razumevanja istih. Istaknućemo samo fenomenalno urađen Instant Replay meni, gde neograničena sloboda u rukovanju virtuelnom kamerom omogućava praćenje snimka iz bilo kog ugla i perspektive. Zanimljiva je i mogućnost kreiranja sopstvenog tima, igrača, kao i klupskog znamenja (dizajn golmanske kacige).

Opcije za modemsko i mrežno igranje nisu nikakva novost, pa ih zatičemo i ovdje. Od opreme je potreban jedino kvalitetan modem koji ostvaruje komunikaciju od najmanje 14.400 bps. U mrežnoj opciji megdan može da podeli najviše osam igrača.

Pre nego što se pozabavimo tehničkim karakteristikama i neophodnim hardverom, ukratko ćemo objasniti neka pravila hokeja. Prekršaji se najčešće sude zbog opasne igre ili nepotrebnih grubosti. Ofsajd (offsides), uz ajsing (icing) spada u manje poznato pravilo, a sudi se kada ofanzivni igrač primi pak ispred plave linije u pravcu protivničkog gola. Postoji i varijanta ofsajda (2 LinePass) koja se sudi kada pak na putu između dva igrača (onog koji šalje i onog koji prima) pređe dve linije na terenu. Famosni ajsing se sudi kada igrač u napadu sa svoje polovine centralne linije pošalje pak iza protivničke gol linije (ne ka голу), a odbrambeni igrač dodirne pak (prekršaj se sudi u korist napadajućeg tima).

O grafici dovoljno svedoče slike koje prate ovaj tekst. Igru smo testirali na Pentium 133 mašini sa 16 MB memorije, i sve što možemo reći jeste da igra teče savršeno. Brzina se na slabijim konfiguracijama može povećati isključivanjem suvišnih detalja (publike, teksture terena, klupa sa igračima), što ne utiče značajno na doživljaj. Na kraju jedino ostaje da želimo da i nastavci *Fifa Soccer* i *NBA Live* budu u rangu ove vrhunske simulacije.

Gradimir JOKSIMOVIĆ
CD-ROM ustupio „M&S Soft“

ŽANR: sportska simulacija
PLATFORMA: PC; Mega Drive II
MEDIJUM: 1 kompakt disk

92 Najkompletnija i vizuelno najlepša sportska simulacija do sada.
Beznačajni sitni nedostaci u pojedinim opcijama.

Civilization 2

Autori: Nenad Vasović i
Branimir Kuzmanović; Izdavač:
PC Program; obim: 102 stranice

U ediciji „Računarski biseri“ izašlo je novo izdanje, posvećeno igri koja je nastavak najpopularnije simulacije stvaranja svih vremena - *Civilization 2*. U granicama grafičke opremljenosti koja se može ponuditi za jednu popularnu cenu, autori su se potrudili da svaku temu bogato i precizno ilustruju ekranima i uveličanim detaljima iz same igre, kako bi i inače jasno prezentirano štivo bilo još jasnije.

Priručnik „Civilization 2“ je knjiga izuzetne informativne vrednosti, koje jednako može koristiti početnicima i iskusnim igračima ove legendarne igre. Početnici će u njemu pronaći detaljna objašnjenja, bogato ilustrovana i potkrepljena tabelama, kako samog koncepta i cilja igre, tako i pojedinih elemenata sa kojima će se tokom svoje duge igračke karijere susretati. Pritom činjenice nisu iznete suvoparno, prostim nabranjanjem, već je ispričana čitava jedna priča, da ne kažem ep, o mogućem razvoju civilizacije od začetka do kosmičke ere. Oni koji već imaju nekog „vladarskog“ iskustva, imaju izuzetnu priliku da ovime prodube svoje znanje, otkriju prikrivene detalje i steknu suštinsko znanje o procesima koji vode ka prosperitetnom razvoju jedne civilizacije.

Oni koji iz ovog priručnika nauče kako da budu uspešni vladari shvatiće jednu, možda suštinsku humanitarnu poruku ove simulacije stvaranja: nikada apsolutizam, kako god bio ideološki ili religiozno obojen, ne može biti moćnije oružje za osvajanje sveta od slobode i istinske sreće svojih podanika.

Aleksandar VELJKOVIĆ

Prvi u svemu uvek najjeftiniji

SONY PLAYSTATION

* Univerzalna PAL konzola sa direktnim učitavanjem kopija i originala PAL /NTSC (konzola se ne greje, ventilatori nisu potrebni).

- * Komplet sadrži konzolu, 2 džojstika, SCART ili PAL booster, demo disk i poklon CD.
- * Dodatna oprema: PAL booster, SCART, memory card, pištolj, džojstici.
- * Veliki izbor fabričkih NTSC diskova (10 - 25 DM*).

SEGA MEGA DRIVE 2

- * Originalne konzole (evropske i japanske)
- * Dodatna oprema: modulatori i ispravljači.
- * Veliki izbor kertridža (10-30 DM*). Džojstici 15 DM*
- * Hitovi: Mortal Kombat 4, Pinocchio, Expert, Bugs Bunny, Pera Detlic, Maui Mallard, Pocahontas ...

SUPER NINTENDO

SNES

- * Rasprodaja originalnih evropskih konzola sa 2 džojstika (200 DM*). Džojstici 25 DM*
- * Kertridži 35 DM*. Originalni kertridži 90 DM*.

RECORDABLE CD

* Kvalitetni recordable diskovi po veoma povoljnim cenama (u zavisnosti od količine).

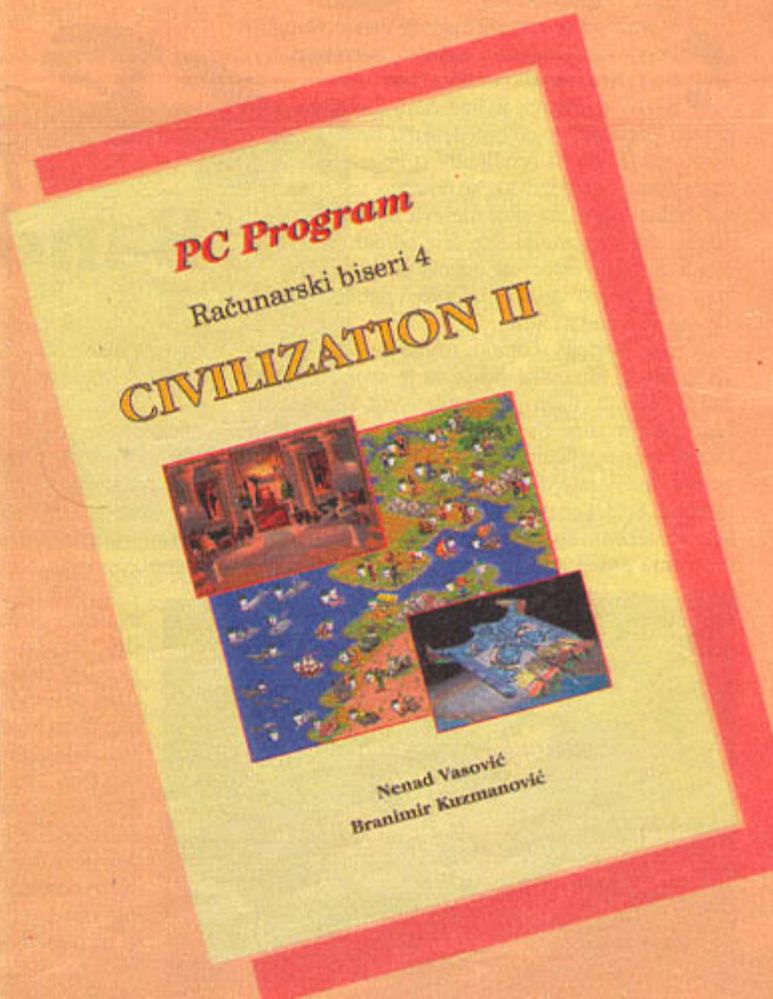
DigiTech
BIRO D.O.O.

011/339-165

Ilije Garašanina 27, 11000 Beograd

Direktan uvoz od evropskog distributera. Posebni uslovi prodaje za klubove.

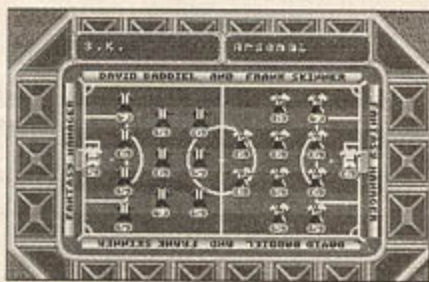
* dinarska protivvrednost

Fantasy Manager 96

Nova fudbalska menadžerska simulacija koja nam dolazi iz produkcije „Anco software“ delo je dvojice programera **Dejvid Bodiela** (Baddiel) i **Frank Skinner** (Skinner). Oni su kreirali igru na osnovu titule „Fantasy Manager“ koja se u Britaniji dodeljuje najuspešnijim menadžerima i kladioničarima za određenu godinu. Za razliku od srodnih simulacija, kao što su serijal *Premier Manager*, *On the Ball* ili prošlogodišnjem *Bundesliga Hatrick* ne poseduje udobnost realne menadžerske akcije. Kompletne utakmice se posmatraju preko veštačkog stadionskog semafora, gde su jedini izveštaji žuti karton, faul, šut na gol, korner i gol. Koja strana vodi loptu, stanje igrača ili nekih kompleksnijih statističkih podataka u ovoj igri nećete naći.

Uvodni skrin i glavni meni predstavice vam dva pomenuta vesela programera koji sede pred televizorom, dok se pri dnu ekrana nalaze ikone preko kojih se upravlja svim funkcijama u igri. **New Game** ikonom konfigurirate broj igrača (1-15) i kompjuterskih protivnika (1-5). **Buy/Sell** ikonom ulazite u obimni meni kupovine/prodaje igrača. Svaki od njih ima detaljne statističke podatke i rejting na listi kvaliteta. Cene igrača obično nisu proporcionalne njihovim sposobnostima, tako da je potrebno dobro ispitati celu listu ponuđenih igrača. Kada po-

punite tim (jedanaest igrača je neophodno) preko ikone **Play Week** možete započeti svoju karijeru menadžera. Uslediće raspoređivanje igrača, pa je svakom igraču potrebno dati određenu poziciju na terenu (defender, middlefield, attacker i goalkeeper). Po startovanju utakmice preporučljivo je da je pažljivo pratite, jer u slučaju prekida dolazi do pobeđe ili izjednačenja rezultata sa suparničkim timom. Posle burne nedelje dobijate kompletan finansijski izveštaj i odnose sa prethodnim stanjem. Položaj (napredak ili pad) u vašoj ligi možete videti preko ikone **League Table**.

Grafika u igri je siromašna, skoro bez ikakvih animacija. Gomila brojeva, imena britanskih timova koje zatrpavaju igrača su zaslužile bolju grafičku pozadinu. Ako ništa drugo, par digitalizovanih fotografija smenjuju se da bi razbile monotoniju i dosadu i ra-

zbudile poluusnule korisnike ovog „zanimljivog“ projekta. Pri učitavanju igre imate ponudenu opciju isključenja zvuka. Upozorenje: to NIKAKO ne radite! Ukoliko isključite zvuk, jedina iole pozitivna strana ove igre će nestati. Zvučna komponenta je bogata semplovima karakterističnim za utakmice (urlanje publike, zviždaljka sudije, šutiranje lopte...) koji se uklapaju u veselu temu koja prati igru. Muzička podloga dosta utiče na ugodaj pri radu sa milionima funti i diže moral u krucijalnim trenucima. Ipak, za program koji je raden godinama posle prvog *Premier Managera* ne poseduje realnost i zaraznost pravo rukovođenja svetskim fudbalskim klubovima.

Branislav BABOVIĆ
Igre za Amigu ustupio „Amiga Centar“

ŽANR: upravljačka simulacija

PLATFORMA: Amiga 500

MEDIJUM: 2 flopi diska

70

↑ Izuzetno loše tehničke karakteristike.

↓ Kompjuterski menadžeri mogu da probaju vođenje britanske lige.

Sigurno ste se zapitali zašto je firma „Naughty Dog“ svom senzacionalnom svetskom hitu *Crash Bandicoot* dala tako čudan naziv. U pitanju je ime centralnog junaka Kreša koji je po opredeljenju bendikot. Šta je sad pa bendikot!? Iz bogate australijske faune izdvaja se posebna vrsta malenih glodara-skočimeševa ili bendikota. Pri startovanju igre ćete odmah primetiti da Kreš nikako ne odgovara opisu svoje vrste i da pritom nosi pantalonice i patike! Tu počinje zaplet vezan za igru...

Dr. Neo Korteks (Cortex), negde na ostrvima severne obale Australije postavio je svoj operativni štab sa jednim ciljem - osvajanje sveta. Pomoću dve čudovišne mašine *Evolvo-ray* i *Cortex-vortex* svim lokalnim životinjama daje povišenu inteligenciju i mutira njihov izgled. Vojsku životinja će predvoditi bendikot Kreš. Ceo eksperiment nije uspeo i životinje postaju nekontrolisana masa. Kreš uviđa manijakalnu stranu profesora i biva bačen na daleko ostrvo.

CRASH Bandicoot

On samo želi da spasi svoju dragu devčicu *Teni* (Tawne) iz kandži opakog profesora Korteksa

Prvi pokušaji da se napravi 3D platforma na Playstationu vezani su za igru *Jumping Flash*. Ona nije toliko loša, ali Kreš definitivno postavlja standarde budućim ostvarenjima na ovom polju. Da je ova konstatacija tačna govori i to da je lik Kreša usvojen kao nova maskota Playstation konzola (analogno „Nintendovom“ *Mariu* i „Seginom“ *Soniku*).

U pitanju je nestandardna platformska avantura gledana iz trećeg lica sa zapanjujućim tehničkim karakteristikama. Animacija likova je čista sa jasno izraženim pokretima. Crtež se ubraja u novu školu američkog crtanog filma koju je započeo underground strip sedamdesetih godina, a komercijalizovao crtani film „The Simpsons“. Tako u igri imamo gomilu iskrivljenih, buljavih stvorenja od kojih se većina ubraja u razna smetala. Dizajn cele pozadine je 3D, čak i u podnivoima gde ekran podseća na običnu 2D platformu. To je vrlo bitno, jer zbog dubine pozadine Kreš vrlo lako pada preko ivice platforme. Zvuk je izvanredan sa neograničenim brojem uzvika, pokreta, padanja tj. semplova. Muzika je ve-

sela i podseća igrača da nije sve tako deprimirajuće kao što izgleda. Zbog težine i brzine igre preporučljivo je lagano igranje i detaljno pretraživanje nivoa.

Potrebno je sakupiti (razbiti) sve kutije koje donose bele i multikolorne vočke (u *Mariu* su to novčići). Svaki 100 donosi život. Kreš vrši razbijanje kutija i neprijatelja skokovima i brzim okretanjem (vrtlog). U slučaju da pronađe afričku masku, dobija nedodirljivost izvestan vremenski period kada jednostavno može da „prolaziti“ kroz padajuće neprijatelje. Sem ovih nekoliko, u igri su zastupljene gomile caka bazirane na neiskusnosti igrača u 3D okruženju.

Humor u igri je na visokom nivou i odgovarajući svakom visokobudžetnom holivudskom crtanom filmu. Najzanimljiviji efekti su gaženje sirotog Kreša posle čega se on pretvara u pljeskavicu ili eksplozira.

Branislav BABOVIĆ
CD-ROM ustupio „Exit Production“

ŽANR: platformska igra

PLATFORMA: Playstation

MEDIJUM: 1 kompakt disk

80

↑ Najlepša i izuzetno zanimljiva platformska igra.

↓ 3D elementi mogu dobro da zbune igrača.

TIN TOY

sekundarni softverski poduhvat firme Tin Toy „Mutation softwarea“ neverovatnom brzinom po svetskom izdanju našao se na domaćem tržištu. Programeri i dizajneri igra ra iz ove softverske kuće u potpunosti prenose naziv na svoje simpatične sprajtove. Za razliku od prve igre *Doodlebug* gde ste vodili priglupu nakazicu, *Tin Toy* donosi više zanimljivosti potrebnih kvalitetnijoj platformi.

Kontrolišete malenog Tin Toya (limena igračka) koji je krenuo u nemilosrdnu bitku protiv zlog klovna koji je začarao njegove komšije u Luna parku. Pošto su svi stanovnici pod dejstvom čarolije, zadatak nije nimalo lak. Na svakom nivou ima dosta zločinaca (šume, vočke, osice i

nedefinisani padajući objekti) koje treba propisno izbatinati i lišiti ih bivstvovanja u jednom programerskom ostvarenju. Tu dolaze do izražaja razno-razne čarolije koje limenka poseduje. Od ofanzivnog naoružanja tu su zvezdice koje se ispaljuju na napasnike i čarolija koja ga pretvara u vrtlog koji uništava totalnu populaciju na ekranu. Kompletno dejstvo oba oružja umnogome zavisi od prikupljenih dodataka (komercijalno nazvanih power-up). Tu je i „pametna bomba“ čiji naziv dovoljno govori o primeni. Defanzivna magija stvara neku vrstu balončića oko limenka koji mu omogućava levitiranje iznad prepreki i drugih zlonamernih objekata. Posebno zanimljiv utisak limenka stvara praveći ogromni mađioničarski šešir (Hatform) sa kojim klizi i odvodi ga na bezbednija mesta nivoa. Kada najzad skine nos debelom (i naravno ružnom) klovnu, sreća i opšta radost će se vratiti u veseli Luna-park.

Vrlo vešt način senčenja pri izradi grafičkih eleme-

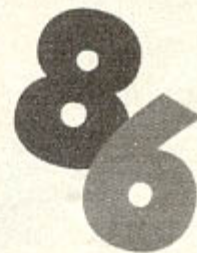
nata u igri, daje određenu dubinu sprajtovima koji su zalepljeni za pozadinu. Animacija je glatka, uz kratkotrajno (ali osetno) kočenje pri pojavi većeg broja likova na ekranu. Glavni lik ima izrađen ležerni stil kretanja koji igraču pruža bolju interakciju sa samom igrom. Kao i svaka ozbiljnija platforma i ova poseduje ogromnu količinu boja. Šarolikost ne odlikuje samo kolorne efekte, već i zvučne. Dominantnu ulogu u muzičkoj podlozi ima jedna vesela tema koja menja brzinu i meša se sa dobrim semplovima. Svaki od bleskasto animiranih likova poseduje sopstveni način izražavanja, odnosno karakterističan zvuk. Na tržištu se nalazi CD-RIP verzija igre, koja po kvalitetu nimalo ne odstupa od originalne verzije.

Branislav BABOVIĆ

ŽANR: platformska igra

PLATFORMA: Amiga 1200

MEDIJUM: 2 flopi diska

Lepo, šareno i zabavno.

Ako imate iskustva sa igrama iste tematike, pomalo dosadno.

Posle dužeg perioda na Amigino tržište je stigla jedna pristojna logička igra. Iz softverske kuće „Apex Systems“ lansiran je *Blobz*, najnoviji klon famoznih *Lemmingsa*. Cilj igrača je da dodeljivanjem različitih opcija malim stvorenjima obezbedi izvršenje zadatka tj. misija. „Flekice“ nisu naivne poput pomenutih momaka sa zelenom kosom. Iz menija sa većim brojem ikona pri dnu ekrana, upravljate kretanjem likova kroz gomilu 2D platformi. Jedna od vrlo bitnih opcija je i Slow mode, kojim usporavate određenog Bloba dok usmeravate drugog. Sem što se neprekidno kreću, mališani koriste raznu opremu kao što su bacači plamena i priručni mlazni motori koje postavljaju na leđa. Pošto su veličine nekoliko piksela, Blobovima neće biti teško da se izmigolje nekom većem i grubljem smetalu. Misije se razlikuju kako po načinu izvođenja tako i po krajnjem cilju. Negde je potrebno dovesti Bloba do izlaza i obezbediti sabračić identičan završetak nivoa, uništiti neprijateljsku radarsku bazu ili aktivirati svoju, spasiti zarobljene Blobove sa nekolicinom odvažnih „momaka“ i slično. Svaki od 60 nivoa poseduje različit scenario i

zadatak za igrača. Pored toga, veličina i opremljenost neprijatelja varira od složenosti nivoa.

Tehničke karakteristike zadovoljiće i najprobriljivije korisnike logičkih zavrzla. Pozadina je rađena u višeslojnim paralaksama, dok je svaki (iako sitan) Blob detaljno i slatunjavno urađen. Pošto je rađena isključivo za AGA platforme, koloma strana ovog projekta je na visokom nivou.

Prilikom dodavanja funkcija Blobovima, svaki menja boju i to predstavlja vrlo zanimljiv efekat. Svaki potez igrača je praćen izvrsno uklopljenim semplovima (npr. skvikutanje i trupkanje mališana) koji čine samo jednu od poslastica zvučne podloge. Dvanaest različitih tema se smenjuje tokom same igre. Izuzmemo li nekoliko početnički urađenih mo-

dula iz uvodnog dela igre (Meni), ostali su na nivou koji zaslužuje svaku pohvalu.

Jedna od vrlo negativnih strana igre je vremensko ograničenje nivoa. To igraču ne ostavlja dovoljno vremena za kontrolisanje svih Blobova i žrtve su neizbežne. Veći broj nastavaka, ipak pruža utehu. Igra poseduje hard disk instalaciju, ali samo ukoliko imate makar 500 KB fast memorije. Zašto su programeri napravili takvu verziju nije poznato, ali će verovatno biti ispravki na novim Data diskovima.

Branislav BABOVIĆ

ŽANR: logička igra

PLATFORMA: Amiga 1200

MEDIJUM: 2 flopi diska

Kvalitet dostojan uzoru.

Nedovoljno primamljivo za prosečnog igrača.

PlayStation

Sve najlepše u novoj 1997.god.

žele **KON TIKI** i Sony

***

Kompletna ponuda za sega klubove

PlayStation sa direktnim učitavanjem kopija !!!

Ugradnja konvertor tipova Tajmer za PlayStation, Volan,

Adapter za 4 igrača, Memorijske kartice, Antenski kabl,

Scart kabl, Distolji MOVO i statine naslova PAL i NTSC

Snimanje, samo na plavim diskovima, koji

čuvažu Sonija i produžavaju mu vek !!!

***

Beograd tel. 011-154-836

Novi Sad tel. 021- 27-683

**PREKO 1600 NASLOVA
SNIMANJE NA CD-ROM
PRAZNE CD-ROM PLOČE**

PC TOP 10:

FIFA '97
NHL '97
LIGHTHOUSE
SYNDICATE WARS
MUPPET TREAS. ISLAND
SECRETS OF THE LUXOR
GENE MACHINE
ENCARTA '97 DELUXE
F1 MANAGER
SHATTERED STEEL

SONY

TOP 10:

WIPEOUT 2097
FINAL DOOM
PIT SAMPRAS
BLAM!
BURNING ROAD
CRASH
FORMULA 1 GP
TUNNEL B1
COOL BORDERS
STRIKER '96

Kralja Milutina 19-21

ESPRO

CD KLUB No.1

**Tel/Fax: 011/332-086
686-989**

SKY SOFT - Representative for Macedonia

Tome Arsovski 1 , 91000 Skopje - Tel/Fax: 091/23 11 44, 22 66 33

Prodajno mesto u
Beogradu:

DJ. PUB

Starine Novaka 6
Tel: 011/342-075

NOVO!

BIBLIOTEKA GRADA BEOGRADA

- CD Klub
- Kompjuterska čitaonica

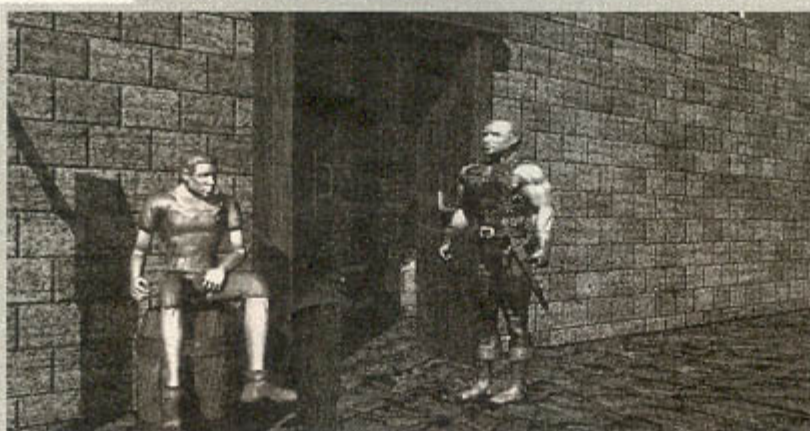
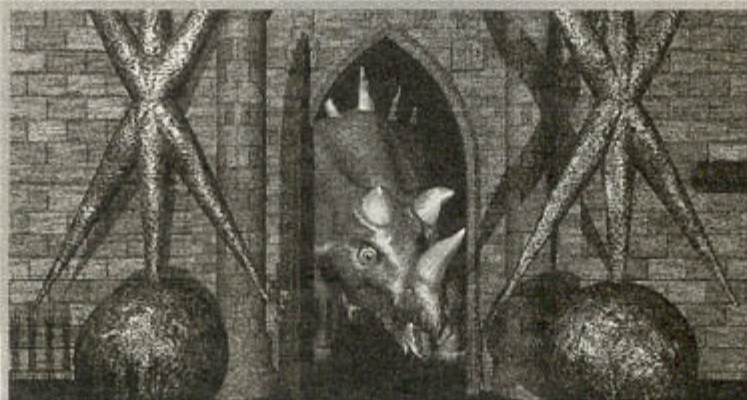

Jedno od karakterističnih obeležja svakog naroda jesu legende i predanja koja se generacijama prenose sa kolena na koleno, bilo usmeno, putem knjiga ili nekih drugih pisanih dokumenata. Iako se po pravilu radi o bajkama koje su tokom vekova pretrpele brojna ulepšavanja i izmene (najčešće u pravcu glorifikacije glavnih junaka), u mnogim slučajevima je dokazano da su one utemeljene na istinitim događajima. Takođe, čest slučaj je da se bajke, spevovi i poeme grupišu u cikluse koji obrađuju neki istorijski (fiktivan) događaj ili život i podvige nekog junaka (uzmimo za primer Kraljevića Marka u našoj narodnoj književnosti).

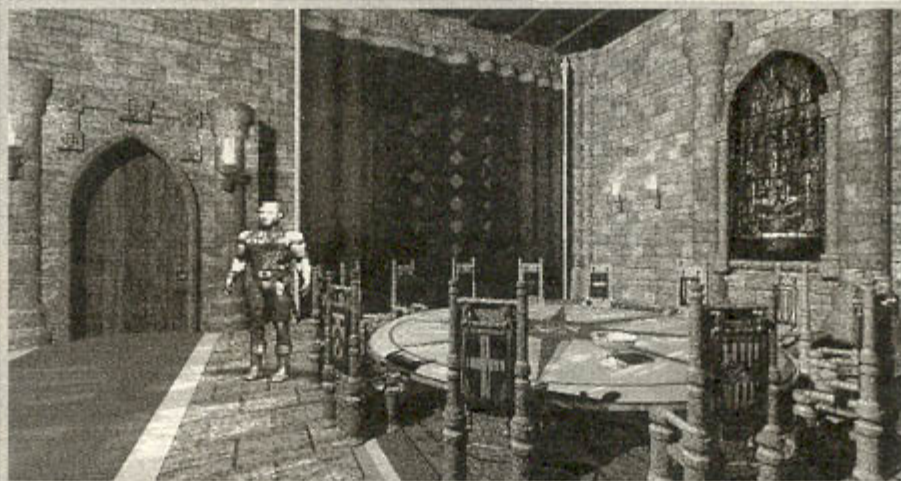
Nadaleko čuveni ciklus legendi o kralju Arturu je zaštitni znak naroda britanskih ostrva u istoj meri koliko su to čaj u pet po podne, gusta magla i kriket. Kralj Artur je neosporno istorijska ličnost, ali su njegove zasluge danas predmet ozbiljnih naučnih rasprava. Dok narod kroz bajke slavi Artura kao kralja koji je vladao ne samo Britanijom nego i delom Evrope, dole ga pojedini istoričari vide kao beznačajnog vojnog zapovednika, a drugi ga čak smatraju samo personifikacijom lika nekog starog keltskog ratnog božanstva. No, bez obzira na oprečna istorijska tumačenja, predanje o vitezovima Okruglog stola, zamku Kamelotu, čarobnjaku Merlinu i zloj Morgani le Fej obišla su svet. Naravno, ne smemo zaboraviti da u celoj priči ogroman značaj ima i legendarni mač Ekskalibur (ime mu potiče od latinskog izraza „Ex cal(ce) liber(are)“, što doslovno znači „osloboditi iz kamena“) koga je Artur nosio u svim bitkama, da bi ga na kraju, u poslednjim trenucima života, predao vitez Bedeveru sa naredbom da ga vrati Vivijen, gospi od jezera, koja ga je iskovala.

Legende o vitezovima Okruglog stola su poslužile „Psygnosisovim“ programerima kao baza za igru *Chronicles Of The Sword* koju vam „Svet kompjutera“ napokon predstavlja. Kažemo napokon, zato što je ova avantura stara skoro šest meseci, ali je do sada iz principa nismo opisivali s obzirom je kod nas dugo kružio CD „Rip“ na tridesetak disketa koji je, eto, po nečijem mišljenju, trebalo da zameni igru na dva CD-a. Sada, kada je *Chronicles Of The Sword* stigao „u celini i celosti“, posvetili smo mu dužnu pažnju.

U najavama za ovu igru na sva zvana se pričalo da se radi o FRP-u koji će pomeriti standarde ovog danas prilično zapostavljenog žanra. Međutim, očigledno je da su to bile prazne priče. *Chronicles Of The Sword* je klasična P&C avanura u kojoj igrač preuzima ulogu ser Gavina, jednog od vitezova Okruglog stola i Arturovog nečaka. Poznavaoći legendi o kralju Arturu na samom početku će primetiti jednu malu scenarijsku nedoslednost. Naime, prema predanju Gavin je pored Tora bio prvoinimenovani član Okruglog stola, dok je u ovoj igri

Chronicles of the sword

Lansetol taj koji Gavina predlaže za ovu časnu dužnost. U trenutku dok je mladi vitez polagao zakletvu, u drugom delu Kamelota gine vrhovni sveštenik za čiju smrt biva optužena Arturova polusestra Morgana. Odmah posle ovog događaja Merlin poziva novopoečenog viteza i uručuje mu poruku namenjenu Morgani koju jedino ona sme da pročita. Tako će Gavin, hteo ne hteo, postati učesnik događaja koji će imati dalekosežne posledice na njegovu budućnost.

Chronicles Of The Sword spada u red onih savremenih avanura kojima se malo šta može zameriti na tehničkom planu, ali koje, sa druge strane, imaju veći broj sitnijih mana, što doprinosi da ukupna ocena bude nešto niža. Prvo, autori su se odlučili za

neverovatno glup igrački interfejs, pri čemu vrhunac predstavlja ponašanje kurzora u momentima kada je selektovan neki predmet. Suprotno svakoj logici, izabrani predmet nestaje (?) kada se približi mestu na kome postoji mogućnost za njegovo korišćenje. Ovaj bezvezni efekat deluje zbunjujuće na igrača prvenstveno zato što čovek nikada nije siguran da li je kompjuter konstatovao pokušaj upotrebe nekog predmeta ili ne.

Drugo, za očekivati je da u srednjovekovnom zamku, kao što je Kamelot, hodnici neće biti osvetljeni halogenim sijalicama i neonkama, ali se konstantna tama kojom su obavijene lokacije u ovoj igri ipak čini preteranom. Zahvaljujući takvom mraku lako su skriveni brojni predmeti i objekti od značaja (prekidači, poluge itd.) koje ćete pronaći samo strpljivim (i mukotrpnim) pretraživanjem ekrana. Takođe, često se dešava da se na pojedinim mestima pojavljuju novi predmeti bez ikakvog racionalnog objašnjenja, što znači da je posle svake ispravne radnje potrebno ponovo proći sve lokacije i proveriti da li je na njima došlo do nekih izmena. Na ovaj način programeri su veštački postigli povećanje težine igre, što im ne služi posebno na čast.

Ukoliko, međutim, zanemarimo pomenute propuste, *Chronicles Of The Sword* možemo svrstati u kategoriju vrlo dobrih avanura. Lepa renderovana grafika, solidan zvuk (zanimljivo je da se govor likova nalazi na disku u obliku audio-trekova), korektan scenario, mnoštvo zanimljivih likova i mitskih kreature sa kojima treba izaći na kraj i zavidna dužina jesu karakteristike kojima se ona može i te kako pohvaliti. Sve u svemu, igra koja zaslužuje da se odigra.

Na kraju jedino još ostaje istorijska dilema da li su se na dvoru kralja Artura, pored pečenja i vina, „krkali“ i steroidi, s obzirom da je Gavinov telesni izgled takav da bi se pored njega postideo i sam Švarci.

Slobodan MACEDONIĆ
CD-ROM ustupio „Espro“

ŽANR: avantura

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 2 kompaktna diska

7.9

Tehnički
prvoklasna igra.
Težina.

Nefunkcionalan
igrački interfejs.
Težina.

GENEWARS

U dalekoj budućnosti, vasiona će biti naseljena mnogim civilizacijama od kojih će samo jedna nositi epitet vladajuće. Vaša planeta je, kao i mnoge druge, u njenoj službi i glavni cilj u igri je da se pokažete kao što bolji sluga (!?!), bez ikakve mogućnosti da tu išta promenite, što i nije baš toliko uobičajeno. Ovde se javlja mali paradoks, jer ćete posle samo nekoliko minuta igre uvideti da i nije tako loše imati Gazdu tamo gore, pa ćete se poklati sa suparničkom civilizacijom ne bi li zaslužili malo više Njegove pažnje. Sada, koliko je normalno da mačo-igrači, koji su do juče sa zadovoljstvom tamanili nakaze u *Doomu* (uz čuveno egoističko „najbolji sam, najbolji“), ulože sav svoj trud za koje tapšanje po ramenu od Onog gore, ne znamo, ali ova neobičnost je pre stvar psihologa nego našeg časopisa. Štaviše, sa zadovoljstvom možemo izjaviti da je ova originalnost tek prva od mnogih koje prate *Genewars*. Doduše, uvod je prema današnjim tehničkim standardima tako očajno urađen, da će vam se učiniti da ste se vratili u vreme 286-ica. Ipak, to uopšte ne znači i da je igra loša.

Sastavljena je od nivoa, od kojih se svaki opet sastoji iz jedne ili više misija. Ciljevi ovih misija variraju od onih imbecilno lakih na početku, do gotovo neprelaznih koji će se javiti već posle desetak savladanih nivoa. Pomenućemo samo neke: na prvom nivou ćete imati samo jedan zadatak - a to je da izgradite određena postrojenja. Veoma dosadno, istina, ali setičete se da je i prvi nivo *Warcrafta* imao sličan zadatak, tako da vas činjenica da je tako počela i jedna od najboljih strategija svih vremena može tešiti dok budete gradili sedamnaestu centralu za protok energije. Zatim, biće tu misija u kojima je potrebno istražiti neku životinjsku vrstu dovoljno dobro da biste mogli da iskopirate njen DNK lanac i tako stvorite klon. Stvorene klonove je obično potrebno dovesti u određenu zonu, koju nadleću vaši pretpostavljeni. Na nekim misija-

ma moraćete, naprimer, da zasadite rastinjem pomenutu zonu, ali ako vas suparnici budu pretekli, Gospodari neće biti prezadovoljni vašim radom, pa će prvom prilikom baciti bombu na vaš štab. Zato, miša u ruke i na posao! Inače, njihov stav prema vama možete očitata na Bad-O-Meteru koji se nalazi u vrhu ekrana.

Vaš tim se sastoji od nekoliko istraživača i svaki ima određenu sposobnost u skladu sa kojom je sposoban da izvršava samo određene poslove. Inženjer, recimo, gradi i popravlja postrojenja, botaničar istražuje nove biljne vrste ne bi li ih mogao presaditi, dok genetičar radi isto to samo sa životinjama. Kao najzanimljiviji lik izdvajamo rendžera, koji organizuje vaše životinje-klonove za borbu, omogućava im da se brže pare (!), kao i da se nahrane kada im je to potrebno. Na osnovu ovoga lako možete zaključiti da su klonovi prilično ne-intelligentni, tako da je sasvim moguća situacija u kojoj će protivnik savršeno vašu bazu sa zemljom naočigled vašeg zverinjaka, koji će mirno „vileniti“ unokolo sve dok ga ne aktivirate pritiskom desnog tastera na glodaru. Malo veštačke inteligencije ne bi bilo naodmet, zaista... Originalnost *Genewarsa* se ogleda u i širokom spektru objekata koje možete podići. Tu su pilane koje se koriste za recikliranje posećenog drveća i uginulih životinja, zatim fabrike u kojima se obavlja kloniranje, aerodromi, skladišta

u kojima se reciklira Goop itd. Sada se vi verovatno pitate šta je u stvari Goop i koja je svrha njegovog postojanja (počeli smo sa filozofskim pitanjima). Goop je materijal koji vam je neophodan za obavljanje bilo kakve delatnosti na planeti. Možete ga naći u zemlji, odakle se vadi pomoću specijalne bušilice (s tim da bušilicu možete postaviti samo na određena mesta i to na ona koja su bogata mineralima i rudama, što se lako opaža). Takođe, dobijate ga i pomenutim recikliranjem, ali je veoma važno imati u vidu kapacitet skladišta. Jedna od najinteresantijih građevina (ako se tako uopšte može nazvati) je monolit. Njega dobijate od vanzemaljskih prijatelja ukoliko budete bili „dobra kuca“ i može vam jako dobro poslužiti pri poboljšanju karakteristika vaših jedinica. Naravno, sve ove objekte nećete dobiti istovremeno: tome će prethoditi dugo igranje.

Toliko o samoj igri, a sada ćemo preći na bolnu istinu: potrebna konfiguracija. Autor ovoga teksta je bio prilično zbunjen kada je uvideo da na Pentiumu na 133 MHz sa 32 MB RAM-a (poznatom i pod nadimkom „Lucifer“) uvodna animacija teče smešnom brzinom od par frejmova u sekundi. Bar da animacija nešto vredi, pa bi se i dalo razumeti, ali ovako ostaje samo čuđenje (i to veliko). Nasuprot uvodu, sama igra je rađena u divnoj SVGA grafici i sve se kreće zapanjujuće brzo. Ne znamo šta bi sve ovo trebalo da znači, ali je sigurno da baš neće podići „Bullfrogov“ rejing. Sve u svemu (začin C), *Genewars* je jedna zaista kvalitetna (istina, malo prežvakana) kombinacija strategije i upravljačke simulacije, koja donosi mnogo novotarija, što je ovih dana zaista retkost.

Ilir GAŠI

CD-ROM ustupio „DIV-soft“

ZANR: upravljačka simulacija

PLATFORMA: PC

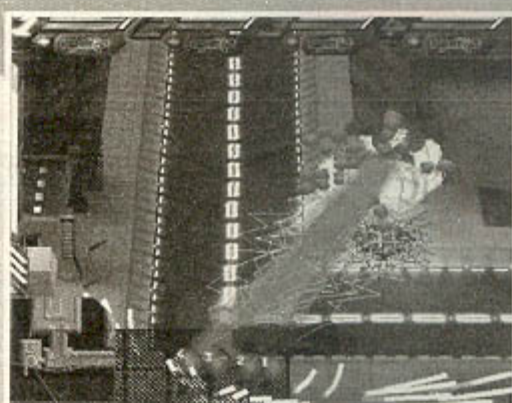
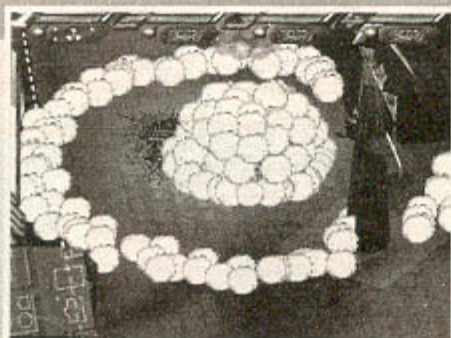
MEDIJUM: 1 kompaktni disk

86

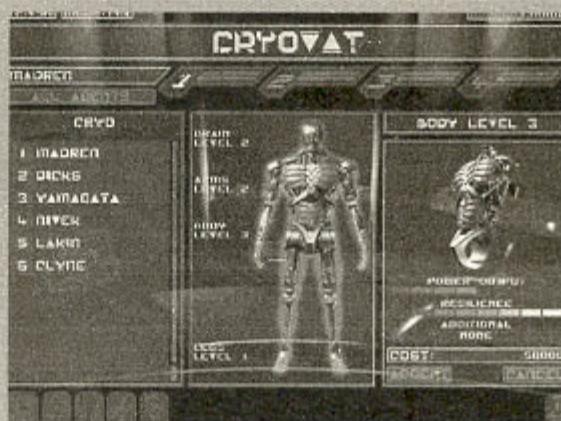
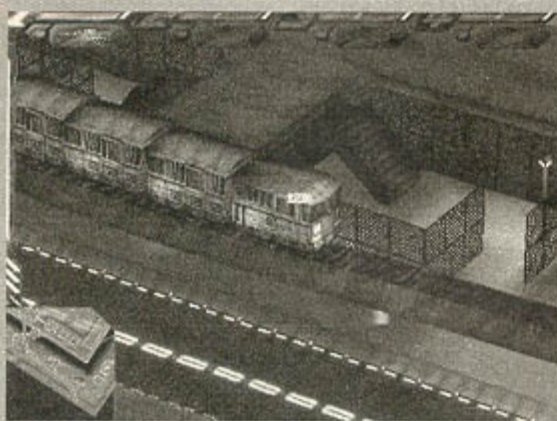
Originalnost, dobra grafika, simpatični zvučni efekti.

Teško je istovremeno kontrolisati gomilu stupidnih klonova.

Syndicate Wars

Rat je završen. Već devedesetpet godina Sindikat uspešno kontroliše sve teritorije. Da li to znači da o tome nema šta više da se kaže?

Pa, ne baš. Kako to obično biva u svetu računarskih igara, kraj igre je samo početak nastavka. Tako je i britanski „Bullfrog“, posle tri godine pauze preuredio uspešni *Syndicate* u *Syndicate Wars*, dodavši bogatiji zaplet, lepšu grafiku i još neke nove elemente. Genijalni Piter Moline (Peter Molyneux) još jednom je dokazao svoj raskošni talenat, na radost svakog ljubitelja *Sindikata*.

Kako se i moglo očekivati, izvođenje u nastavku jedne od najpopularnijih strategija na našem podneblju, nije bitno promenjeno. Glavna otežavajuća okolnost je znatno ojačana konkurencija u vidu suparničkih Sindikata koji su bacili oko na tehnologiju kojom vaša organizacija održava ljude mirnim i poslušnim. Cilj im je da oslabe snagu vašeg stiska kojim kontrolišete teritorije i preotmu dominaciju nad njima. Dakle, na vama je da, uspešnim ispunjenjem misija, učvrstite i osnažite svoju vladavinu.

Međutim, posao neće biti nimalo lak. Tri posebno jake organizacije zagorčavaju život Sindikatu - kulturno društvo Zealotsa, anarhistički motociklisti poznati pod imenom Outcasts i Corporation Executives sa svojim agentima, oružjem i taktikom. Ponašanje pripadnika ovih organizacija je različito. Naprimera, brutalni Autkasteri u „komunikaciji“ najradije koriste suvu silu, dok Zelotsi za ispunjenje svojih ciljeva koriste kontrolu uma.

Prvi i osnovni cilj neposredno nakon početka igre je sakupiti pozamašnu sumu novca kako bi se opremili novim oružjem i vozilima, čiji je izbor do-

sta proširen. Početne misije su idiotski lake i uglavnom se svode na „penzionisanje“ odmetnutih androida (termin je iz kultnog filma „Blade Runner“ sa Harrisonom Fordom, čija fabula se oslikala i na ovoj igri). Kasnije se stvari komplikuju uvođenjem složenijih zadataka i bolje naoružanih protivnika, a i misije su znatno duže i ne tako linearne kao u originalnoj igri.

U toku igre, slično kao u prvom delu, kontrolišete četiri agenta i dalje predstavljena malim spajtovima. Međutim, sada ih možete direktno birati preko tastature. Ostatak novih elemenata uključuju zakrivljene ulice, reke, pa čak i kišu, koja sem što sjajno izgleda, povećava električni naboj oko zgrada, što može imati prilično „čudne“ efekte ako koristite električno oružje. Sem toga, više stvari mogu biti uništene uz fenomenalne efekte eksplozija što doprinosi opštem razbijačkom raspoloženju.

Opšte povećanje složenosti igre najbolje se reflektovalo na komande sa tastature, kojih sada ima

preko dvadeset. Značenje tastera objašnjeno je u okviru opcije **System** sa glavnog ekrana. Jedino nije spomenut taster 'B', čijim držanjem se uklanjaju zgrade iz vidnog polja, što povećava preglednost. Kretanje kamera je lepo zamišljeno, ali slabo izvedeno. Najviše smeta kratak hod za promenu perspektive od svega nekoliko ugao-nih stepeni.

Dok pozitivna atmosfera prožima uglavnom sve segmente igre, za tehničke karakteristike i pored najbolje volje ne možemo reći da su zadovoljavajuće. Kompleksnost

izrade, kretanje kamera, više objekata i ljudi jesu nekakva unapređenja u odnosu na prethodnu verziju, međutim, njihov tehnički nivo kasni za konkurencijom barem pola godine. Krzava animacija, gruba VGA i preterano zahtevna SVGA grafika su nedostaci koji su se mogli izbexi. Posebno razočarajuće deluju anemični zvučni efekti, čija je uloga u ovakvim igrama od velikog značaja (setite se samo fenomenalnog zvuka u *Warcraftu 2*). Tek na jačim računarima sa dosta memorije (16 MB) igra deluje prihvatljivije.

Neosporno je da će *Syndicate Wars* zavoleti svi iskreni ljubitelji originalne igre, dok će slabije upućenim posmatračima najverovatnije delovati nepri-vlačno. Sigurno je i to da igra svoje pravo lice pokazuje tek nakon dužeg igranja i ovladavanja svim fazonima. Ako imate strpljenja i volje, nabavite ovu interesantnu igru i pridružite se armiji igrača koja uz nju zadovoljno provodi noći.

Gradimir JOKSIMOVIĆ

CD-ROM ustupio „M&S Soft“

ŽANR: istraživačka igra

PLATFORMA: PC; PlayStation

MEDIJUM: 1 kompakt disk

84

Znatno unapređen prvi deo, uz očuvanu atmosferu.

Tehnički nedostaci negativno utiču na ukupan pozitivno doživljaj.

Novac se može zaraditi na različite načine, ali onaj na koji to trenutno čini američki glumac Džim Keri (Jim Carrey), zaista je jedinstven. „Bečenje“, pravljenje mongoloidnih lica i stupačno ponašanje vinuli su Kerija u društvo najplaćenijih hollywoodskih zvezda i pored toga što su njegovi stvarni glumački dometi po mišljenju mnogih kompetentnih ljudi, u najmanju ruku skromni. Još jednom se, eto, pokazalo da praviti budalu od sebe ponekad može da bude i te kako unosan biznis (pogledajte samo audio-vizueltne kreacije na domaćoj estradi).

U nevelikoj filmografiji Džima Kerija po svojoj „otkačenosti“ se najviše ističu dva filma koji prate doživljaje Ejsa Venture, detektiva za kućne ljubimce (?). Ozbiljna kritika je (sa razlogom) ove filmove odmah po njihovom pojavljivanju sasekla u korenu, ali je zato publika, naročito ona američka, odlično prihvatila šašavog detektiva što se najbolje odrazilo kroz broj prodatih bioskopskih ulaznica i nagli skok popularnosti glavnog glumca. U želji da što bolje unovči veliki i neočekivan uspeh novog filmskog junaka, firma „7th Level“ je otkupila pravo na korišćenje imena i lika Ejsa Venture za potrebe kompjuterske igre koja je konačno ugledala svetlost dana.

Potpisnik ovih redova je bio veoma zadovoljan kada je saznao da Džim Keri nije imao nikakvog udela u stvaranju *Ace Ventura* i da se njegova pojava u ovoj igri isključivo može vezati za izgled kompjuterskog lika koji zapravo predstavlja njegovu karikaturu. Sve ostalo je plod programerske mašte i nema nikakve veze sa snimljenim filmovima.

U centru pažnje je, naravno, dotični Ejs Ventura, besposličar koji je sam sebi nametnuo zadatak da stane u odbranu ugroženih životinjskih vrsta. Scenario avanture je podeljen u tri celine, što znači da se ona sastoji iz tri priče (mislije) koje naizgled nemaju mnogo veze jedna sa drugom. Ali, kao i u filmovima o Džemu Bondu, ispostaviće se da iza svega stoji tajna organizacija „Xotica“ koja se bavi švercom i kupoprodajom neobičnih proizvoda životinjskog porekla. U prvoj misli Ejs će imati zadatak da raskrinka krijumčare kitova na čelu sa kapetanom Žakom koji je umislio da je novi kapetan Nemo. Drugi deo igre se događa u snežnim tundrama Aljaske gde je lokalno stanovništvo zapazilo neobičnu pojavu: iz dana u dan neko krade polarne pse i foke i odvozi ih u nepoznatom pravcu. Konačno, treće poglavlje se događa u jednom zamku u Bavarskoj, u sedištu organizacije „Xotica“ kojom upravlja baron Lardus i njegova desna ruka, plavokosa Vanila.

Kao što i sami možete videti na osnovu priloženih slika, *Ace Ventura* je igra urađena u stilu crtanog filma, i to u rezoluciji 800 x 600 (da, dobro ste pročitali). U pitanju je, dakle, prva avantura dizajnirana za veću rezoluciju od 640 x 480 koja danas predstavlja uobičajni standard. Ali, puko povećanje broja tačaka po kvadratnom inču ne bi bilo toliko značajno da ova igra nije pravo malo umetničko delo kada su u pitanju ostali elementi koji čine njenu tehničku izvedbu. Na prvom mestu moramo pomenuti fenomenalno animirane likove (tu se posebno ističu Ejs i njegovo majmunče Spajk) čiji postupci, gegovi i opaske obavezno izmamljuju osmeh (to uostalom i ne treba da čudi, s obzirom na reputaciju koju su stekle starije igre „7th Levela“ izrađene u istom stilu). Dalje, muzika, a posebno zvučni efekti, kao da su rađeni po ugledu na najpoznatije crtače. Sve čestitke treba uputiti glumcu koji je pozajmio glas kompjuterskom Ejs Venturi zato što je vrlo uspešno „skinuo“ stil govora

Ace Ventura

Džima Kerija i njegovu boju glasa. Naravno, u igru su integrisane i mini-igrice bez kojih u poslednje vreme nijedna avantura ne može da prođe.

Ovo ostvarenje je prvenstveno namenjeno mladim vlasnicima kompjutera prvi put koji žele da se oprobaju u igranju avantura. Igra je zbog toga koncipirana tako da praktično ne postoji mogućnost ozbiljnog zaglavlivanja, što je, naravno, vrlo bitno za neiskusnog igrača koji tako stiče dodatno samopouzdanje i motivaciju. Za one iskusnije *Ace Ventura* će biti lak zaloga, neka vrsta predjela koje se može „progutati“ za jedno ili dva popodneva.

Velika mana igre je to što se pozicija ne može snimati po želji. Kompjuter to radi sam i to samo onda kada korisnik poželi da prekine sa igranjem. Da ne zgora bude još veća, pozicija se tada snima preko one koja već postoji, što praktično znači da se svakim izlaskom iz igre prethodna pozicija briše. Ovo je jako nezgodno ukoliko se iz bilo kojih razloga javi potreba za ponovnim prelazanjem nekog dela igre. Zato preporučujemo kopiranje pozicija u poseban direktorijum svaki put kada se završi sa igranjem. Primetili smo, takođe, i par sitnijih bagova koji se manifestuju tako što kursor u nekom momentu presta-

ne da konstatuje određene predmete. Lek za ovo je izlazak iz igre, kopiranje stare pozicije u direktorijum i njeno ponovno učitavanje.

Najveća vrednost ove igre je činjenica da ona u osnovi ima humanu poruku. Ako se uzme u obzir da je namenjena nešto mlađem uzrastu i da joj je cilj spasavanje retkih životinjskih vrsta iz ruku „opakih“ negativaca, onda je logično pretpostaviti da je pravljen sa tačno određenim ciljem - podstaći mlađu generaciju na razmišljanje i ukazati na to da su životinje jednako važni stanovnici planete Zemlje koliko i čovek. Istovremeno, u *Ace Venturi* nema poginulih i ranjenih, nasilje je parodirano do maksimuma, a svi negativci završavaju na duhovit način uz poruku da više ne rade to što su radili.

Danas se, nažalost, vrlo retko sreću igre koje na mlade igrače indirektno utiču u pozitivnom smislu, i zato svako ostvarenje tog tipa moramo toplo pozdraviti. U to ime, živeo Ejs Ventura!

Slobodan MACEDONIĆ

CD-ROM ustupio „M & S Soft“

ŽANR: avantura

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

➔ Sinteza prelepe grafike i još boljih animacija. Poruka igre.

Kratka avantura. Loš način snimanja pozicija.

King's Quest 8: The Mask of Eternity

PC

Poznavaoći avantura dobro znaju da su igre iz serije *King's Quest* oduvek bile prekretnica u svom žanru zato što je svaki novi nastavak (sem drugog) donosio revolucionarna poboljšanja u odnosu na prethodnika. Setite se samo *King's Quest 7*, objavljenog početkom 1995. godine koji je po prvi put uveo u P&C avanture visoku rezoluciju i diznijevski stil crteža i animacije (danas su takve igre postale standard). Roberta Vlijams, razume se, nije želela da izneveri ovu tradiciju, tako da će novi nastavak popularne fantazijske sage takođe biti nešto neviđeno. Najveća novina je svakako to što će *King's Quest 8* umesto ustaljenog 2D prikaza biti izrađen u tri dimenzije. Mitska zemlja Daventri će, dakle, biti trodimenzionalan svet unutar koga će sloboda kontinualnog kretanja biti potpuna, što znači da će uobičajni pojam „lokacije“ izgubiti svoj smisao. Glavnog junaka Konera, koji će

krenuti u potragu za sedam delova čudotvorne Maske koja može osloboditi Daventri od prokletstva, neprestano će pratiti nekoliko kamera, kadrirajući ga iz najrazličitijih uglova bez obzira da li hoda, pliva, skače ili se bori sa nekim čudovištem. Igra će biti potpuno nelinearna, a problemi će biti rešivi na više načina. No, za sada ipak ne postoje razlozi za preveliko uzbuđenje - *King's Quest 8* je najavljen za kraj naredne godine, što verovatno znači da ćemo ga igrati tek početkom 1998. (sm)

Falcon 4.0

PC

Jako davno, bar kada su u pitanju kompjuterska dešavanja, postojala je igra *Falcon 3*. Ljubitelji simulacija borbenih letelica mogli su da se oprobaju u jednom od najboljih aviona proteklog perida, F-16. Kompjuteri su u međuvremenu postali znatno moćniji, pojavio se (bolje da nije?) novi operativni sistem Windows 95, pa je izgleda bilo vreme za novu verziju simulacije F-16. Radnja je smeštena na Korejsko poluostrvo, verovano zato što je to većito žarište koje stalno preti da se rasplamsa. U najavi igre pominju se standardni: 3D fotorealističnost, tekstuirano-mapirana grafika, veća detaljnost objekata.... Omogućene su vazdušne

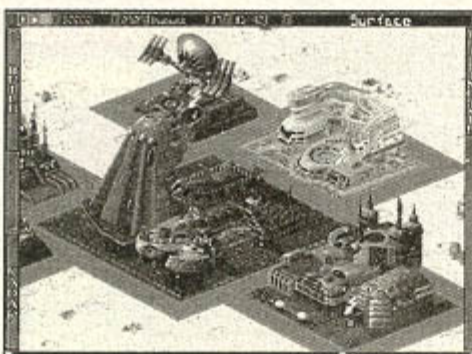

borbe, ali i napadi na zemaljske i ciljeve na vodi. Letovi bi trebalo da budu u realnom vremenu, a sve u cilju potpunog uživanja u ulogu pilota ove moćne mašinerije. (gk)

Imperium Galactica

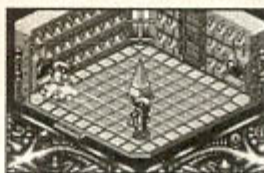
PC

„GT Interactive“ distribuiše novu igru firme „Digital Reality“ iz Budimpešte. „Digital Reality“ je kod nas poznat po igri *Reunion* na koju *Imperium Galactica* podseća. *Imperium Galactica* je upravljačka simulacija sa video sekvanca ma između misija. U svakom slučaju, to što bar malo liči na svog nezvaničnog prethodnika, obećava igračima mnogo sati pred kompjuterom. (dk)

Uropa 2

AMIGA

Sa podnaslovom *Uteri- or Colory* iz firme „Austex Software“ nam stiže *Uropa 2*, vrlo zanimljiva kombinacija avanture i pucačke igre. Kontrolišete tzv. Tekite ratnika koji ima nekoliko misija na jednom od Jupiterovih meseca po kome je igra i dobila ime. Misija je uništavanje i bezočno rasturanje komunikacione mreže, download informacija i prodaja korisnih za bodonosne kredite. To je deo koji je preuzet iz zanimljive tekstualno-hakerske avanture *Access Denied*. Pored toga treba naći izgubljeni huver vozilo, spasiti taoca i izvršiti napad na toranj koji brane opasni ratnici. Neobičnosti u igri vezane su za tehničke karakteristike. Tu su simulovani elementi izometrijskih i vektorskih 3D avantura. Dok se igra ne pojavi na tržištu, demo verziju možete naći na Aminetu. (bb)

The City Of Lost Children

PC

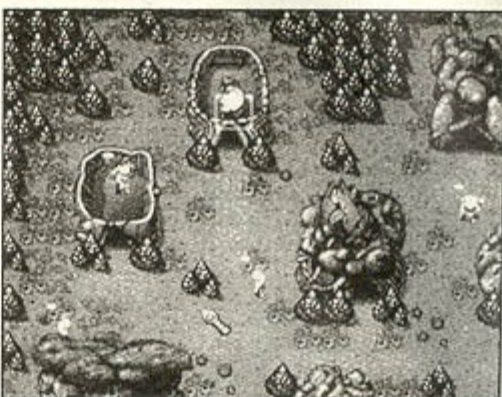
Uvrnuti naučnik Krank, koji sebe smatra monstrumom zbog činjenice da ne može da sanja, otima decu beskućnike u nadi da će im ukrasti snove. Greškom, međutim, kidnapuje malog Denrea koji na svoju sreću nije beskućnik. U potragu za njim upućuje se njegov stariji brat, a ludom naučniku stvari lagano kreću naopako. Pomoć u traženju pruža i devojčurak Miet, vođa grupe klinaca čiji su drugovi oteti. To je ukratko sadržaj filma „The City Of Lost Children“ po kojoj je u izdanju „Psygnosisa“ najavljena i nova avantura. Vi se nalazite u ulozi starijeg brata koji kroz sto lokacija i u susretu sa

pedeset likova treba da pronađe kidnapovanu decu. Ljubitelji avantura svakako će odigrati i ovu. Svima koji nisu odgledali film, preporučujem da to urade. (gk)

WarWind

PC

WarWind je nova strategija u realnom vremenu iz kuće SSI. Iako možda zvuči kao da je kopija *Command & Conquer* ili *Warcraft 2*, *WarWind* ima par svojih specifičnosti koje će

ga možda izdići iznad proseka. U igri postoje četiri rase (Shaman'Li, Obllinox, Eaggera i Tha'Roon) kojima možete komandovati i petnaest neutralnih čudovišta koja vas, zavisno od raspoloženja, napadaju ili zaobilaze. Novine, kao što su mogućnost ulaganja u građevine, sakrivanje u šumama ili unaprađivanje dovoljnoiskusne jedinice u vođu koji poboljšava efikasnost jedinica kojima komanduje, trebalo bi da zainteresuju igrače. Mrežnu verziju može da igra najviše osam igrača, a uz igru se dobija i editor za nivoe. (dk)

Star General

PC

Nakon *Panzer*, *Allied* i *Fantasy*, *Star General* je najnoviji deo SSI-eve *General* serije. Za razliku od prethodnika, *Star General* ima dva bojna polja, tj. odvojene su bitke u svemiru od bitaka na planetama koje zauzimate. Tako svakih petnaest krugova na zemlji čini jedan Space krug, što znači da 15 krugova ni vi ni neprijatelj ne možete dobiti pojačanja iz orbite. U borbu za vlast nad galaksijom moguće je voditi ljude i predstavnike šest vanzemaljskih rasa. *Star General* će biti prve igra u *General* seriji sa mogućnošću igre za više igrača preko mreže i modema.

Za budućnost SSI sprema igre *Panzer General 97* i *Pacific General* o kojima ime govori sve, *Imperialism* je SSI-jeva verzija *Civilizationa*, a *Computer Ambush* strategija u realnom vremenu. (dk)

Star Wars Collection

Pod okriljem „LucasArtsa“ i „Virgina“ uskoro će se pojaviti kompilaciono izdanje igara iz *Star Wars* serijala. Radi se o igrama koje su do sada pojedinačno prodane u više miliona kopija. *Rebel Assault*, *Rebel Assault II: The Hidden Empire* i *TIE Fighter Collector's CD-ROM*, pored kojih će se naći još i *Dark Forces Super Sampler Edition*. Ista kuća priprema i jedan CD urađen na proverenom

„making of“ fazonu. Radi se o disku koji se bavi filmskom trilogijom „Rata zvezda“ („Rat zvezda“, „Imperija uzvraca udarac“ i „Povratak Džedaja“), tj. samim procesom izrade filmova, tehničkim informacijama i nekim malo poznatim detaljima sa snimanja (takav je, recimo, susret Han Soloa i Džabe Hata na Mos Ejzliju). U ulozi komentatora pojavljuje se niko drugo do veliki Džordž Lukas. (gj)

Space Bunnies Must Die!

PC

Space Bunnies Must Die! „Pulse Entertainment“ je akciona igra u trećem licu. Alison, lik koji vodite, poslednji je preživeli član specijalne vojne jedinice M.A.D.E.L.F. i ona je jedina koja može da se suprotstavi invaziji militantnih zečeva iz svemira.

Pored konvencionalnog oružja na raspolaganju vam stoji sve što možete da podignete - od vila i čekića, preko ribarskih mreža do konzervi. U „Pulse Entertainmentu“ tvrde da su zečevi opasniji protivnici od standardnih,

jer se rukovode instinktom za preživljavanje, tj pre će se sakriti nego da jure bezglavo na vas. Igra će imati opciju igranja za više igrača preko modema ili mreže. (dk)

Conquest Earth

PC

Conquest Earth je klon *Command & Conquer* koji bi trebalo da ga premaši u svemu. Priča je klasična: nasilni vanzemaljci žele da osvoje Zemlju, a ljudi se brane. Finese koje doprinose ugodaju su mogućnost zumiranja do jednog vojnika, potpuno različit ekran/upravljačka konzola za ljude i vanzemaljce, odlične video sekvence i mogućnost da se preko tastature upravlja sa samo jednom jedinicom. Problem za novu „Eidosovu“ igru predstavlja činjenica da će se pojaviti tek sredinom sledeće godine pa će za direktnu konkurenciju imati *Command & Conquer: Tiberium Sun*. (dk)

Novosti iz „EA Sportsa“

Kraj ove godine, bar kada je u pitanju „EA Sports“, obeležiće najnovije verzije već proslavljenih sportskih simulacija. Za nas su svakako najinteresantnije *FFA Soccer 97* i *NBA Live 97*. Obe igre doživele su tehnička poboljšanja u vidu prirodnijih pokreta igrača koji doprinose još boljoj realističnosti, inteligentnije timske igre (ključne pojedince

kontrolirate naravno vi) i mogućnosti modemske i mrežnog povezivanja vlasnika komputera. Za sada nemamo informaciju da li su u *NBA Live 97* priključeni igrači koji su nedostajali u prethodnim verzijama (pre svih mislimo na Majkla Džordana i Čarlsa Barklija), ali smo saznali da je „EA Sports“ dobio ekskluzivna prava za Svetsko prvenstvo (kup) u fudbalu koje se 1998. održava u Francuskoj (ima ih koji to ne znaju, moj urednik na primer).

Pored pomenutih naslova, svetlo dana ugledaće i *Madden 97* (NFL, u slobodnom prevodu Američka nacionalna fudbalska liga), *College Football 97* (Fudbalska koledž liga), *Triple Play 97* (Američka bezbol liga), *Andretti Racing* (simulacija trka Indycar šampionata), *PGA Tour Golf 97*, a još u toku pisanja ovih redova kod nas se može nabaviti *NHL 97* (Američko-kanadska profesionalna hokejaška liga). Redi ljubitelji ovih sportskih simulacija više informacija mogu dobiti preko Interneta - www.easports.com. (gk)

Destruction Derby 2

PC

Arkadne simulacije vožnje oduvek su privlačile mnogo publike, a sjajan uspeh postigla je jedna igra u kojoj je cilj bio da se onesposobe svi protivnici. U pitanju je *Destruction Derby* softverske firme „Psygnosis”. Stižu vesti da ovih dana treba da se pojavi nastavak, *Destruction Derby 2*. Biće ura-

đen u SVGA rezoluciji, sadržavaće sedam novih, brzih i dužih staza, pit-stop za instant intervencije, nove specijalne efekte, mogućnost snimanja dešavanja.... Spektakularne 3D sekvence sudara moći će da se izvode i preko mreže, a za sve će biti potreban Pentium, 8 MB RAM-a za DOS verziju ili 16 MB RAM-a za Windows 95 verziju i neka zvučna kartica. (gk)

„Firaxis Software” i „Electronic Arts” udružuju snage

Zvanično je potvrđeno da će firma „Firaxis Software”, (nedavno su je osnovali bivši članovi „MicroProseovog” udarnog tima Sid Mejer, Džef Brigs i Brajan Reynolds) u najskorije vreme pristupiti velikoj „Electronic Arts” porodici. Buduća ostvarenja „Firaxisa” će se, dakle, plasirati na tržište u okviru najvećeg svetskog distributera zabavnog softvera i to pod logoom „Origin Systemsa”. Detaljniji sadržaj ugovora nije objavljen, ali, po rečima gospode Brigs i Mejera, „Firaxis” će imati dovoljno autonomije u toku same izrade igara, što bi trebalo da očuva duh kakav su imale igre *Civilization*, *Colonization*, *Railroad Tycoon*, *F117 Stealth Fighter* i dr. Naravno, i ljudi iz „Electronic Artsa” su sa osmehom dočekali nove saradnike. Već je u jeku rad na dve igre za Windows 95 okruženje, čiji se sadržaj ljubomorno čuva u tajnosti. Istovremeno Piter Moline (Molineaux), jedan od čelnih ljudi „Bullfroga” (ogranak velikog „Electronic Artsa” carstva) napustio je matičnu firmu. S njim su otišli i svi njegovi saradnici. Veliki „transferi” programera su očigledno u trendu. (gj)

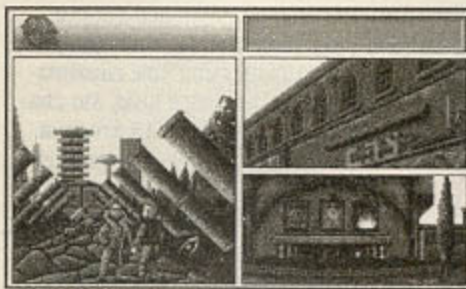
Crusade

AMIGA

Ljubitelji strategija tipa *Battle Isle* će uskoro biti u prilici da igraju još jednu vrhunsku igru pomenutog žanra. Predviđena je za najviše tri igrača. Radnja vas vraća u srednji vek tako da su i vaše jedinice (ima ih 14 vrsta) prilagođene tom periodu (vitezovi, čarobnjaci, zmajevi...). O kompleksnosti igre dovoljno govori cifra od 10.000 polja, kroz 14 različitih ambijenata. Obavezna instalacija na hard disk će vam oduzeti samo 13 MB. O verziji za A500 za sada se samo razmatra. (žm/ap)

B.A.T. 2

Na kraju 21. veka pojavljuju se misteriozna ličnost koja poseduje monopol nad rudom neophodnom za opstanak međuplanetarnog saveza. Zadatak mladog agenta B.A.T. (Bureau of Astral Troubleshooters) je raskrinkavanje pomenute ličnosti za dobrobit čovečanstva. Pošto je

operacija potencijalno opasna, agentu se ugrađuju implantirani radi veće sigurnosti i eventualnih problema u misiji. To ukratko predstavlja radnju nove Cyberpunk avanture iz firme „UBI Soft”. Pored standardnih opcija u igri je zastupljen strip-oblik ekrana za igru, kao i istovremeno vođenje više likova pri izvršavanju pojedinih zadataka. (bb)

MAXIS

predstavlja

PC

Softverska izdavačka kuća „Maxis Ltd.” je popularnost stekla najviše zahvaljujući seriji *Sim* igara. Za period do kraja ove, i prvo tromesečje sledeće godine firma planira izdavanje sledećih naslova:

• *Marble Drop* je namenjena mladem naraštaju. Igrač treba da, ispuštajući klikere različite boje, „provali” mehanizam za smeštanje klikera na željeno mesto u okviru mehaničke slagalice. Zarad dodatnog napora, ubačeno je tridesetak smetala (prekidači, kanali, transporteri, topovi i dr.) koji skretanjem putanje klikera kvare zamišljenu koncepciju.

• *Pinball 97* predstavlja nastavak „Maxisove” simulacije flipera koji donosi brojna poboljšanja. 3D table sada zauzimaju čitav ekran, grafika je poboljšana i obogaćena, dok je zvučna podloga potpuno reorganizirana novim, kvalitetnijim efektima.

• *SimTunes* je program namenjen deci školskog uzrasta, a koncipiran je u obliku „muzičke bojanke”. Jednostavno, svakoj boji je pridružen neki ton, pa de te tokom bojenja stvara minijaturne kompozicije. Ideja zvuči interesantno, pitanje je samo kako će se sprovesti u delo.

• *Marty in Where's Morgan* će obradovati najmlađe korisnike PC-ja. To je nastavak priče u kojoj je glavni junak miš Marti. Ovog puta, on se našao pred ozbiljnim

problemom: njegova sestra Morgan se izgubila, a jedina osoba koja mu može pomoći je sam igrač. Igra je namenjena deci predškolskog uzrasta, ali će i roditelji imati svoju ulogu u konfigurisanju igre, izboru dijaloga i sl. Najznačajnija novina je mogućnost komunikacije glasom (preko mikrofona), što isključuje upotrebu tastature i miša, čime se igra još za jedan korak približava uzrasnoj kategoriji igrača.

• Do kraja godine treba još očekivati i *Crystal Skull*, avanturu sa 3D renderovanom grafikom, čija nas priča vraća u doba drevnih Maja i Asteka. Sve se vrti oko misteriozne kristalne lobanje, a obezbeđen je i randevu sa mnogobrojnim monstrumima i kojekakvim natprirodnim karakondžulama. Igru krase i velika količina dodatnih, čisto edukativnih informacija o drevnim civilizacijama centralne Amerike. (gj)

Univerzitet za igre

SkillNet, mreža koju čine razne kompanije iz sveta multimedijalnog softvera je dobila funkciju Univerziteta kome je cilj obučavanje dizajnera i programera, kao i brži razvoj igara uopšte. „Broderbound”, „Disney Interactive”, „7th Level” i „Silicon Graphics” su uložili 450.000 USD u izgradnju i opremanje par centara u Kaliforniji. (dk)

Okršaji tamničara

„Bullfrogova“ nova FRP/upravljačka simulacija *Dungeon Keeper* (koja je najavljena u SK 7.8/96) ime veoma interesantne opcije za igru u kojoj učestvuju više igrača. Tako postoje opcije: **Kepper VS Keeper**, gde dva igrača igraju punu igru, tj. svaki izgrađuje svoju tamnicu i pokušava da osvoji protivničku. **Hero VS Keeper** omogućava da jedan ili više igrača u prvom licu luta (kao vitezovi) kroz tamnicu i pokušava da se probiju do srca tamnice. Neko od igrača, u ulozi Keepera, ih u tome sprečava pomoću čudovišta i zamki koje postavlja u tamnici. Treća i najbizarnija opcija je **Deathmatch** u kome dva ili više igrača lutaju po neutralnoj tamnici i kada naiđu na neko čudovište opsednu (uposeđuju) ga. Pobjednik Deathmatcha je onaj koji poslednji ostane u živom čudovištu. (dk)

„GameTek“ tuži Dejvida Brejbena

Dejvid Brejben (David Braben), tvorac legendarnih igara *Elite* i *Frontier*, našao se na meti napada dojučerašnje matične kuće „GameTek“. Prema sudskoj tužbi, kuća ga tereti za navodne gubitke od oko 750 hiljada funti, koliko je firma pretrpela zbog bagova u prvoj Brejbenovoj verziji igre *First Encounters*. Neprijatni bagovi i ogroman broj žalbi primorali su „GameTek“ da svim kupcima originalne igre, bez naknade, pošalju diskete sa ispravnom verzijom programa, što rasvetljava poreklo pomenutog gubitka. Uzgred, u tužbi se pominje i distributer *Frontiera* za nemačko tržište, firma „BMG“, koja nije ispunila prodajnu kvotu (*rešili ljudi da pošteno naplate, prim. aut.*). No, Brejben se nije previše uznemirio, pa je podneo protivtužbu protiv „GameTeka“, pozivajući se na mnogo neisplaćenih honorara (verovatno upravo u visini od tri četvrtine miliona funti). Finansijska kriza u „GameTeku“ je, čini nam se, pravi razlog ovog spora, a kako će se sve završiti, saznaćemo uskoro. (gj)

Novosti iz OTM-a

Božićni i novogodišnji praznici su period u kome softverska industrija ostvaruje najveći profit, te se svi trude da u datom periodu izbace što više naslova ili bar saopšte planove za sledeću godinu. Poznata firma „OTM“ pretenduje da postane najveći izdavač Amiginih igara za ovu godinu, pa vam predstavljamo neke od naslova koji će se pojaviti do kraja godine.

● *Enigma* je naslov horizontalno skrolujuće pucačine u kojoj treba da sami, ili sa prijateljom, kroz šest misija očistite rodnu planetu od inteligentnih vanzemaljaca. Igra će biti u verziji za CD32, odnosno AGA mašine sa CD-ROM-om, a za „OTM“ je radi softverska kuća „Centillion“.

● *Gnomes* je logičko akciona igra, mešavina *Leblingsa* i *Humansa* koji su napravili ljudi iz „Funrise Teama“. U ulozi ste dečaka Džoa (Joe) i treba da, prolazeći kroz veliki broj nivoa (šuma, pećina, ledeni svet, tvrđava, budućnost...), pomazete malim Gnomima da dođu do izlaza sa nivoa. Igra će se pojaviti u verzijama za sve Amige.

● Za ljubitelje 3D igara „OTM“ sprema *Virtual* seriju. Trka za 3D fudbal godine tek je počela, a od *Virtual Soccer*a se očekuje da podigne standarde koje je postavio *Kick Off 96*. Veliki uspeh (dobra prodaja) prvog dela *Virtual Karting*a ohrabril je programere da izdaju Deluxe verziju sa poboljšanim 3D-Engineom. Za ljubitelje brze vožnje sprema se i *Virtual Rally*, konverzija poznatog hita sa Sega Saturna. (žm/ap)

Force Feedback džojstik

Kompanije „CH Products“ i „Imersion Corporation“ zajedno su razvile džojstik koji će još više povećati realnost pri igranju simulacija letenja. *Force Feedback Joy-*

stick reaguje isto kao upravljačka palica realmog aviona. Ona stalno blago podrhtava prilikom upravljanja avionom sa klipnim motorom. Što je manevar koji se izvodi teži, otpor palice je veći i nekontrolisano se trza prilikom sudara ili eksplozije. Ovo približavanje letenju pravih aviona košta 400 DEM. (dk)

Čudovišta i veverice

Iz „Wamer Interactive“ dolaze dve veoma različite igre. *Pitball* je igra u kojoj čudovišta igraju igru veoma sličnu Rollerballu, tj cilj je postići poen, ali ne smeta ako unakazite protivnika.

Pitball ima slično izvođenje kao sve 3D tabačine. Igra *Squeezils* je simulator života letećih veverica koje sem sakupljanja hrene, pravljenja skloništa i preživljavanja uopšte moraju da izvršavaju razne zadatke po šumi. (dk)

Subculture

PC

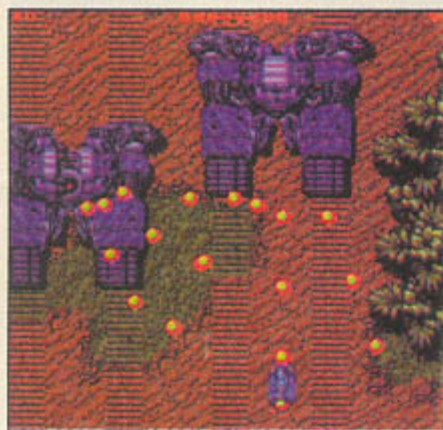
Pod distributerskom kapom „Virgina“, a u izdanju kuće „Criterion Studios“, nama poznate po igri *Scorched Planet* (vidi opis u ovom broju), najavljena je igra *Subculture*. Zaplet se vrti oko malih čovekolikih stvorenja koja harmonično žive u hladnim dubinama okeana, skriveni od očiju radoznalih ljudi. Igrač se stavlja u ulogu spasioca njihove civilizacije, čija je egzistencija došla u pitanje zbog sve izvesnijih sukoba sa ljudima. Princip igranja za sada je neobjašnjen, ali tvorci *Subculture*a su ga okvalifikovali kao „podvodnu verziju *Privateera*“ (s tom razlikom što se ovde upravlja malom podmornicom koja se može dograđivati). Grafika je zaista odlična

(fenomenalno izvedene igre svetlosti i senke), zvuk takode. Poseban akcenat je stavljen na fizičke zakonitosti koje vladaju u okeanu, što bi trebalo da dođe do izražaja kada se igra pokrene (nadamo se samo da neće previše otežati igranje). (gj)

Mega Typhoon

AMIGA

Novoformirana nemačka softverska kuća „Nordlicht“, uskoro će tržištu predstaviti svoje novo ostvarenje na polju svemirskih pucačina. Verzija igre za A500 će potpuno koristiti mogućnosti starih OCS (i ECS) čipova, ostvarujući pritom visoki procenat kolornih efekata. Maleni svemirski brod posedovaće arsenal od čak dvadeset vrsta oružja. Svaki projektil biće urađen sa četr-

desetosam animiranih sprajtova. Pozadinske animacije za vertikalne pucačke igre su standard, ali u ovom slučaju će još više pojačavati atmosferu ne ostavljajući igraču ni sekund predaha. Protivnika će biti u velikom broju u vidu kopnenih i vazdušnih vozila jakih odbrambenih sistema. (bb)

Novosti o Wing Commanderu

Produkcija novog dela slavne Wing Commander serije već je počela. U petom delu se gubi kontinuitet sa prethodna četiri dela. Glavni lik nije (sada) admiral

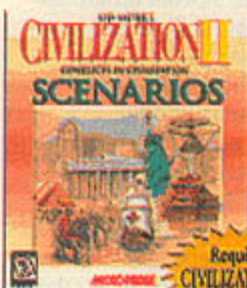
Blair (Mark Hamill) nego neki njegov rođak (sin, brat, šurak?). Takođe se menjaju i glavni negativci, nova rasa vanzemaljaca prema kojima su Kilrathi kućni ljubimci.

Igra WC: Maniac Missions je još u fazi razvoja i sem podatka da je Maniac (tom Wilson) glavni lik, ne zna se mnogo. Čak se razmišlja i o promeni žanra igre. Od svemirske pucačine mogla bi da pređe u 3D akcionu igru (Doom tipa).

TV serija „Wing Commander Academy: The Animated Series“ o kojoj smo pisali u prošlom broju, prikazuje se na USA Network subotom od 11:30 (istočni deo), odnosno 10:30 (centralni deo) i ponovo nedeljom od 10:00, odnosno 9:00. Crtana serija je tako popularna da se po njoj već radi nova igra. (dk/mk)

Civilization 2 Scenarios

PC

Softverska kuća „MicroProse“ doživela je velike potrese u poslednje vreme (finansijski gubici, odlazak Sida Mejera). Tako se sa naznakom 1996 „Spectrum Holobyte Inc All Right Reserved“ nedavno pojavio data disk za najpopularniju upravljačku strategiju, Civilization 2.

Dodatni disk donosi dvanaest potpuno novih scenarija proverene ekipe koja je radila scenarije i za originalnu igru. Sada ćemo imati priliku da gradimo novi svet iz pepela nakon nuklearne katastrofe (After

The Apocalypse), da se probamo u našem „Danu nezavisnosti“ (Alien Invasion), da se pozabavimo najkrvavijim ratom koji se vodio na tlu SAD-a (American Civil War),... Pored ovoga igra je unapređena novim jedinicama (pominje se „cifra“ sto), novom muzikom, novim makro jezikom za kreiranje sopstvenih scenarija, kao i zbirkom stotina najboljih scenarija preuzetih sa Interneta (Best Of The Net). Zvuči dobro, a i nekoliko mojih prijatelja dobiće šansu da objave još jednu knjigu (ili bar dopunjeno izdanje knjige „Civilization 2“). (gk)

American Dream

PC

Američki san je doći u Ameriku bez ica i postati milioner, a ništa nije toliko američko kao hamburger. Cilj igre American Dream je postaviti na no-ge restoran brze hrane i, kada se dovoljno obogatite, napraviti lanac restorana

i preoteti tržište od konkurencije (drogim rečime - truli kapitalizam). Da bi restoran napredovao, sem dobre opremljenosti potrebno je usavršiti i nove vrste jela (hamburgera, šejkova...) Igra je prvobitno bila najavljivana kao Burger Queen, ali se od te namere odustalo da bi se izbegle optužbe Burger King lanca. (dk)

Zoiks!

PC

U „Oceanovoj“ igri Zoiks! vodite likove iz poznatih crtanih serija „The Flintstones“ i „Scooby Doo“. Zadatak u ovoj avanturi je da pronadete negativca Dicka Dastardlyja koji je ukrao sve zvučne efekte iz crtanih filmova. Igra ima odličnu osnovu, a šta će od toga u „Oceanu“ uspeti da urade, videćemo. (dk)

Quest For Glory 5: Dragon Fire

PC

Još jedna poznata „Sierrina“ serija avantura će tokom 1997. godine dobiti nastavak. Dragon Fire je peti deo pustolovine bezimenog Heroja koji u potrazi za slavom dolazi u zemlju Silmaru u trenutku

smrti njenog starog vladara. U borbi za vlast koja će uslediti, glavni junak će morati da pokaže kakve psihofizičke sposobnosti poseduje i da li zaslužuje da bude izabran za novog vođu. Između ostalog, moraće da trijumfuje na olimpijskim igrama, ali i da se suo-

či da „minornim“ konkurentima kao što je npr. Kerber, čuvar pakla. Heroj će, srećom, u novim avanturama imati pomoć i podršku dvojice starih prijatelja koje pamtimo iz prethodnih nasatavaka ove serije: linotaura Rakiša i čarobnjaka Erazmusa. Programeri obećavaju da će Quest for Glory 5 biti trodimanzionalna renderovana avantura koja će podržavati „multiplayer“ opciju, što će omogućiti da se više igrača istovremeno okuša u izazovima koje donosi borba za vlast. (sm)

HEAR NO EVIL!

TM Computers

TM Pentium III

matična ploča 75-200 MHz
16 MB RAM-a
hard disk 1600 MB
disketna jedinica 1.44 MB
S3 Trio 64V+, 2 MB RAM
monitor color LR NI 14"
zvučna kartica 16-bit
CD-ROM 8x (Gold Star, Sony, Teac)
Tastatura, miš, Mini Tower
Koss HD5 ili SX5 zvučnici

CPU AMD K5 - 100 MHz 1900
CPU Intel P5 - 133 MHz 2100
CPU Cyrix 6x86 - 150+ MHz . .2000
+ Stealth 3D 2MB 180
+ ATI Pro Turbo 2 MB 100

Posetite nas u Hali I
na novogodišnjem vašaru

VGART

Beograd
Makedonska 25/II

tel. 3227-136
centrala: 3221-433
lokali: 277 i 279

<http://www.tmcomp.co.yu>

KOSS

Prodajna mesta za KOSS:
Podgorica, CD SHOP Live,
Hercegovačka 32,

Vranje, Actor, Stevana
Prvovenčanog 53

Petrovac na Mlavi, 12300,
STAN CO, Zanatski centar, Bate
Bulića bb,

Ada, 024/853-208

<http://www.koss.com>

TM Pentium IV

matična ploča 75-200 MHz
32 MB RAM-a
hard disk 1600 MB
disketna jedinica 1.44 MB
STB Lightspeed 128 (2.25 MB)
ili S3 VIRGE (4 MB EDO)
monitor color LR NI 14"
Sound Blaster 32 P'nP
CD-ROM 8x (Sony, Teac, Gold Star)
Tastatura, miš, Mini Tower
Koss HD-100 zvučnici

CPU Intel P5 - 133 MHz 2850
CPU Cyrix 6x86 - 150+ MHz . .2750
CPU Intel P5 - 166 MHz 3230
CPU Intel P6 - 200 MHz 4030
+ za 64 MB RAM-a . . . . .CALL
+ za KOSS SubWoofer 260
+ US Robotics Voice 320

600 DPI MOŽE DA ODŠTAMPA SKORO SVAKI LASERSKI ŠTAMPAČ

AAAAA

... PO KOJOJ CENI ?

OKI TONER KASETE ZA 2000 KOPIJA - SAMO 180 DINARA

OKI LED ŠTAMPAČI 4W : 2.300 ; 600ex : 3.325 ; 610ex : 4.200 ; 810ex : 5.600 ; 16N : 8.750 DINARA

OKI

People to People Technology

PRODAJA:

ADACOM

341 496

BIOSFERA

3229 109

BOOX COMPUTERS

034 511 125

CENTAR COMPUTERS

184 466

CHIP

081 30 294

CORTAL

653 762

COMTECH

489 06 31

COMTRADE

038 42 651

ELEKTRA

034 67 714

DELFIN

DATA

648 474

EKOM

RAČUNARI

078 42 404

ICM COMPUTERS

024 53 525

INSTITUT VINČA

454 945

MEDRA

444 3080

MG COM

031 24 263

MONTEX

ELEKTRONIKA

081 25 900

NET

021 616 977

ORKA

3281 483

PC SHOP

812 4686

PC TRADE

018 329 862

STIL COMPUTERS

3282 464

ZVIS

086 51 186

DISTRIBUCIJA,
SERVIS, SUPORT
CORES, 444 333 1